

Покоління Незалежності: цінності та мотивації

20 липня - 9 серпня 2021

МЕТОДОЛОГІЯ

Автор ідеї і керівник проекту: Ігор Тищенко, засновник Соціологічної групи «Рейтинг»
Над проектом працювали: Олексій Антипович, Вероніка Костенко, Любомир Мисів, Тетяна Скрипченко, Віталій Стрельченко, Наталія Халімоненко

Портрет Покоління Незалежності

Портрет Покоління Незалежності

У представників Покоління Незалежності (16-30 років) - **високий рівень самооцінки**, великий запас оптимізму, максималізму. Вони найбільше вірять у власне майбутнє і в майбутнє країни.

У спектрі емоцій, які вони переживають щодо себе, переважають **радість, зацікавленість та гордість**. Молодість – це час позитивного ставлення, планів на майбутнє, мрій, хорошого самопочуття, цікавості до світу. Вони рідко сумують, їм не страшно, і не соромно за свої дії. Увесь цей набір емоцій представники молодого покоління проєктують і на Україну: відчують **гордість, радість та зацікавленість до України**.

Відчують себе громадянами України та європейцями, виступають за Незалежність і не жалкують за СРСР, підтримують євроінтеграцію та вступ України до НАТО.

Покоління Незалежності **найбільш відкрите до змін**. Вони прагнуть задоволень, самостійності. Їм менше до вподоби традиційність та консерватизм. Водночас, важливі безпека, терпимість до інших, доброта. Вони активно пізнають світ, себе. Їх вражає новизна. Вони мотивовані на розвиток, мають незаплямовані життєвим досвідом уявлення про життя. Молодь ще мало стикалася з поразками та розчаруваннями - життя попереду, є можливості пробувати різне, бути гнучкими, гедоністами, самостійними.

Найбільш толерантна вікова група

Вони росли в часи, коли терпиме ставлення до інакшості вже стало цінністю. Вони більш гнучкі в своєму баченні ідей. Їхнє життя більш варіативне, ніж у старшого покоління.

Вони більш **мобільні** - кожен другий хоче працювати за кордоном для того, щоб краще себе реалізувати. Але лише кожен десятий з них мріє переїхати з України назавжди. Бо це стосується не лише роботи, але і можливості побачити світ, подорожувати.

Покоління Незалежності **мотивоване на успіх**, на краще життя. Вони готові більше ризикувати, використовувати можливості, «ловити» момент. Їм здається під силу впливати на свої доходи. Їхня поведінкова модель: шукати додаткові джерела доходів, а не скорочувати витрати. Їм не соромно бути багатими та успішними.

Сфери їхніх інтересів – спорт, подорожі, музика та саморозвиток. **Музика для них – це спосіб спілкування та простір для комунікації**. Політика, економіка й новини цікавлять їх мало.

Це покоління, яке трансформує гендерні стереотипи

Наймолодші частіше за інших прагнуть професійної самореалізації і матеріального зростання. Цікаво, що молоді жінки вдвічі частіше ніж чоловіки мріють про кар'єру, і це найвищий показник серед усіх соціально-демографічних груп. А ось щасливе кохання дещо більш важливе молодим чоловікам. Останні мріють про власну справу, міцне здоров'я, кохання та власний будинок. Гедоністична спрямованість, мотивація до успіху, стосунковий сценарій життя, які сьогодні притаманні молодим чоловікам, є важливими ознаками сучасної маскуліності.

Покоління Незалежності має **високу задоволеність життям**, особливо наймолодші. Це про більш ідеалістичне ставлення до життя, багато планів та мрій, і навіть мало залежить від реальних доходів.

У трудових мотиваціях для них важливіші **зарплата, кар'єра та графік роботи**. Менш важливі - колектив та соціальні гарантії

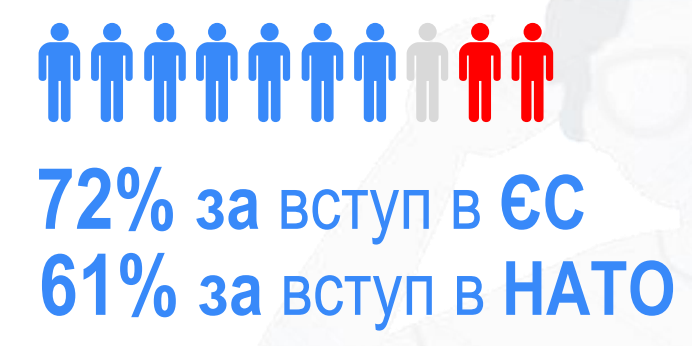
Їхній **кандидат в президенти - Володимир Зеленський** - кожен другий готовий за нього голосувати, якби вибори відбувалися найближчим часом.

Загалом, Покоління Незалежності – це молоді громадяни України, які суттєво відрізняються від інших в своїх уявленнях про світ, про себе, країну. Вони відмінні у своїх цінностях, мотиваціях, стилі життя, захопленнях та мріях. Мобільність, відкритість, толерантність, впевненість в собі, мотивованість на успіх, віра в себе і в Україну, задоволеність життям, прагнення розвитку – риси, які вирізняють їх серед інших. Так, з віком їхні уявлення про світ можливо зміняться, трансформуються цінності і пріоритети. Але, маючи такі стартові передумови, у Покоління Незалежності є всі шанси сьогодні змінювати себе і країну.

Бо вони і є Україна та її майбутнє.

ПІДТРИМУЮТЬ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЮ

07

НАЙБІЛЬШ МОБІЛЬНА
ГРУПА

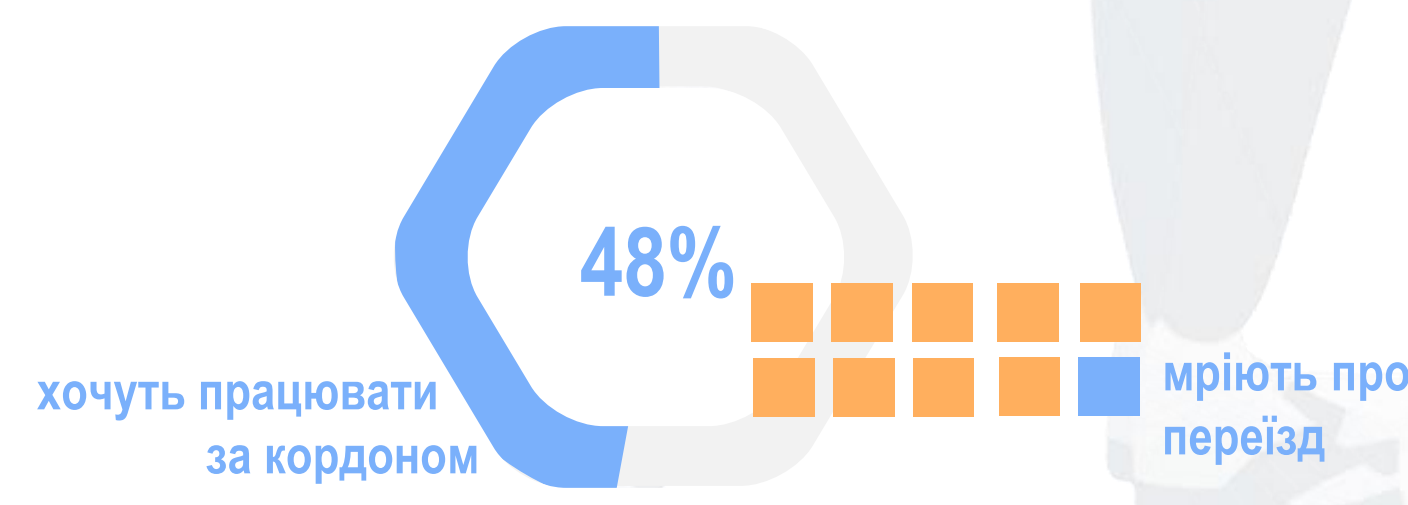

ІДЕНТИФІКУЮТЬ СЕБЕ
ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ
ТА ЄВРОПЕЙЦЯМИ

09

ХОЧУТЬ
ПРАЦЮВАТИ ЗА КОРДОНОМ
ДЛЯ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

з них лише кожен десятий мріє про переїзд за кордон,
тоді як про свою справу, подорожі – кожен п'ятий

ХОЧУТЬ ЩОБ УКРАЇНА
БУЛА НЕЗАЛЕЖНОЮ

11

ГОЛОСУЮТЬ
ЗА ЗЕЛЕНСЬКОГО

12

Ідентичність

Ідентичність

Якби сьогодні стояв такий вибір, абсолютна більшість підтримали б проголошення Незалежності України.

Звичайно, **найбільше за Незалежність виступає Покоління Незалежності**, яке виросло в соборній Україні та не мислить державу в інших категоріях.

Підтримка Незалежності вища серед західних регіонів, україномовних, забезпечених, однак у будь-якій з категорій все одно більшість її підтримує.

Практично усі з Покоління Незалежності ідентифікують себе громадянами України, половина – європейцями

Це люди, які нещодавно отримали свій перший паспорт громадянина, або які вперше проголосували.

Вони також більше подорожують та знають якою є Європа, вони ближчі за цінностями до західних ідеалів, тож більше ніж старші вважають себе європейцями, а Україну – частиною Європи.

Старші вважають себе європейцями меншою мірою, вони прожили значну частину життя в СРСР, тому частіше ніж інші ідентифікують себе як «радянську людину».

Впливає також на ідентичність дохід: більш забезпечені, яким комфортніше жити в Україні, більше відчують себе її громадянами, ніж бідні.

З вищим доходом відкривається більше кордонів – забезпечені більше відчують себе європейцями, ніж бідніші пенсіонери, які не їздять до Європи та більше живуть радянськими спогадами.

Така ж тенденція з тими, хто жалкує про розпад СРСР, – їхнє щасливе життя позаду і вони більшою мірою живуть минулим ніж сьогоднішньою Україною. Це якраз ті, хто найменше підтримують проголошення Незалежності України.

Найбільше громадянами України відчують себе виборці Зеленського і Порошенка, європейцями – Порошенка та Гройсмана. Відносно менше вважають себе громадянами України та європейцями прихильники Бойка та Мураєва, які частіше інших, називали себе «радянськими людьми».

Західні області, які територіально ближчі до Європи, більше відчують себе європейцями, ніж радянськими людьми, так само як Київ. Консервативніші східні регіони – навпаки, більше ідентифікують себе з вихідцями з Союзу, ніж з Європи.

Однак, **незалежно від віку, регіону, доходу, електоральних симпатій – більшість відчують себе в першу чергу громадянами України.**

Важливим у питанні ідентичності виявився також фактор мобільності, досвіду подорожей. Люди, котрі частіше подорожували Європою, більше інших відчують себе європейцями. Те саме стосується виїздів до країн СНД: хто там бував частіше, – більше відчуває себе частиною колишнього радянського простору.

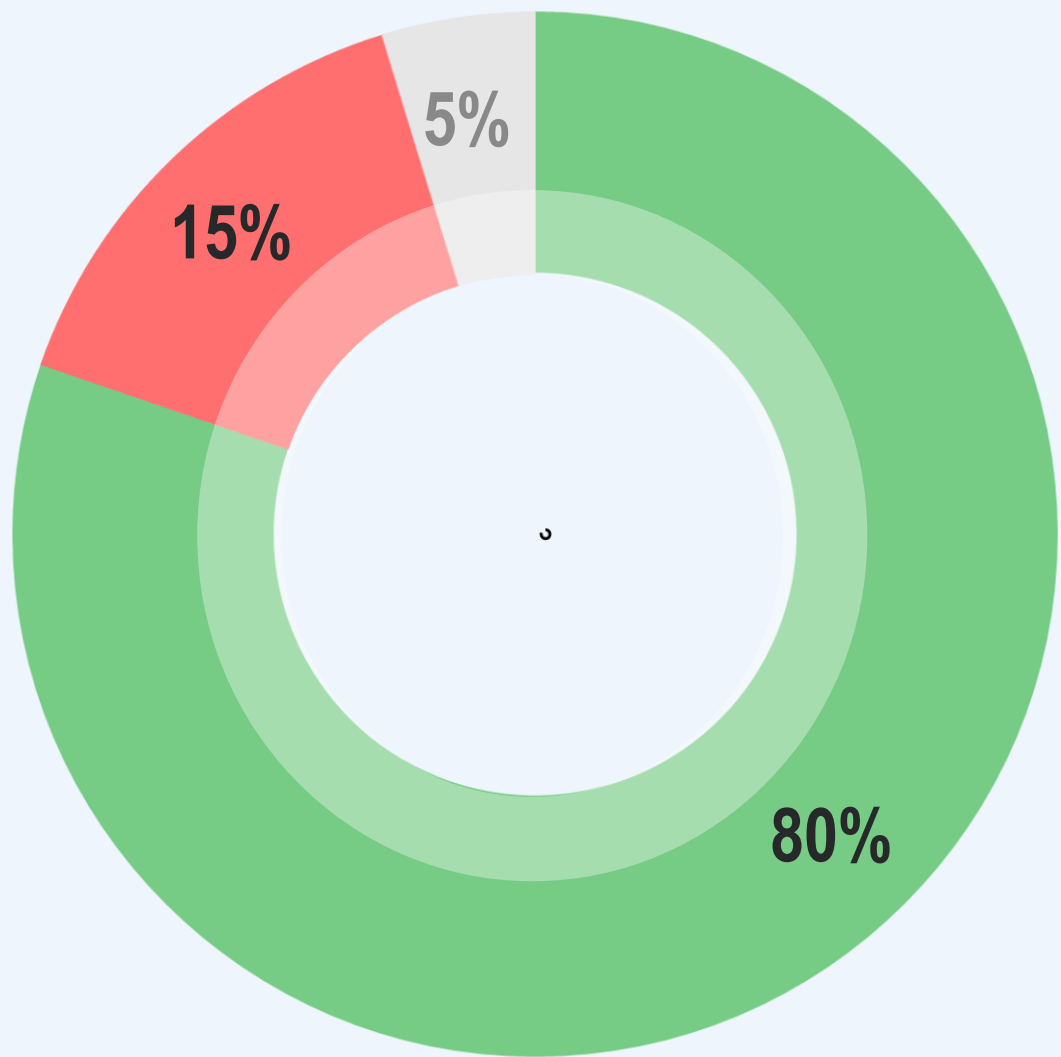
Подорожі по країні підсилюють ідентичність громадян України. Мандрівники, які частіше подорожують всередині держави, більше відчують себе громадянами України. В контексті пандемії й умов міжнародної ізоляції це дуже позитивний момент, бо українці почали частіше мандрувати рідними краями, а отже, більше відчують гордість за країну та свою приналежність до неї.

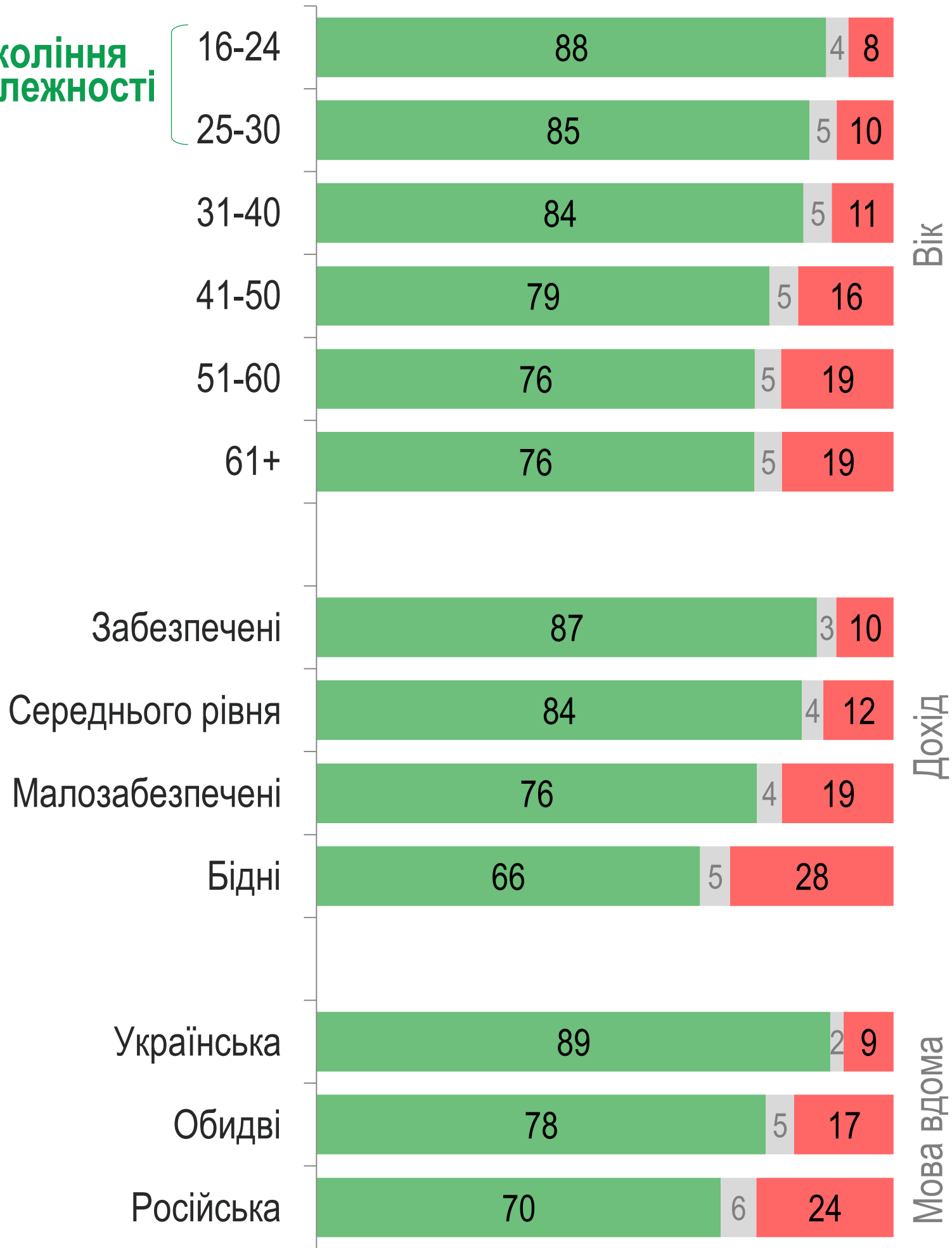
Чи підтримали би Ви сьогодні проголошення Незалежності України, якби стояв такий вибір?

■ Так ■ Ні ■ Важко відповісти

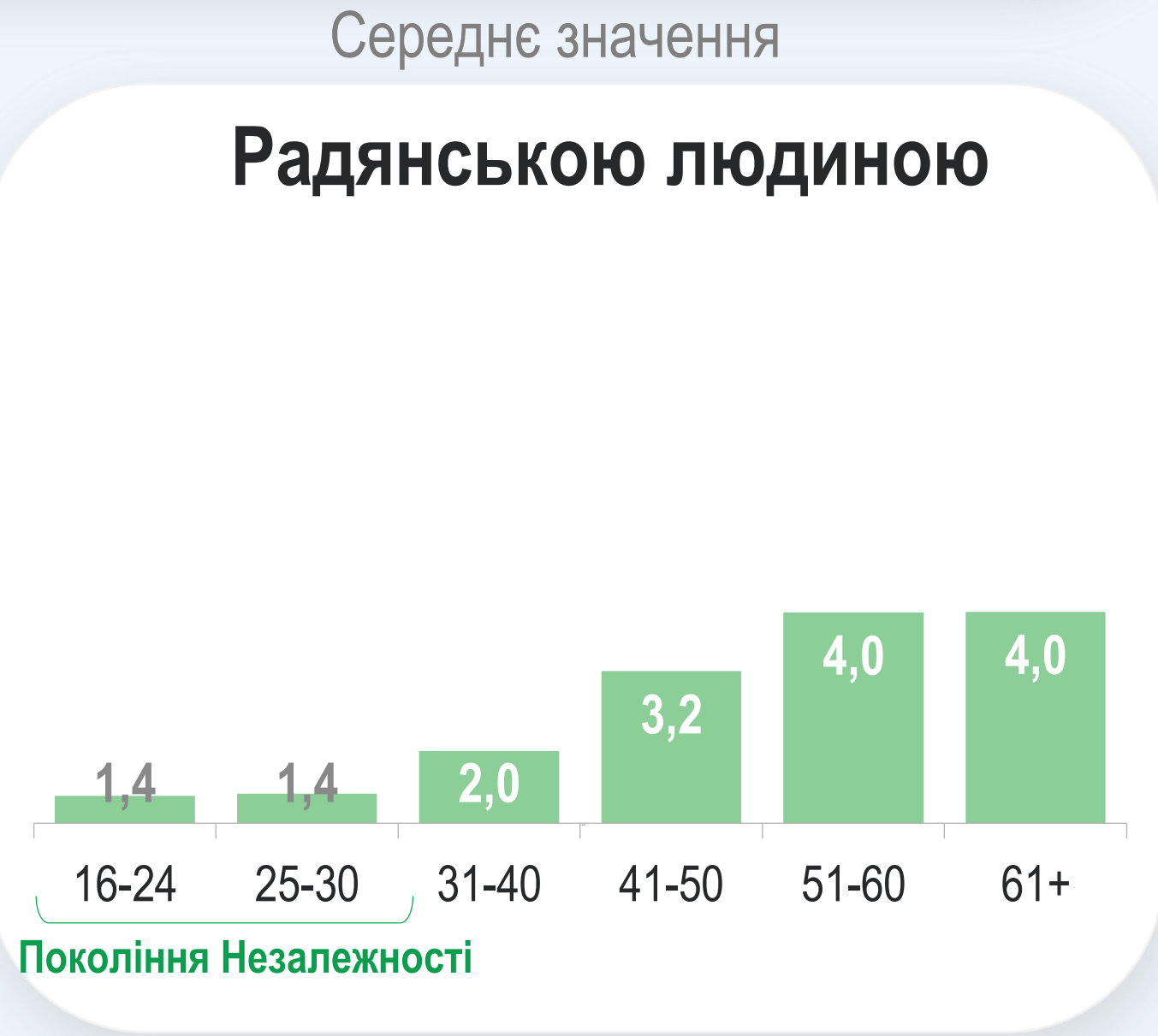
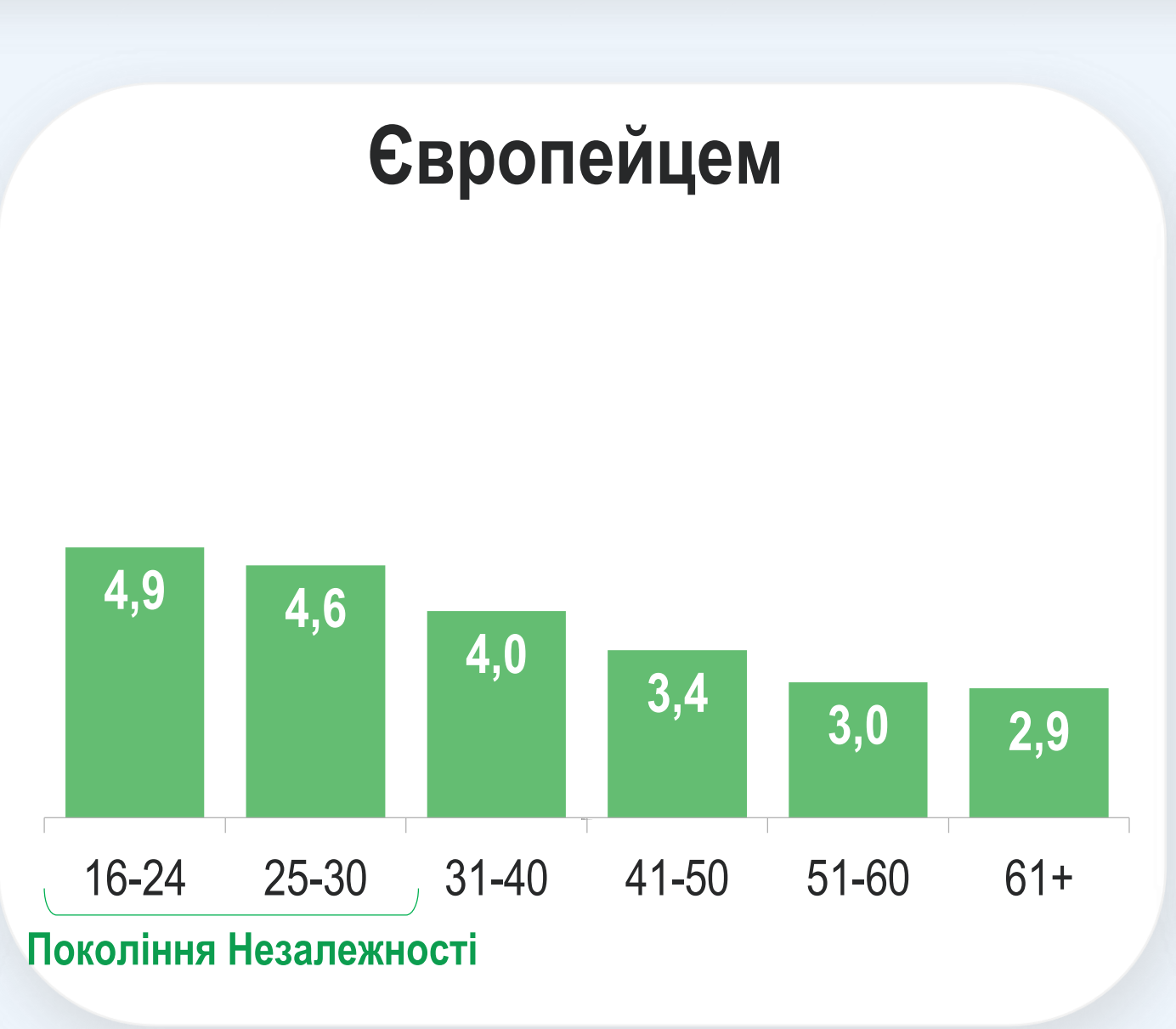
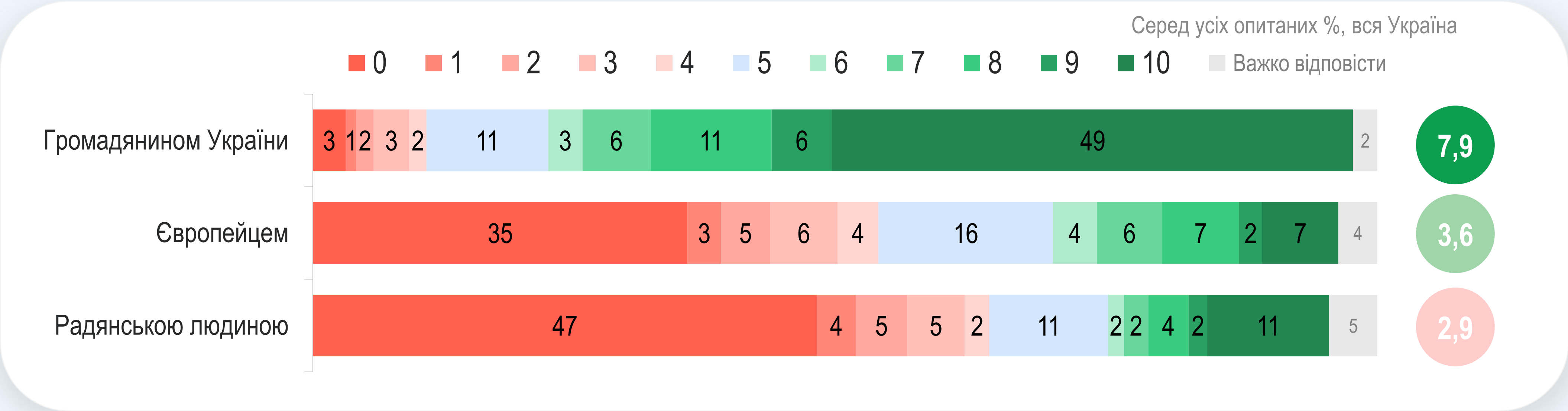

Покоління Незалежності

Ідентичність українців

Наскільки Ви себе відчуваєте... за шкалою від 0 до 10, де 0 – зовсім не відчуваю, 10 – абсолютно відчуваю

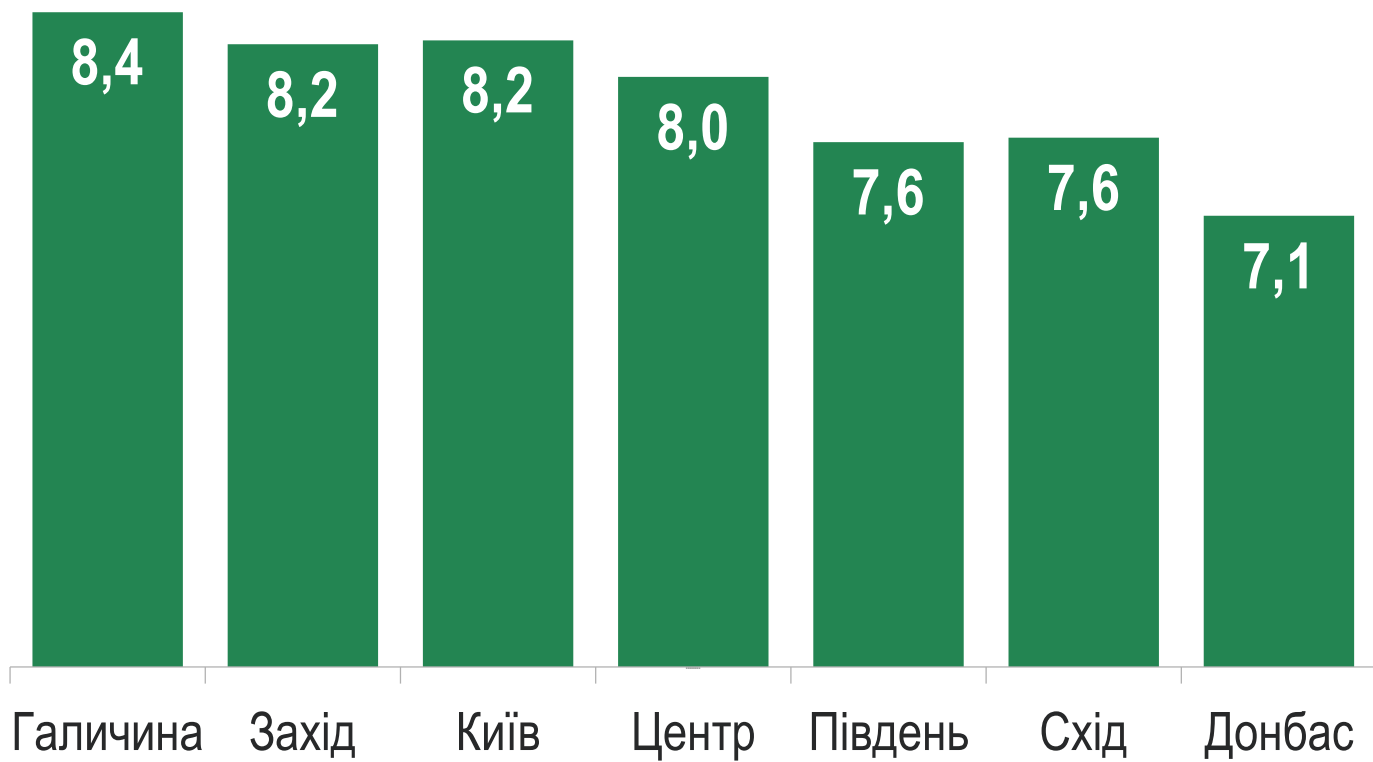

Ідентичність українців | регіони, подорожі

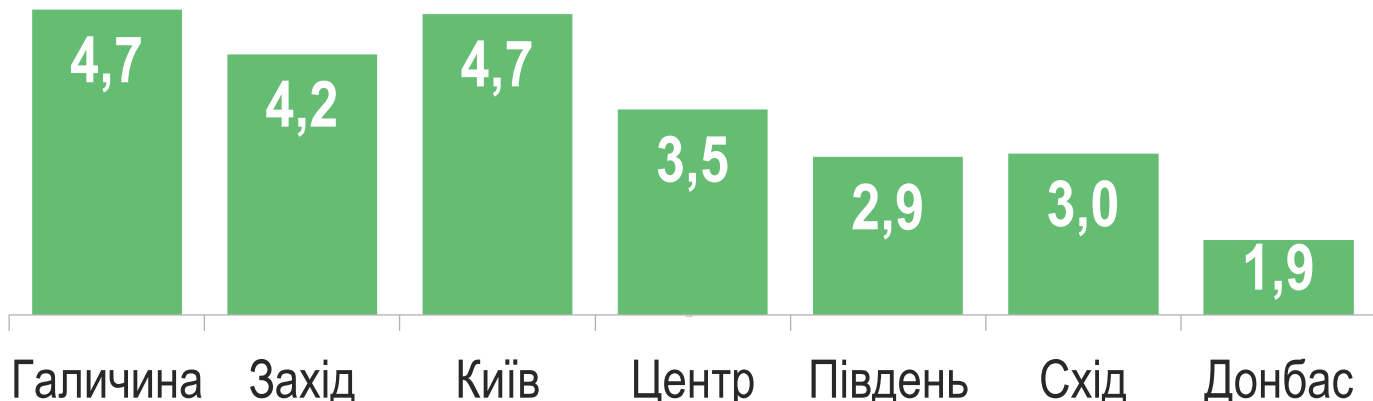
Середнє значення

РЕГІОНИ

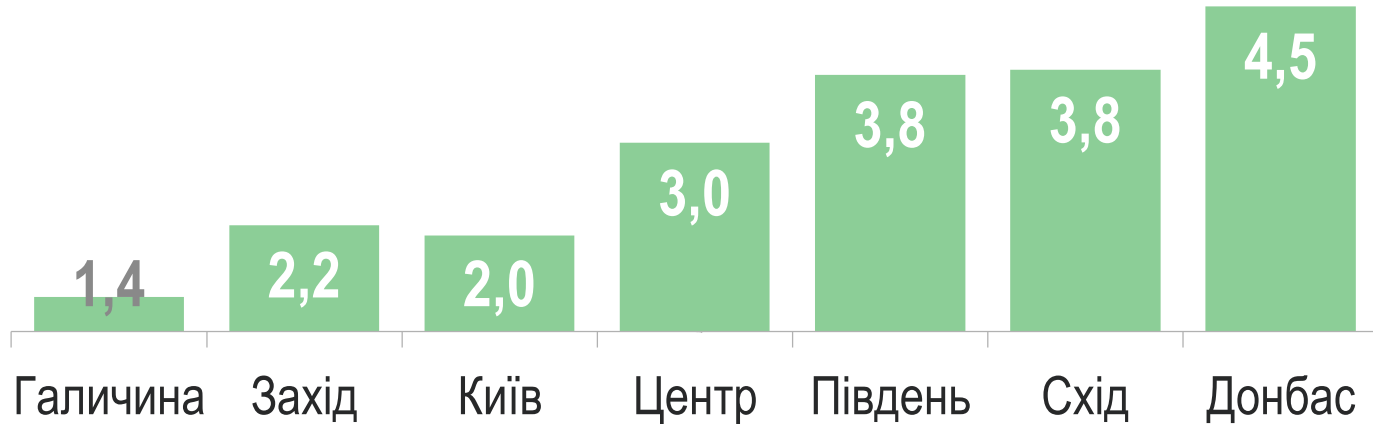
Громадянин України

Європеєць

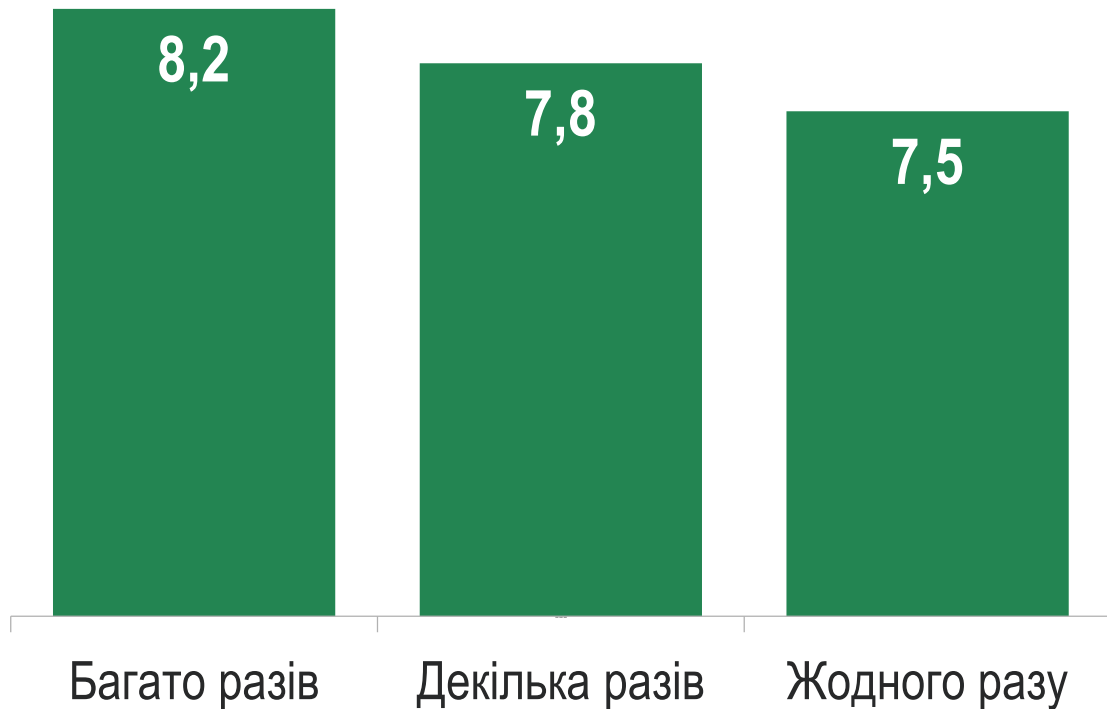

Радянська людина

ПОДОРОЖІ (останні 5 років)

Їздили по Україні

Їздили до країн ЄС

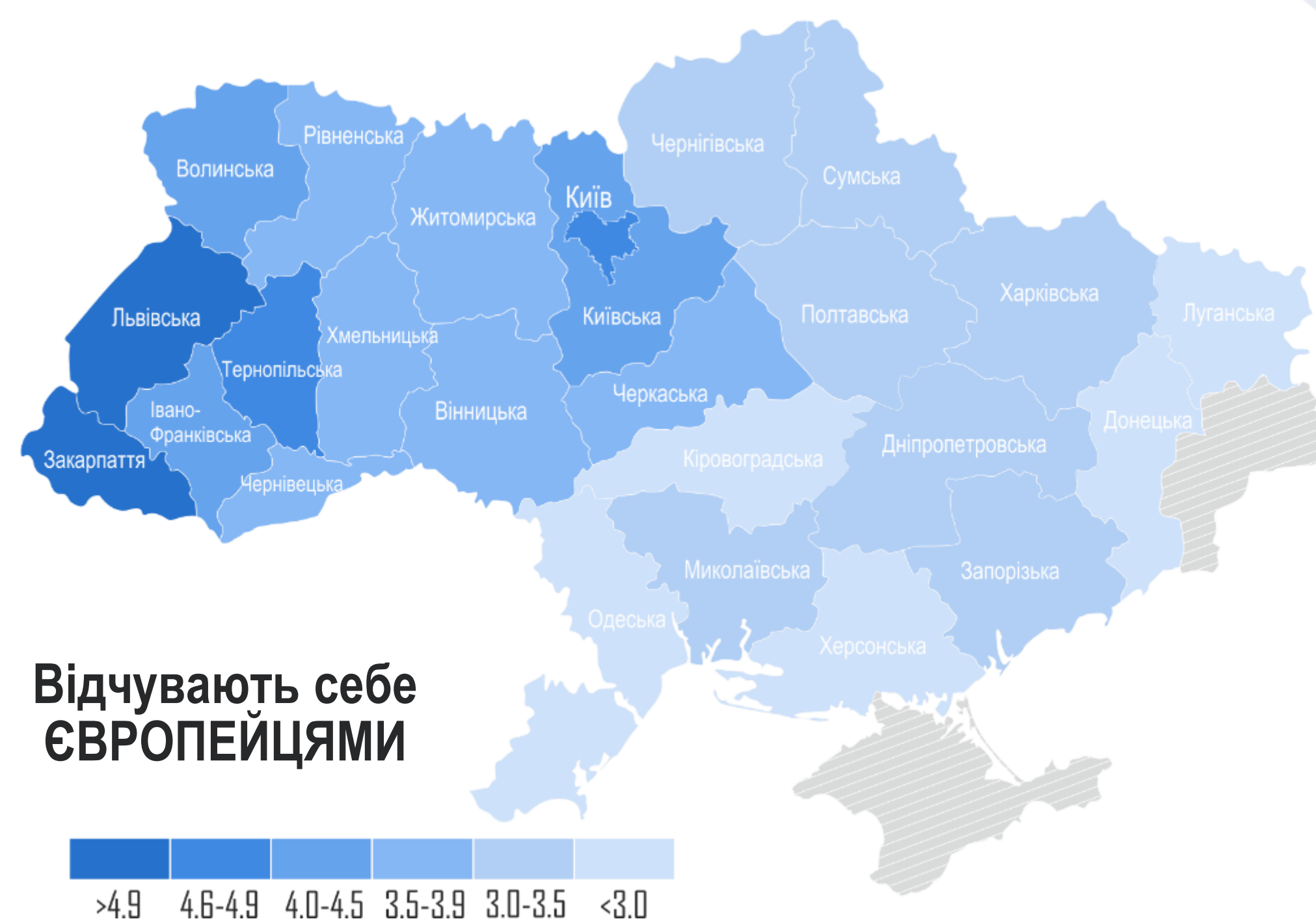

Їздили до країн СНД

Ідентичність українців: за регіонами

Середнє значення

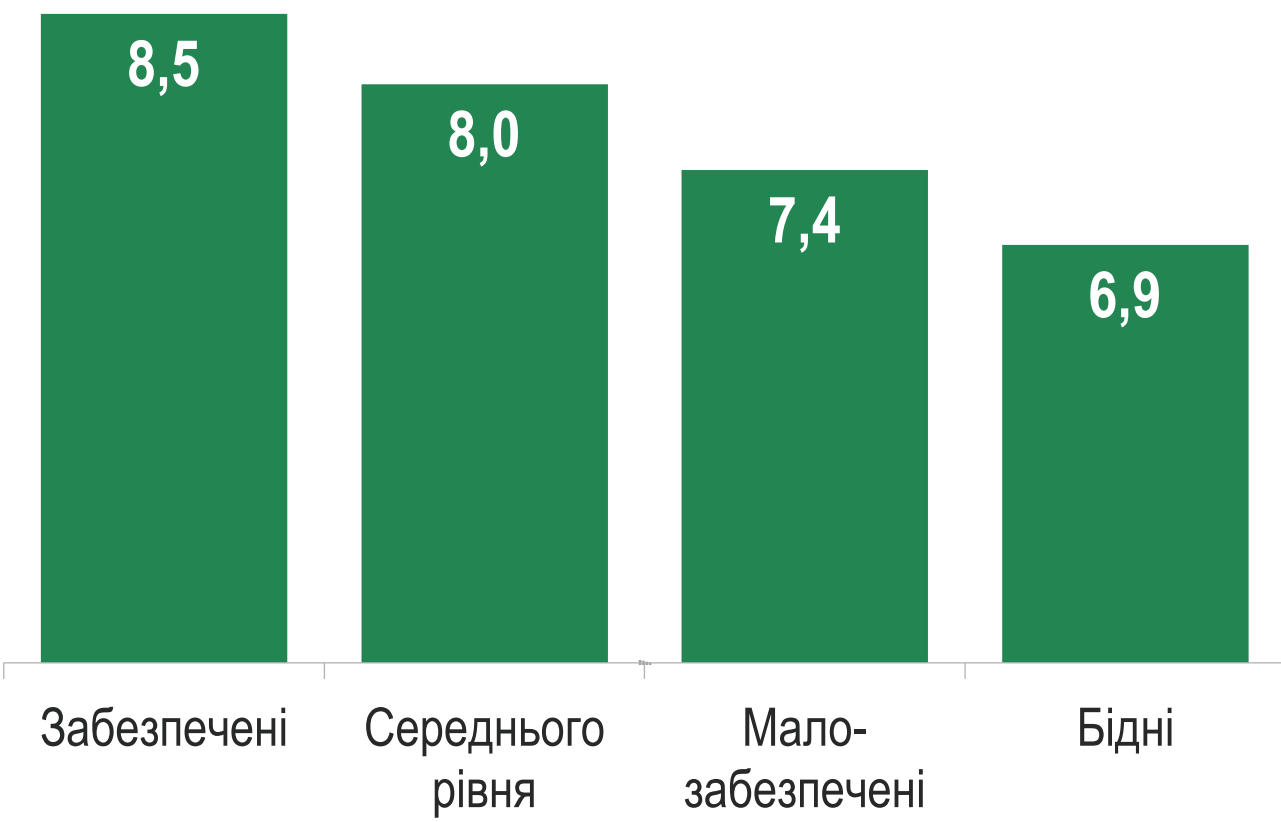

Ідентичність українців | дохід, освіта

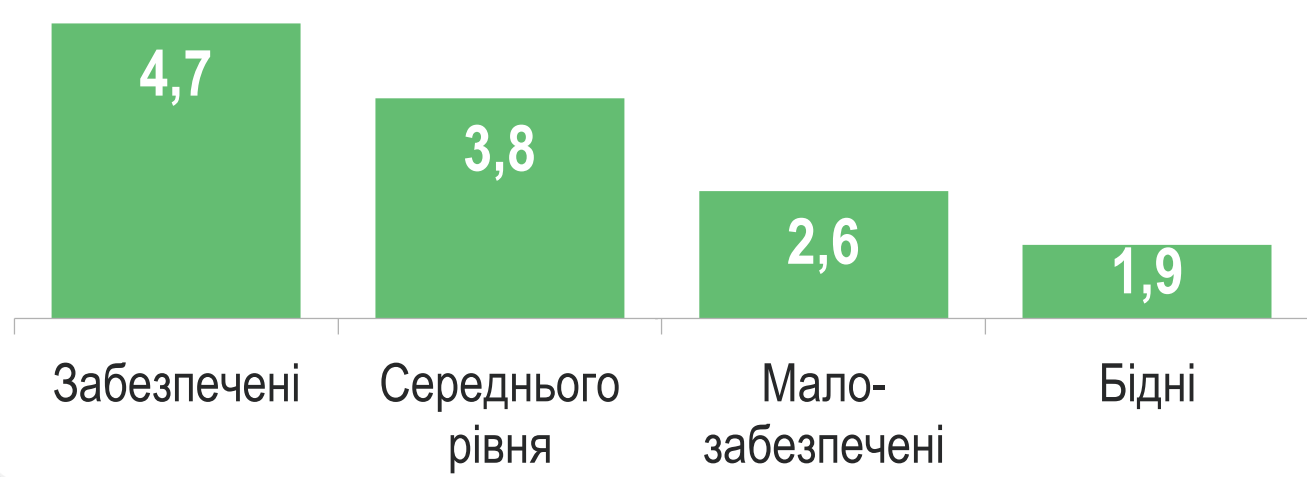
Середнє значення

ДОХІД

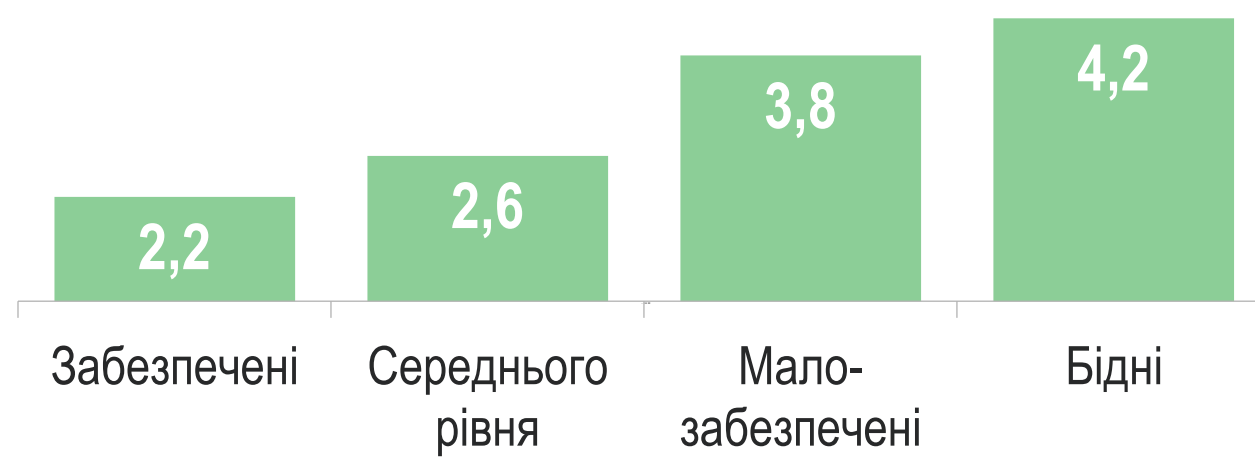
Громадянин України

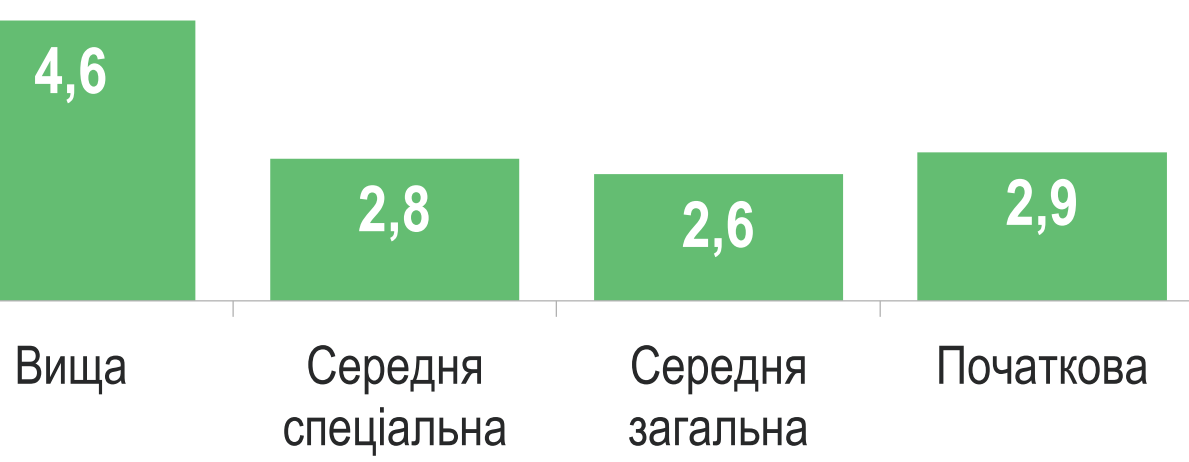
Європеєць

Радянська людина

ОСВІТА

Ідентичність українців | ідеологічні погляди

Середнє значення

ПІДТРИМКА
НЕЗАЛЕЖНОСТІ

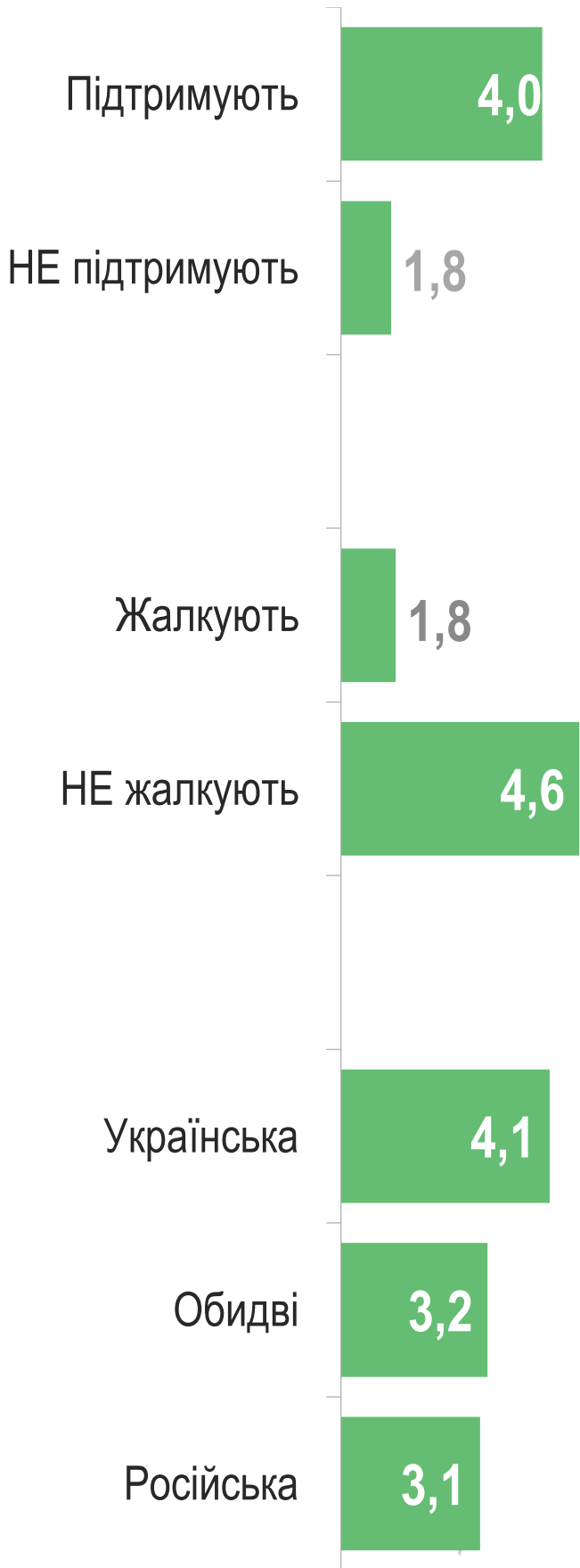
НОСТАЛЬГІЯ
ЗА СРСР

МОВА ВДОМА

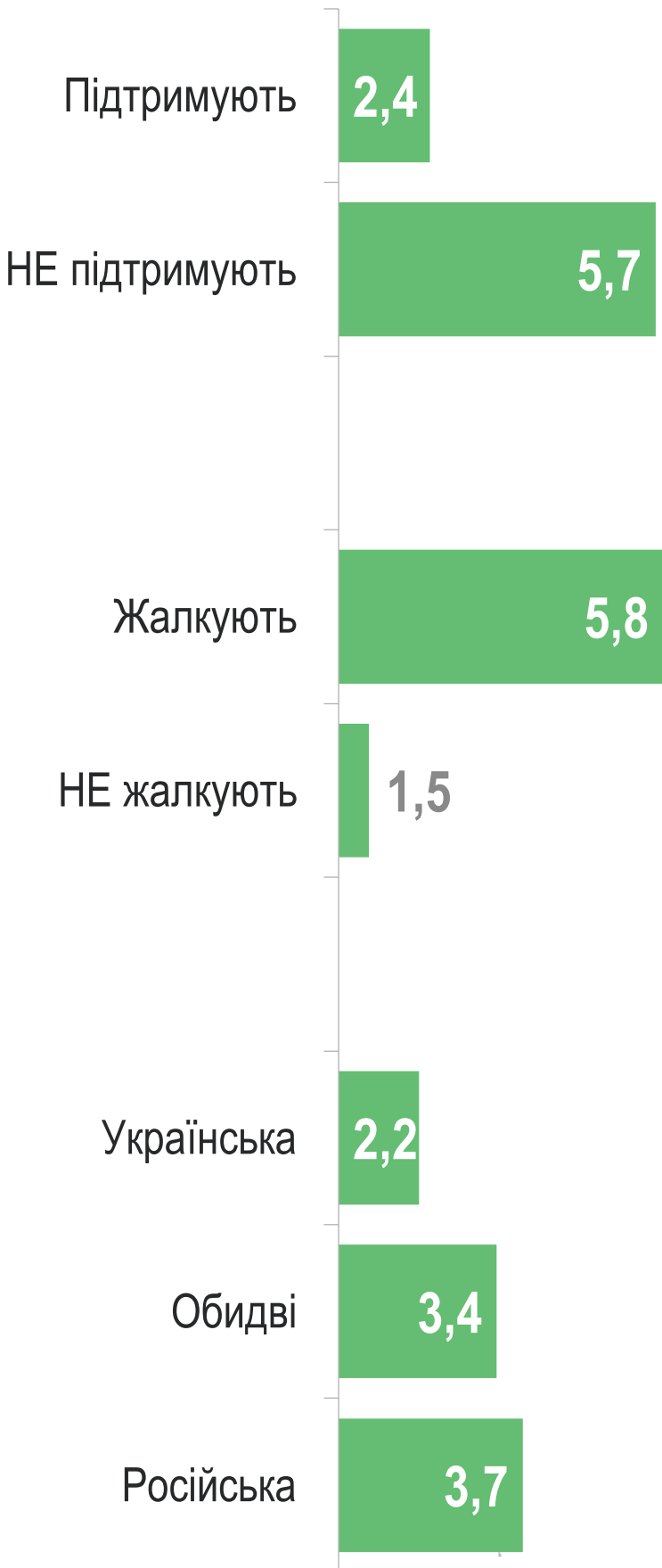
Громадянин України

Європеець

Радянська людина

Ідентичність українців | виборці кандидатів

Середнє значення

ВИБОРЦІ КАНДИДАТІВ

Громадянин України

Європеець

Радянська людина

Самоцінка себе та України

Самооцінка себе та України

Власне положення українці оцінюють на середньому рівні, а країну – дещо нижче середнього.

Це хороший результат, який частково знімає стереотипні уявлення, що ми низько оцінюємо свою дійсність. **В Україні часто соціальне становище не відповідає доходам: воно вище, ніж доходи.** Дуже часто ми плутаємо соціальний статус і рівень доходів, адже соціальне становище визначається не тільки матеріальним речами.

Українці не полишають мрії, що країна з часом розквітне. Кожен п'ятий бачить її на найвищій сходинці у майбутньому.

Оцінки себе та країни в очікуваннях через 10 років є майже однаковими. Українці дивляться в майбутнє оптимістично, але при цьому раціонально та критично – вважають, що власне соціальне становище і становище країни покращиться і буде вище середнього.

Чоловіки краще оцінюють своє соціальне положення, а жінки краще оцінюють положення країни у майбутньому. В цілому соціальне положення чоловіка краще ніж положення жінки. А жінки оптимістичніші ніж чоловіки.

Чим старша людина, тим нижче вона оцінює власне соціальне положення і положення України. В оцінці України через 10 років, групи після 40 років мають приблизно однакову оцінку, а в групі 61+ навіть більш оптимістичну – бо вони не будуть приймати участь в цьому покращенні, але їм би хотілося ним скористатися.

Покоління Незалежності, а особливо у віці 16-24 роки, мають найвищу самооцінку та найкраще оцінюють майбутнє України. Вони мають свій віковий запас оптимізму, максималізму та ідеалізму в першу чергу щодо себе через 10 років, і дещо менший, але теж високий, щодо країни. Своє теперішнє становище і статус вони оцінюють краще, – бо часто це ще невизначений соціальний статус, однаковий в їх віковій групі. А ось далі, з віком, соціальне положення буде диференціюватися достатньо сильно і це впливатиме на зниження оцінок, бо до цього положення підвищуються вимоги.

Ті, хто вважає, що їхні найкращі роки ще попереду оцінюють себе через 10 років краще, а ті, хто зараз переживає найкращі роки – собі нинішнім виставляють оцінку вищу за інших.

Тут працює так звана в соціології теорема Томаса (пророцтва, які самоздійснюються) – і в бідності, і в мотиваціях: *якщо я очікую, що краще не буде, то велика вірогідність, що так і буде*, бо я несвідомо підлаштовую свою поведінку під власні очікування.

Бідні оцінюють себе гірше не тільки зараз, але і мають менше надій на покращення у майбутньому, ніж інші. Перестороги та бар'єри в очікуваннях людини не дають їй виходити на інший матеріальний рівень, тож це обумовлено не лише об'єктивними обставинами. Натомість забезпечені оцінюють себе і свої перспективи краще за усіх інших.

Вища самооцінка теперішнього і, тим більше, майбутнього – це і є, по суті, мотивація на успіх. А до мотивації уникнення невдач призводить особиста знижена самооцінка – *в мене не вийде досягти більшого*. Так само, оптимісти дозволяють собі більше мріяти і будувати сміливіші плани. Натомість реалісти в цьому плані більш стримані та виважені.

Найвищу самооцінку та оцінку країни мають виборці Зеленського. Особливо це стосується бачення України у майбутньому, яке у них навіть більш позитивне ніж бачення власного становища через 10 років. Досить високі оцінки себе та України мають ще прихильники Порошенка та Гройсмана. А найбільш песимістично, як щодо себе, так і держави, налаштовані електорати Бойка та Мураєва.

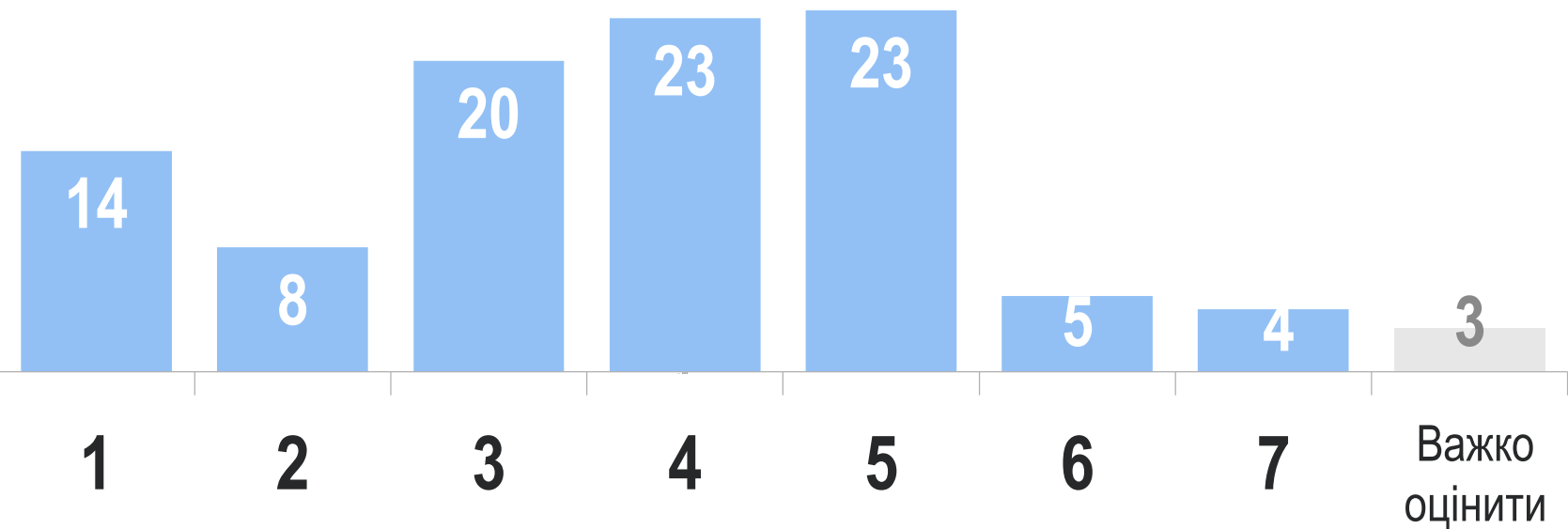
Також, краще себе й Україну оцінюють західні й центральні регіони, тоді як східні й південні мають нижчу оцінку зараз, і від майбутнього чекають менше позитивного, як для себе, так і для країни.

Самооцінка щодо себе та країни

Де 7 – найвища сходинка, а 1 – найнижча.

Серед усіх опитаних, вся Україна

Якщо оцінювати **ВАШЕ** соціальне становище у суспільстві зараз?

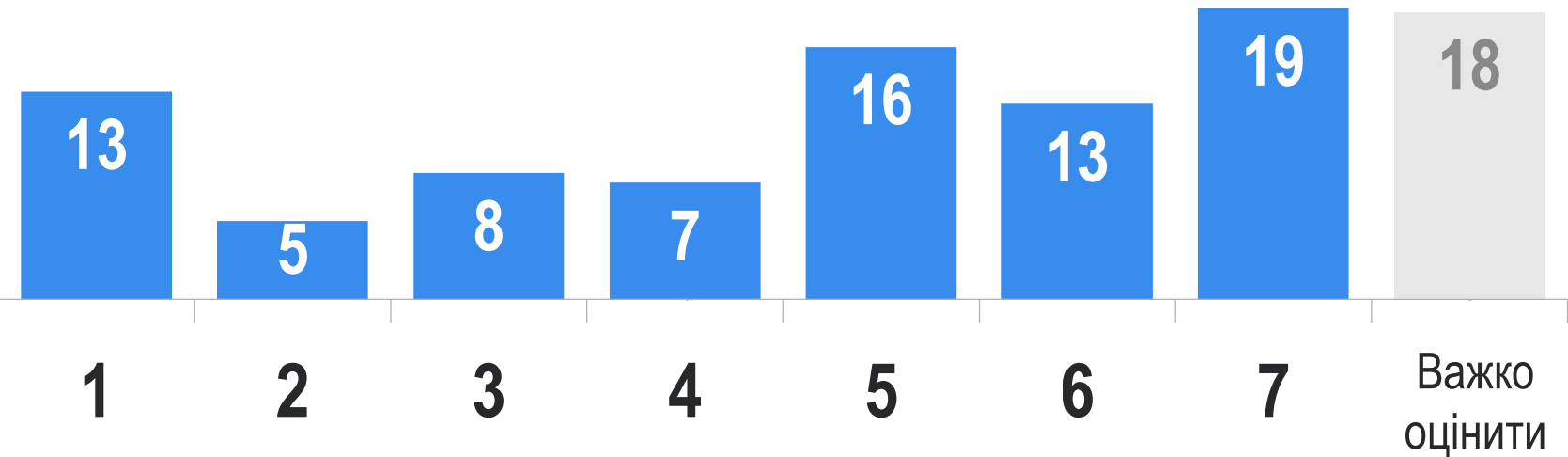

3,7

Середні значення:

3,0

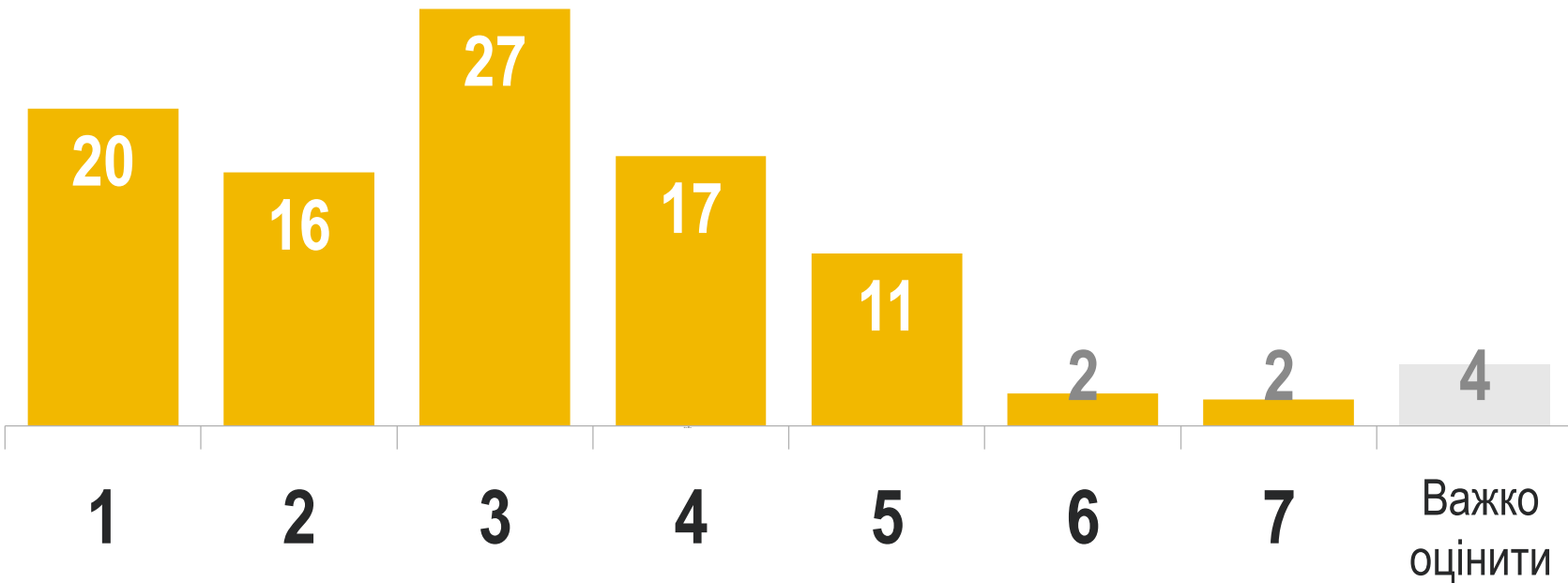
На якій сходинці **ВИ** будете через 10 років?

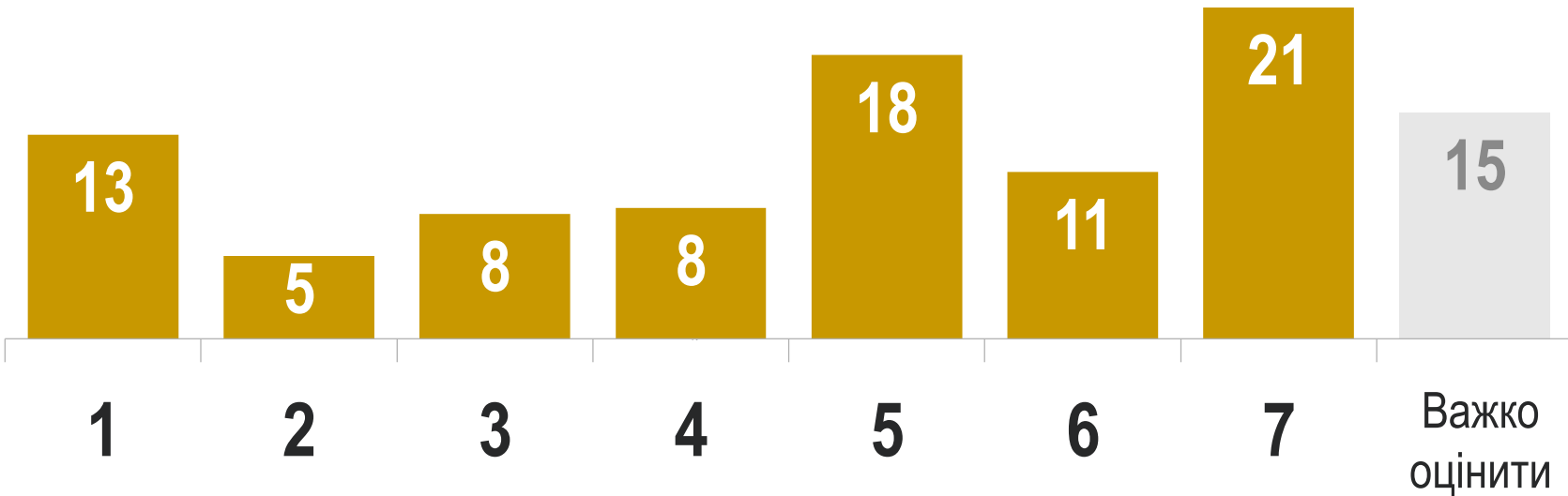
4,5

4,5

На якій сходинці знаходиться сьогодні **УКРАЇНА**?

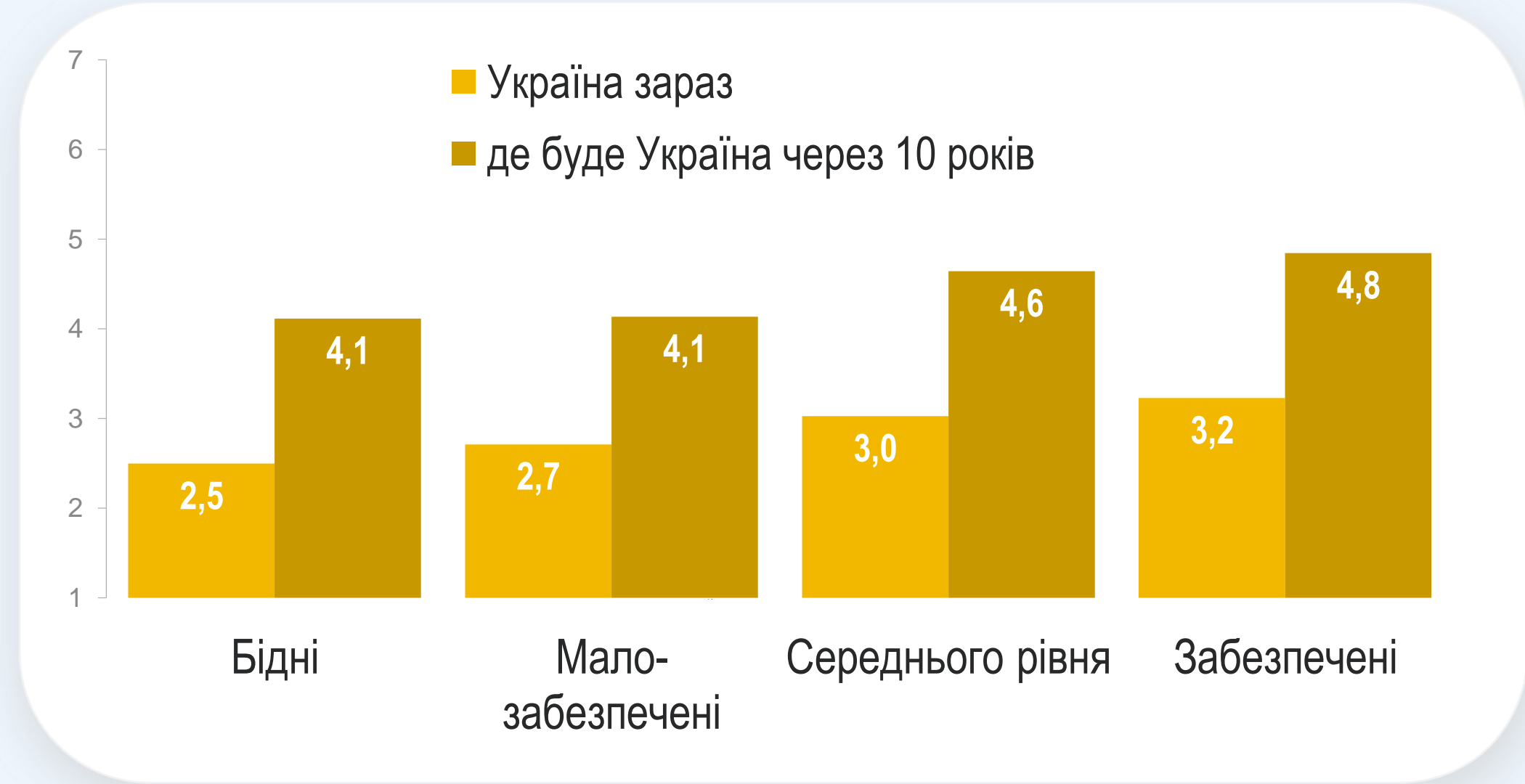
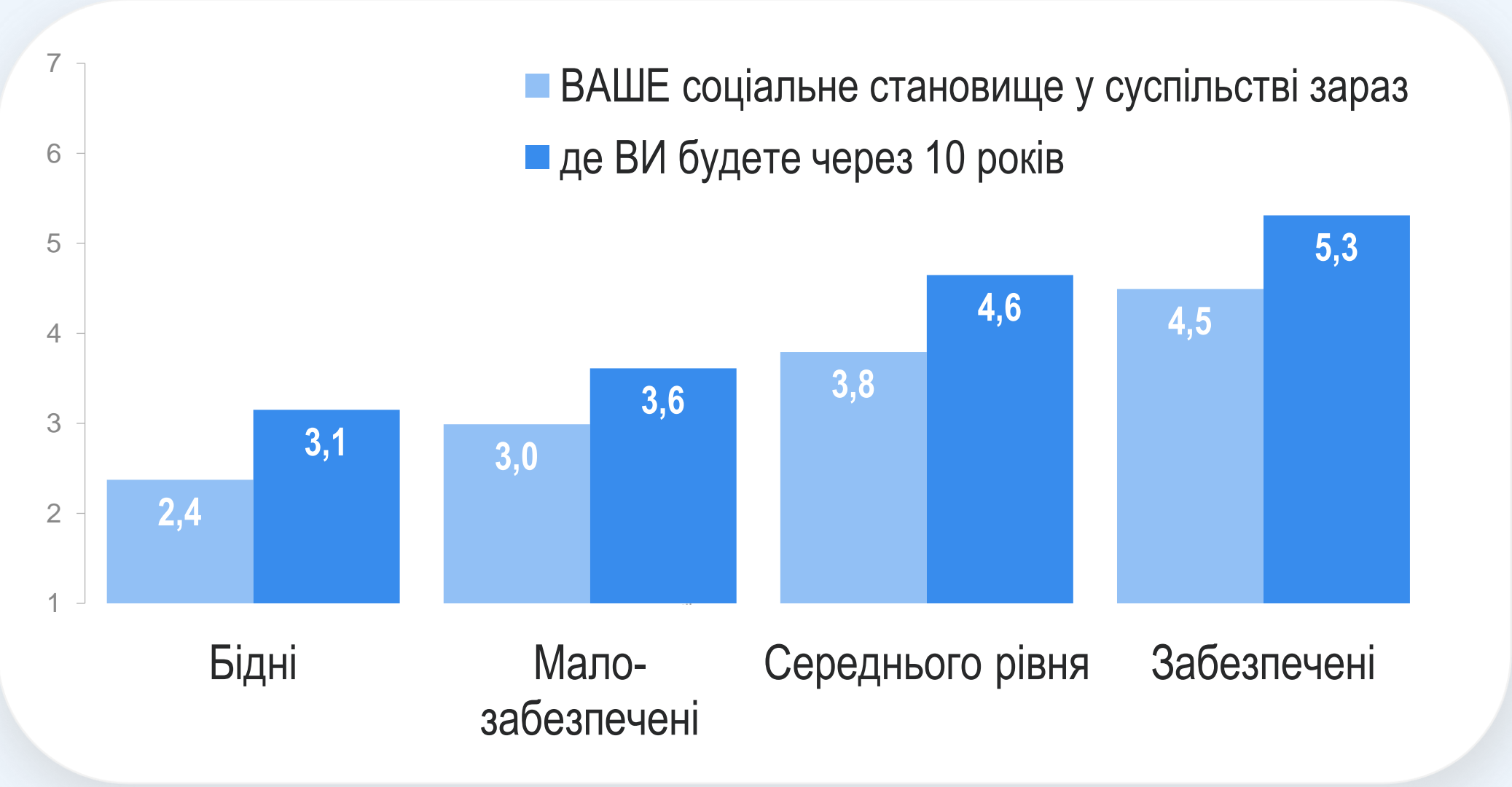
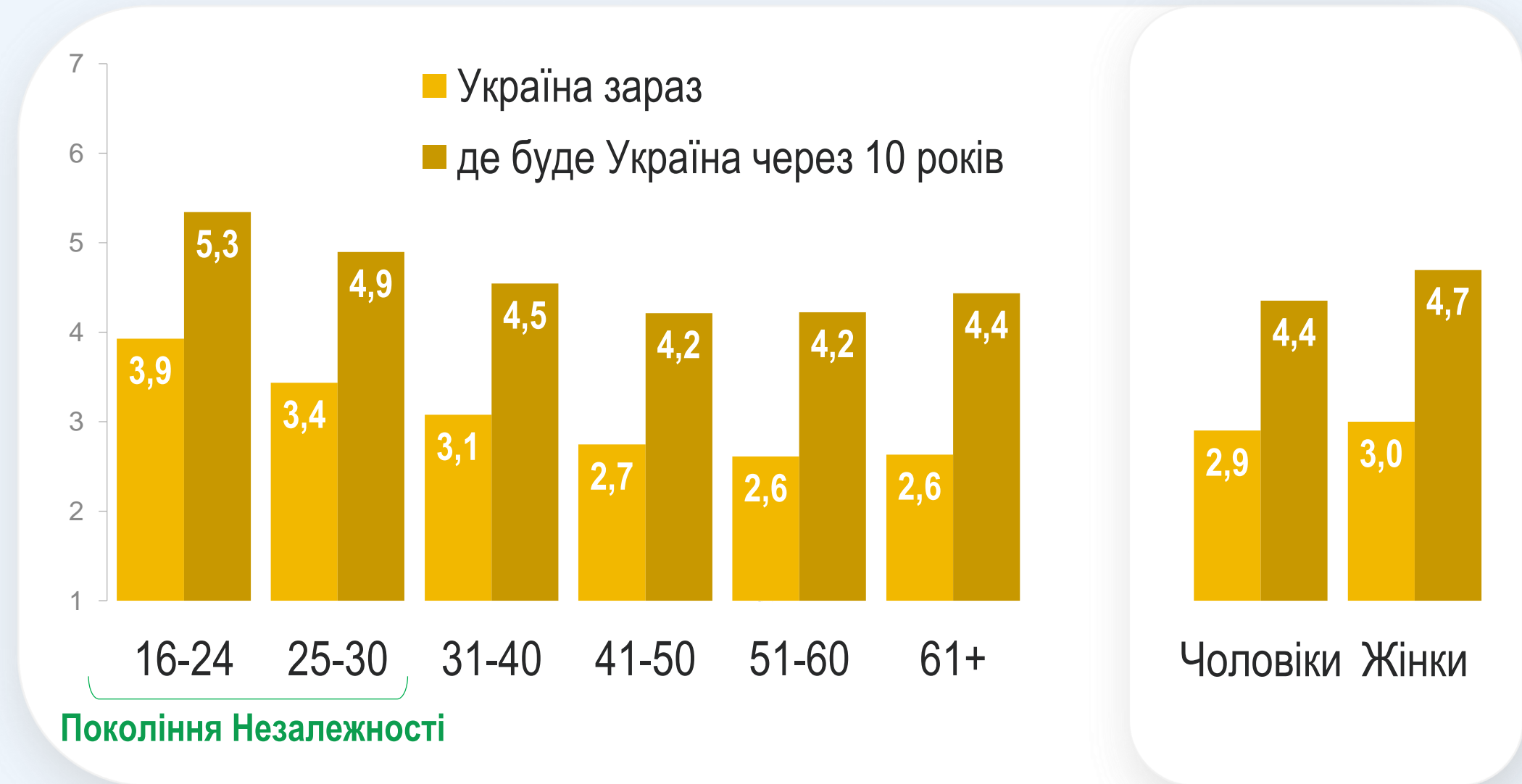
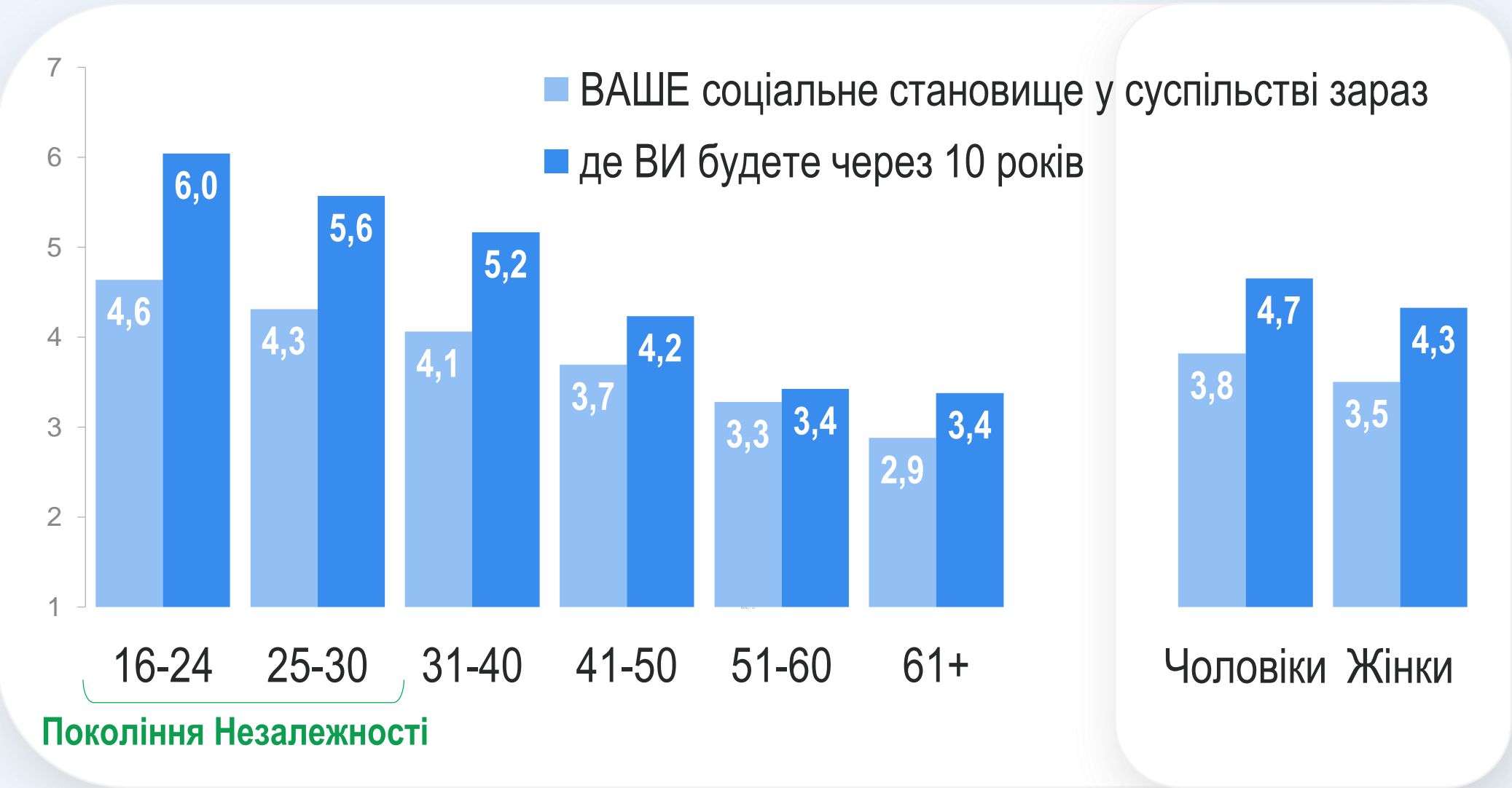

На якій сходинці буде **УКРАЇНА** через 10 років?

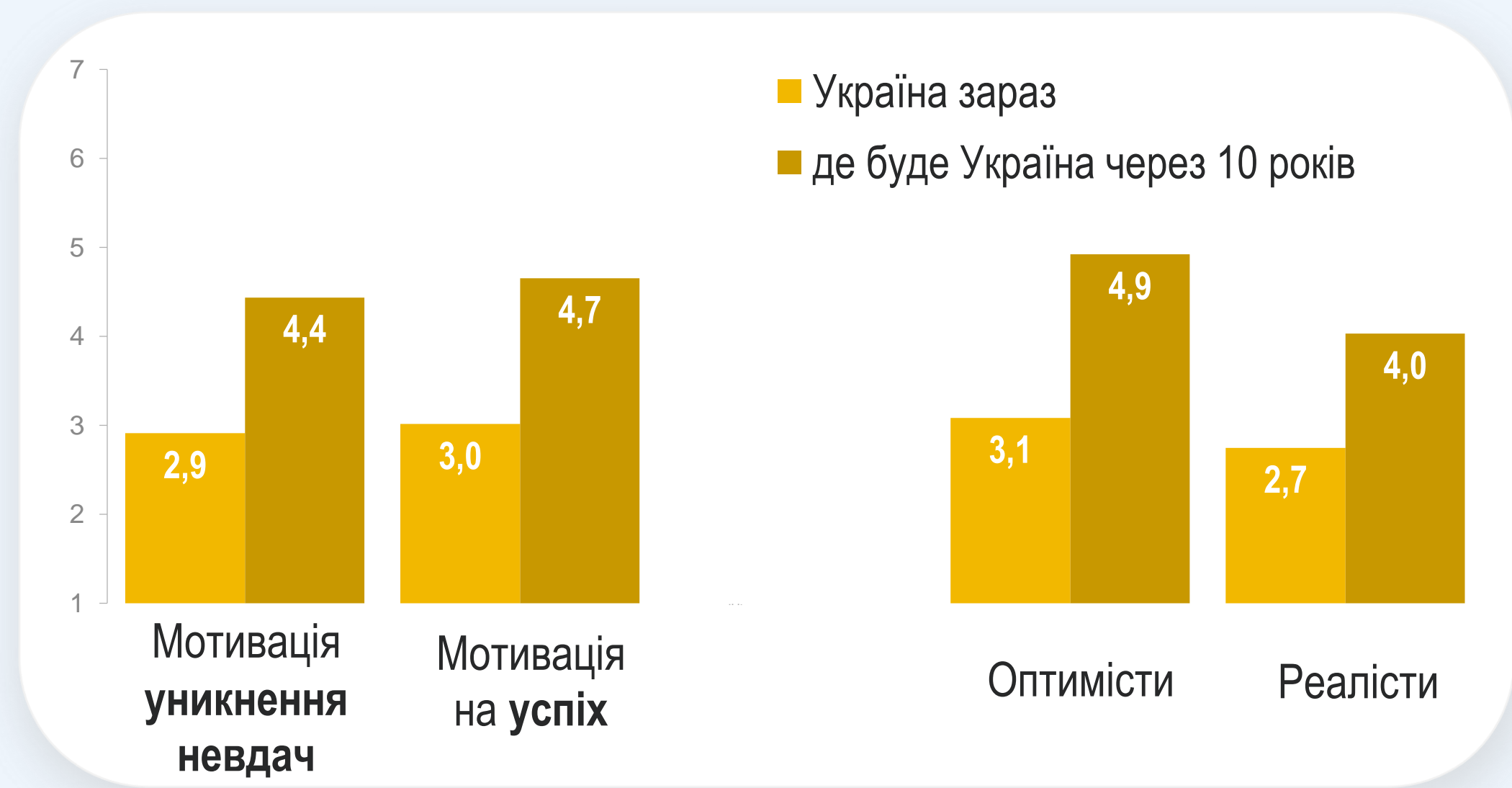
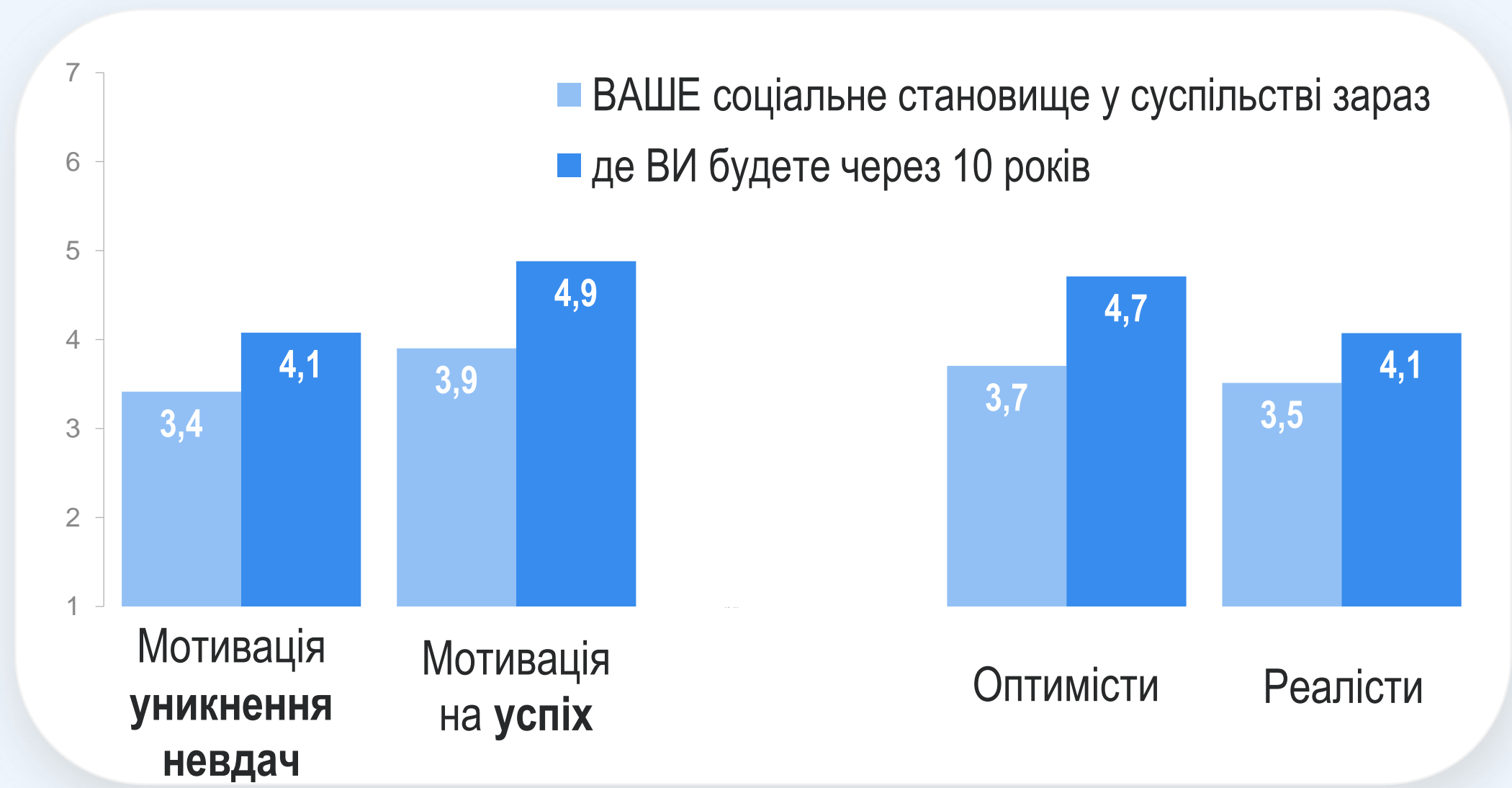
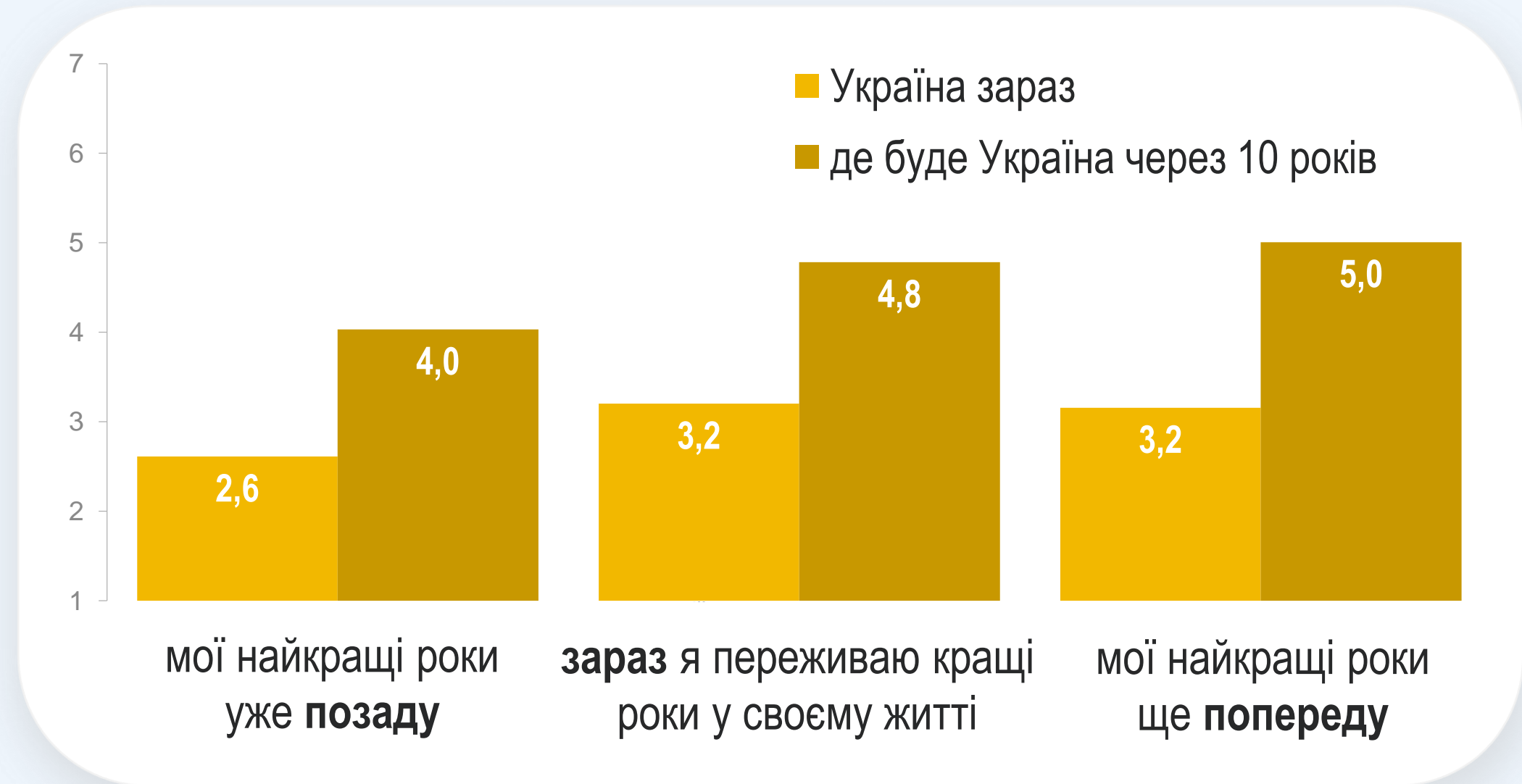
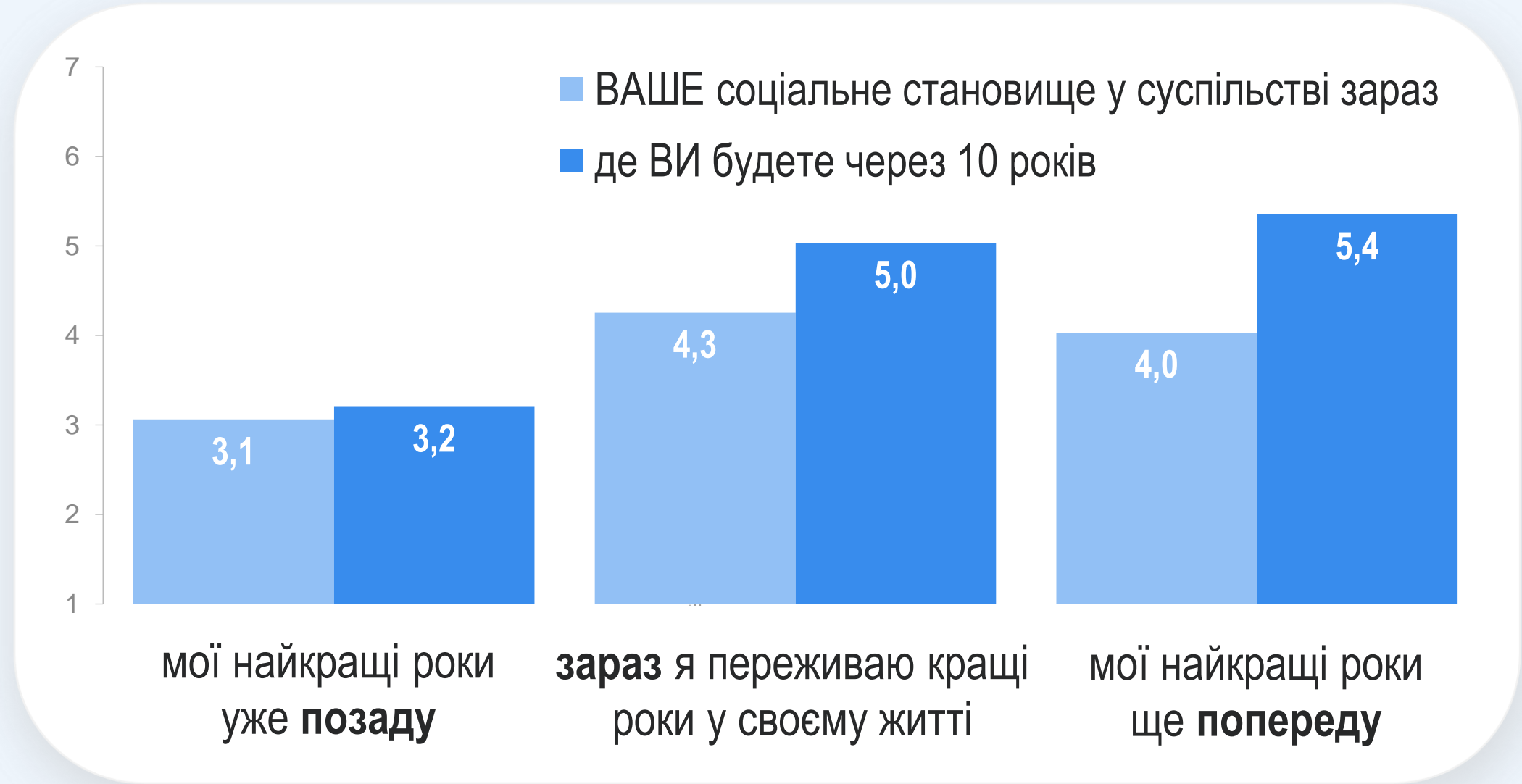
Самооцінка щодо себе та країни | вік, стать, доходи

Де 7 – найвища сходинка, а 1 – найнижча.

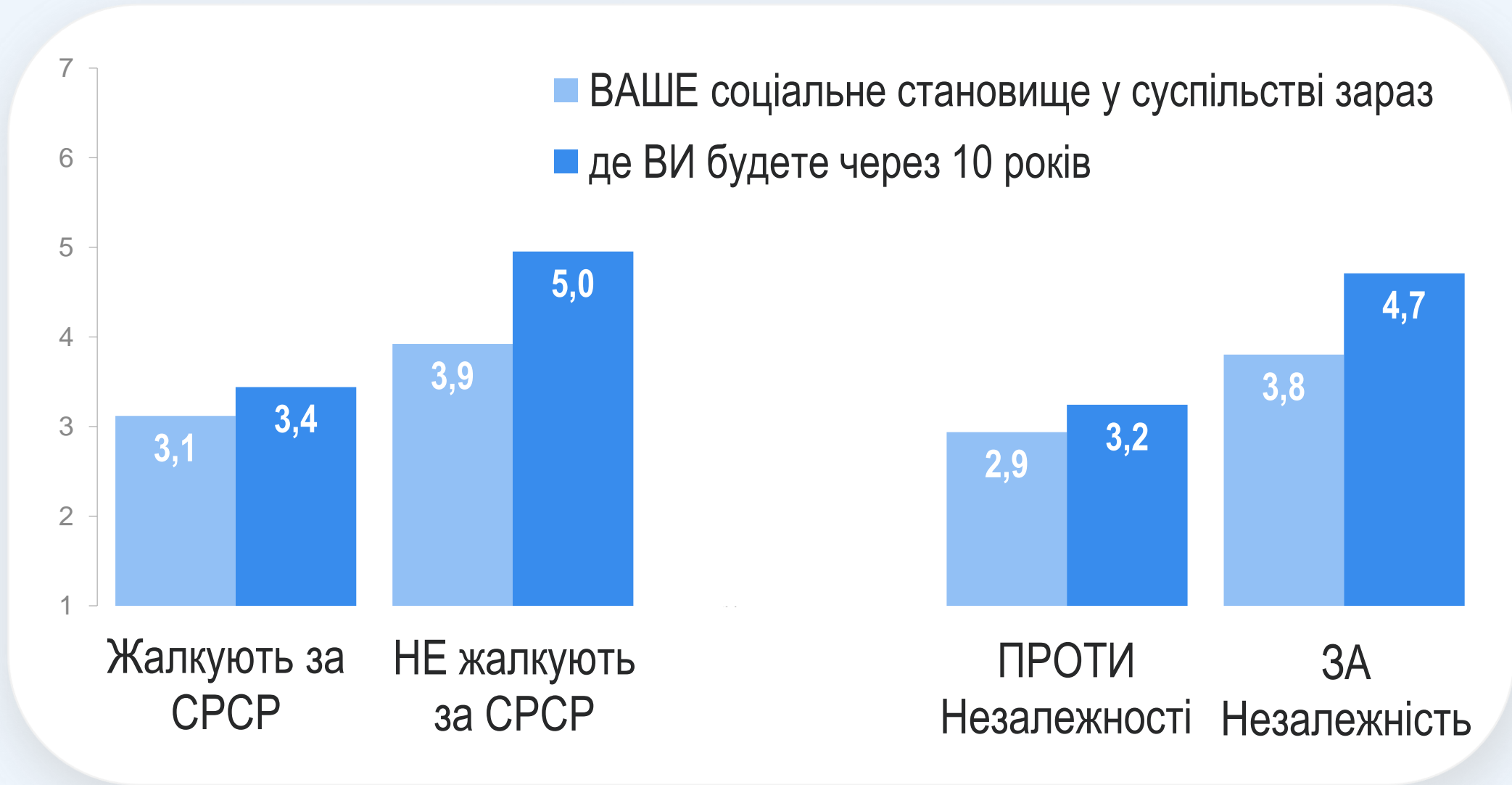
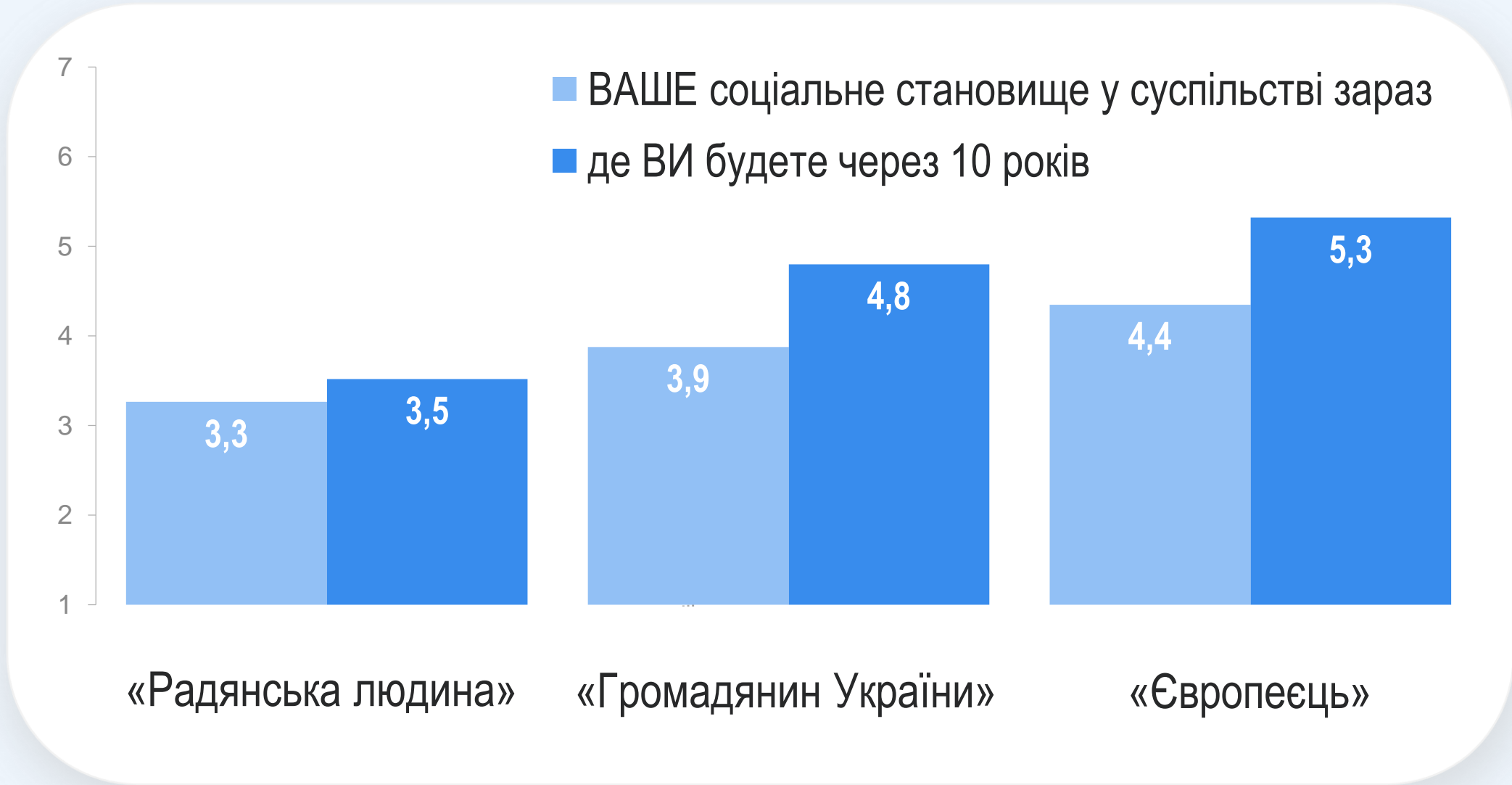
Самооцінка щодо себе та країни | мотивації

Де 7 – найвища сходинка, а 1 – найнижча.

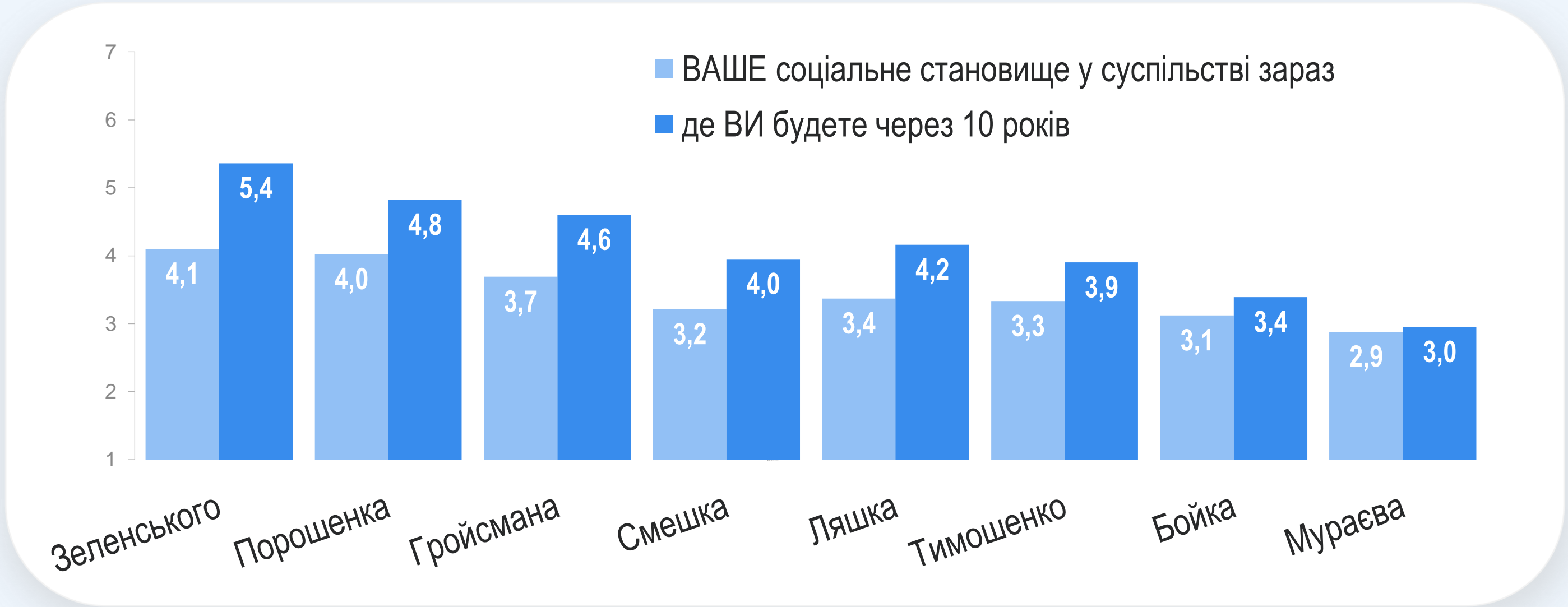
Самооцінка щодо себе та країни | самоідентифікація, патріотизм, ностальгія за СРСР

Де 7 – найвища сходинка, а 1 – найнижча.

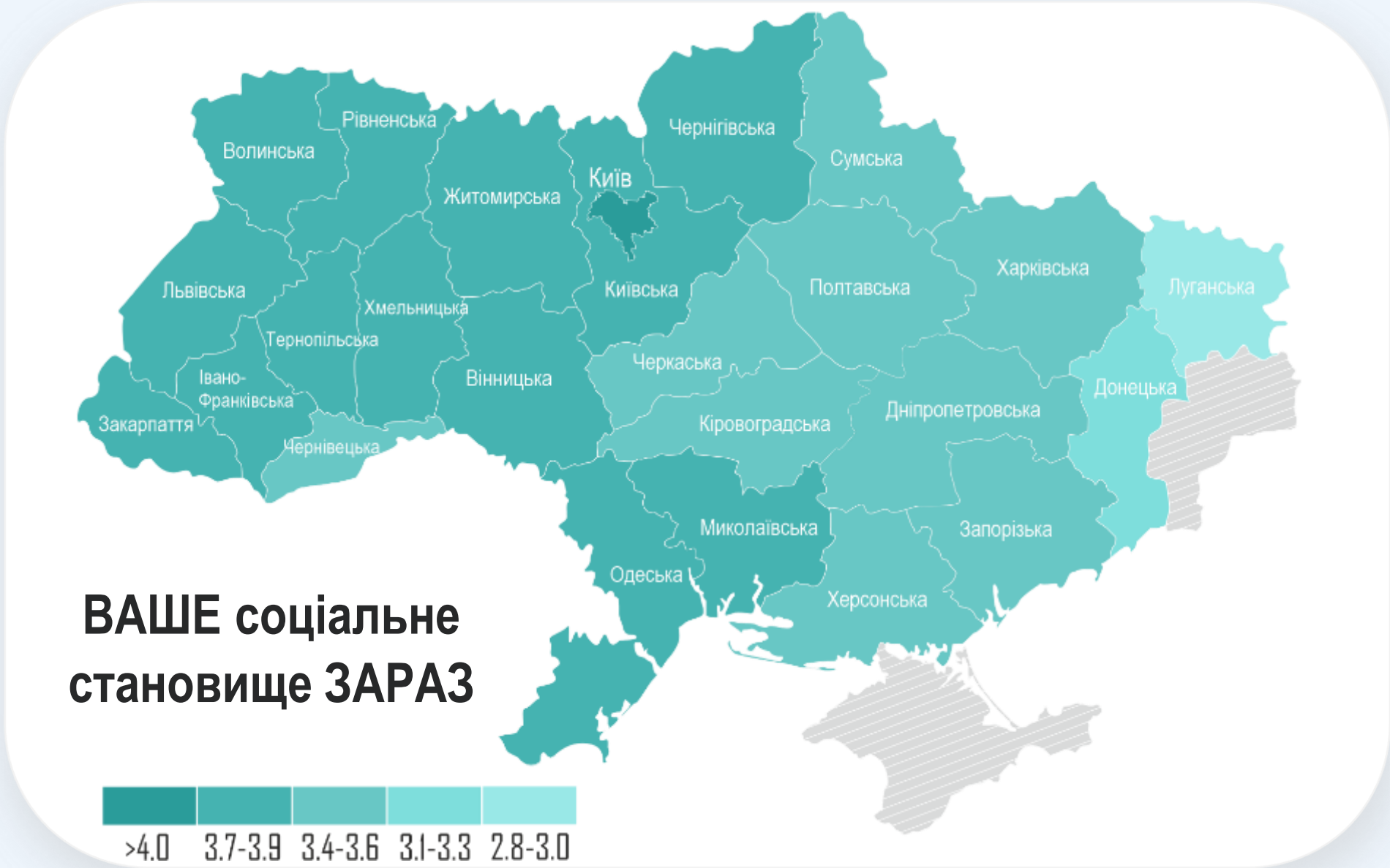
Самооцінка щодо себе та країни | виборці кандидатів

Де 7 – найвища сходинка, а 1 – найнижча.

Самооцінка щодо себе та країни | регіони, тип поселення

Де 7 – найвища сходинка, а 1 – найнижча.

Емоції

Емоції

За емоціями, які переживають респонденти, можна виокремити **дві відносно однакові за розміром групи**:

- ті, хто **пишаються країною та радіють за себе**
- Ті, котрі **депресують особисто і переносять свої негативні емоції на сприйняття України.**

Якщо у першій групі відносно більше молоді, то у другій – представників старшого покоління.

Найчастіше емоції, які опитані переживають щодо себе - це зацікавленість та радість, які належать до позитивного спектру.

Позитивний емоційний спектр дозволяє молоді підтримувати позитивне ставлення до життя. Вони частіше за інших відчувають задоволення від нього, радіють, цікавляться собою та відчувають гордість.

Майже половина молоді відчуває гордість та зацікавленість думаючи про країну, третина – радість. Вони більш позитивні у ставленні як до себе, так і до країни, аніж старші.

Старші вдвічі частіше відчувають сум щодо себе ніж радість. Також, вони частіше, ніж молодші відчувають сум. Попри це особистісне переживання суму у старших менш виражене, аніж переживання цієї емоції стосовно країни.

Попри те, що значна частина респондентів переживає сумні емоції, думаючи про Україну, гнів та страх щодо неї вони практично не відчувають. Сум щодо країни – це емоційне відображення актуальної ситуації, яка переживає складний період своєї історії, війну, втрату території, має «хронічні» проблеми соціального та економічного характеру, бореться, як і решта світу, з коронавірусом.

Попри це, суспільство здатне протистояти загрозам руйнації, вірить у майбутнє. Свідченням цього є те, що серед **домінуючих емоцій за країну є гордість.**

Пишаються країною найбільше у Львівщині та Івано-Франківщині, найбільше сумують – у Сумщині.

В цілому за регіонами, від гордості на Заході емоційний фон поступово рухається в бік негативного спектру – до суму на Сході. Східний макрорегіон - найбільш депресивний та емоційно-негативно налаштований до України.

Найбільше відчувають гордість за країну виборці Зеленського та Порошенка. Представники цих двох груп значно менше переживають сором за себе і за країну. Їхні уявлення і про себе, і про країну значно оптимістичні та обнадійливі ніж у виборців інших кандидатів. Натомість тих, хто негативно сприймає як і себе, так і країну, серед виборців Бойка та, особливо, Мураєва. У цих групах переважають безрадісні опитані, вони майже не відчувають гордості щодо себе, а щодо країни – переважно сум, або навіть сором.

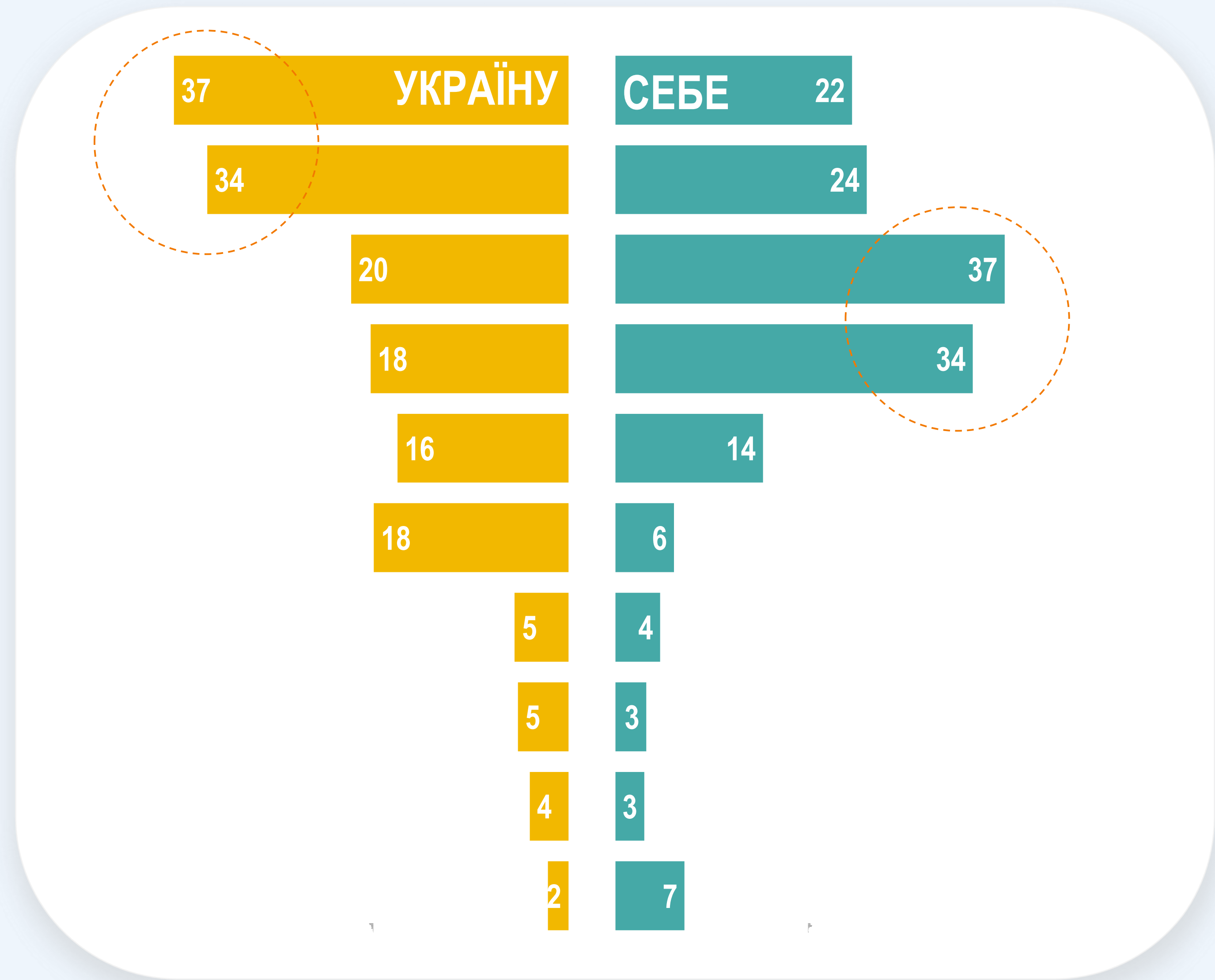
Матеріальний чинник відіграє важливу роль для позитивного сприйняття себе та дійсності. Бідніші найменш зацікавлені у собі та країні, що певною мірою є показником низької самооцінки – *я не цікава людина навіть собі.*

Важливо, що представники Покоління Незалежності, незважаючи на доволі суперечливий емоційний стан всього суспільства, не втрачають позитивного настрою і є мотивованими на майбутнє. Високий рівень прийняття себе та країни серед них дає надію на позитивні зміни у майбутньому.

Які дві емоції Ви відчуваєте, думаючи про ...?

Серед усіх опитаних %, вся Україна

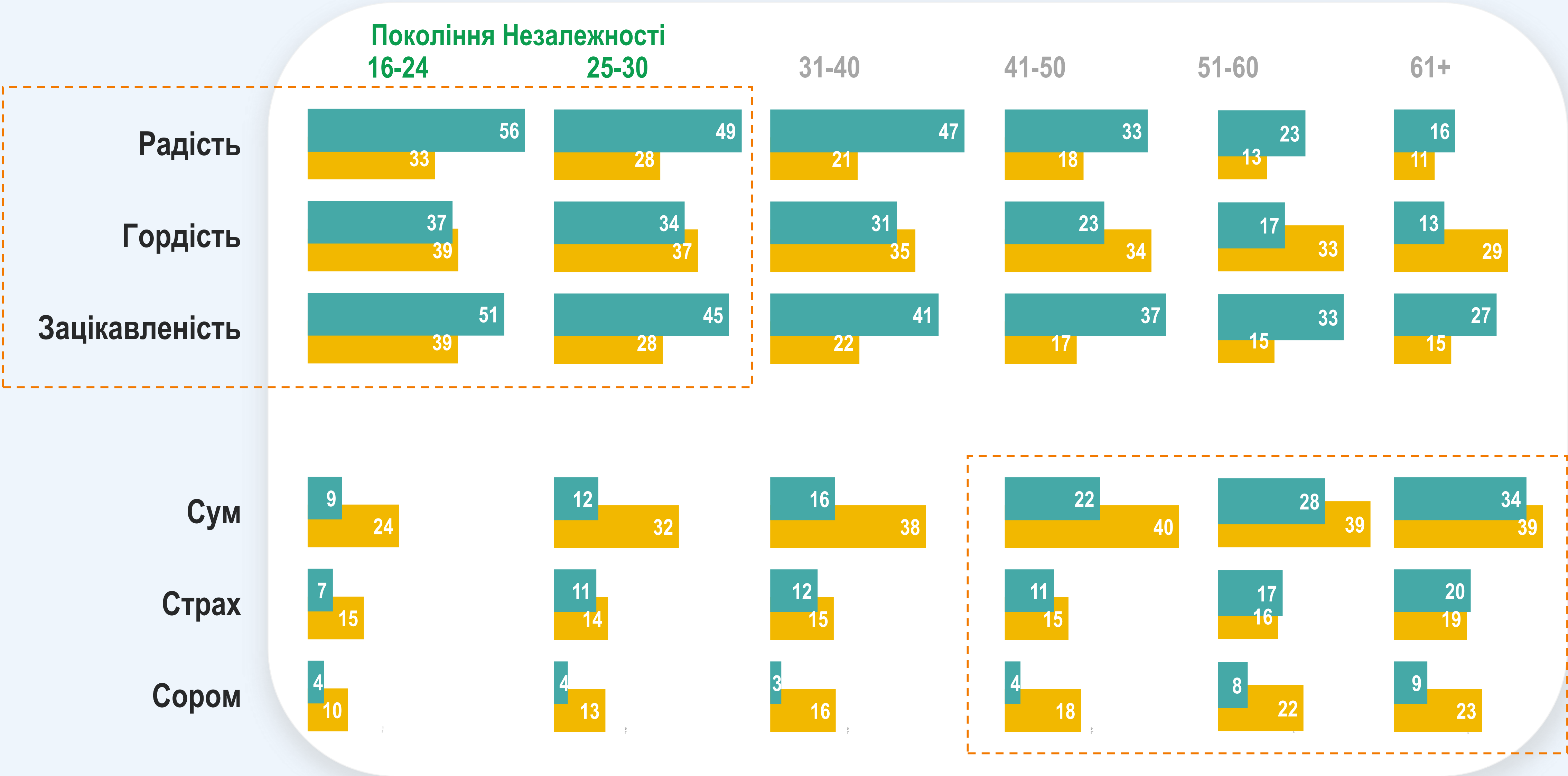
- Сум
- Гордість
- Зацікавленість
- Радість
- Страх
- Сором
- Байдужість
- Гнів
- Інше
- Важко відповісти

Емоції щодо себе та країни | вік

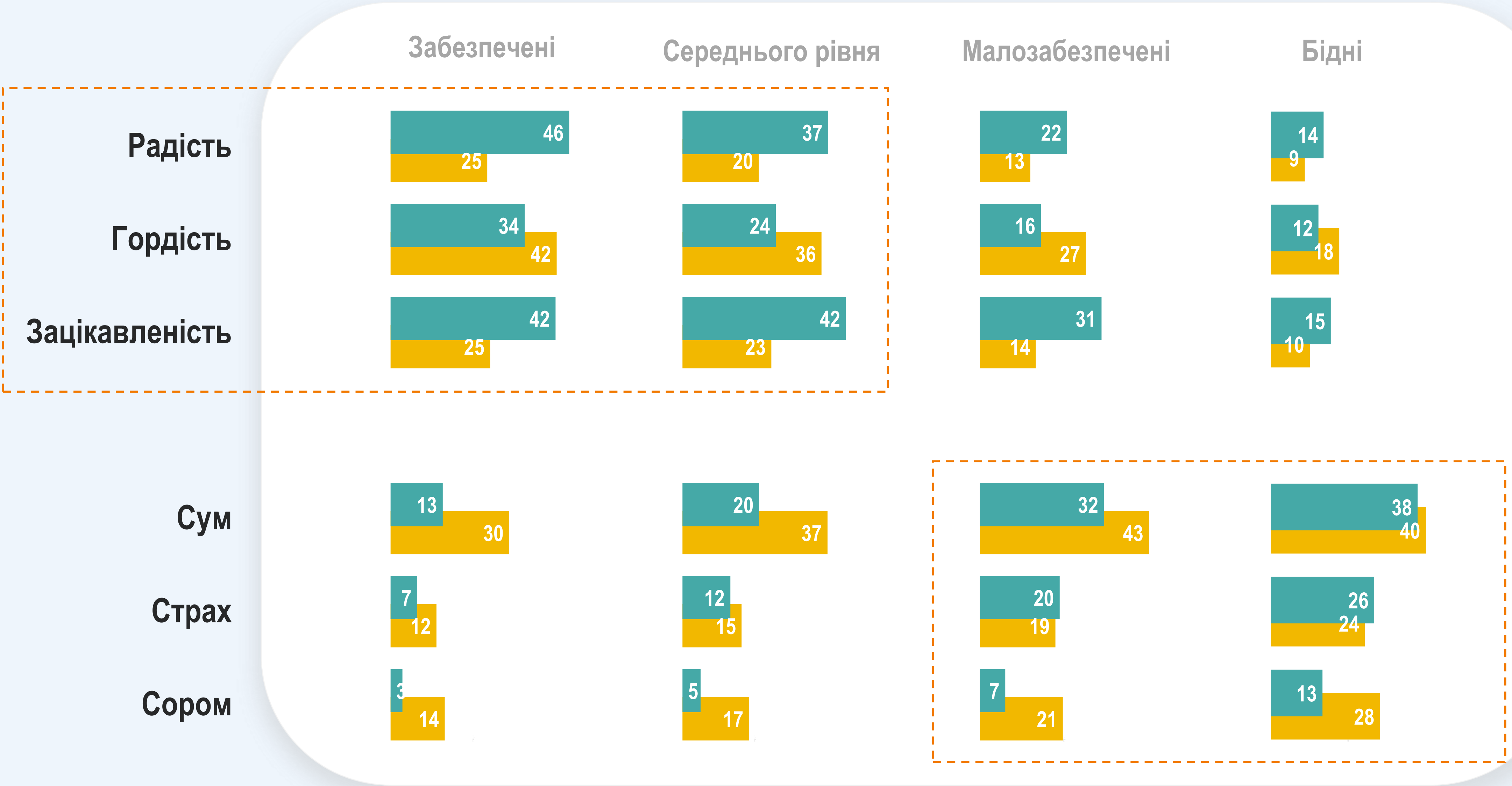
■ Думаючи про СЕБЕ

■ Думаючи про УКРАЇНУ

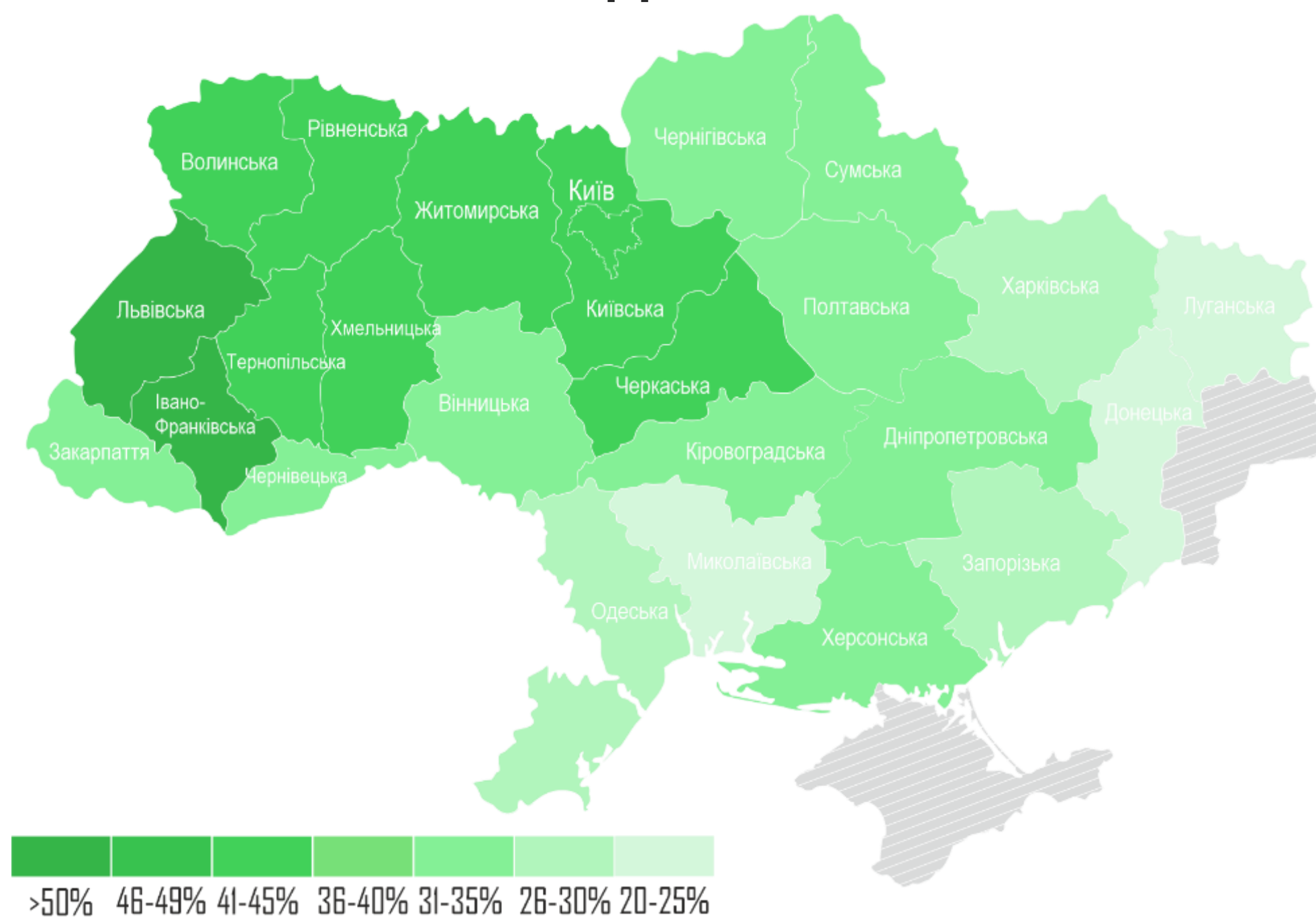
Емоції щодо себе та країни | дохід

■ Думаючи про **СЕБЕ**
■ Думаючи про **УКРАЇНУ**

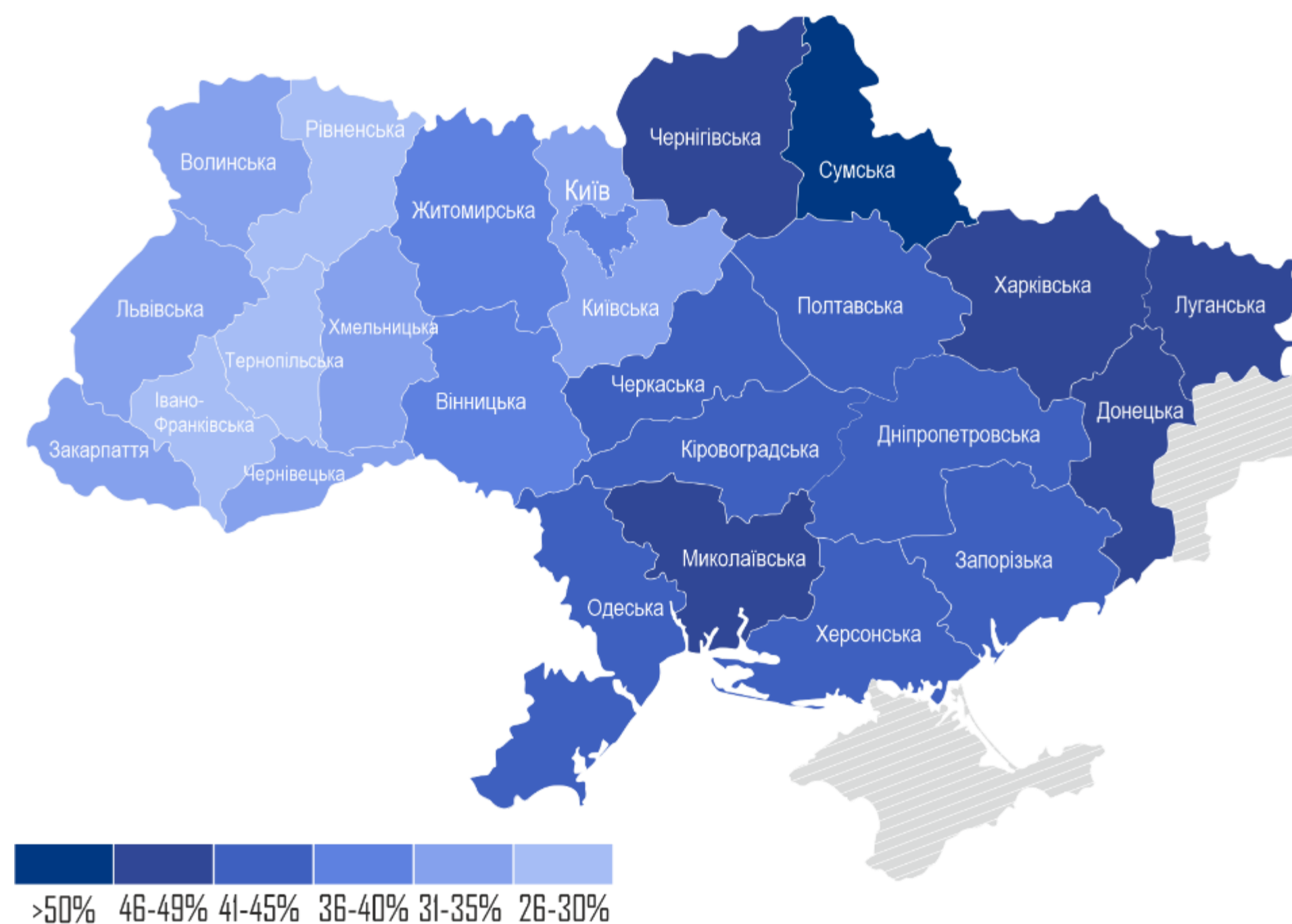

Емоції щодо КРАЇНИ у регіонах

ГОРДІСТЬ

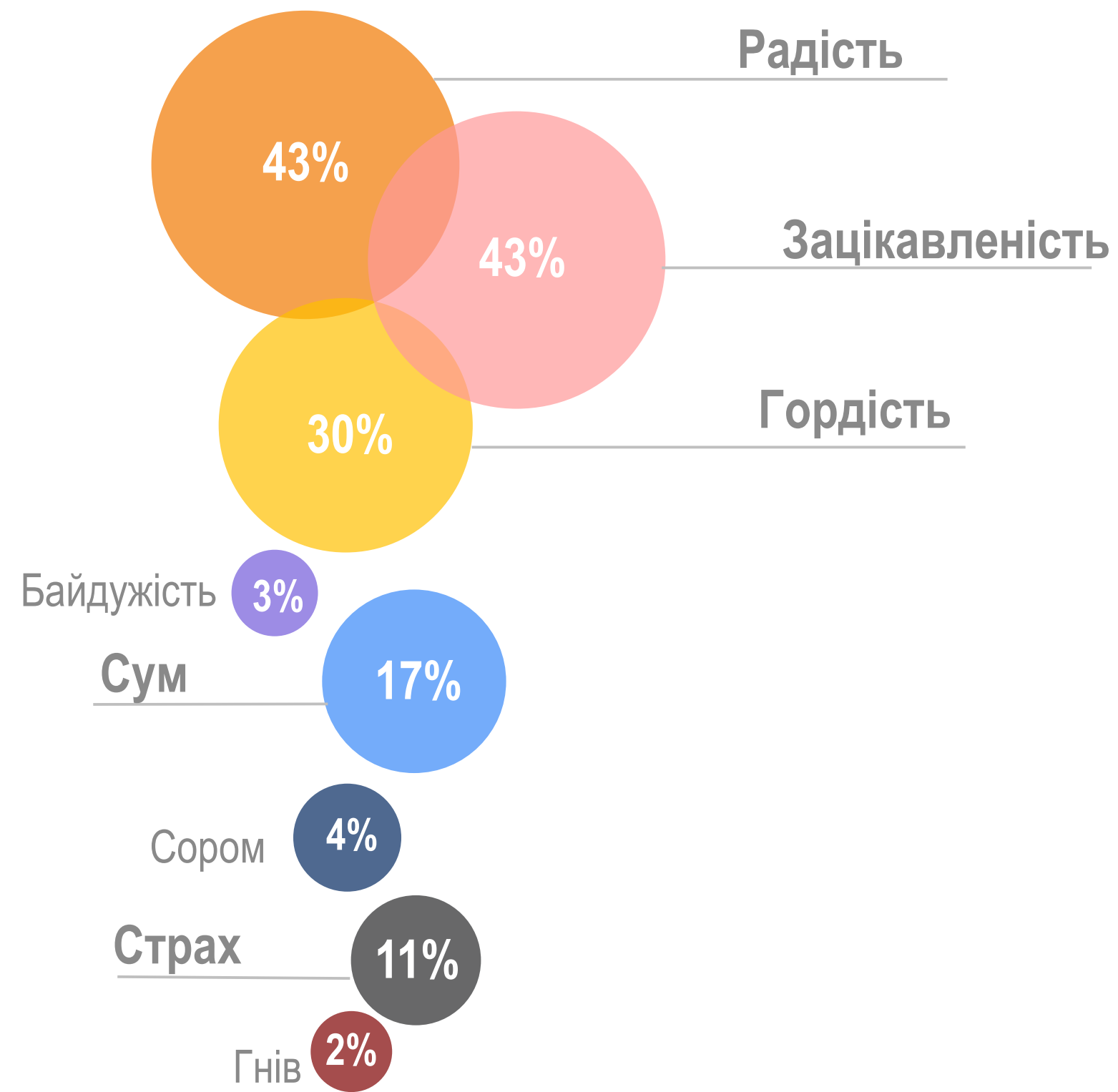

CYM

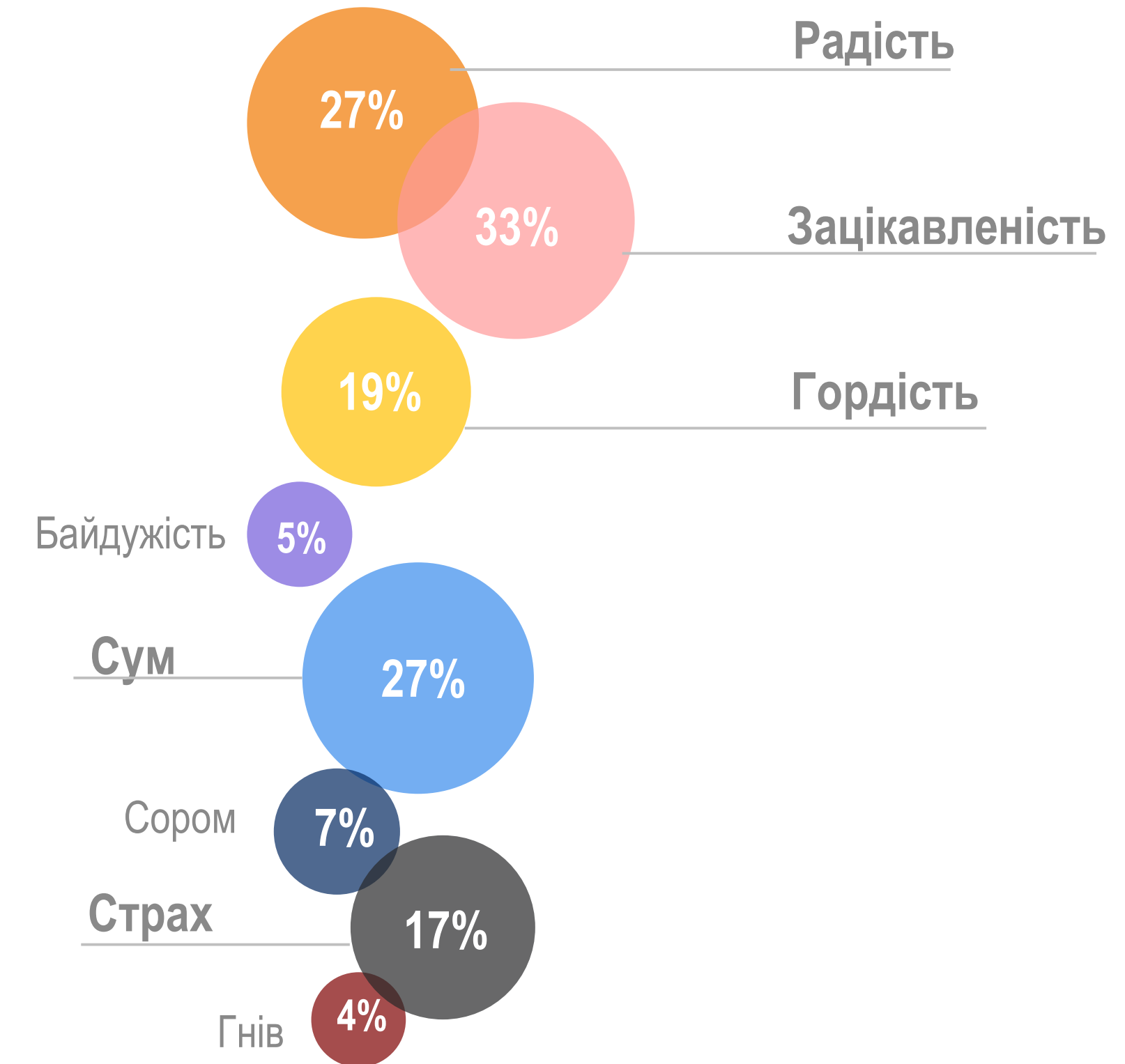

Емоції щодо СЕБЕ | мотивація

Мотивовані на успіх

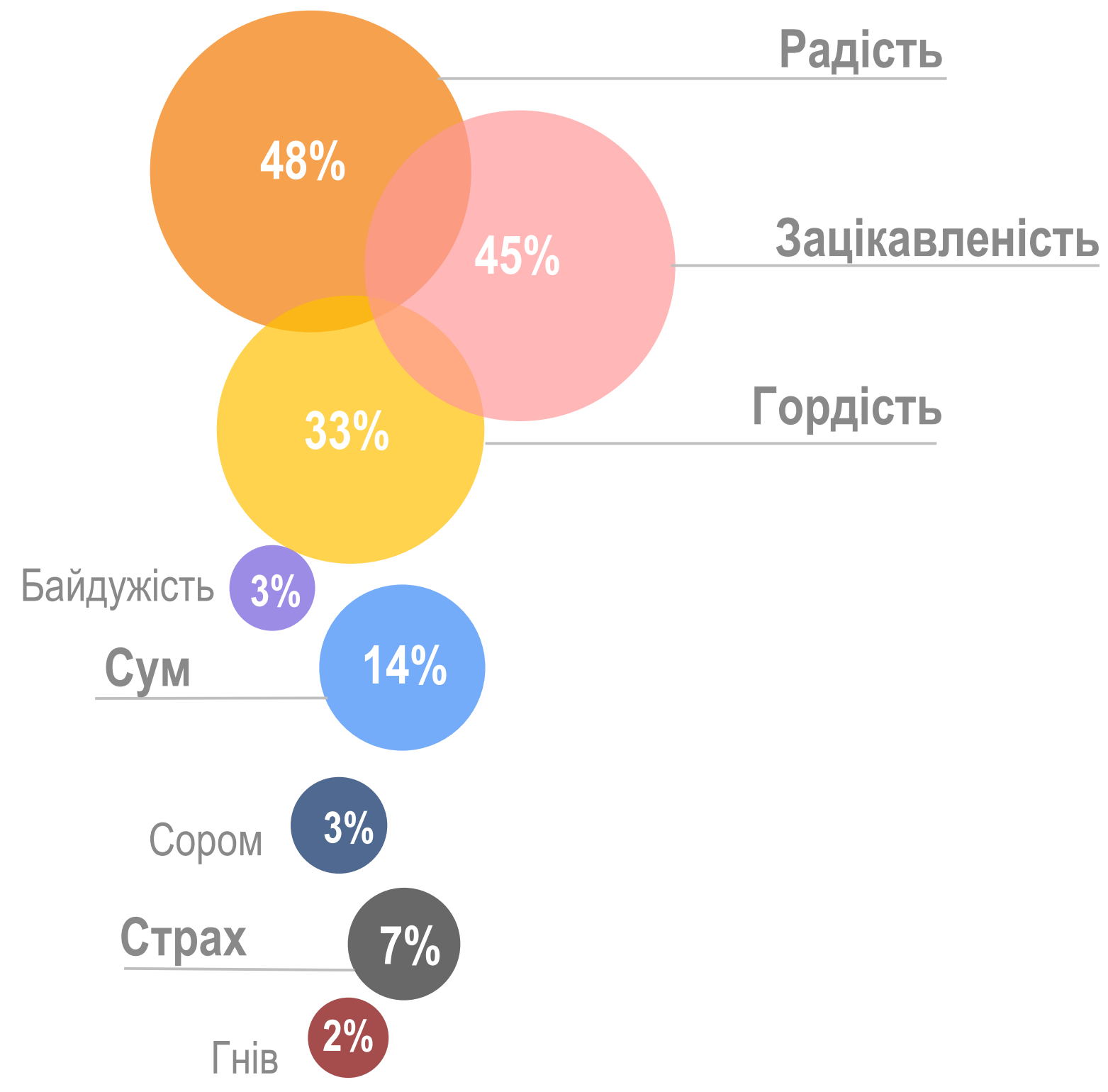

Мотивовані на уникнення невдач

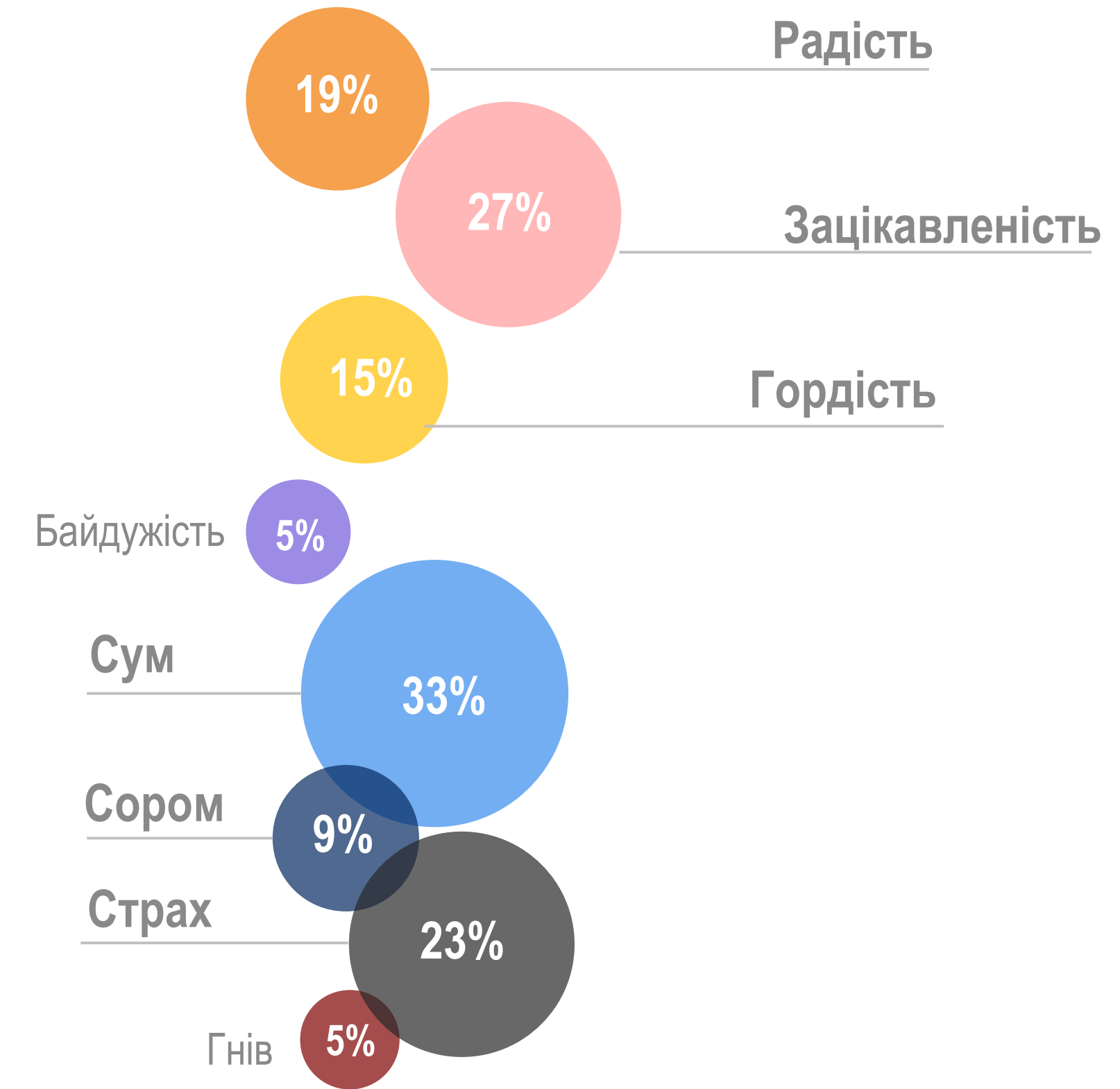

Емоції щодо СЕБЕ | задоволеність життям

Задоволені СВОЇМ ЖИТТЯМ

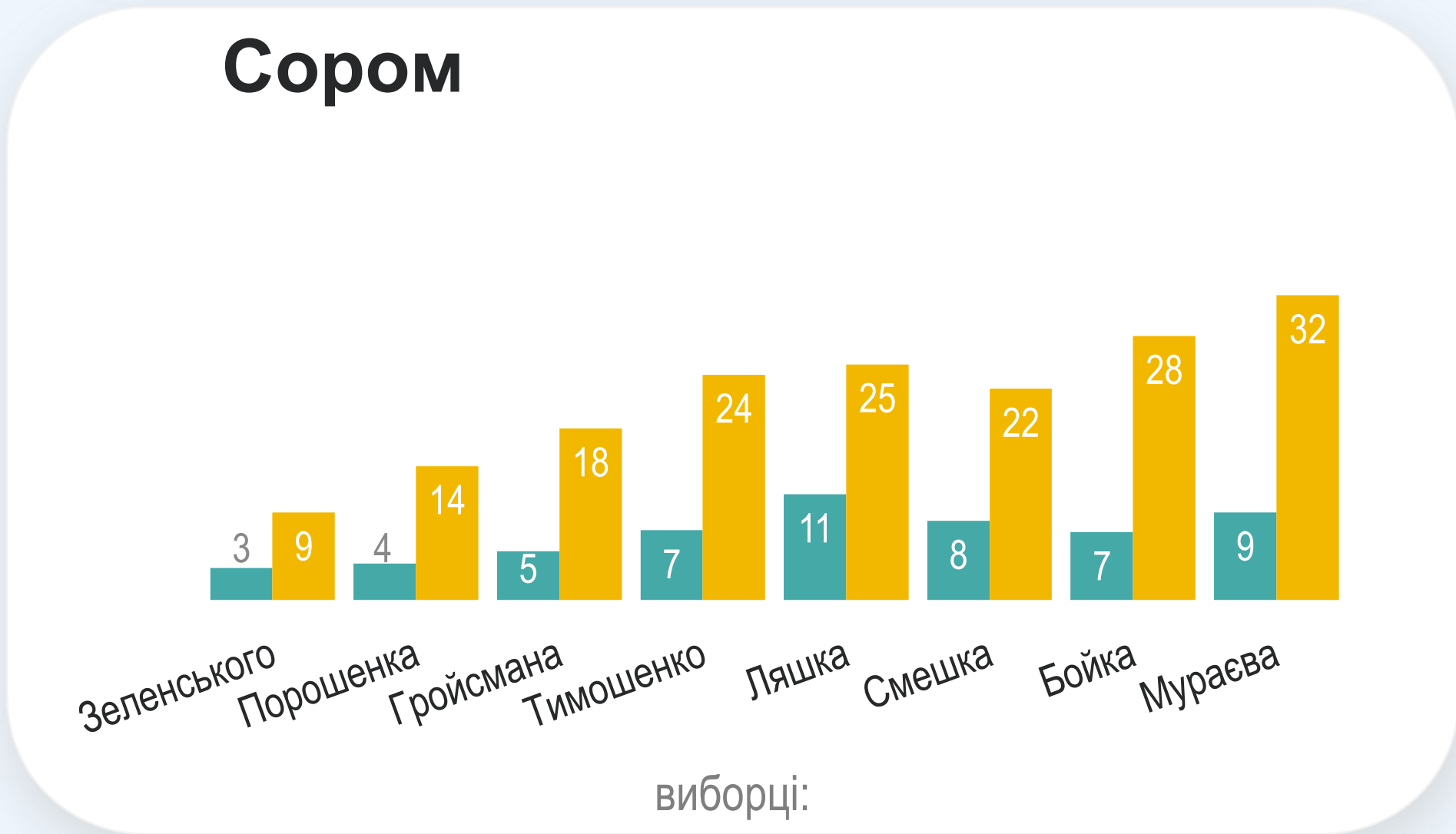
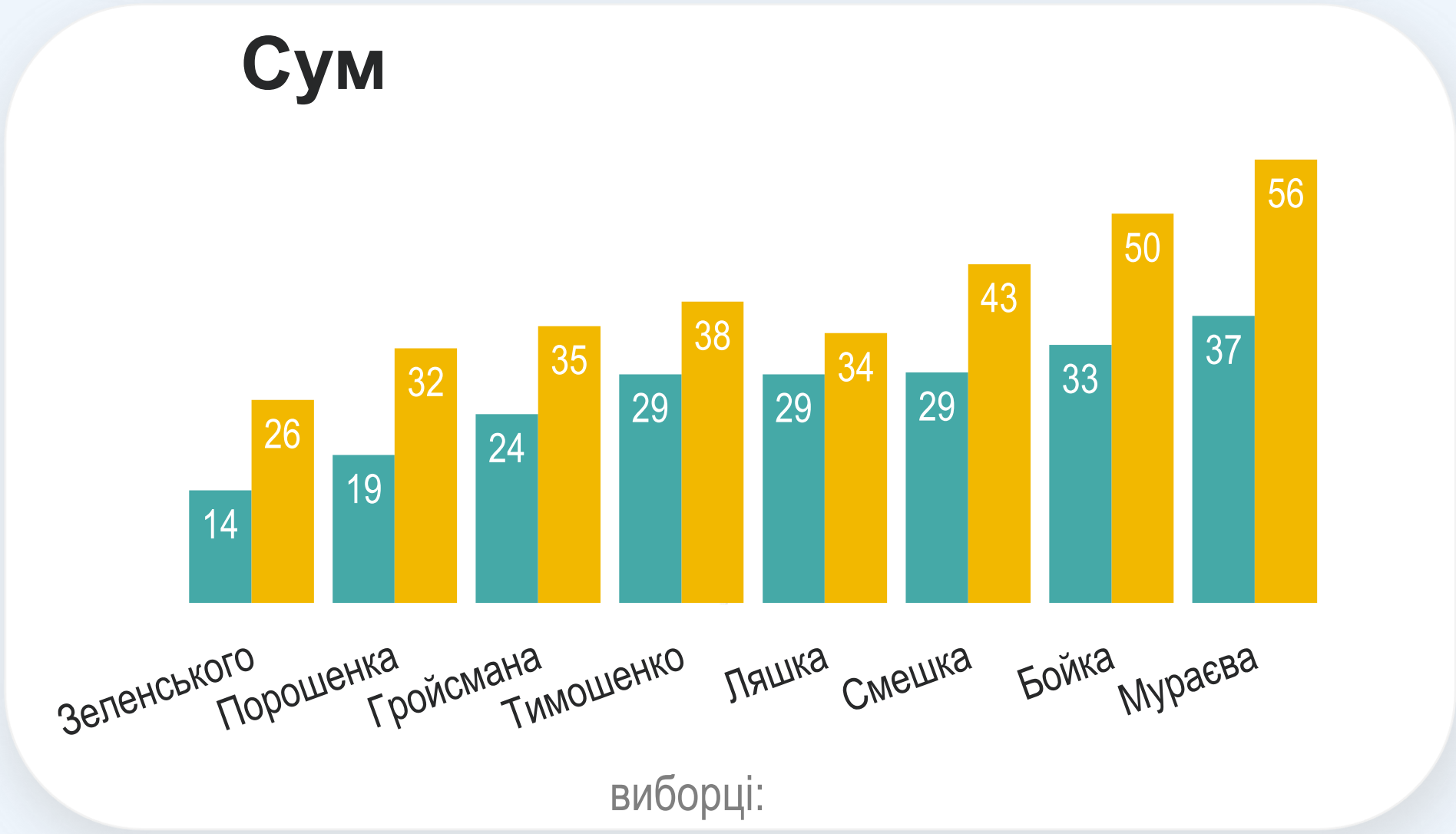
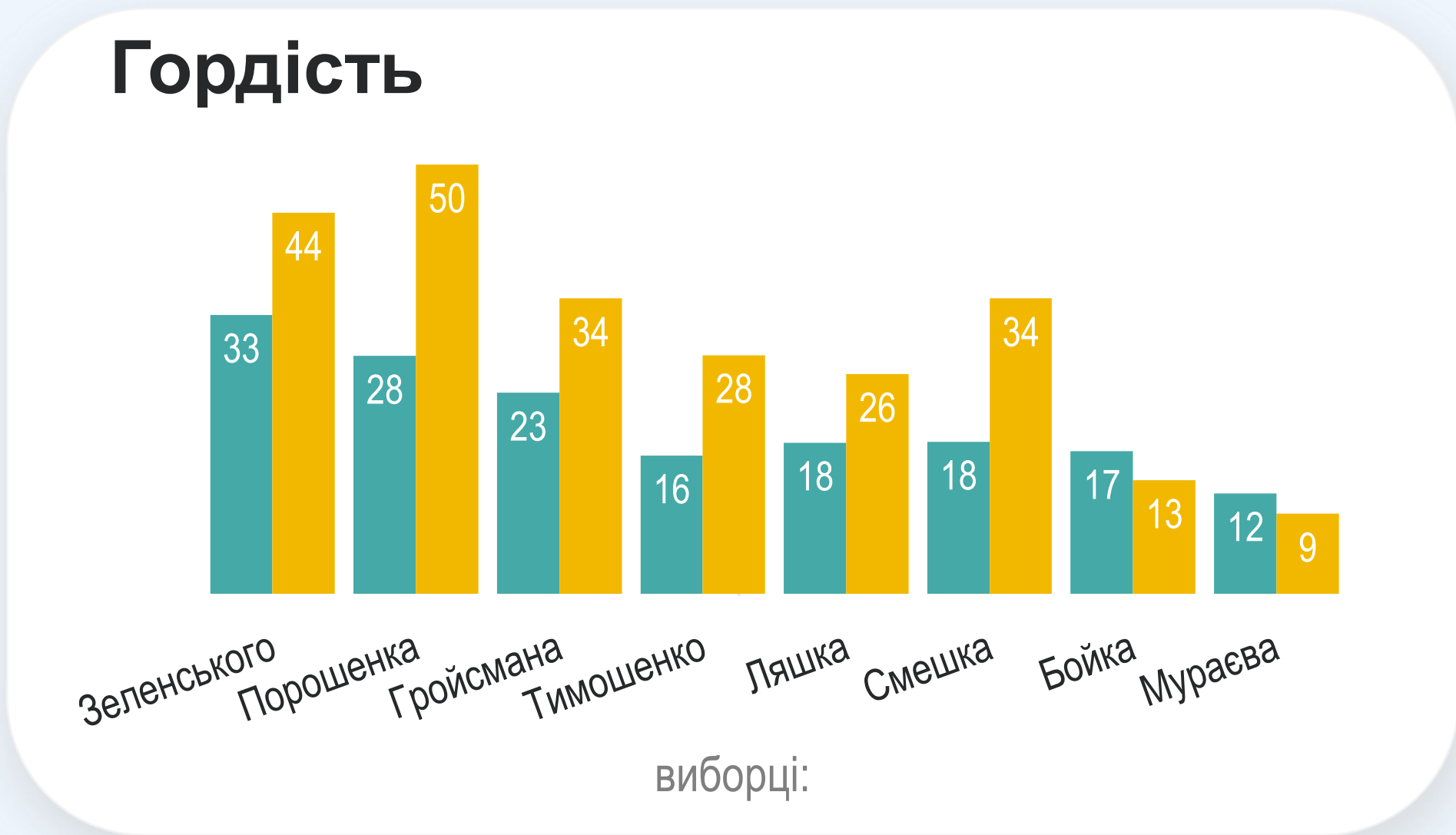
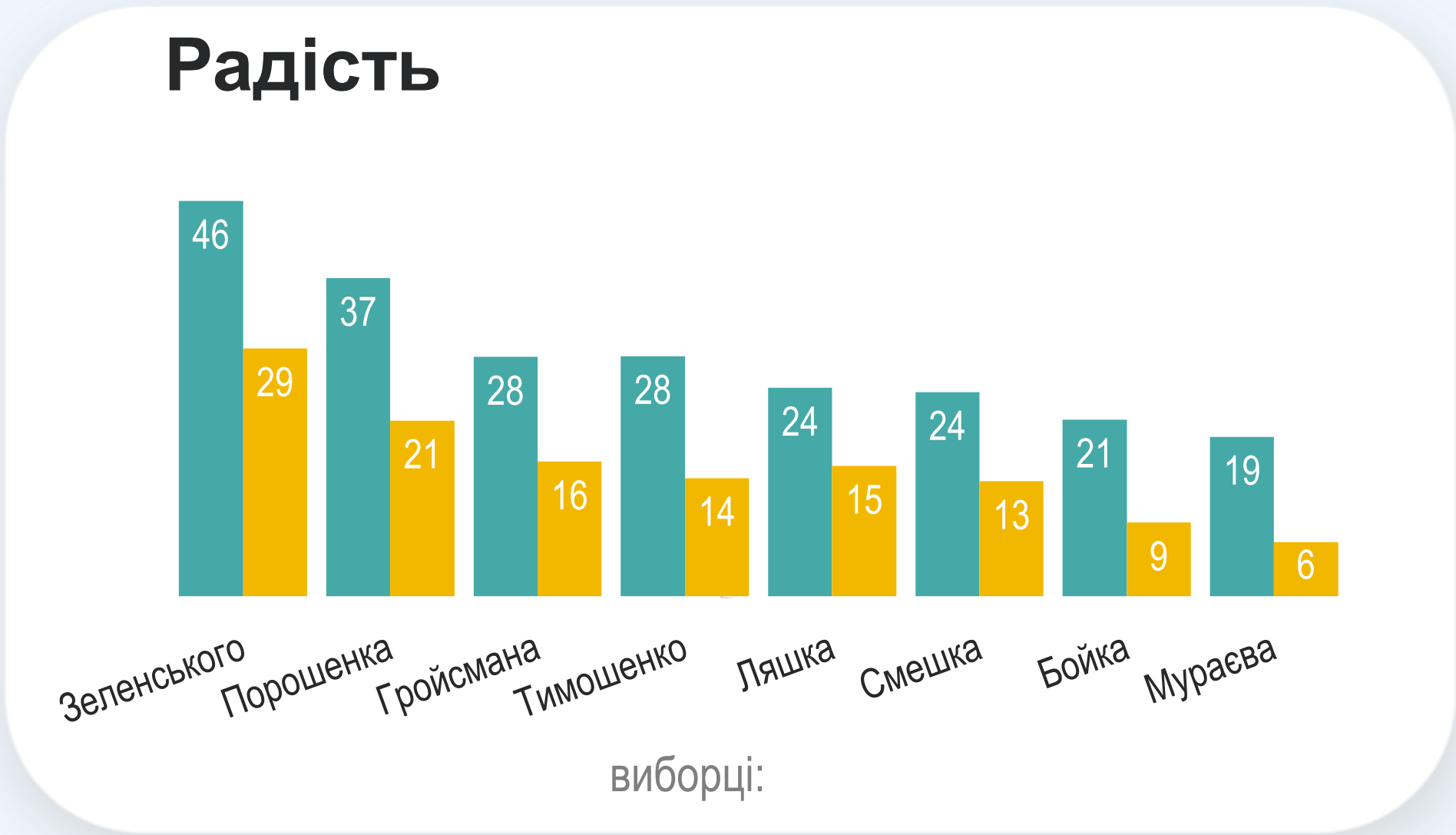

НЕ задоволені СВОЇМ ЖИТТЯМ

Переживання емоцій серед виборців кандидатів

■ Думаючи про **СЕБЕ** ■ Думаючи про **УКРАЇНУ**

Цінності

Цінності

Універсализм, доброта, конформізм та безпека – домінують у ціннісному спектрі. Універсализм та доброта – це соціально бажані цінності. Їх частіше обирають, оскільки це важливо для власної самооцінки та сприйняття з боку інших. Водночас, аналіз рівня толерантності до певних груп населення, показує суперечності бажаної самооцінки та сприйняття дійсності.

Конформізм та безпека – це вектор консерватизму. Пандемія, триваюча війна тільки підсилили їх, оскільки у ситуації фізичної загрози та невизначеності потреби людини звужуються до базових.

Найменше українці цінують багатство. Сприйняття багатства як малозначимої цінності частково пояснює загальну суспільну бідність. Власний соціальний статус, досягнення, ресурси і влада не є пріоритетами для більшості і часто делегується тим, для кого це є цінністю, зокрема політикам.

Низький рівень значимості стимуляції, пояснюється тривалим формуванням відчуття фрустрації та тривоги у період стресу та невизначеності. З'явилися так звані «нові норми» життя та взаємодії, швидко змінюється суспільний договір, де на перших місцях – життя та здоров'я (а це безпекові категорії).

Самостійність, гедонізм та досягнення утримуються на середньому рівні що є достатньо добре, як для кризового періоду.

Молодша група найбільш зміщена у бік гедонізму, самостійності та стимуляції. Вони серед усіх хоча б якось цінують багатство. В цінності досягнень тримаються разом із молоддю до 40 років. Їм менш до вподоби традиційність, вони часто нон-конформісти. В цінностях безпеки, універсализму та доброти їхні погляди, - так як і у всіх.

Покоління Незалежності найбільш відкрите до змін. Вони мотивовані на розвиток, мають незаплямовані життєвим досвідом уявлення про життя, пізнають світ, себе, їх вражає новизна.

Виділяються **молоді дівчата 16-24 років**, які найбільш відкриті до змін і прагнуть самовизначення більше, ніж однолітки-хлопці. Далі, у віці 25+ жінки починають ставати більш консервативними, ніж чоловіки.

Однією із причин є вплив репродуктивного навантаження після 25 років, коли жінки вже починають про це замислюватися, а ближче до 30 – народжувати. Необхідність виховання дітей витісняє на задній план відкритість до змін і підсилює прагнення стабільності, безпеки та традиційності. Після 50 на крайньому полюсі консерватизму в ціннісному вимірі домінують жінки. Навіть найстарші чоловіки 61+ не мають такого рівня традиційності. Однією із причин є низька соціальна захищеність жінок у цьому віці, нижчий соціальний статус та рівень доходів, ніж у чоловіків. Водночас це не дає підстав робити висновок, що ті, кому зараз 16-30 поступово так само у віці 61+ прийдуть до крайнього полюсу консерватизму. Зважаючи на швидкі технологічні та суспільно-економічні зміни, трансформацію жіночих та чоловічих ролей, слід очікувати і ціннісних зрушень у майбутніх поколіннях чоловіків та жінок у бік відкритості.

Однак, не забуваємо, що які б зміни не відбувалися, вагітність, народження дітей та потреби дитини перших років життя залишаються незмінними, отже, найближчі роки ці тенденції, вірогідно можливо зміняться, але не кардинально.

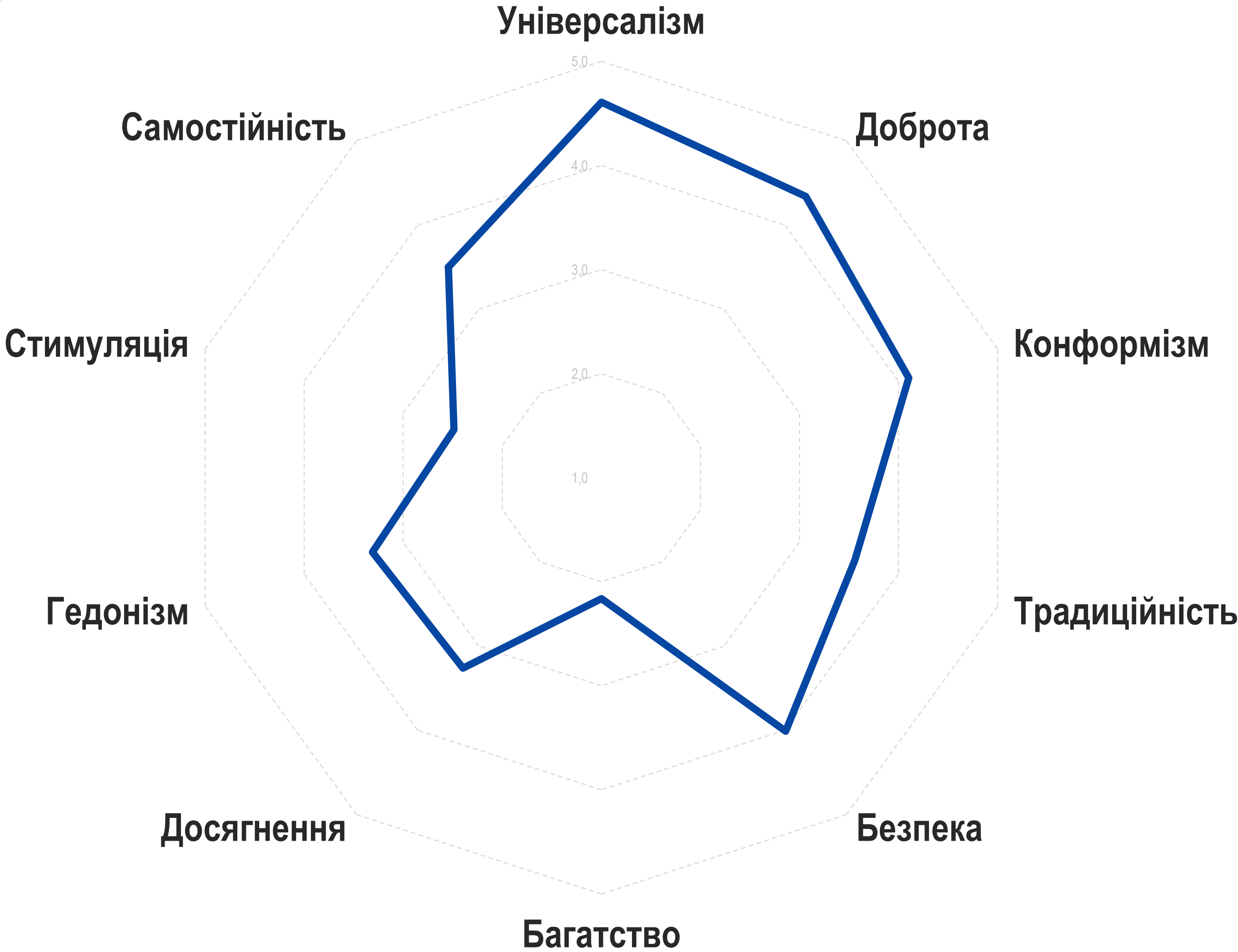
Аналіз за рівнем доходів, демонструє важливу особливість - **цінність багатства, для бідних майже не має значення.** Це як у байці «про зелений виноград»: **що недоступне – знецінюється і тим самим дозволяє підтримувати самооцінку.** «Мені гроші та статус ні до чого, гроші – це зло» – це раціоналізація, намагання виправдати свій статус і негативізм до тих, хто досяг більшого. Забезпеченим багатство важливе, так само вони більше тяжіють до гедонізму, досягнень, самостійності, стимуляції.

Стосовно мотивацій, відмінності у цінностях самовизначення та відкритості до змін – вражаючі. Мотивовані на успіх орієнтовані на самостійність, гедонізм, досягнення, вони прагнуть новизни, потребують змін та глибоких переживань. Гроші та соціальний статус їм більш важливі. Мотивовані на уникнення невдач більше дбають про безпеку, бо прагнення успіху – це більший ризик для самооцінки та оцінки іншими. Це більша традиційність та дещо вищий конформізм.

В електоральних симпатіях вимальовуються три умовні групи виборців – **умовно позитивні та відкриті до змін** (виборці Зеленського, Порошенка); **усереднені** за емоційним ставленням до країни та цінностями консерватизму (виборці Тимошенко, Ляшка, Гройсмана, Смешка); та **крайні консерватори** (виборці Мураєва та Бойка), які найбільш негативно налаштовані і до себе, і до країни.

ЦІННОСТІ за методикою Шварца (Schwartz Shalom H.)

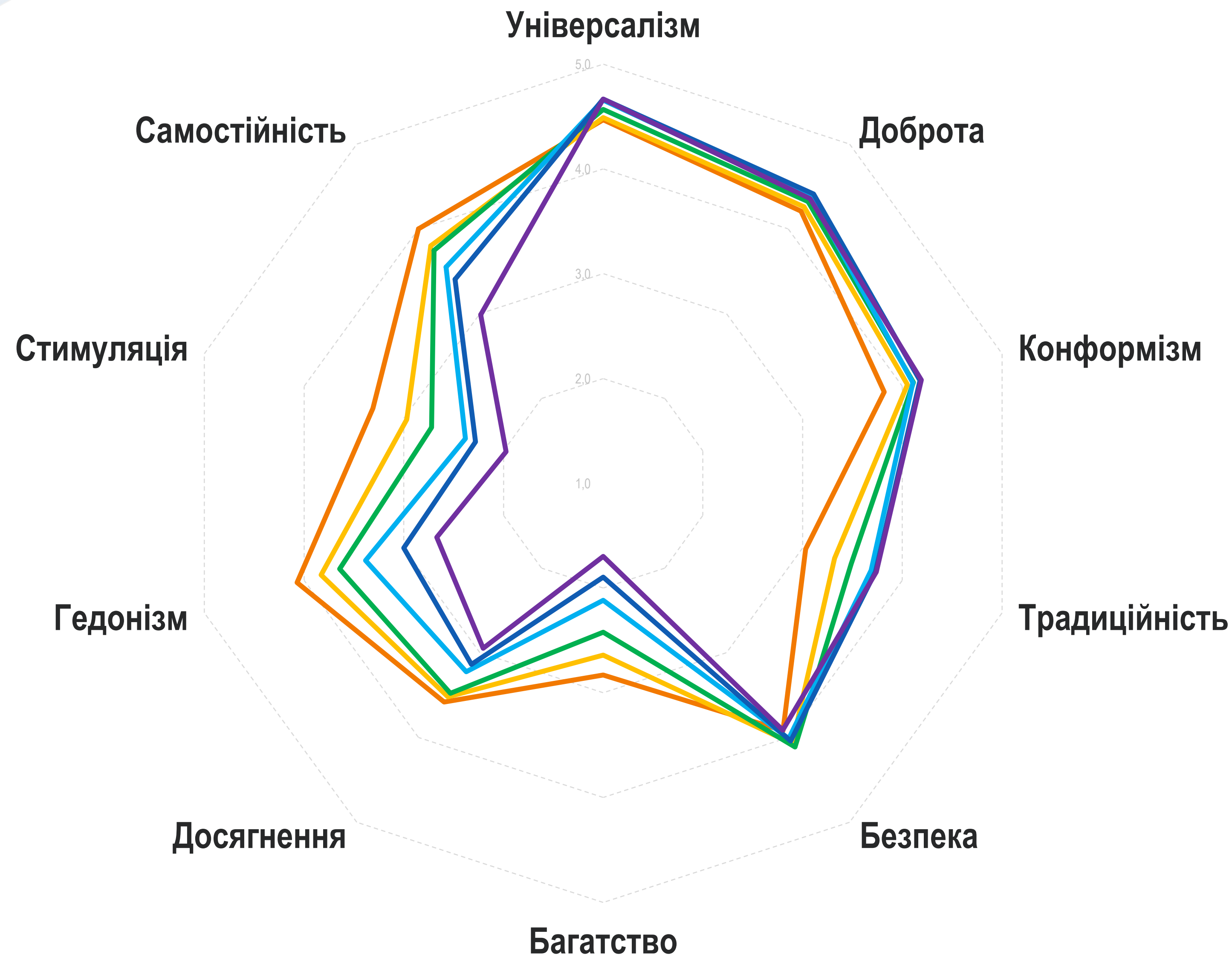

Серед усіх опитаних, вся Україна

Перелічені на графіку типи цінностей є універсальними для усіх. Чим більше значення, тим важливіша цінність.

- **Багатство** – соціальний статус, домінування над людьми та ресурсами.
 - **Досягнення** – особистий успіх у залежності від соціальних стандартів.
 - **Гедонізм** – прагнення насолоди або чуттєвого задоволення.
 - **Стимуляція** – прагнення новизни, необхідність змін, глибоких переживань
 - **Самостійність** – самостійність думки і дії
 - **Універсалізм** –терпимість, захист благополуччя усіх людей і природи
 - **Доброта** – збереження і підвищення добробуту близьких людей.
 - **Традиційність** – повага до культурних та релігійних звичаїв та ідей, вектор консерватизму
 - **Конформізм** – схильність до конформізму (пасивне, пристосовницьке прийняття готових стандартів у поведінці, визнання існуючого стану речей, законів, норм, правил, схилення перед авторитетами, ігнорування унікальності поглядів, інтересів, уподобань, смаків окремих людей).
 - **Безпека** – безпека і стабільність суспільства, стосунків та самого себе.
- Перелічені цінності об'єднані в біполярні осі: **відкритість до змін** (самостійність. стимуляція) є протилежною **консерватизму** (безпека, конформність, традиційність); **самоствердження** (багатство, досягнення) протилежне **самовизначенню** – це «**вихід за межі власного Я**» (універсалізм, доброта). Гедонізм включає елементи як відкритості до змін, так і самоствердження.

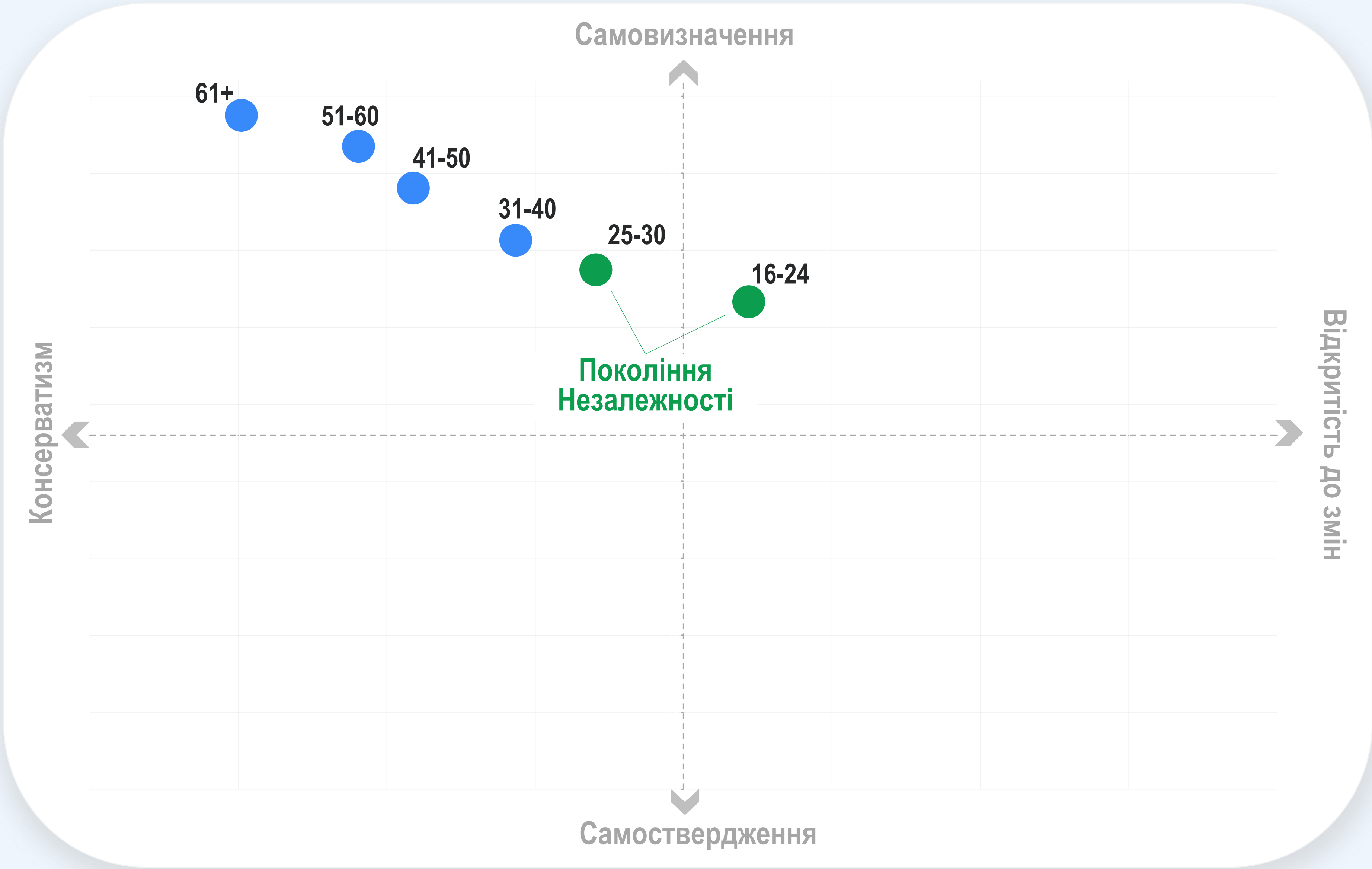
ЦІННОСТІ за методикою Шварца (Schwartz Shalom H.)

ВІК

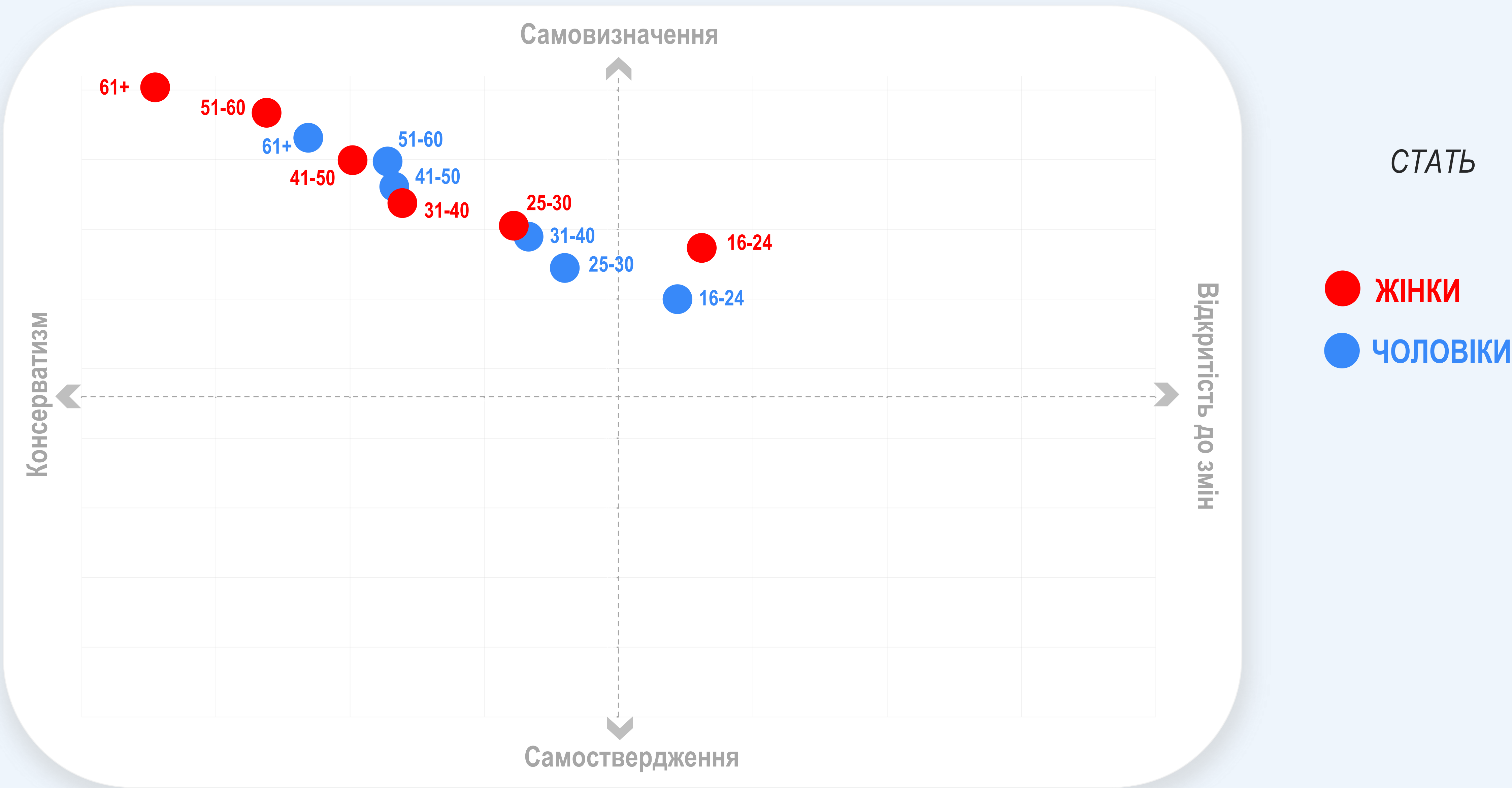
- 16-24 років
 - 25-30 років
 - 31-40 років
 - 41-50 років
 - 51-60 років
 - 61 і старше
- Покоління Незалежності

ЦІННІСНІ ВЕКТОРИ за методикою Шварца (Schwartz Shalom H.)

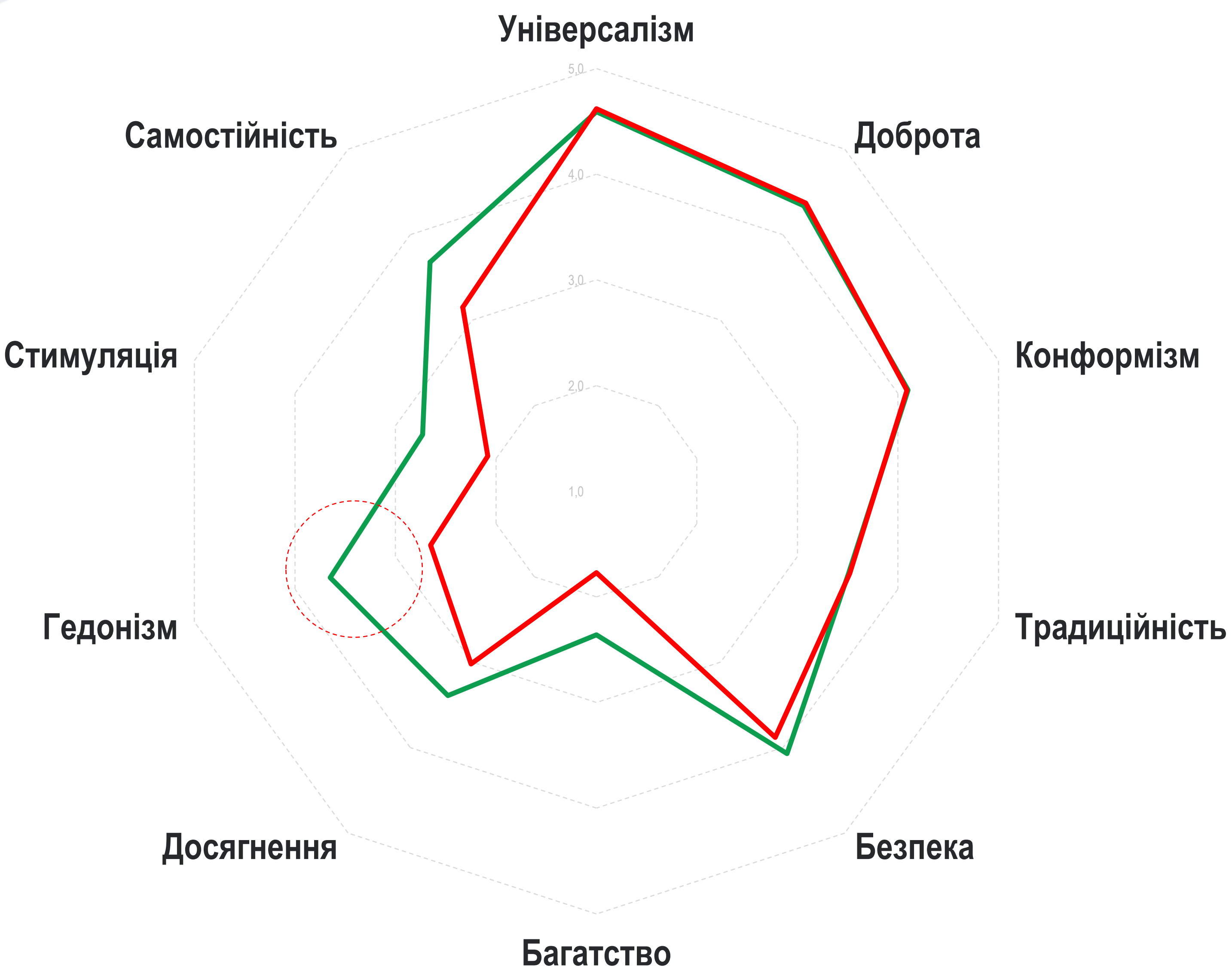

ВІКОВІ ГРУПИ

ЦІННІСНІ ВЕКТОРИ за методикою Шварца (Schwartz Shalom H.)

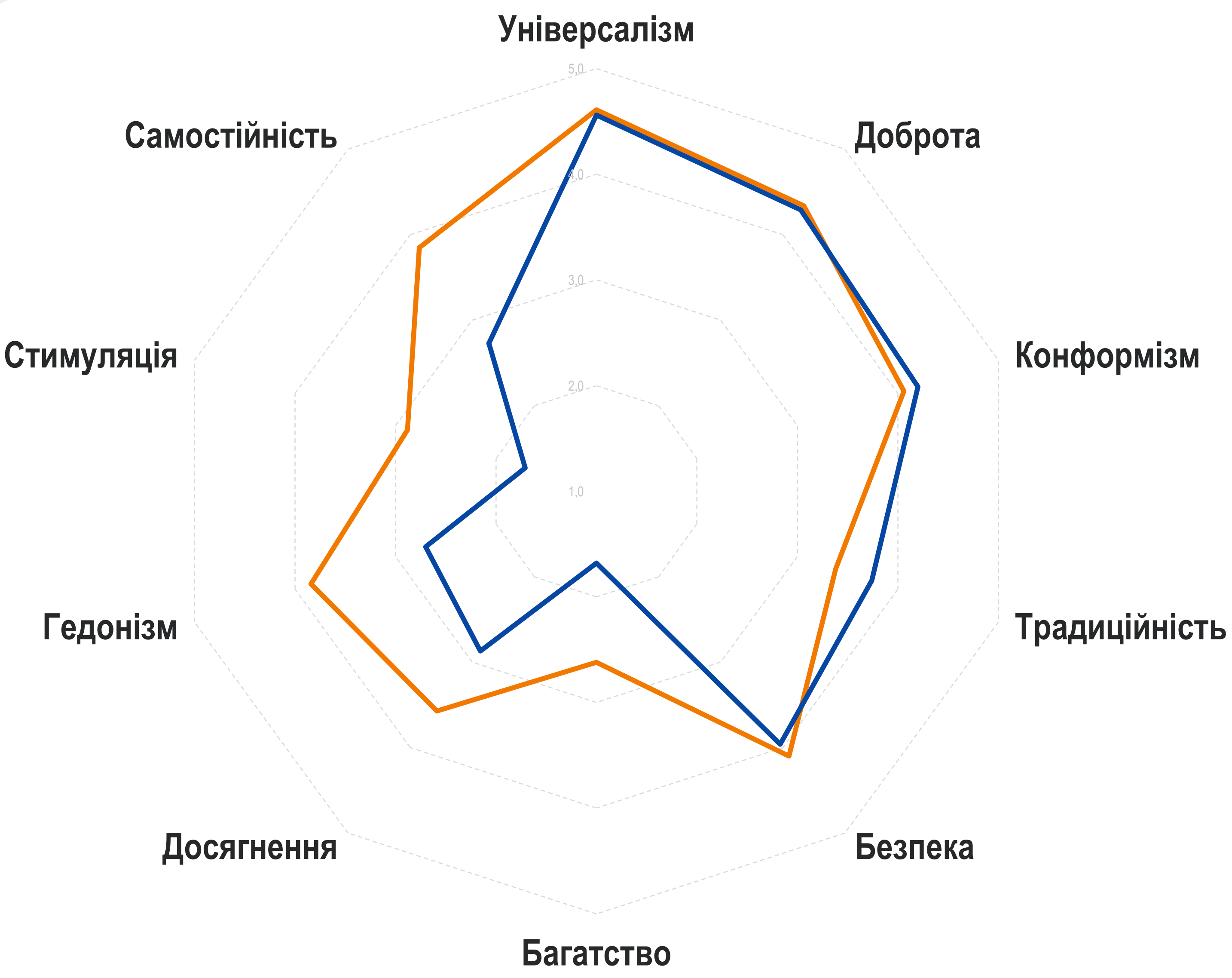
ЦІННОСТІ за методикою Шварца (Schwartz Shalom H.)

ЗАДОВОЛЕНІСТЬ
ЖИТТЯМ

- Задоволені
- Незадоволені

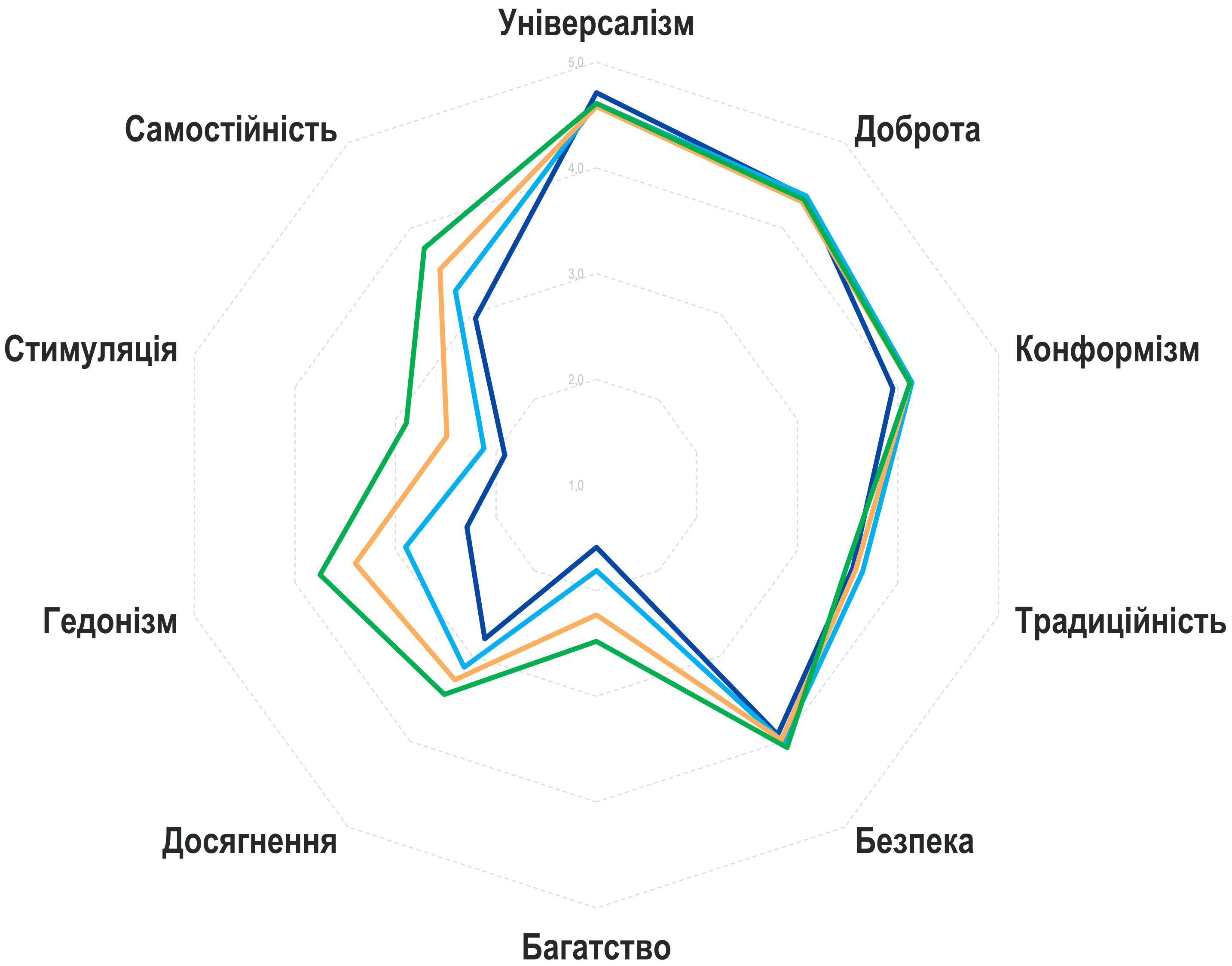
ЦІННОСТІ за методикою Шварца (Schwartz Shalom H.)

МОТИВАЦІЇ НА УСПІХ-
УНИКНЕННЯ НЕВДАЧ

- На успіх
- На уникнення невдач

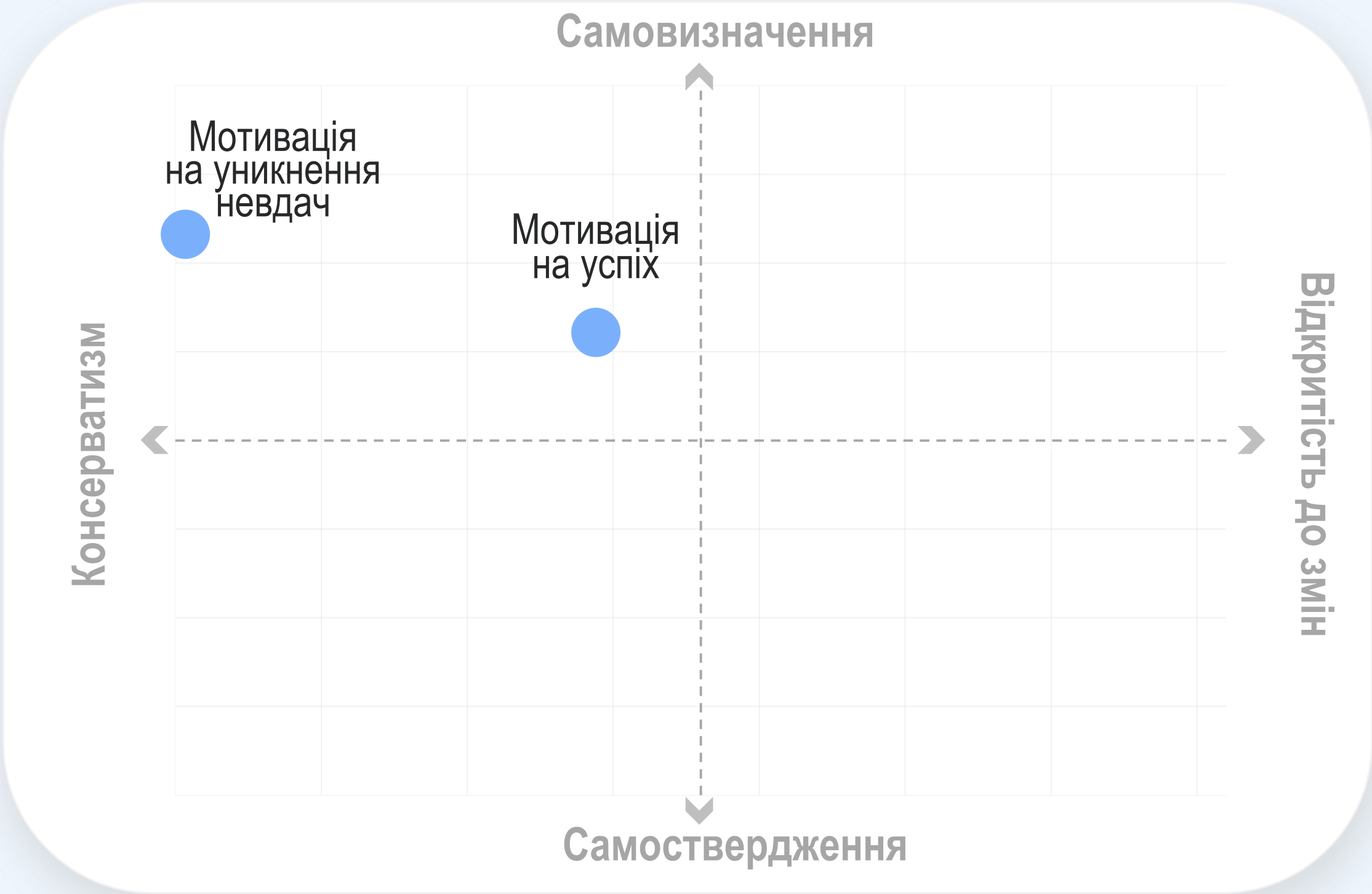
ЦІННОСТІ за методикою Шварца (Schwartz Shalom H.)

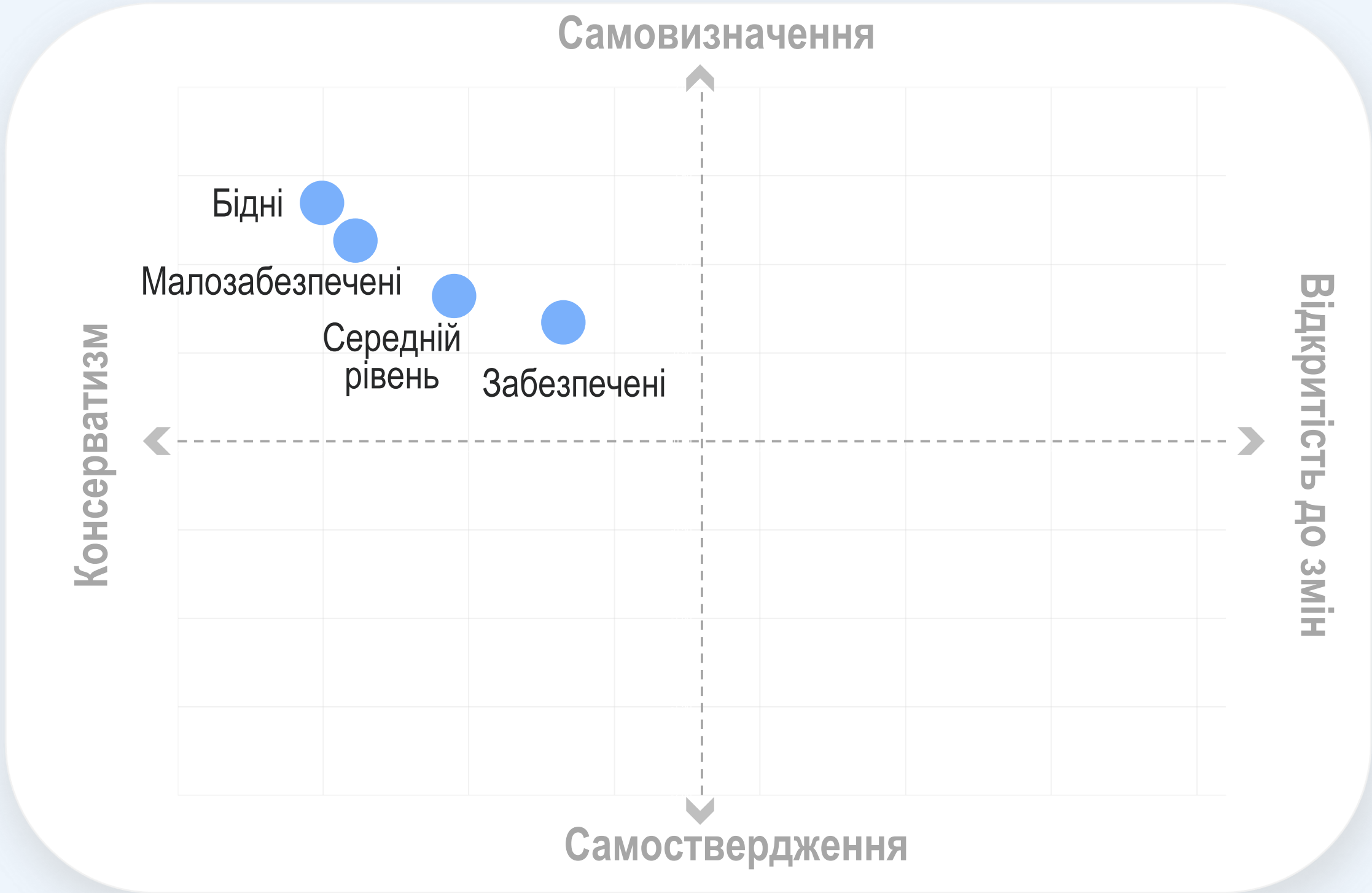
ДОХІД

- Бідні
- Малозабезпечені
- Середнього рівня
- Забезпечені

ЦІННІСНІ ВЕКТОРИ за методикою Шварца (Schwartz Shalom H.)

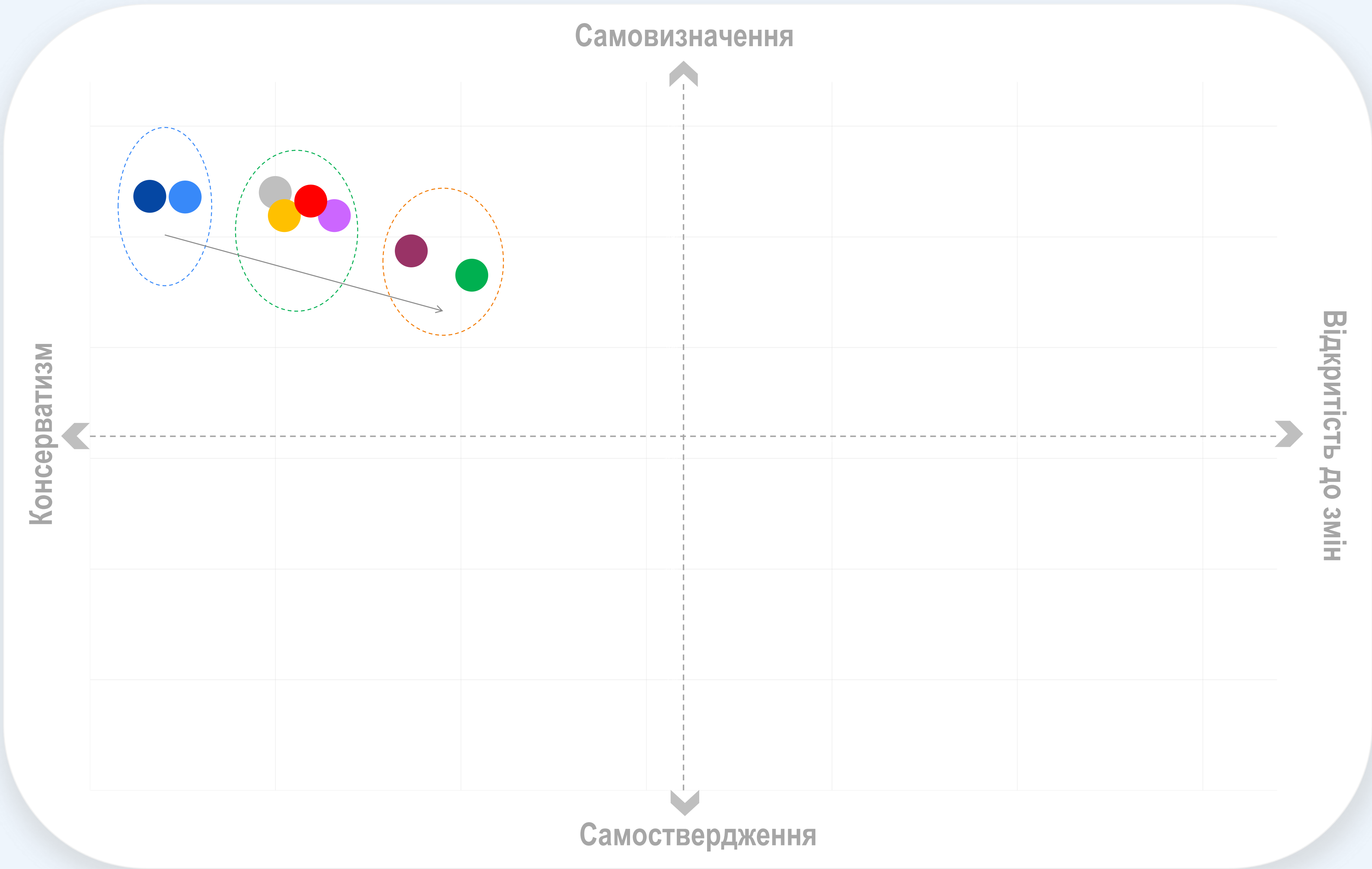

МОТИВАЦІЙНІ ГРУПИ

ДОХІД

ЦІННІСНІ ВЕКТОРИ за методикою Шварца (Schwartz Shalom H.)

ВИБОРЦІ КАНДИДАТІВ:

- Зеленського
- Порошенка
- Тимошенко
- Ляшка
- Гройсмана
- Смешка
- Бойка
- Мураєва

Мотивації

Мотивації

Мотивації ділять суспільство майже навпіл: половина хочуть жити не гірше інших, трохи менше – хочуть жити краще інших і досягати успіху.

У Києві найбільше мотивованих жити краще – у столицю їдуть за кращим життям. Регіони дещо відстають, найбільше Донбас, травмований війною регіон, де мова про життя йде у парадигмі *«аби не гірше»*.

Найбільше орієнтовані на *«аби не гірше»* у селах, де більше колективізму, ніж індивідуалізму й умовних норм *«що люди скажуть»*. Також у селах нижчий дохід та нижча цінність багатства в цілому.

Покоління Незалежності найбільше мотивоване на досягнення успіху, а особливо молоді дівчата.

Молодь в цілому більше прагне успіху, бо готова до викликів та будує плани на майбутнє: вони вважають, що їх найкращі роки ще попереду і бачать їх дуже успішними.

Молоді жінки прагнуть реалізуватися й використати нові можливості, які були менш доступні попереднім поколінням. Нехай це частково ідеалістичні уявлення, але вони хочуть виходити за межі традиційних гендерних ролей і досягати успіху.

Жінки прагнуть кращого життя в усіх вікових групах, крім найстаршої, де вони поряд із чоловіками.

Чоловіки в цілому більші реалісти ніж жінки і зорієнтовані на уникнення невдач, бо недосягнення успіху – це болісний момент для їхньої самооцінки. Вони не виставляють планку досягнень, якої, можливо, не досягнуть. Якщо жінка не досягла певного рівня та статусу – це українському суспільстві ще сприймається толерантно. Але якщо чоловік не досяг мети, для якого одна з головних гендерних норм *«бути успішним»*, – це сприймається і ним, і оточуючими більш критично. Тому **чоловіки хочуть тримати мету ближче до реальності.**

Досліджені прислів'їв *«куй залізо поки гаряче»* та *«сім раз відмірай»* – це про обережність та виваженість рішень, або ж про мотивацію до ризику. Більшість тут висловились як обережні, що відповідає загальній ціннісній тенденції. Консерватизм в українців перемагає стимуляцію.

Водночас **Покоління Незалежності (особливо 16-24 роки) готові ризикувати**, використовувати можливості, реалізовувати момент. З них понад 80% не готові скорочувати свої доходи, а за потреби шукатимуть додаткові джерела. Вони говорять, що можуть контролювати свій дохід. До 40 років – це теж ще вік досягнень, здобуття та зміцнення соціального статусу, тому вони також скоріше мотивовані на успіх.

Найменше до ризику схильні старші: вони вже не готові «ловити момент» і, на жаль, нових можливостей у них мало. Це можна обґрунтувати ейджизмом (дискримінацією старших за віком людей), який існує в Україні. Контролювати свої доходи вони також не можуть, бо це залежить від держави. Старший вік в Україні маргіналізований через соціальну незахищеність, низькі пенсії на межі виживання, втрату соціального статусу і соціального капіталу, який скорочується в основному до родини. Найкращі роки старших – позаду. У нас **відсутня культура «старості», натомість є дискримінація і самодискримінація пенсіонерів, багатьом доводиться «доживати, а не жити».**

Дохід і ризик це теж взаємопов'язані фактори: схильність ризикувати дає можливості отримати більше. **Поведінкова модель забезпечених спрямована на пошук додаткових джерел доходу (74%), а бідних – на скорочення витрат (59%).** Бідні, як і старші, не готові до ризику, і поводяться обережно.

Можливість впливати на свої доходи – це також про сприйняття і поведінкову модель життя в цілому. Загалом мають таку можливість біля 60%, і це хороший результат, що свідчить про активнішу життєву та економічну позицію.

Українці ще не вміють жити в моменті. Лише третина у віці 25-50 стверджують, що переживають зараз найкращі роки, але всі інші їх або мають попереду, або вже прожили. Ми або в ностальгії, або мріємо про майбутнє. Звичайно, мрія про краще мотивує, дозволяє будувати плани, розвиватися. Але ми живемо зараз, а не в минулому, або майбутньому – їх не існує, ми завжди прокидаємося сьогодні. Вміння проживати свої роки в теперішньому і оцінювати їх як найкращі підвищує задоволеність від життя, його якості, дозволяє радіти життю. Це феномен «чорної та білої смуги» – ми критично ставимося до теперішнього, але з часом нам здається, що це виявляється і були найкращі роки.

Задоволеність життям

Найбільше задоволене життям Покоління Незалежності, особливо ті, у кого життя тільки починається (16-24).

Вони ще мають мало невдач та розчарувань, більше допомоги старших і батьків, більш ідеалістичне та максималістське ставлення до життя, багато планів та мрій. Більшість з них ще мало обтяжені необхідністю заробляти, ще не мають своєї власної сім'ї і, відповідно до сучасних трендів та вікової класифікації ВООЗ психологічно, ще не вийшли з юнацького віку.

З віком задоволеність своїм життям скорочується і набуває найменших рівнів у віці 50+, коли вже пройдений певний життєвий шлях, були не лише досягнення, але й поразки і розчарування, вже менше можливостей реалізувати заплановане.

Задоволеність життям за рівнем доходів теж поступово знижується: **бідні в 2,5 рази менш задоволені життям, ніж забезпечені.** Ресурси, можливості, статус є важливими для відчуття задоволеності життям, вони забезпечують самооцінку, зменшують тривогу щодо базових потреб, відкривають можливості і покращують умови життя.

Молодь з Покоління Незалежності, навіть якщо є бідною, все одно задоволена життям.

Незважаючи на матеріальний стан вони мають мотивацію покращити свій статус, на що у них більше часу, ніж у інших.

Ще одна причина – в такому віці для задоволеності життям матеріальний фактор не такий значимий, бо вимоги ще не такі високі: радість приносять і прості речі та події. Ще це часто відсутня відповідальність за інших, яка у бідних підвищує тривогу. А ось вже у тих, хто більш забезпечений, вікові групи більше скупчуються і знаходяться ближче до полюсу задоволеності своїм життям. Отже, рівень доходів з віком допомагає зберегти задоволеність власним життям.

Трудові мотивації

При виборі роботи українці хочуть в першу чергу добре заробляти, мати соціальні гарантії, що разом забезпечує стабільність та впевненість (закривають базові потреби), в другу чергу – важливі хороші взаємини в колективі (спілкування, приналежність, соціальний капітал) та графік роботи (вірогідно з вихідними та відпустками, для молоді – дистанційний формат). Кар'єри не прагнуть, за соціальним статусом та престижністю загалом не женуться, адже цінність безпеки й гарантій у нас вища ніж досягнення успіху. З іншого боку, хто мотивований на успіх, кар'єру бачить як важливішу цінність і хочуть професійно реалізуватись.

Україна має недостатній рівень як економічного зростання, так і соціальної захищеності, багато людей ідентифікують себе як «бідні» або «малозабезпечені». Окрім цього пандемія призвела до ситуацій невизначеності та відчуття незахищеності, нестабільності і невпевненості у майбутньому щодо трудової та професійної діяльності. Тому **заробітна плата важлива для всіх без виключення, не залежно від віку, рівня доходів, роду занять та мотивації.**

Поколінню Незалежності ще мало цікаві соціальні гарантії. Вони зазвичай ще не мають власної сім'ї, проблем зі здоров'ям. Так само це стосується взаємин в колективі: вони частіше її змінюють, не прив'язуються до колективу, або працюють віддалено.

Покоління Незалежності єдине з усіх вікових груп, кому цікава кар'єра. Вони ще тільки почали її будувати і мета професійної діяльності видається привабливою.

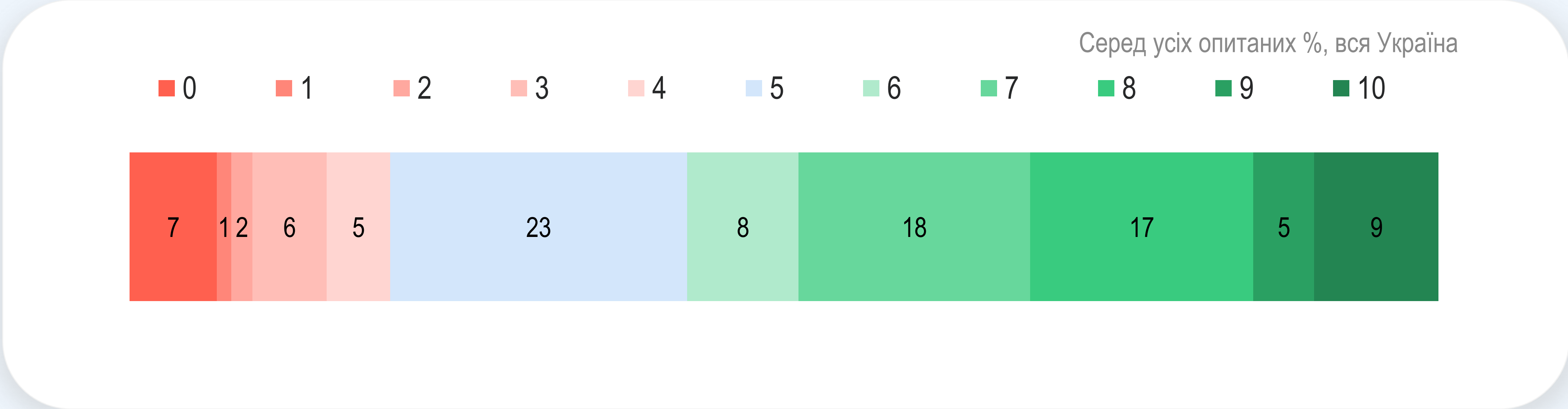
Графік роботи важливий молодшим до 40 років (хто частіше має малих дітей), домогосподаркам (щоб поєднувати роботу з «другою зміною» вдома), безробітним і студентам (щоб поєднувати з навчанням).

Людям у віці 40-60 графік та кар'єра вже не так важливі. Їм складніше цього досягти через ейджизм у прийомі на роботу. Пенсіонерам важливі лише зарплата і соціальні гарантії для задоволення базових потреб. Лише зарплата важлива також для менш престижної професії – фізичних робітників. А ось офісним працівникам важливо яка атмосфера буде у офісі – для комфортної довготривалої роботи.

З ростом доходів зростає вимогливість до роботодавця: забезпеченим важливі майже всі пункти від гарантій до кар'єрного росту, тоді як бідним – лише зарплата, щоб задовольнити базові потреби.

Задоволеність своїм життям

за шкалою від 0 до 10, де 0 – зовсім не задоволений, 10 – абсолютно задоволений

Задоволеність своїм життям | дохідно-вікові групи

за шкалою від 0 до 10, де 0 – зовсім не задоволений, 10 – абсолютно задоволений

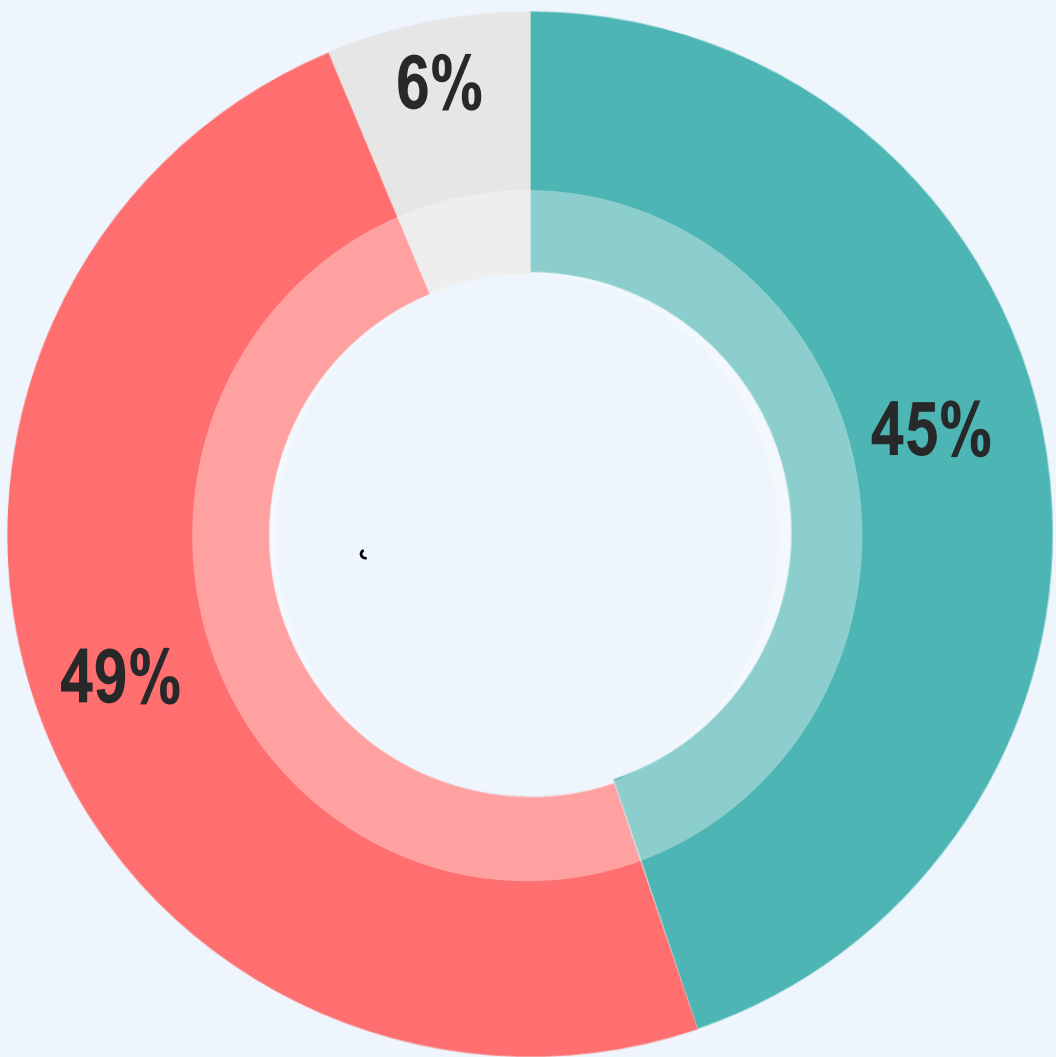

ВІК:

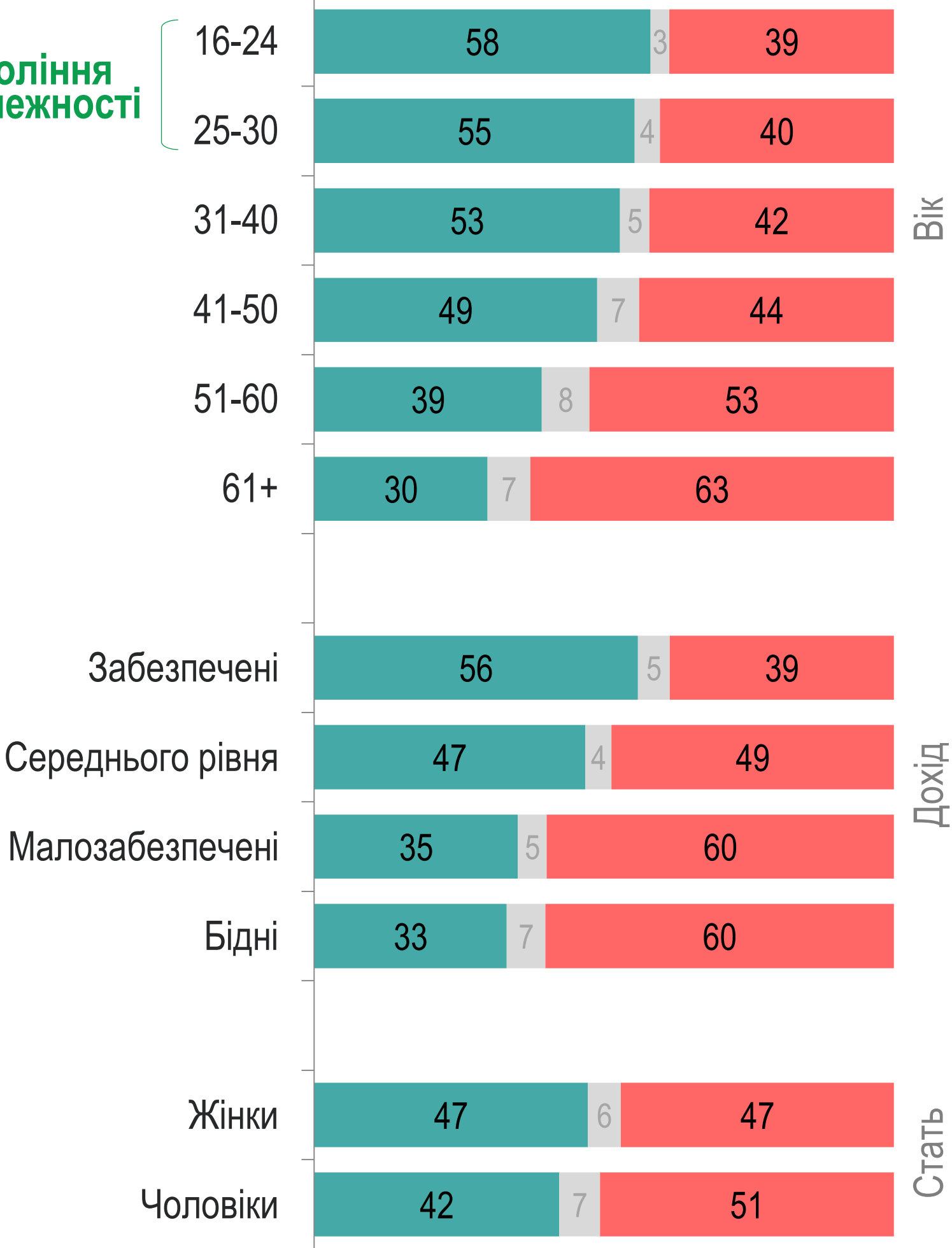
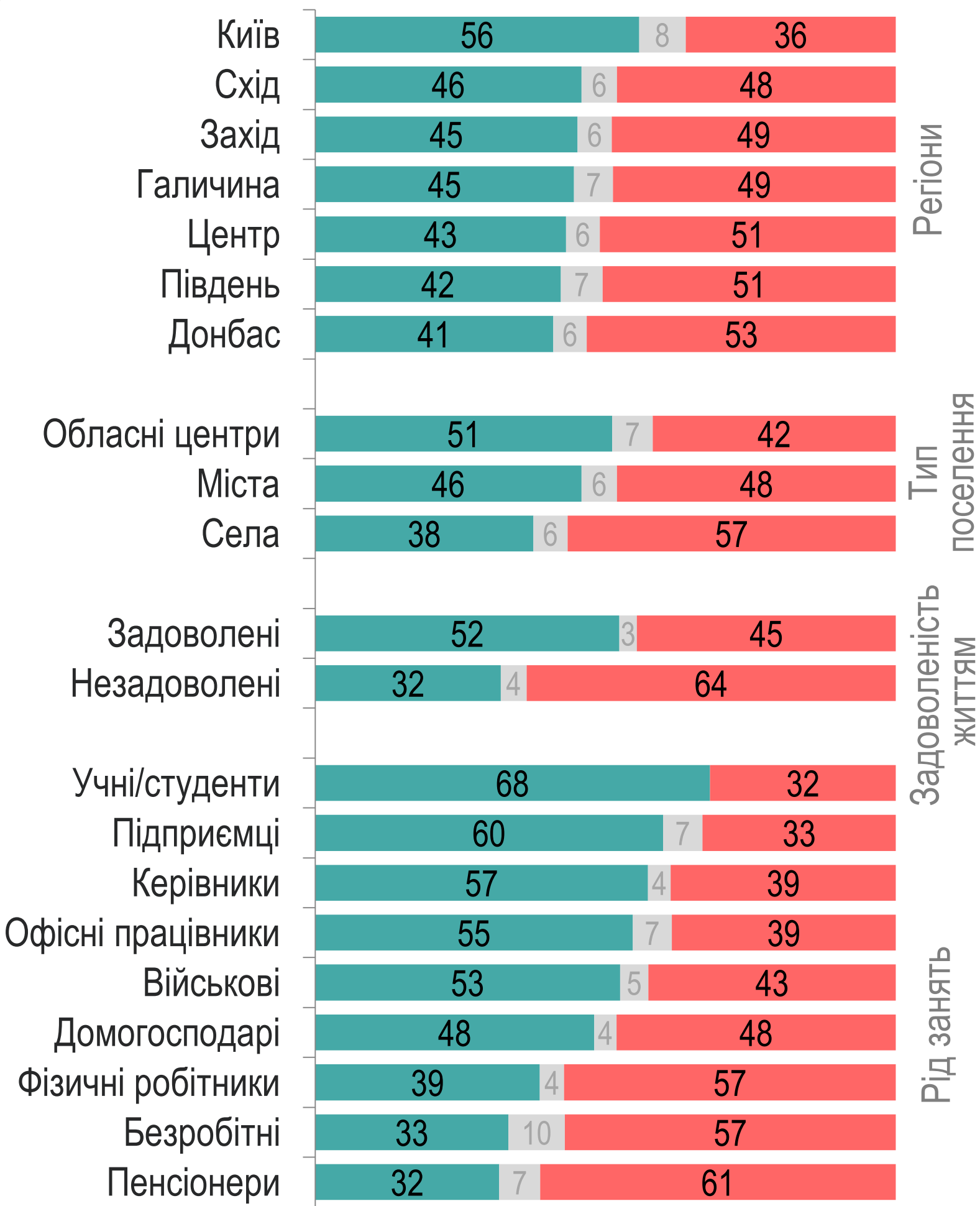
- Покоління Незалежності
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 61+

Яке твердження Вам ближче?

- Я хочу жити КРАЩЕ, ніж інші
- Я хочу жити НЕ ГІРШЕ, ніж інші
- Важко відповісти

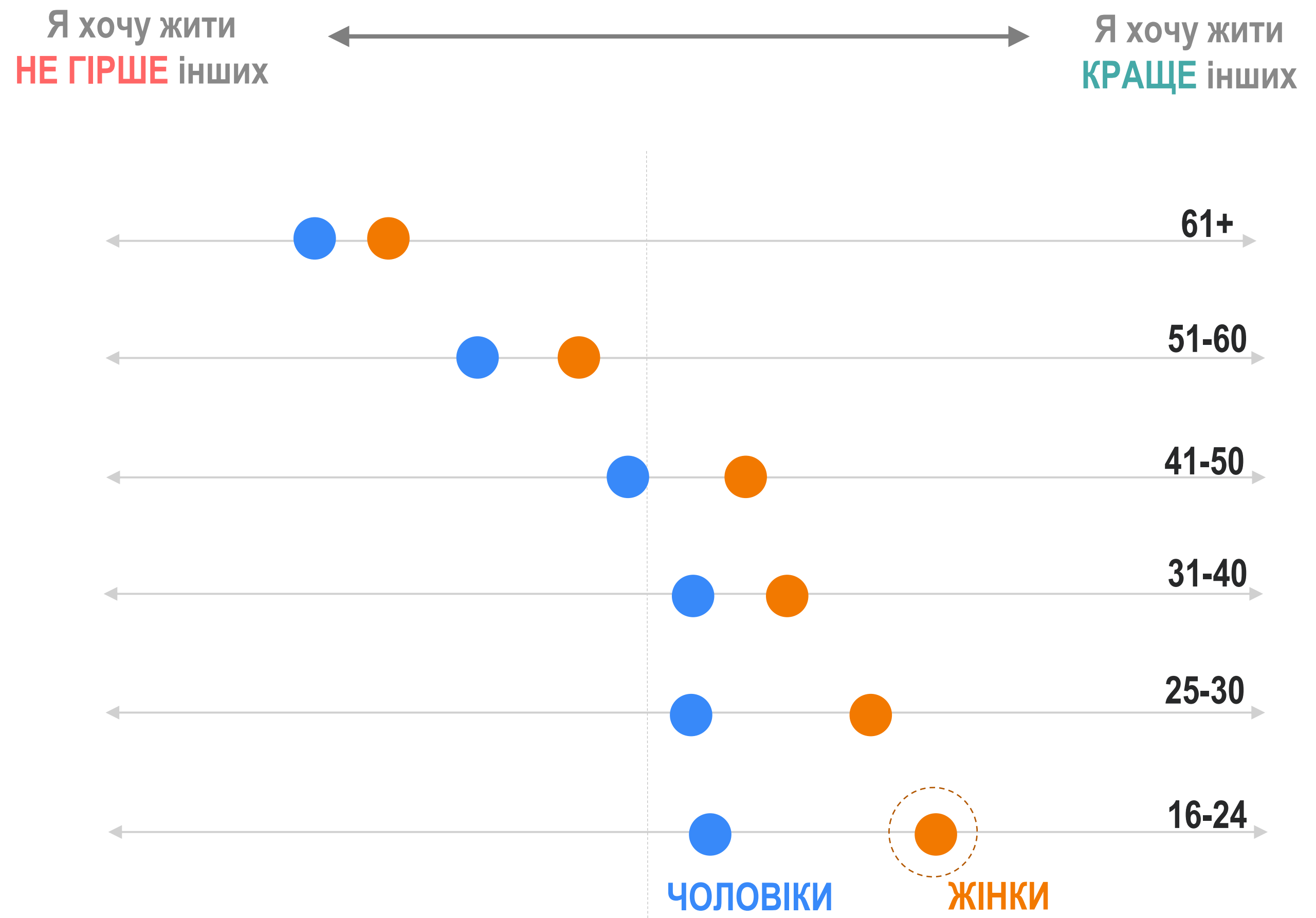
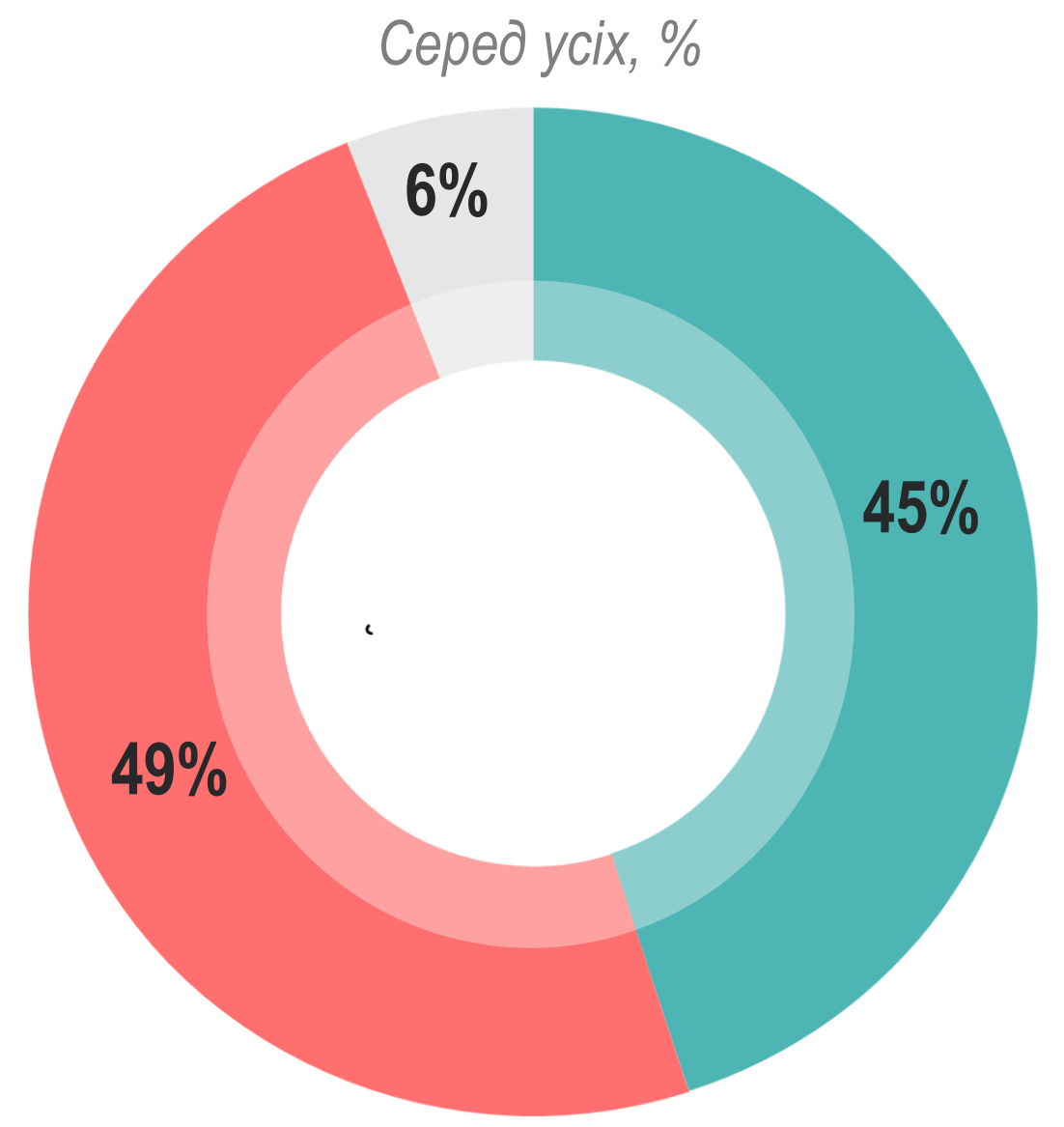

Покоління Незалежності

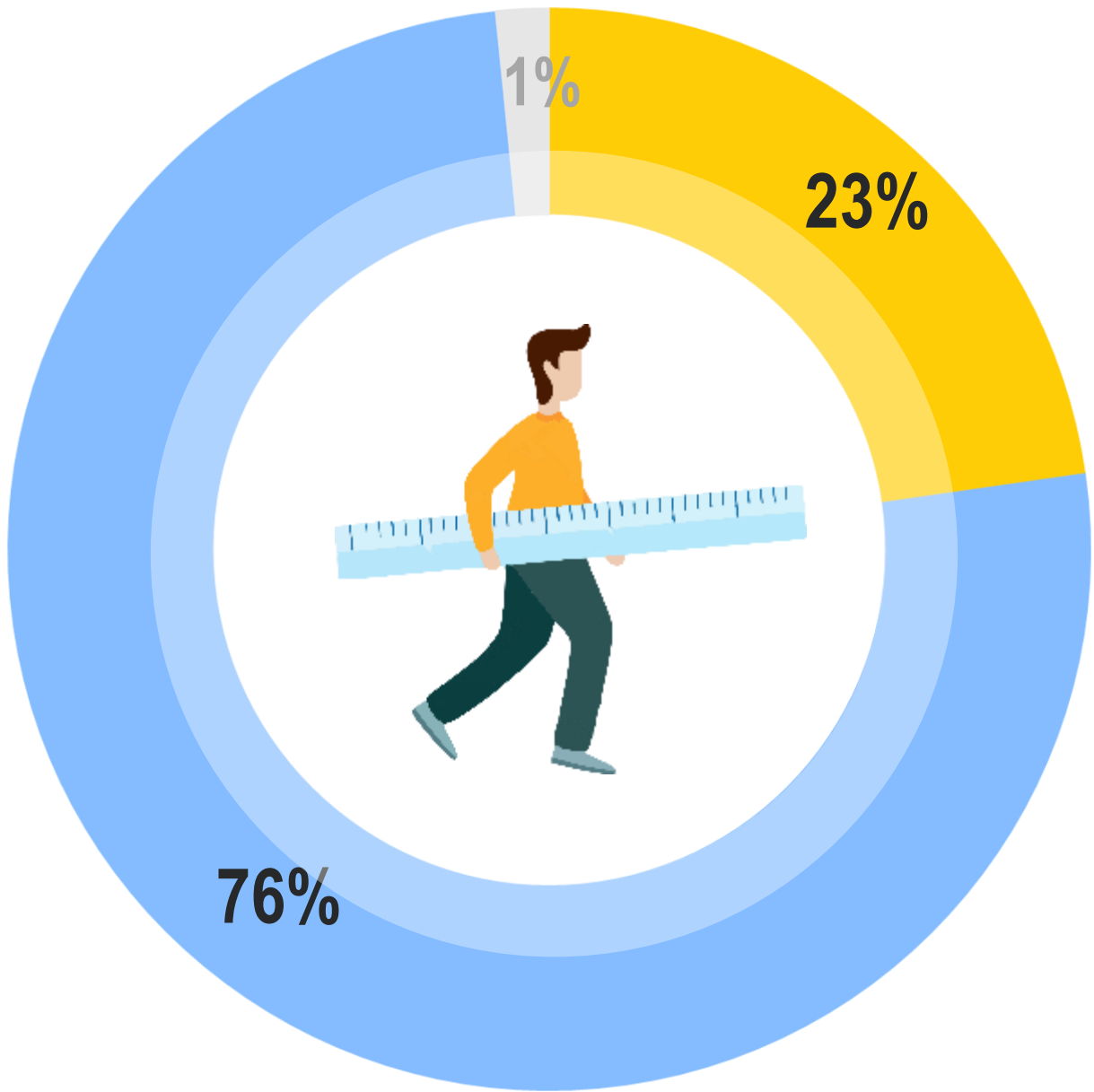
Мотиваційна структура | статеві-вікові групи

- Я хочу жити **КРАЩЕ**, ніж інші
- Я хочу жити **НЕ ГІРШЕ**, ніж інші
- Важко відповісти

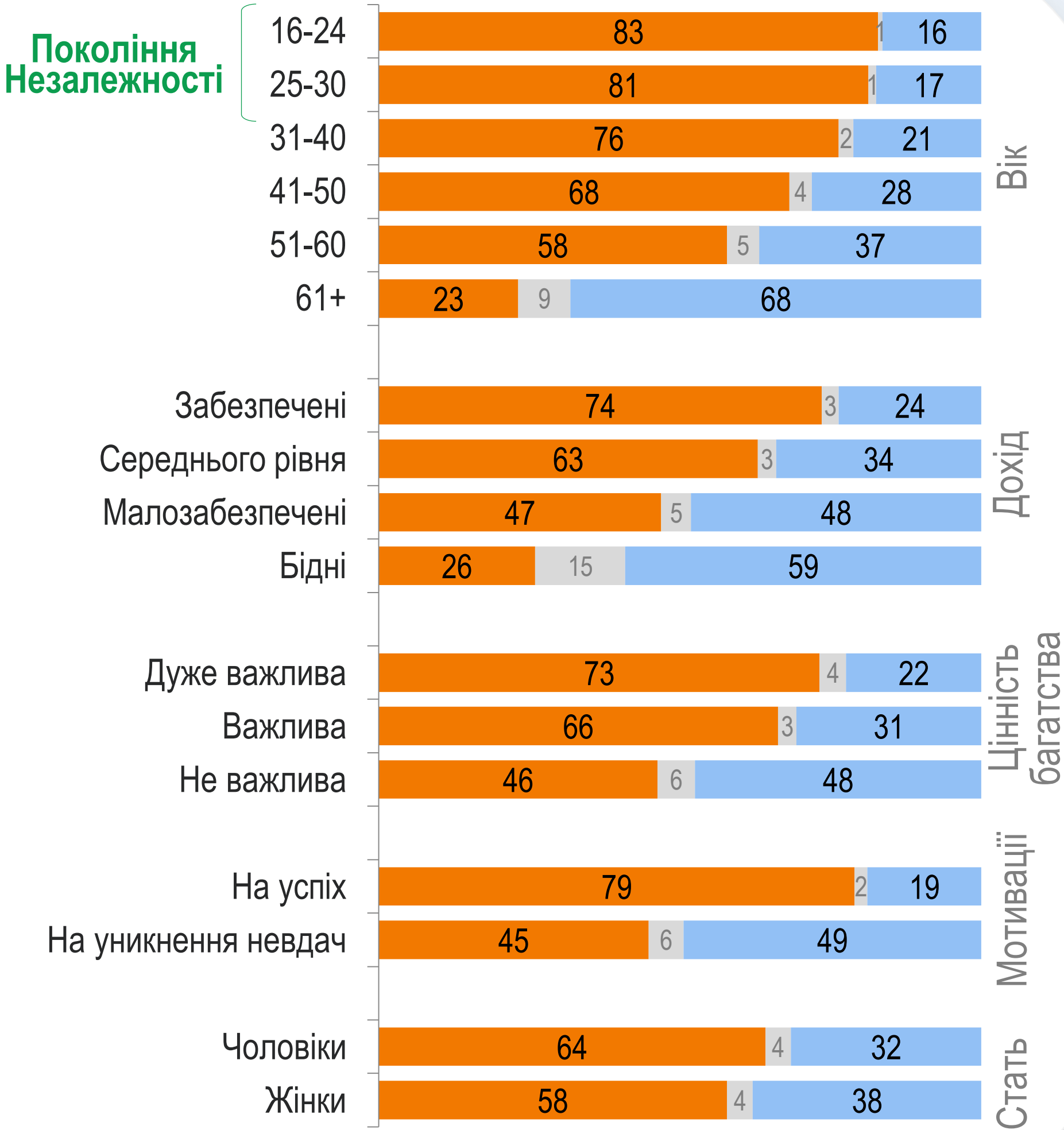
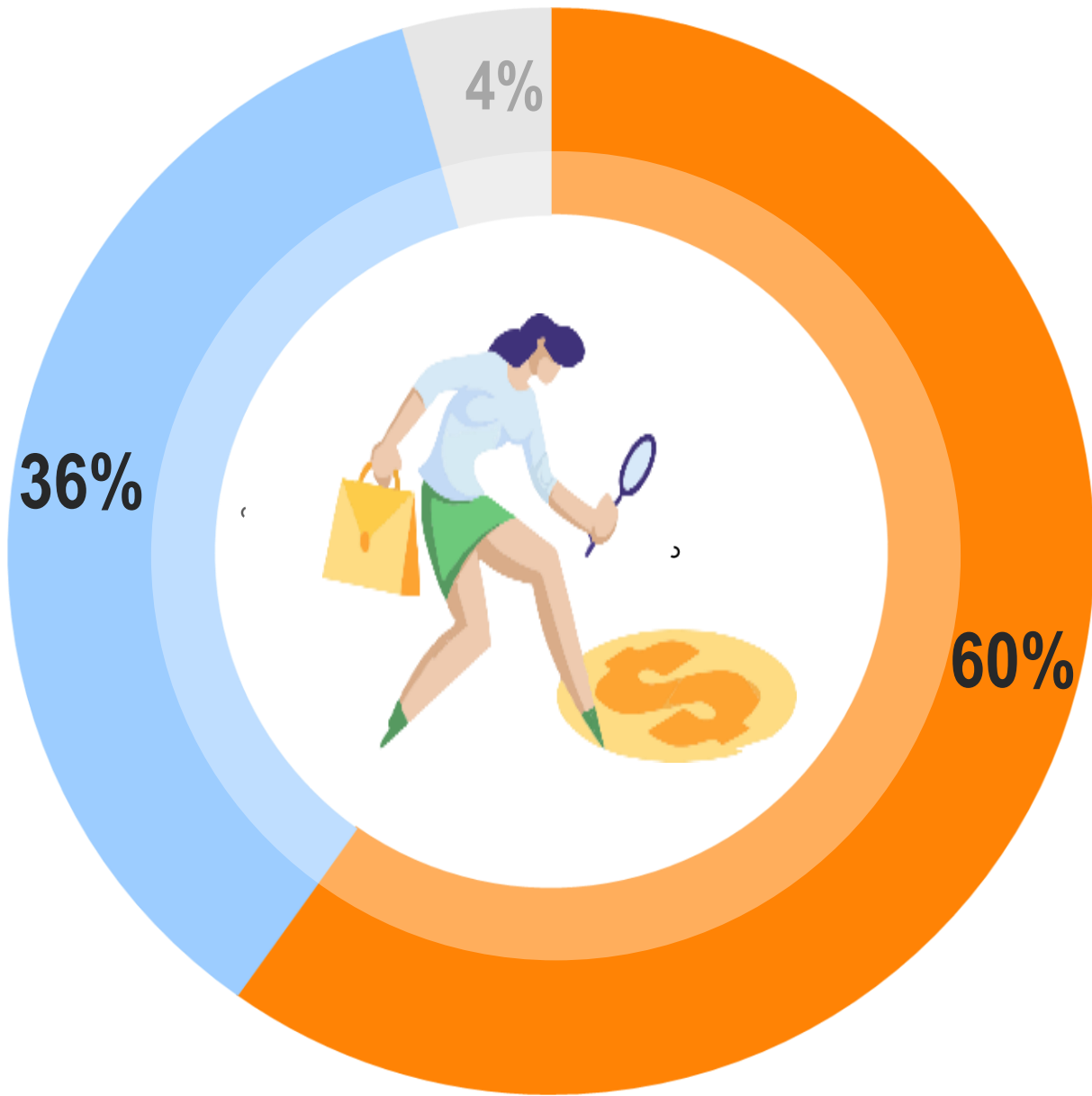
Яке прислів'я Вам ближче?

- "Куй залізо поки гаряче"
- "Сім раз відміряй – один відріж"
- Важко відповісти

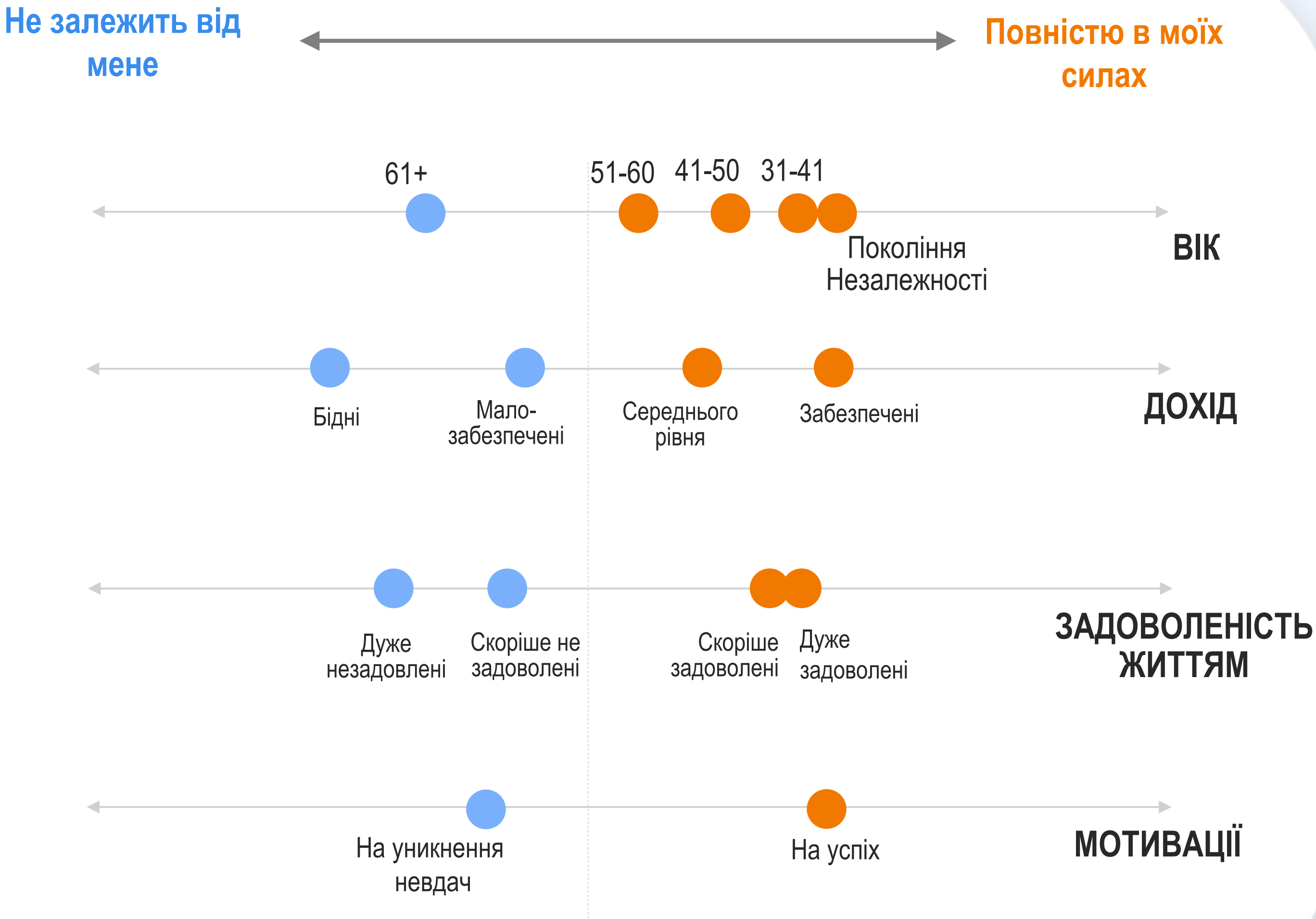
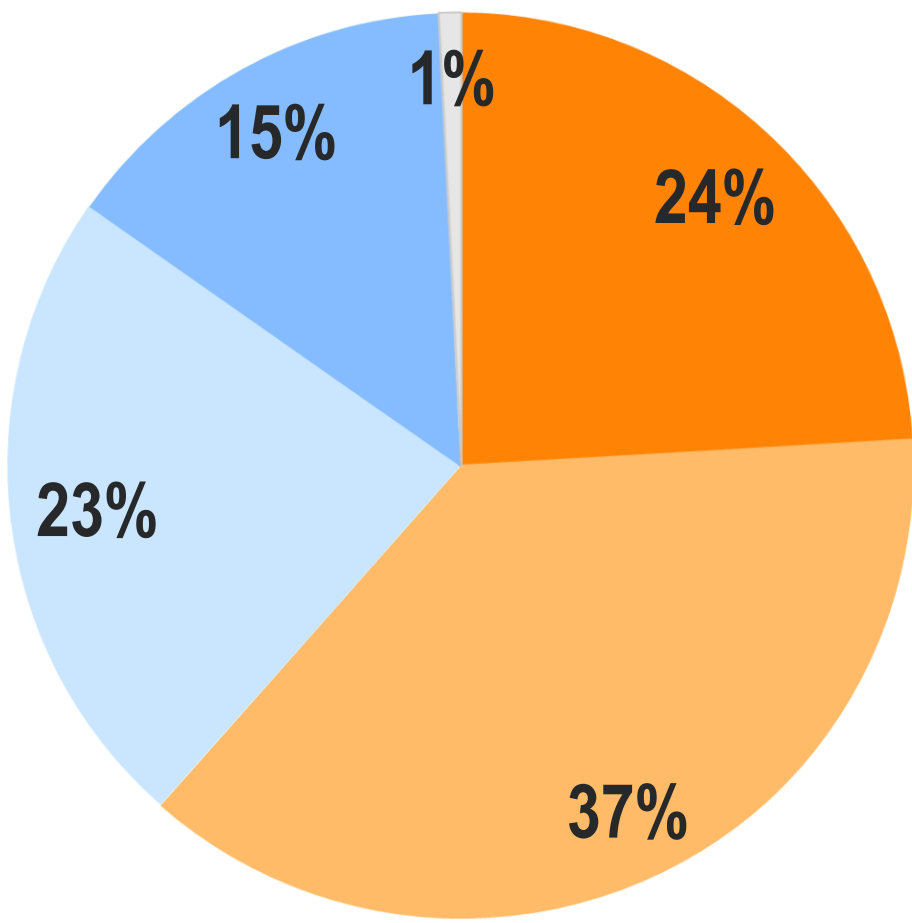
У випадку різкого скорочення доходів Ви будете?

- Шукати додаткові джерела доходу
- Скорочувати свої витрати
- Важко відповісти

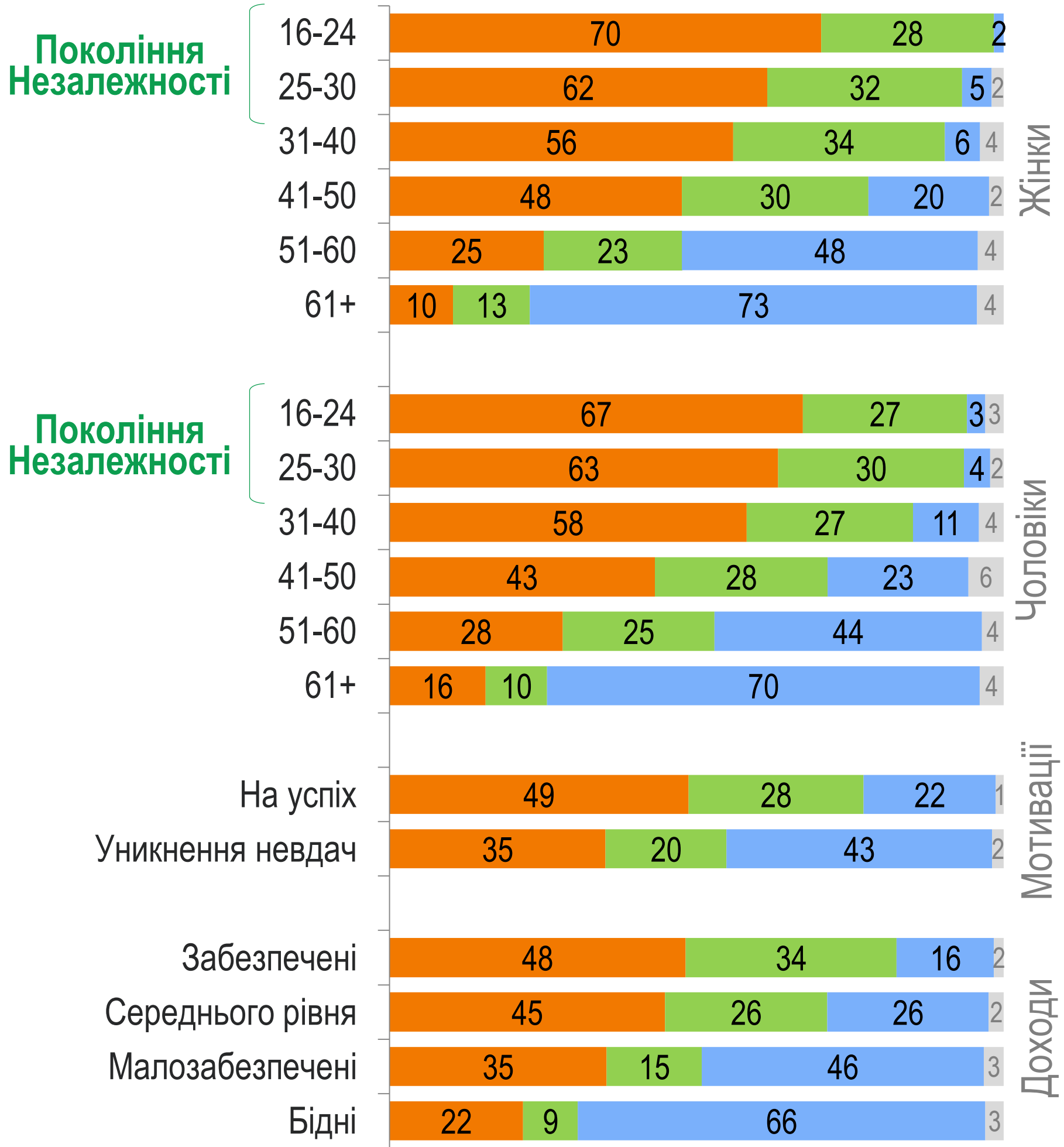
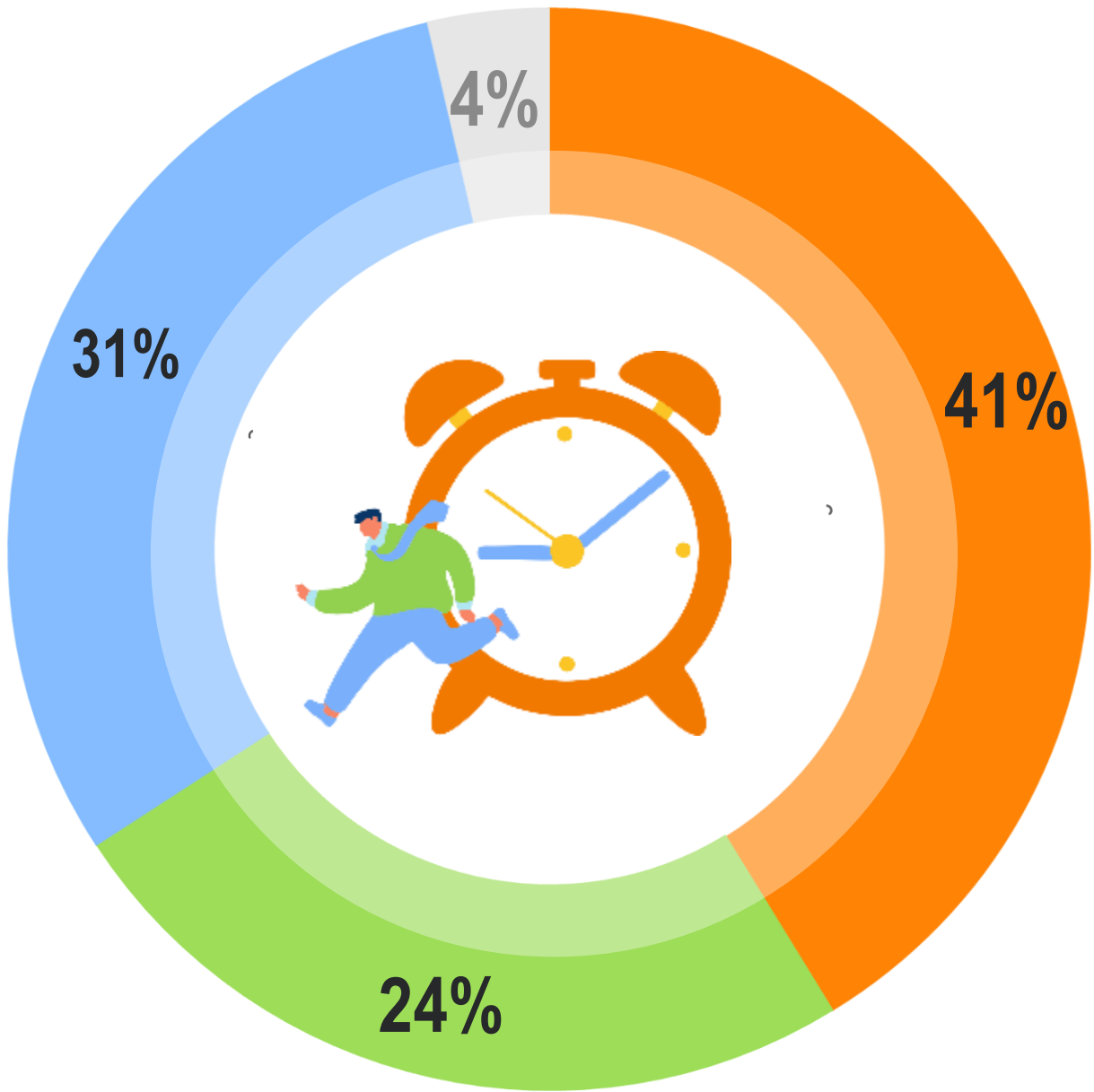
Можливість впливати на доходи

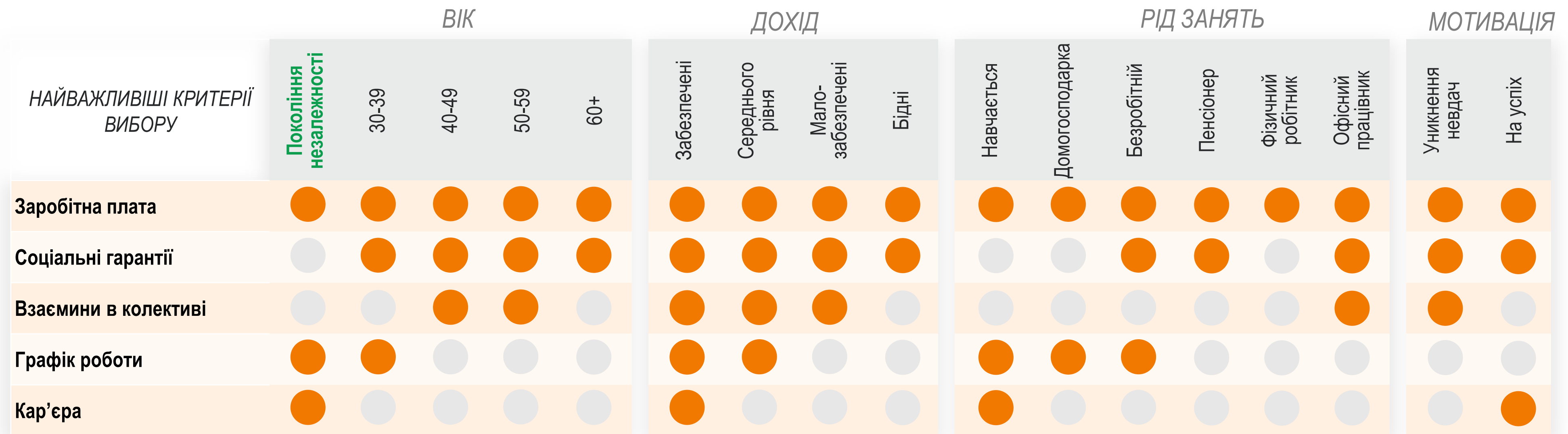
- Це повністю в моїх силах
- Це скоріше в моїх силах
- Це мало залежить від мене
- Це зовсім не залежить від мене
- Важко відповісти

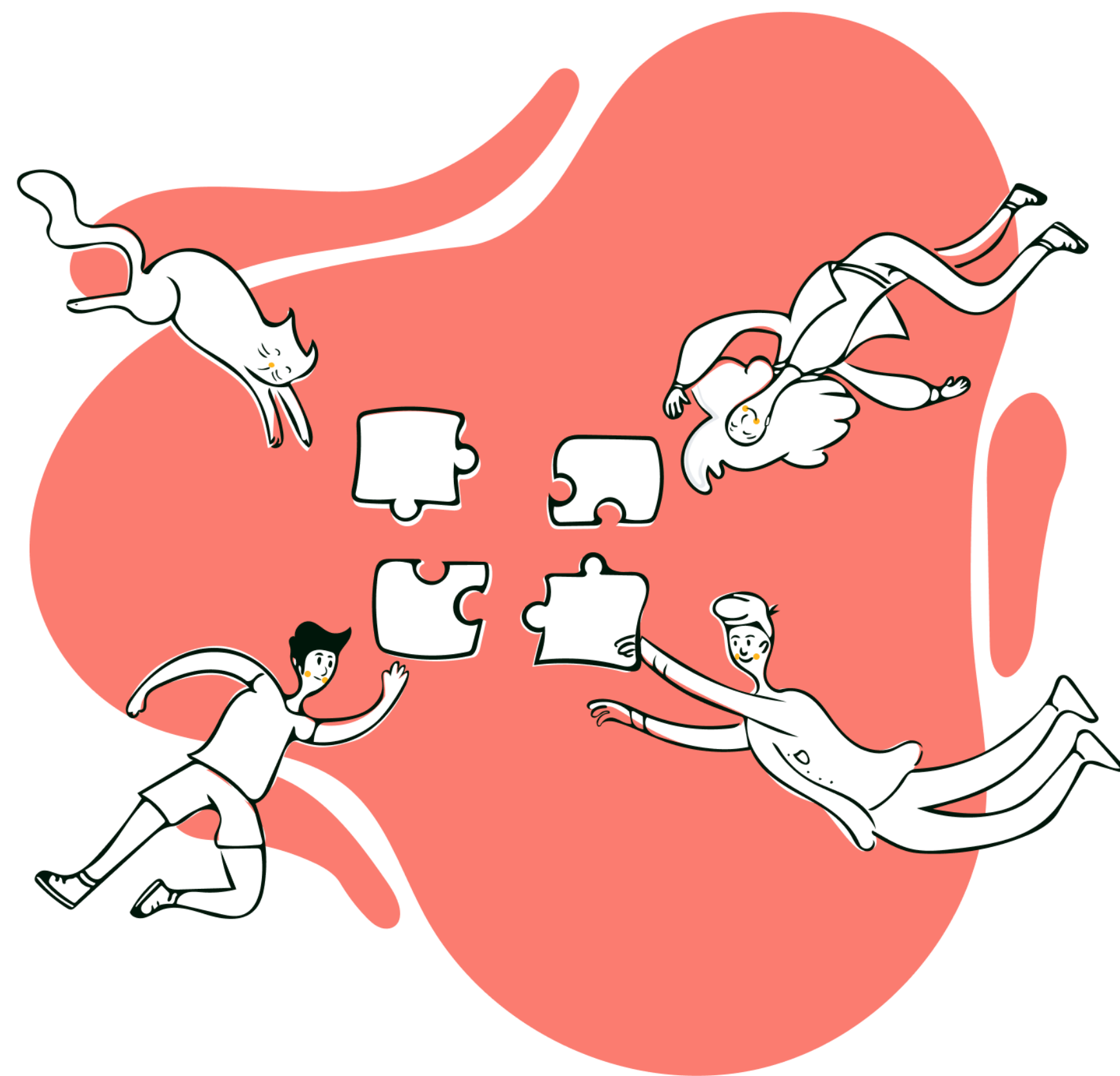

Яке твердження Вам ближче?

- Я відчуваю, що мої найкращі роки ще попереду
- Зараз я переживаю кращі роки у своєму житті
- Я відчуваю, що мої найкращі роки уже позаду
- Важко відповісти

Толерантність

Толерантність

Як показує аналіз цінностей, українці охоче **декларують важливість універсалізму та доброти, але на практиці так не завжди.**

Ми взяли лише декілька показових категорій, щодо яких можна перевірити толерантність. Вірогідно щодо інших ситуація могла бути кращою або гіршою, але толерантність – це **універсальна цінність людини, яка, як особистість, є системою, а не сумою фрагментів.**

Найбільш негативне ставлення отримала ЛГБТ спільнота (47%) та чайлдфрі (42%) – люди, які вирішили не мати дітей.

Ставлення, до людей, які не вірять у Бога більш толерантне: лише 28% їх не сприймають, а 63% загалом ставляться нейтрально.

Водночас загалом 60% населення вірять в існування Бога і не сумніваються в ньому – з них негативно до атеїстів ставиться майже половина. Також це стосується традицій та консерватизму, оскільки ті, хто не сумніваються у існуванні Бога є найменш толерантними до інших: до ЛГБТ осіб (55%), до чайлдфрі (49%).

Ще 17% вірять в Бога, але сумніваються, у вищій сили вірять 14%. Атеїстів лише 7%. Ця віра зростає з віком і після 50 років є найбільшою. Також показники релігійності витягує Галичина й Захід в цілому. А ось у Києві та серед наймолодших – віруючих найменше (менше половини).

Рівень толерантності з віком знижується і досягає найбільшого рівня у найстаршому віці (61+) щодо усіх категорій, і до людей які не хочуть мати дітей (66%) так само як до ЛГБТ (65%), хоча в загальній картині ЛГБТ «виграє» в нетолерантному до них ставленні.

Молоді жінки 16-24 роки створили окремий тренд за рівнем високої толерантності – передусім до ЛГБТ та чайлдфрі, менше – до невіруючих.

Емансипація, руйнування традиційного розподілу ролей, освіта, політичні та соціальні права, зміна цінностей та пріоритетів дала свої плоди в поколінні тих жінок, яким сьогодні 16-24, і дещо менше – серед тих, кому до 30. В інших вікових групах жінки також є більш толерантними ніж чоловіки, окрім категорії найстарших жінок у ставленні до невіруючих.

Найтолерантнішим виявилось Покоління Незалежності, особливо 16-24 роки. Вони мають не лише нейтральне ставлення, але і частково позитивне до ЛГБТ (19%), бо вони зростають в часи, коли спільнота є більш публічною і це давно не вважається хворобою чи ненормальністю. До тих хто не хоче мати дітей (21% позитивно) – бо вони самі ще не замислюються про них і це здається їм цілком нормальним. І до тих, хто не вірить в Бога (17%), бо вони і самі не дуже вірять.

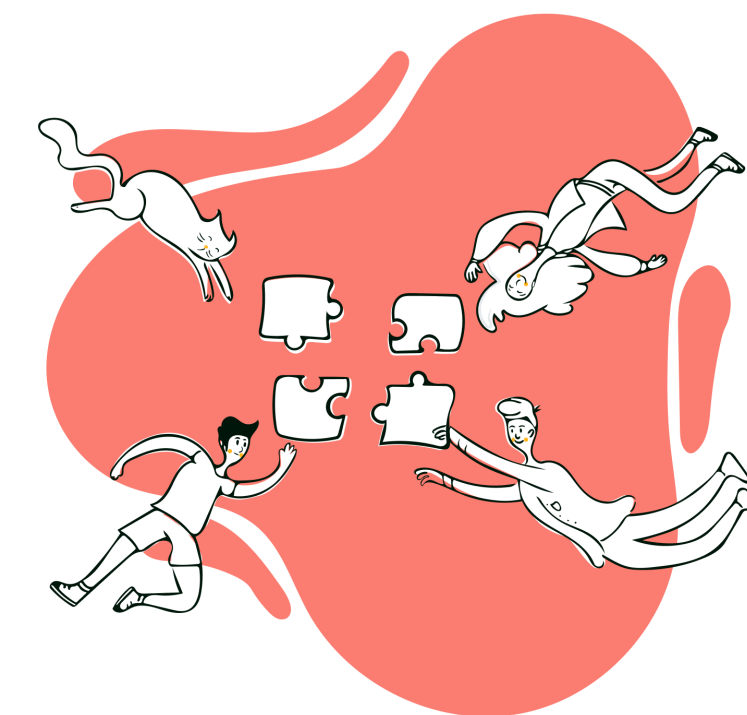
Отже, їхнє позитивне ставлення обумовлене їхніми цінностями (вони найбільш відкриті новому досвіду), колом спілкування (набутий соціальний капітал інакший від батьківського) та сучасними трендами, частину з яких вони і самі задають.

Серед регіонів найбільш толерантний Київ, який ці тренди транслює і є «молодшим» за цінностями. А от Схід і Захід об'єдналися в своєму консерватизмі, різниця лише в тому, що релігійний Захід менш толерантний до невіруючих, а консервативний Донбас – до ЛГБТ спільноти. Найбільше не сприймають прозахідні цінності виборці Бойка та Мураєва. Водночас, виборці Зеленського в тандемі з виборцями Порошенка відносно толерантніші до усіх категорій.

Забезпечені та люди з вищою освітою мають ширший кругозір і є також більш толерантними. Пенсіонери, фізичні робітники, безробітні – менш толерантні, як і військові, хоча останні нейтрально ставляться до атеїстів.

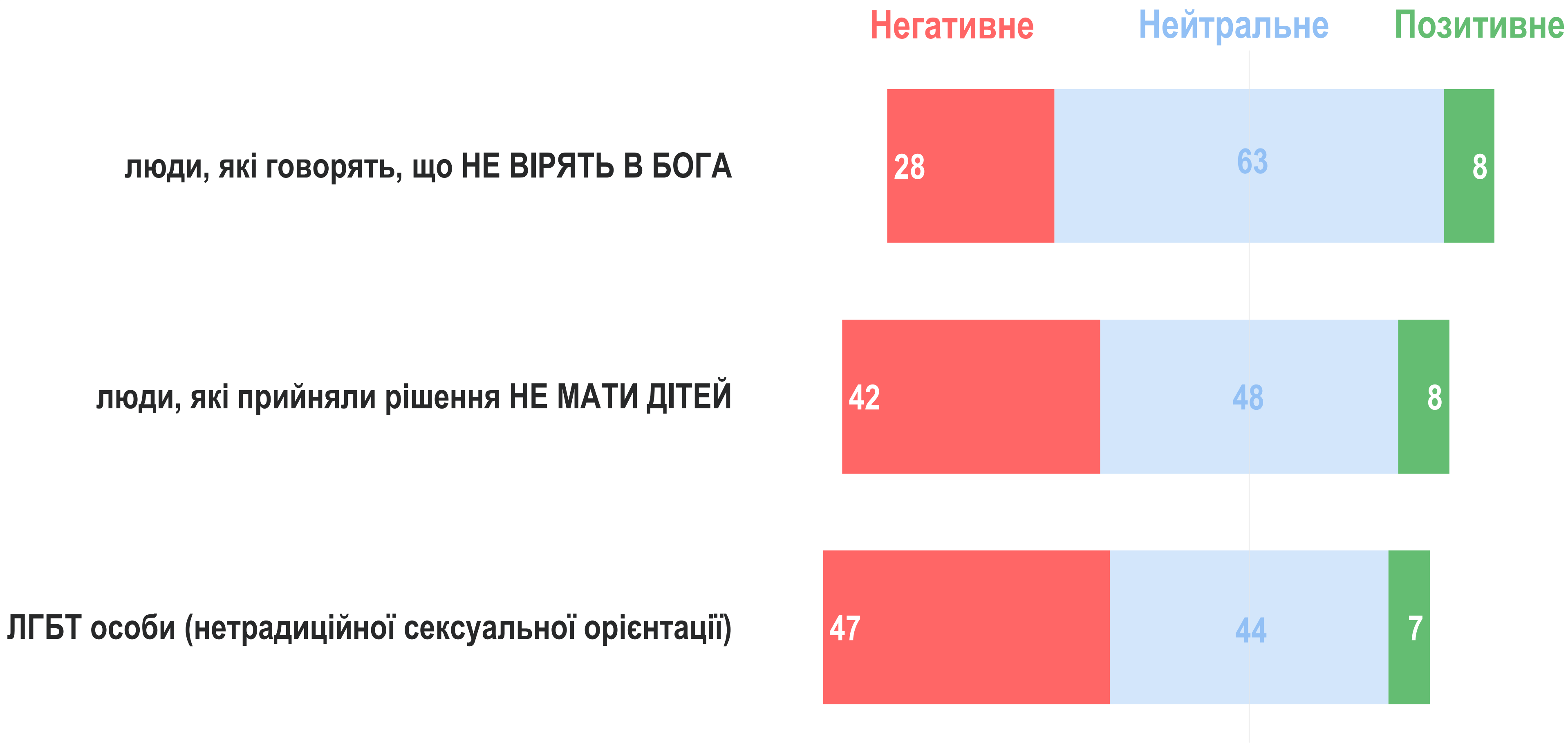
51% виступають за відновлення смертної кари (45% - проти): як і з толерантністю, цей показник зростає з віком, бідністю, і притаманніший чоловікам, а також тим, хто відчуває негативні емоції до себе – це яскравий приклад того, як **негативна і внутрішньо конфліктна особистість переносить ставлення до себе на ставлення до інших.**

Жінки дещо менше за чоловіків підтримують смертну кару. Регіонально Київ проти смертної кари (55%) – але він толерантніший до всього. Далі йдуть Галичина (52%) та Захід (47%) – можливо через вищий рівень віри в Бога.

Ставлення до категорій людей

Серед усіх опитаних %, вся Україна

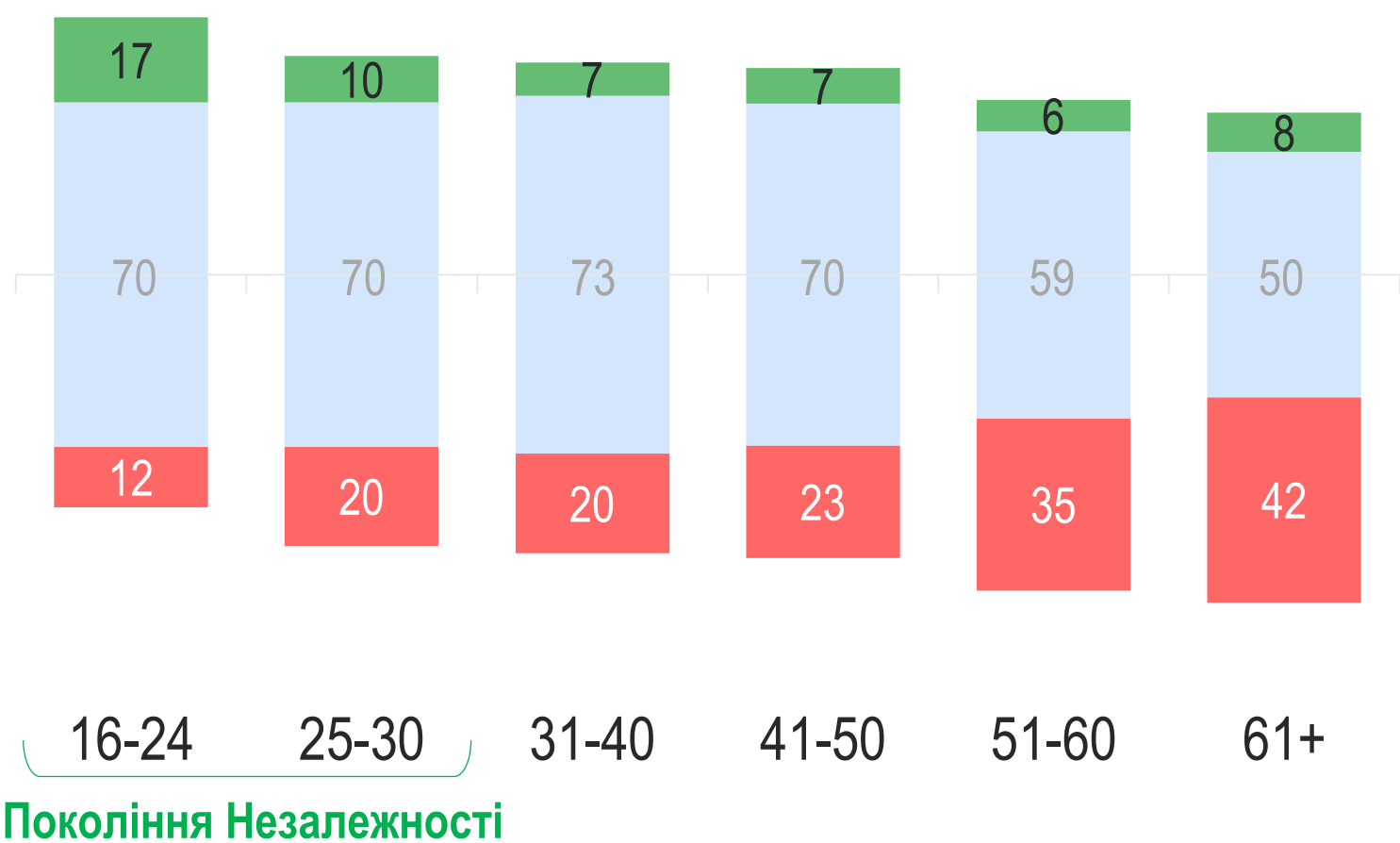
Ставлення до категорій людей | вік

До людей, які НЕ ВІРЯТЬ В БОГА

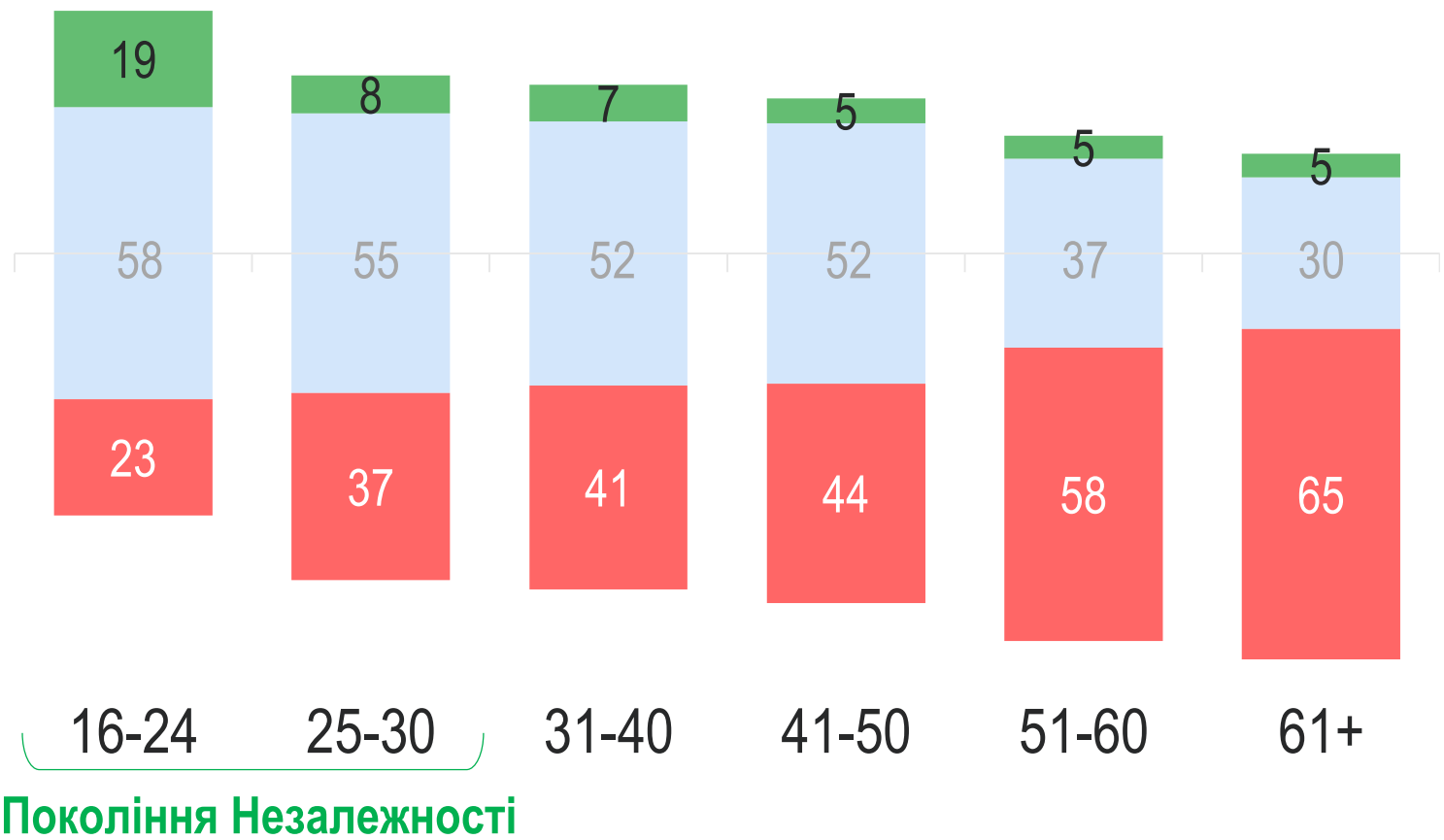
Позитивне

Нейтральне

Негативне

До ЛГБТ осіб

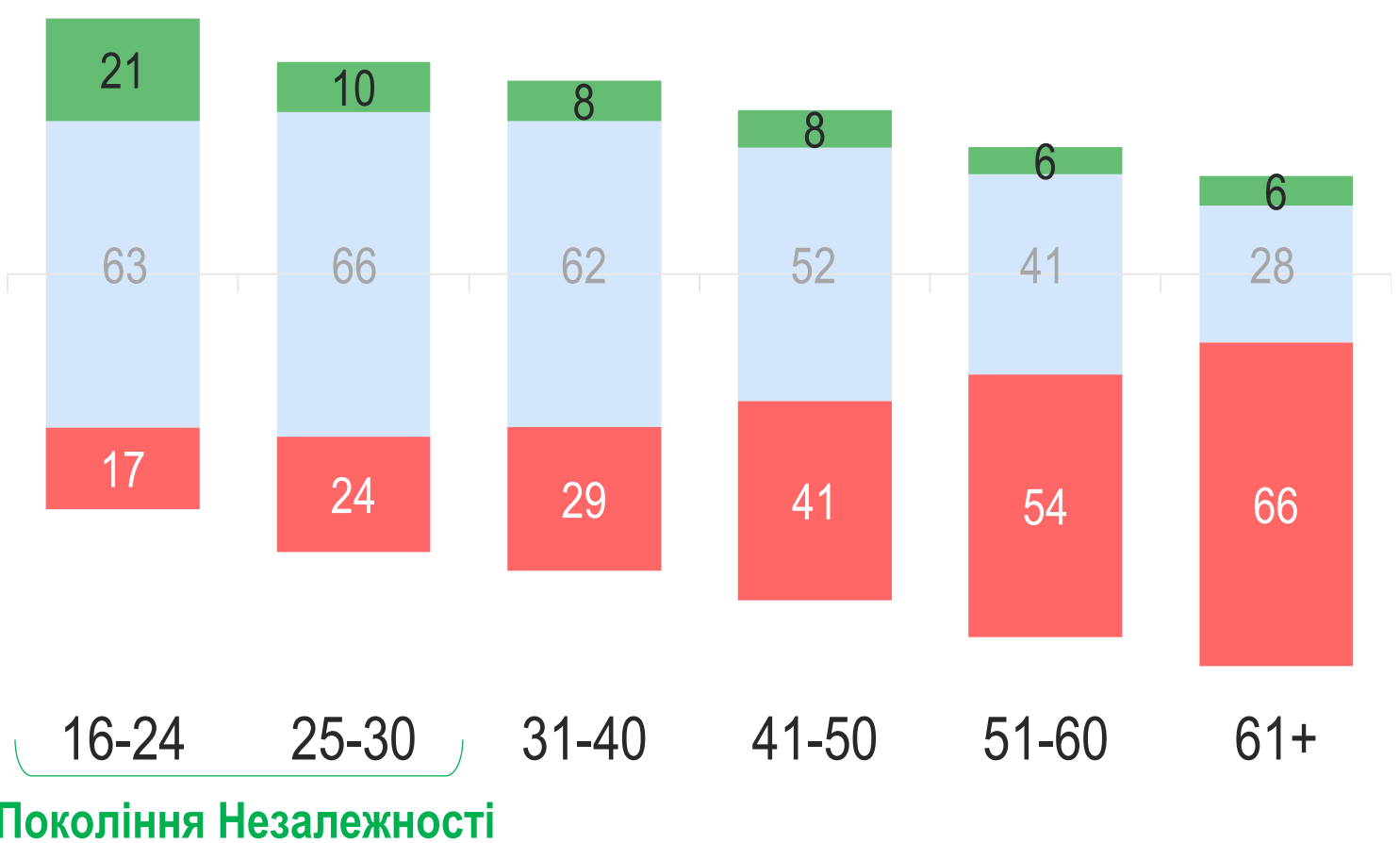

До людей, які прийняли рішення НЕ МАТИ ДІТЕЙ

Позитивне

Нейтральне

Негативне

Ставлення до категорій людей | статеві-вікові групи

Ставлення до категорій людей | регіони

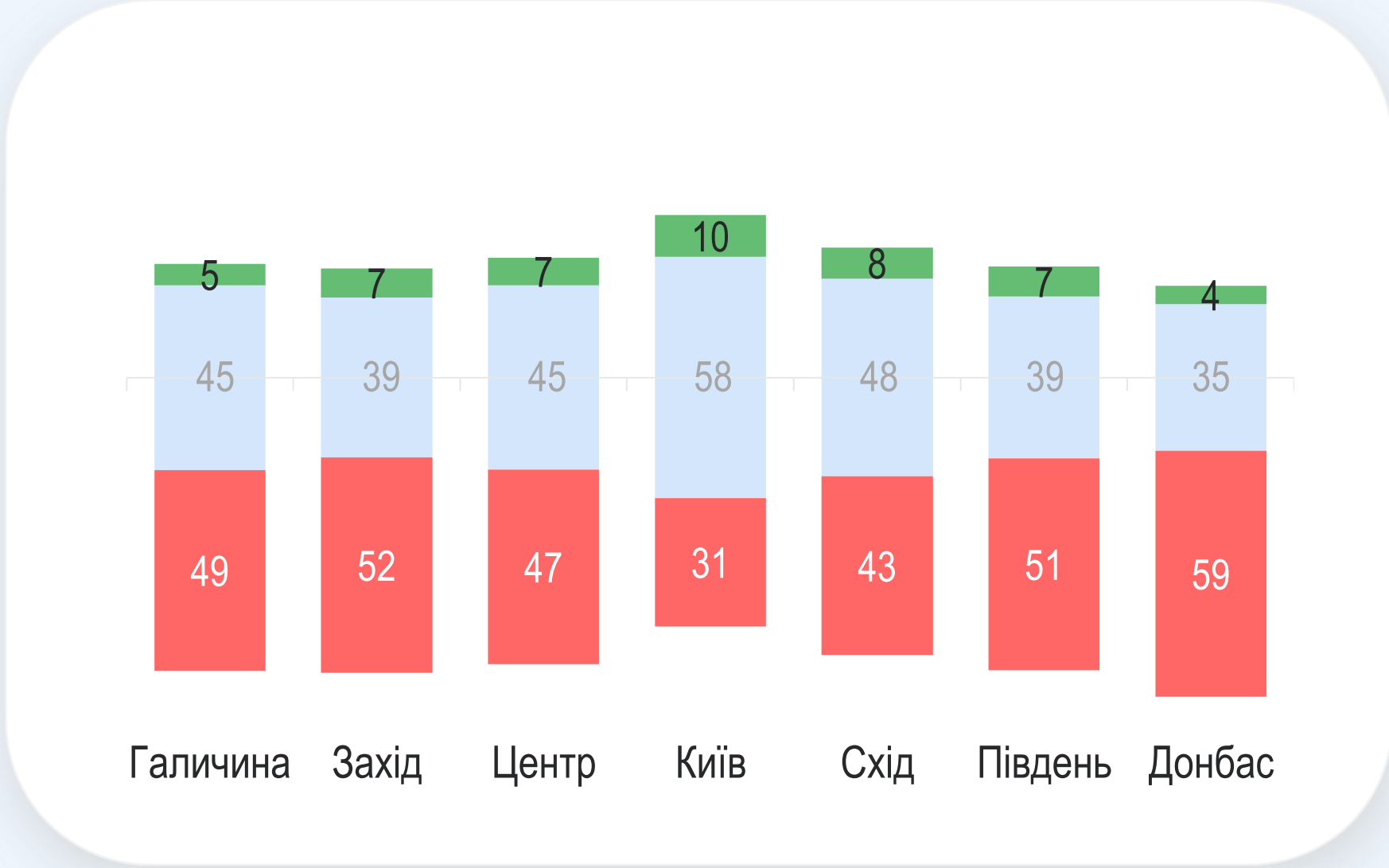
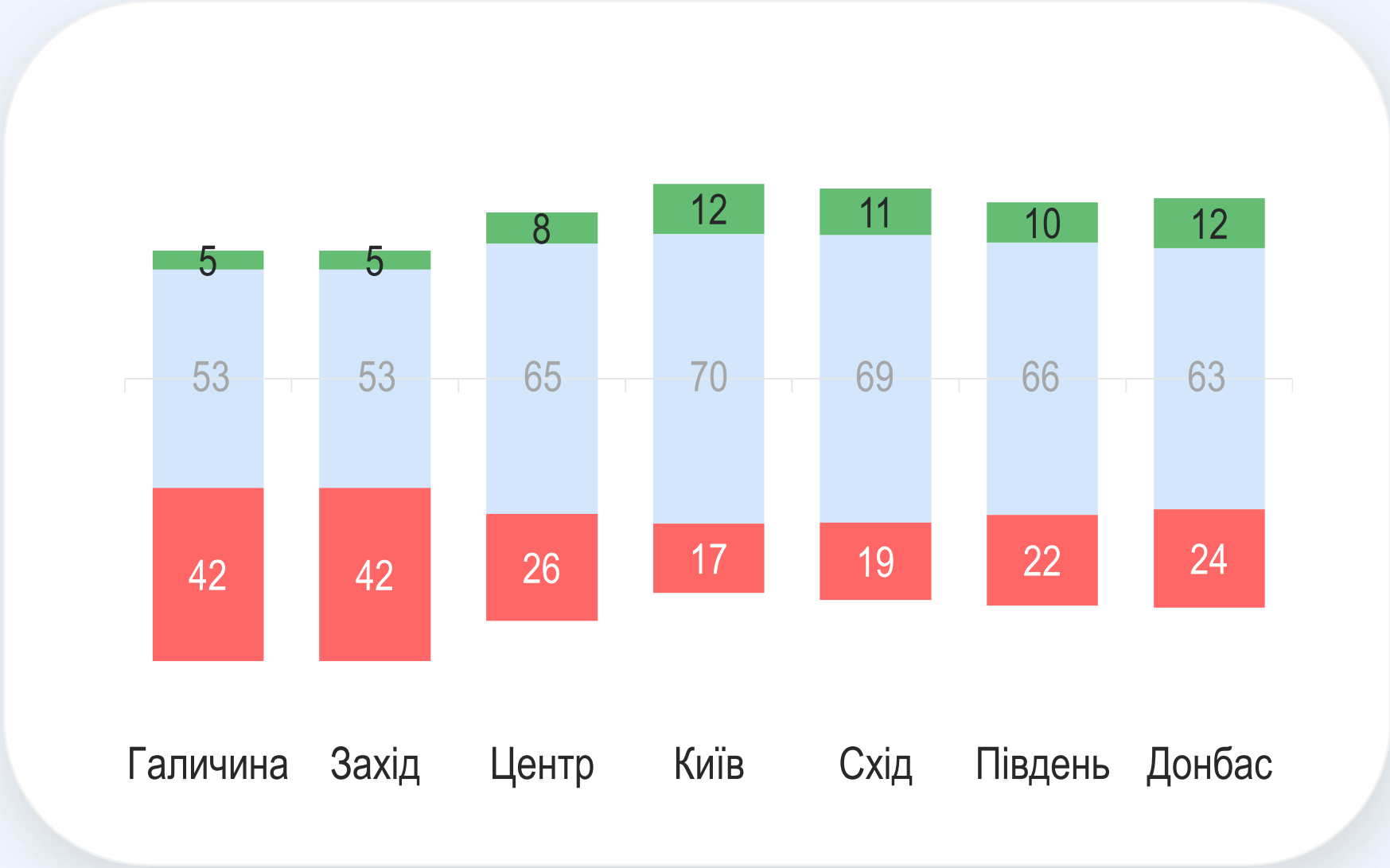
До людей, які НЕ ВІРЯТЬ В БОГА

До ЛГБТ осіб

Позитивне

Нейтральне

Негативне

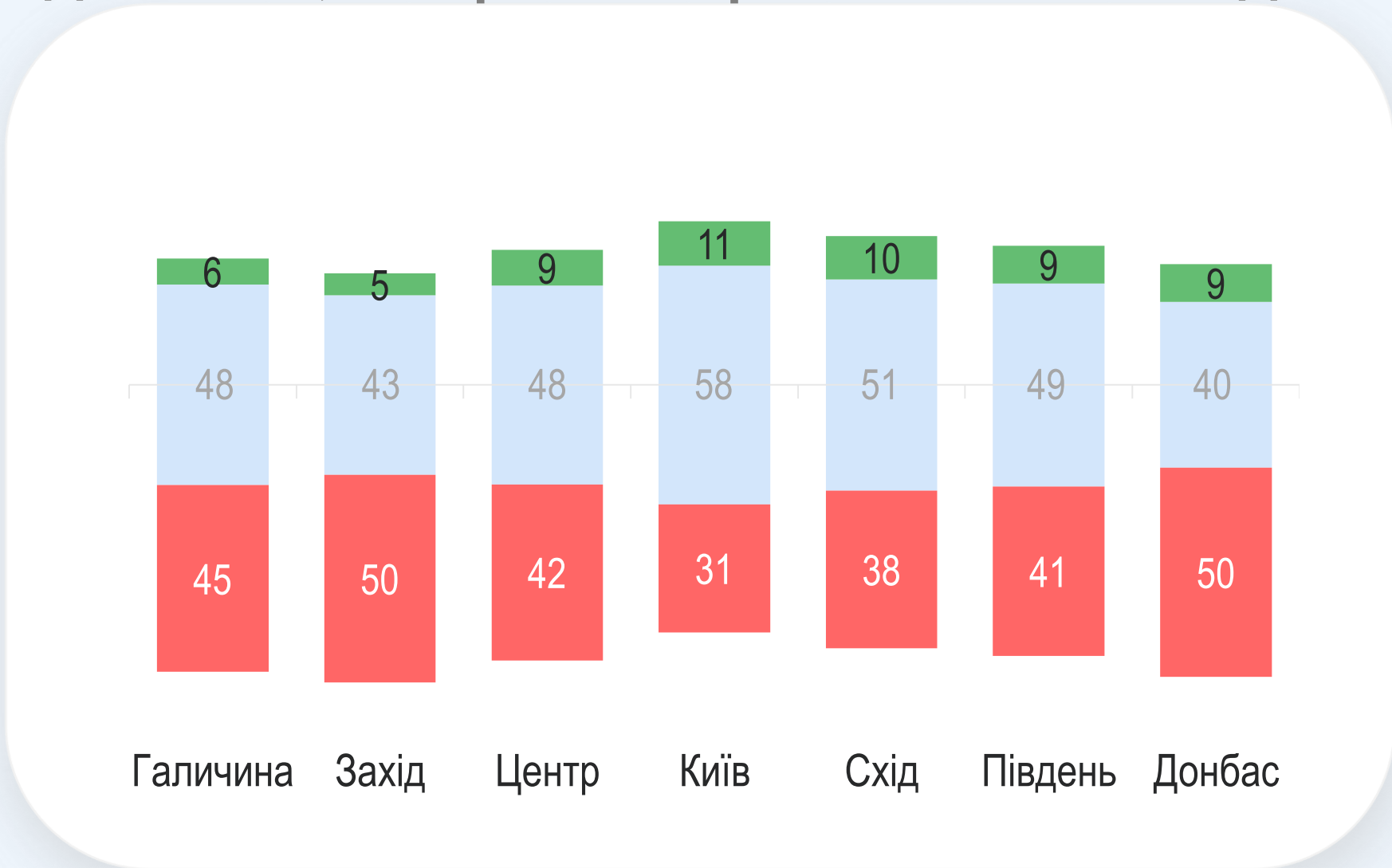

До людей, які прийняли рішення НЕ МАТИ ДІТЕЙ

Позитивне

Нейтральне

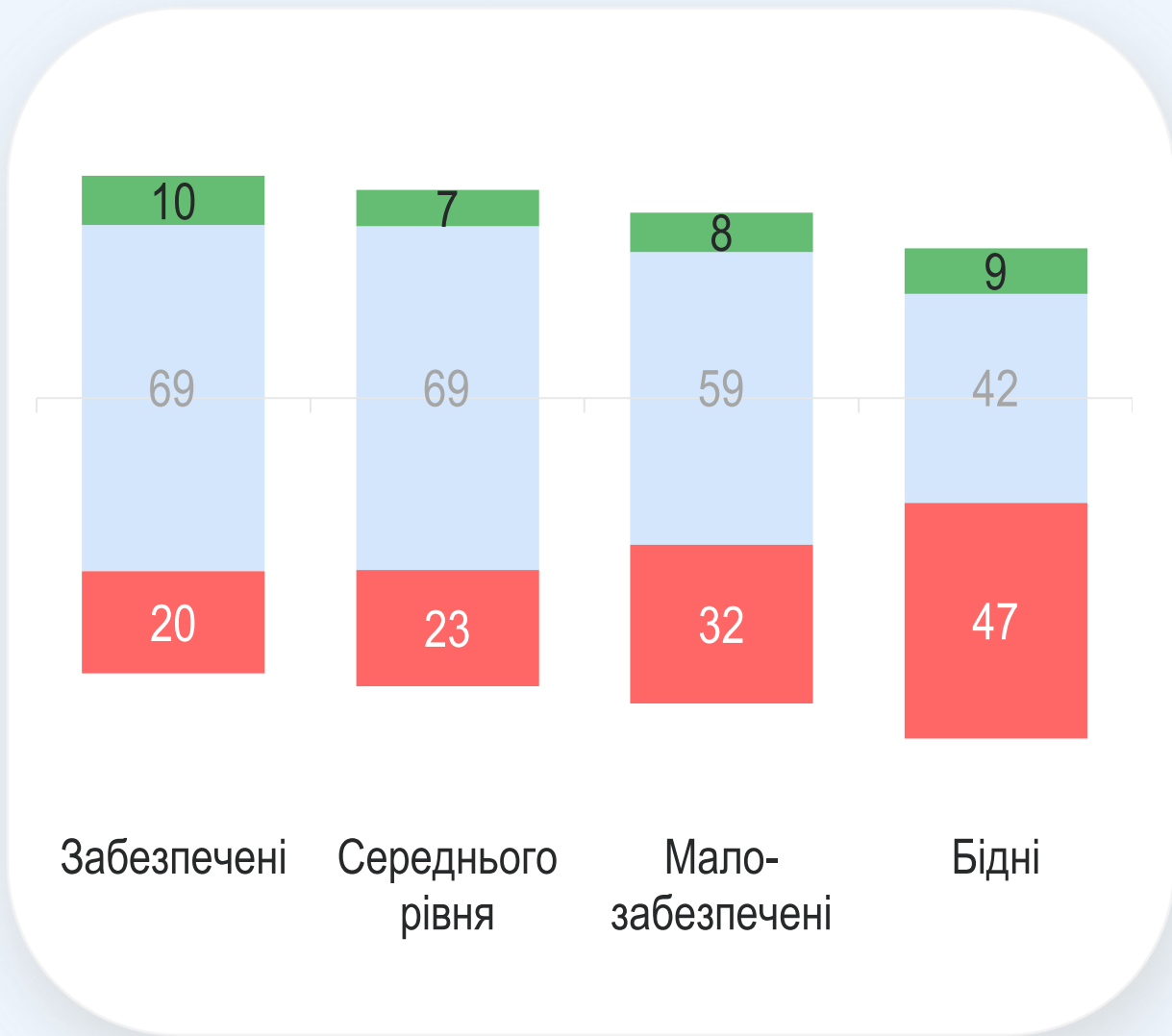
Негативне

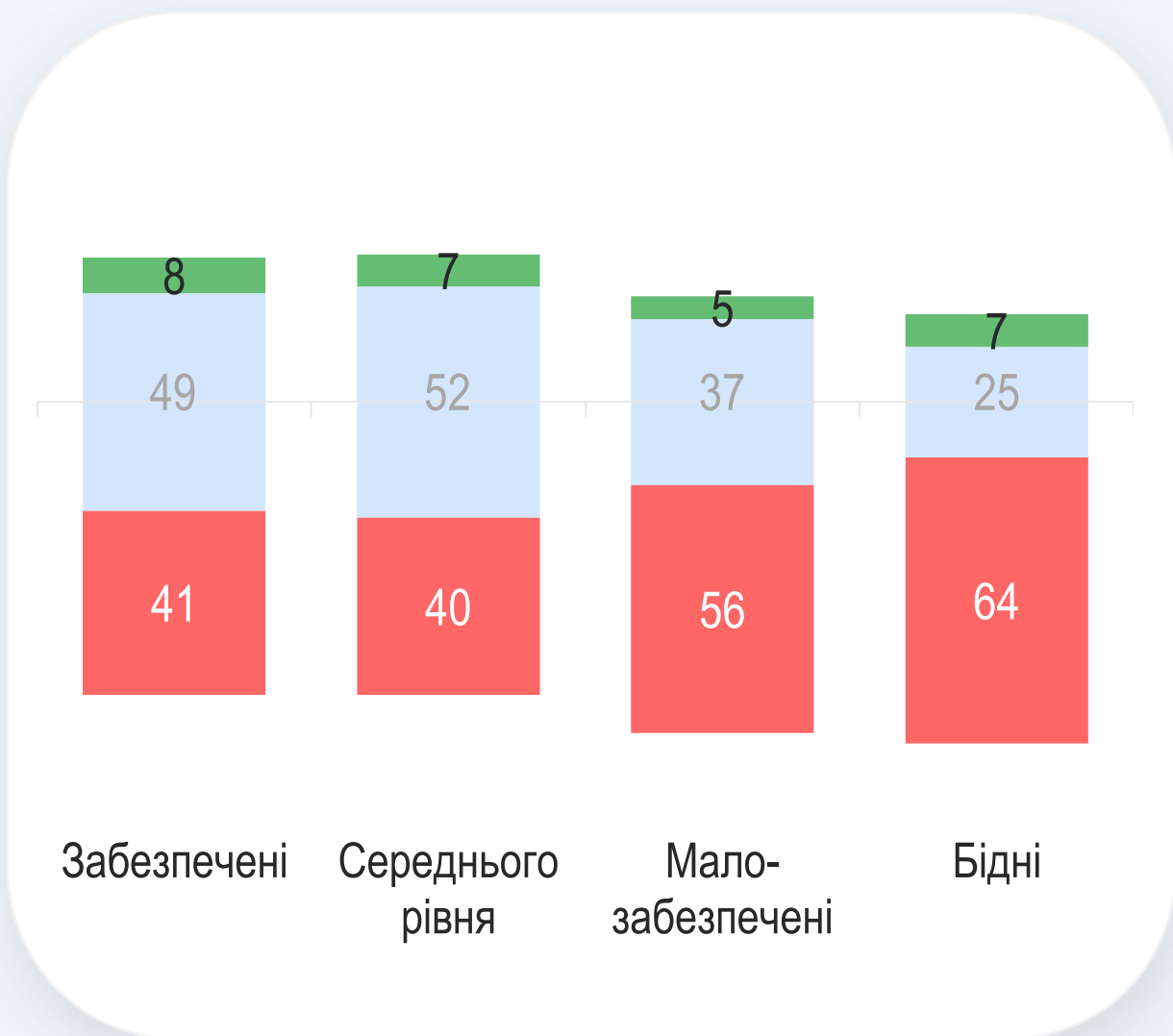
Ставлення до категорій людей | дохід, освіта

До людей, які НЕ ВІРЯТЬ В БОГА

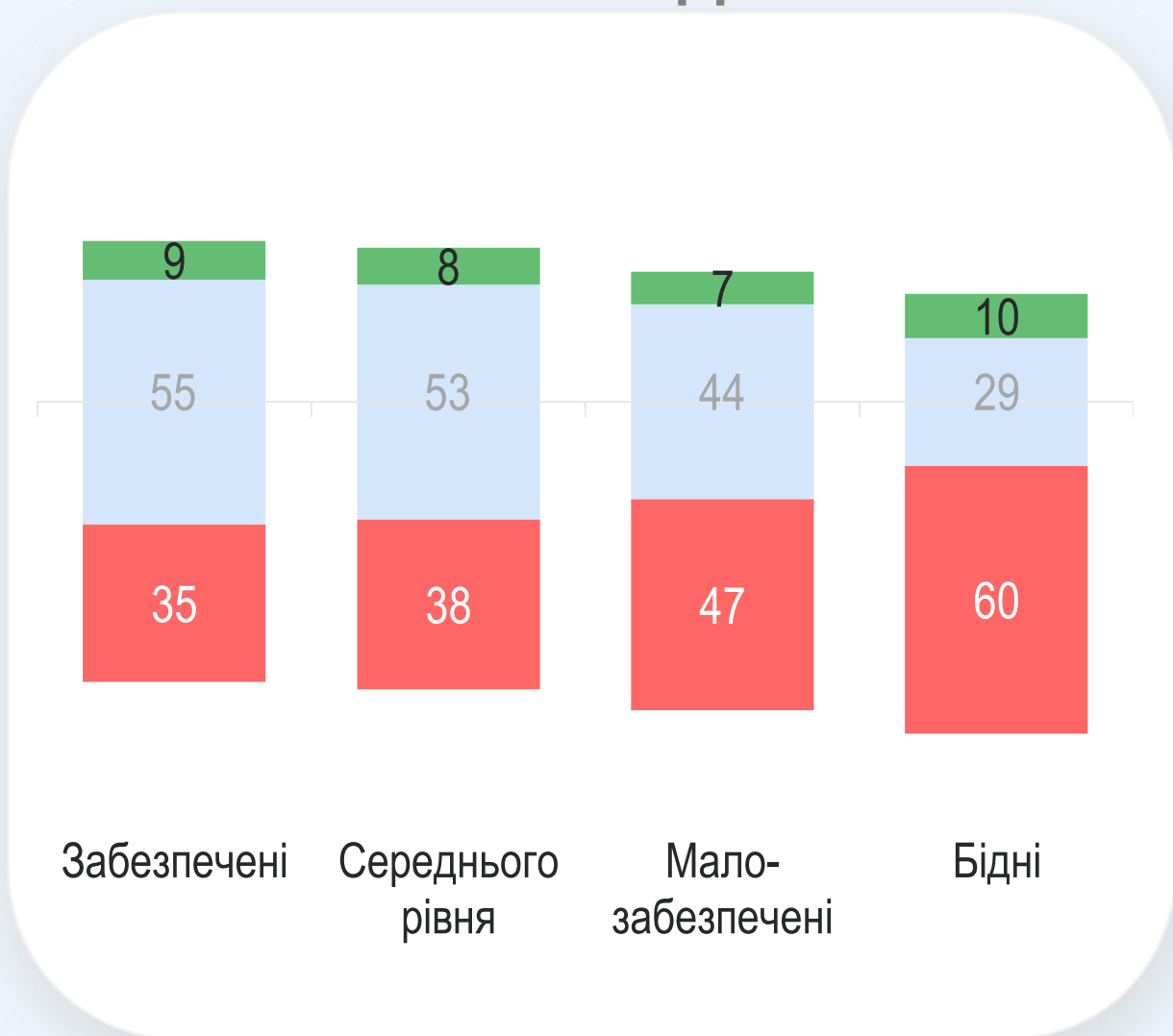
Позитивне
Нейтральне
Негативне

До ЛГБТ осіб

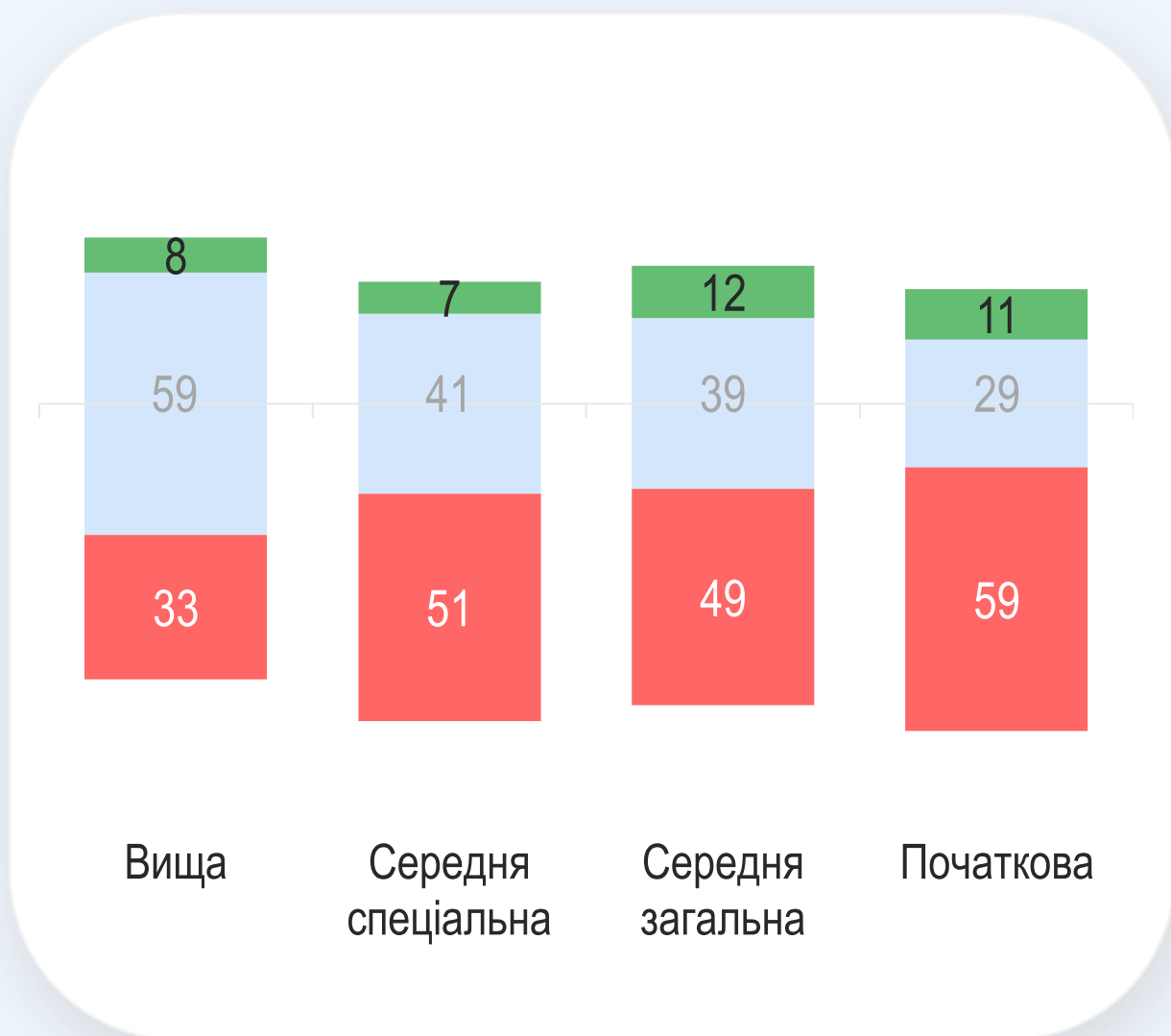
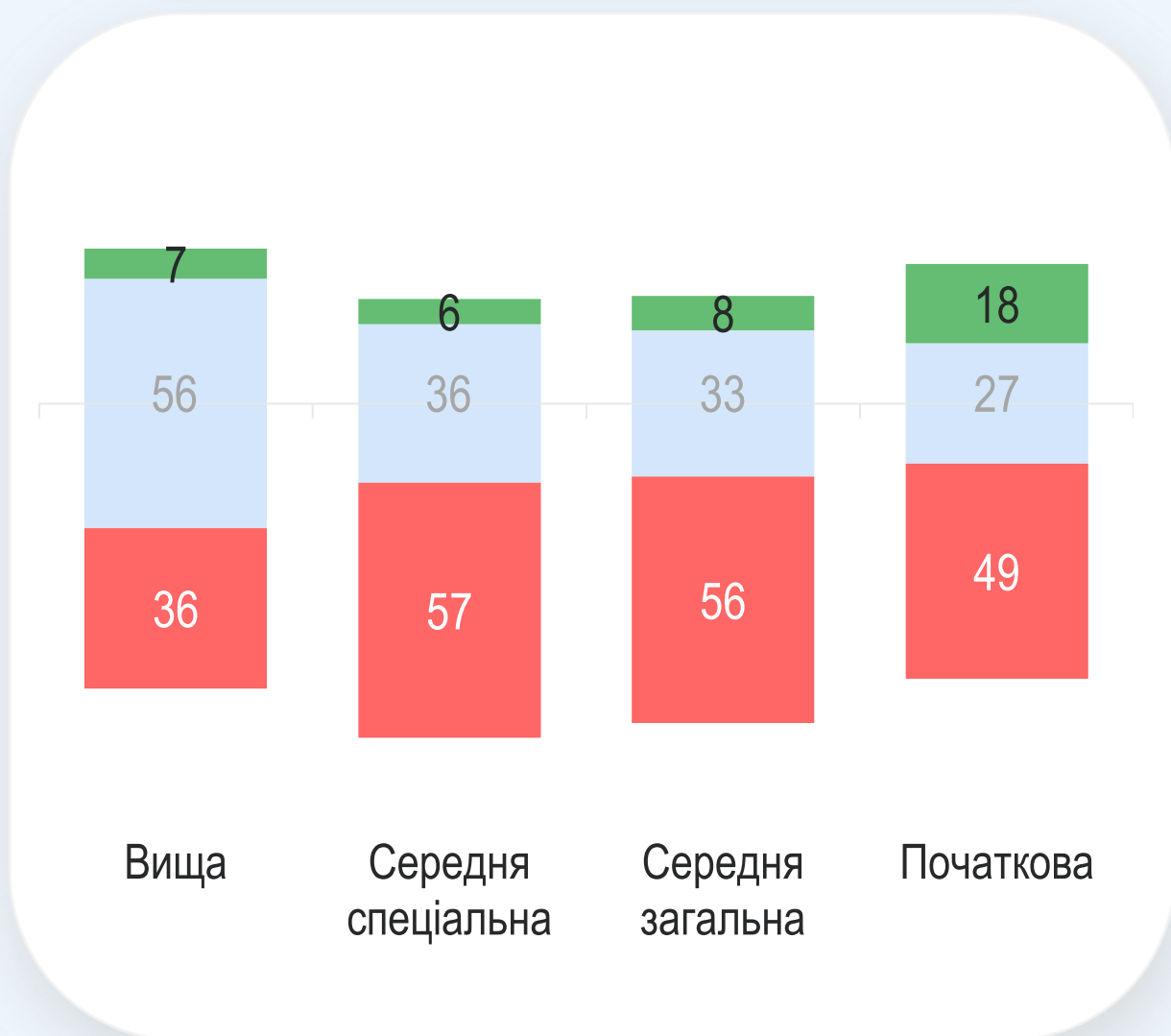
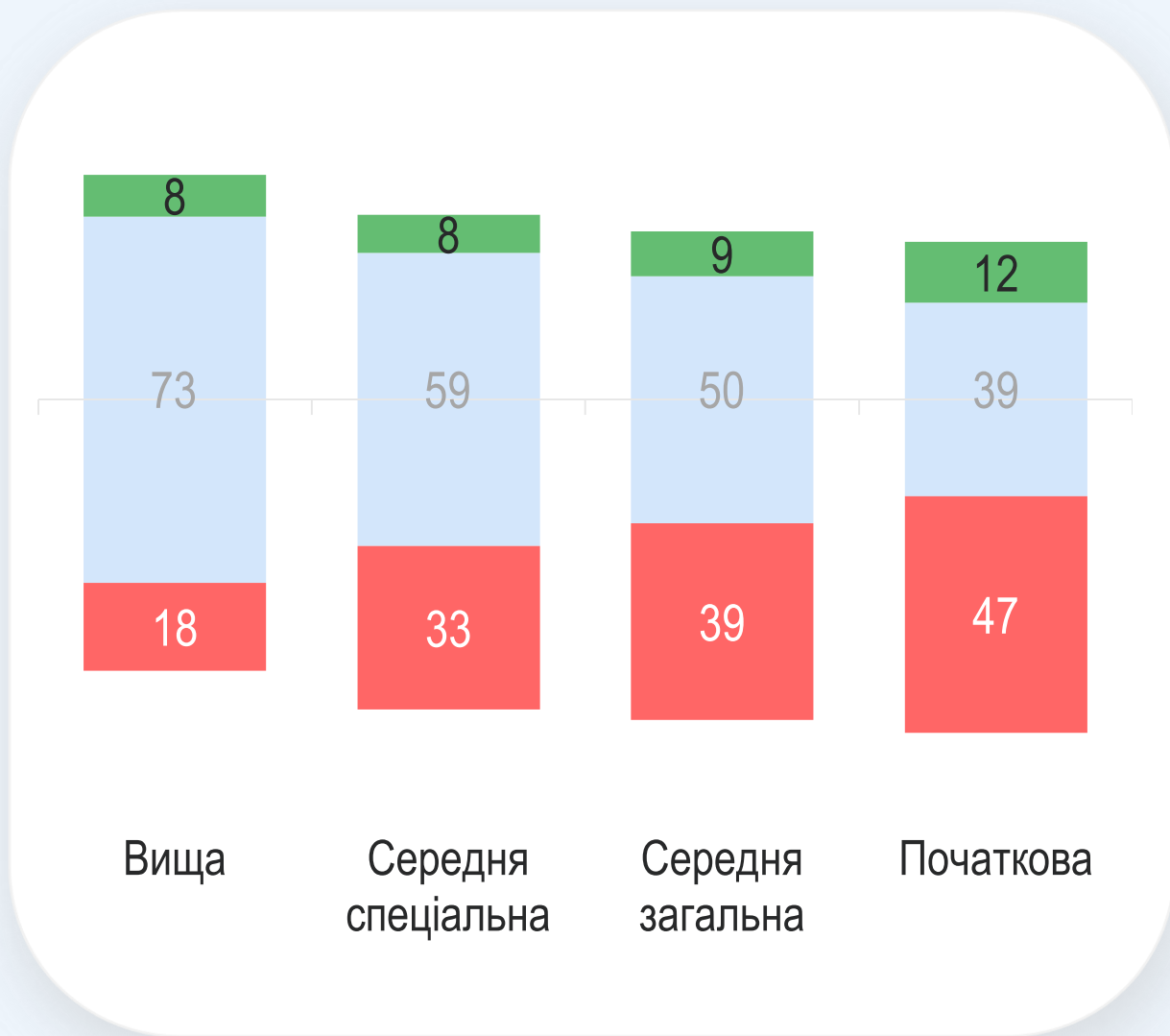

До людей, які прийняли рішення НЕ МАТИ ДІТЕЙ

ДОХІД

Позитивне
Нейтральне
Негативне

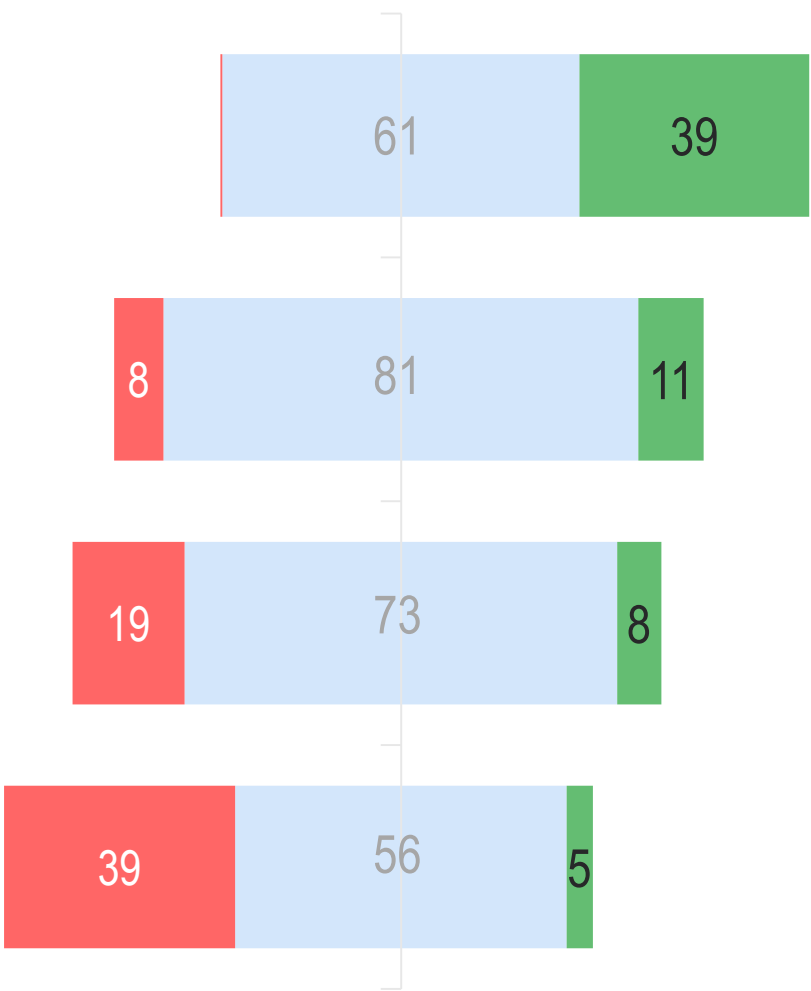

ОСВІТА

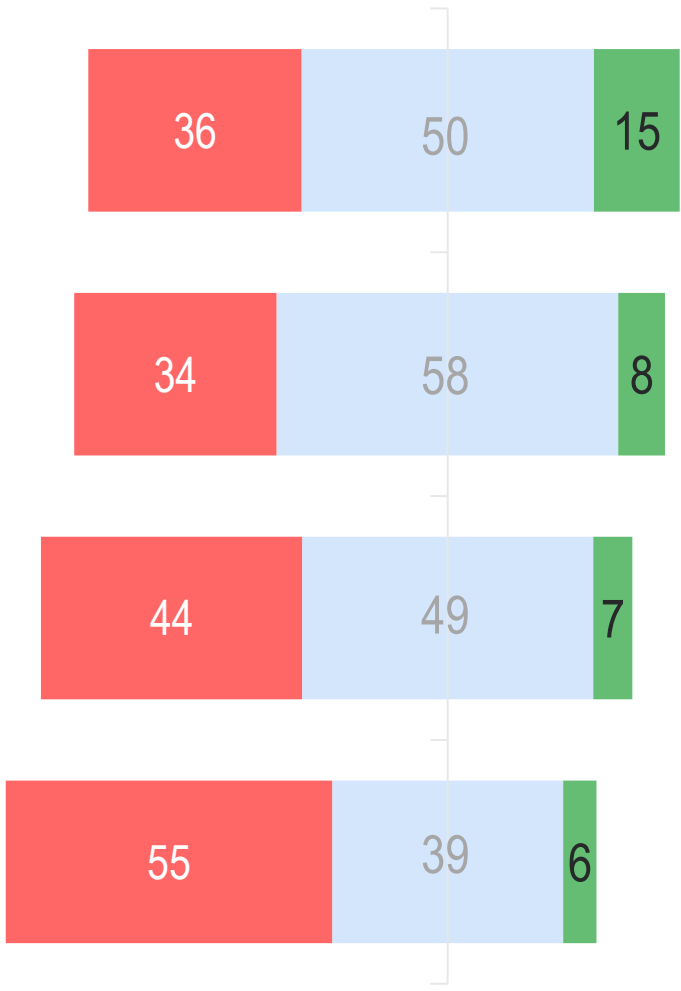
Ставлення до категорій людей | віра в Бога

Ставлення до людей, які НЕ ВІРЯТЬ В БОГА

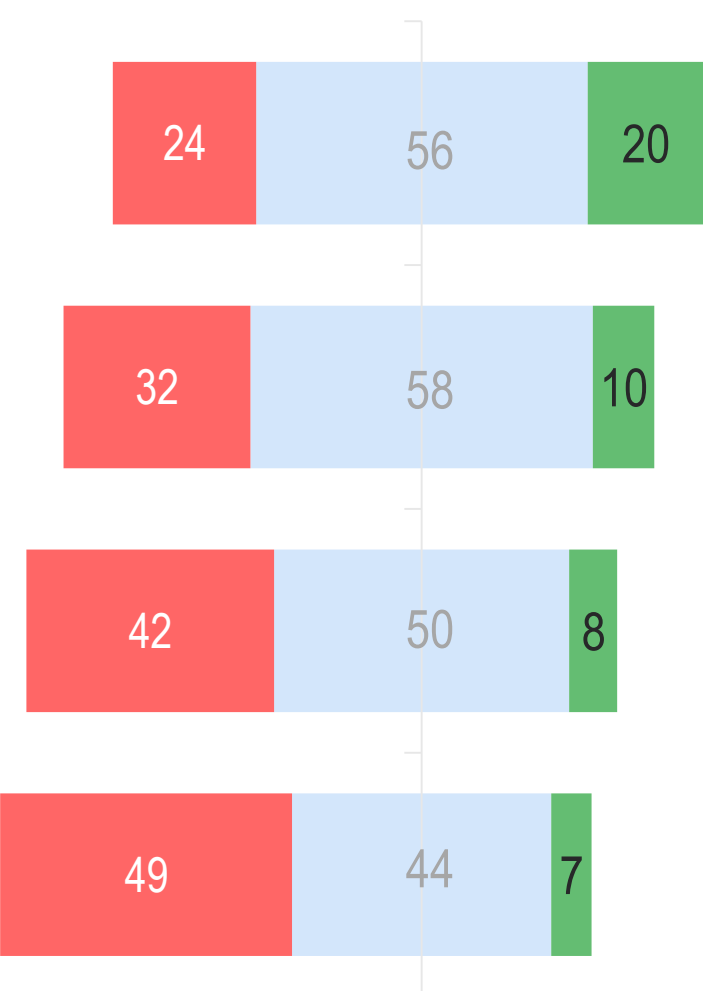
- Не вірять в Бога
- Вірять у вищу силу
- Вірять в Бога, але сумніваюся
- Знають, що Бог існує і не сумніваються в цьому

До ЛГБТ осіб

До людей, які прийняли рішення НЕ МАТИ ДІТЕЙ

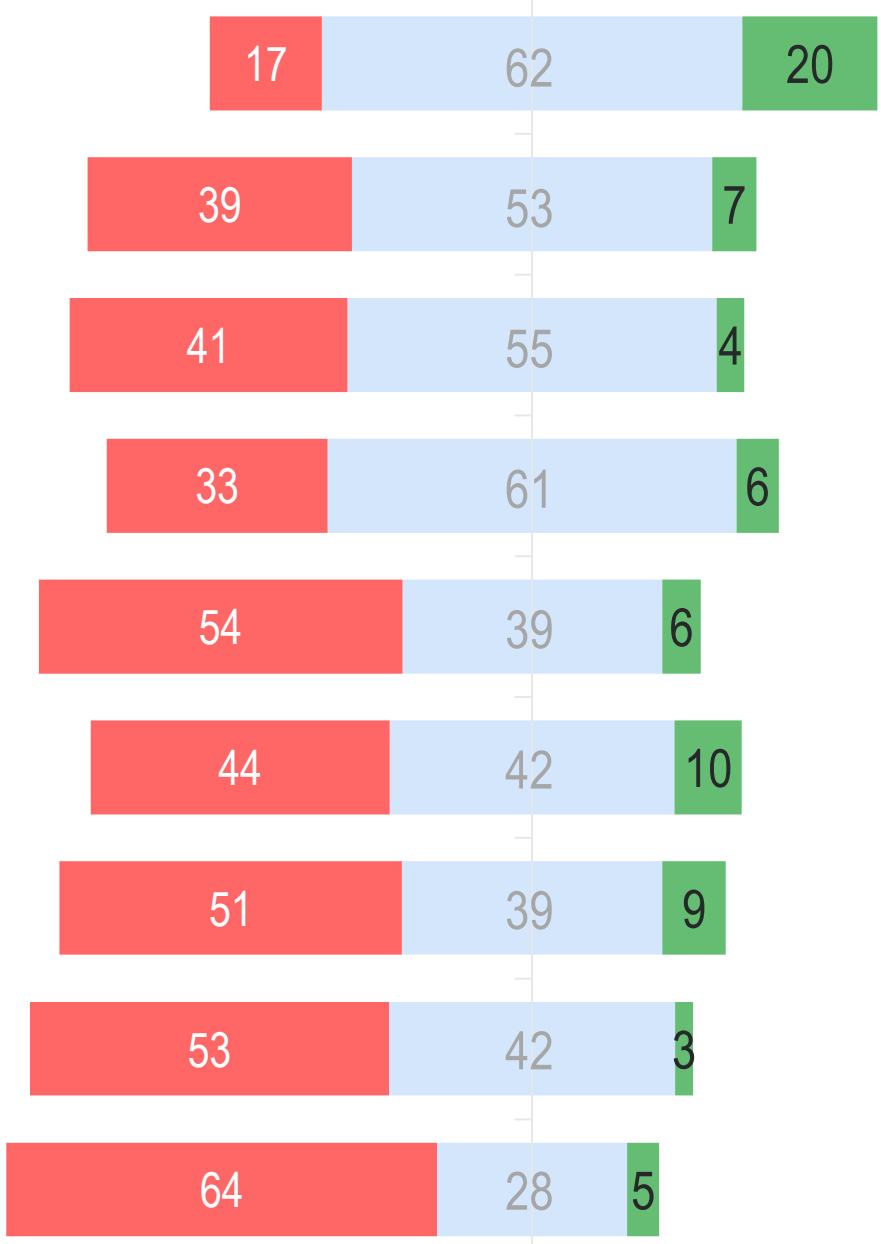

Ставлення до категорій людей | рід занять

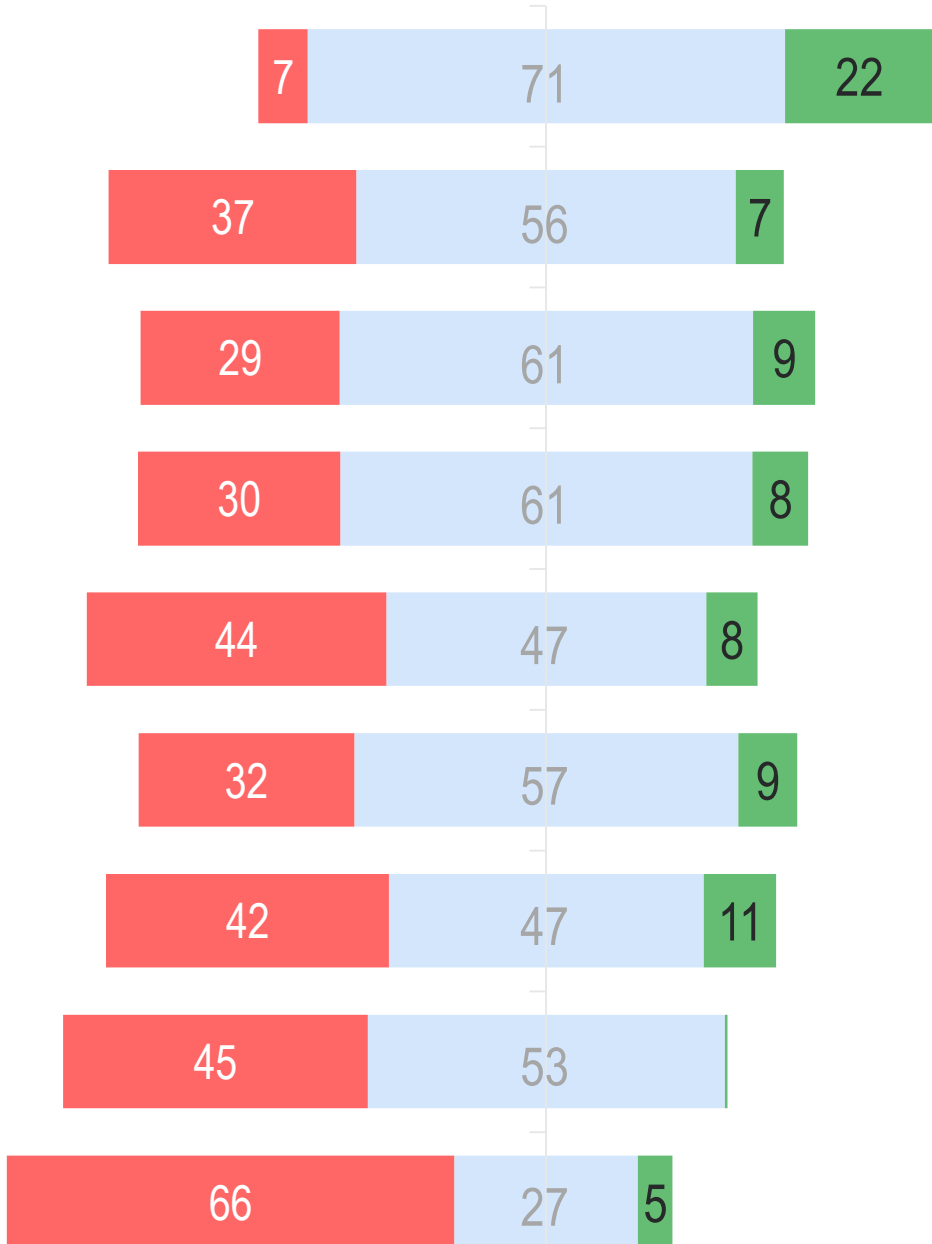
Ставлення до людей, які НЕ ВІРЯТЬ В БОГА

До ЛГБТ осіб

До людей, які прийняли рішення НЕ МАТИ ДІТЕЙ

Ставлення до категорій людей | виборці кандидатів

виборці:

Зеленського

Порошенка

Гройсмана

Тимошенко

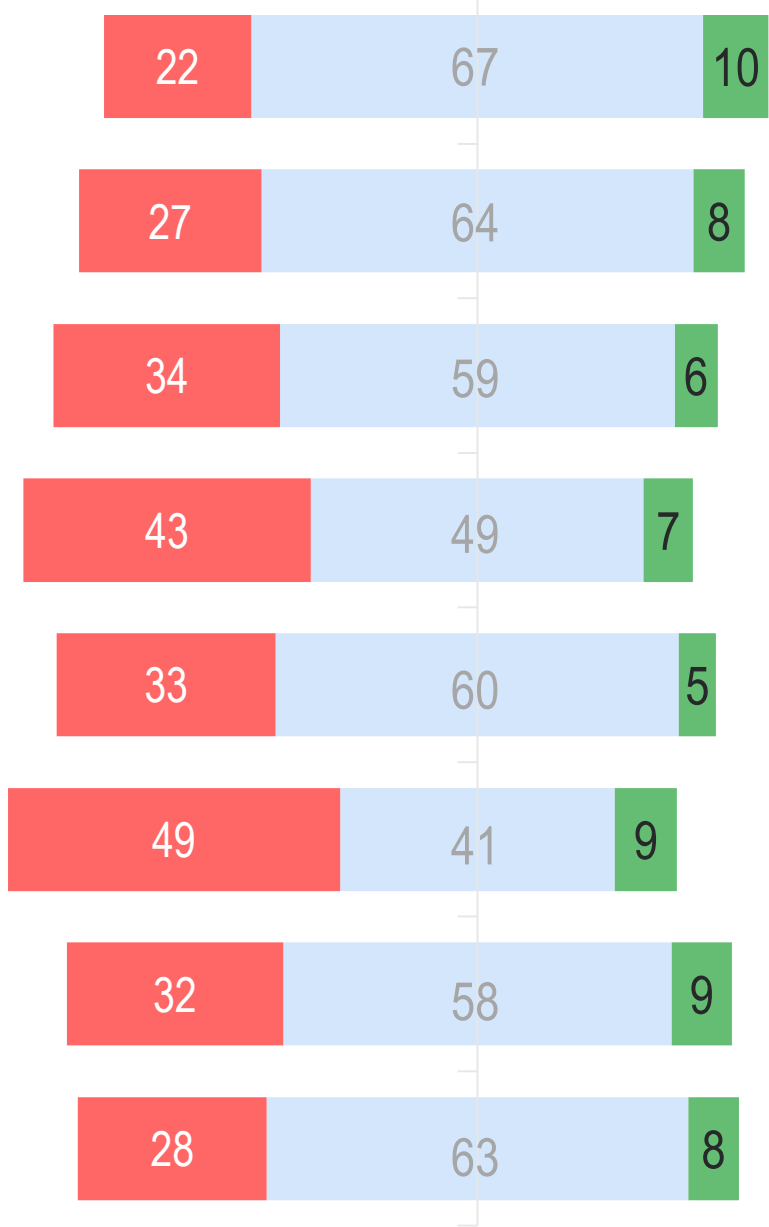
Смешка

Ляшка

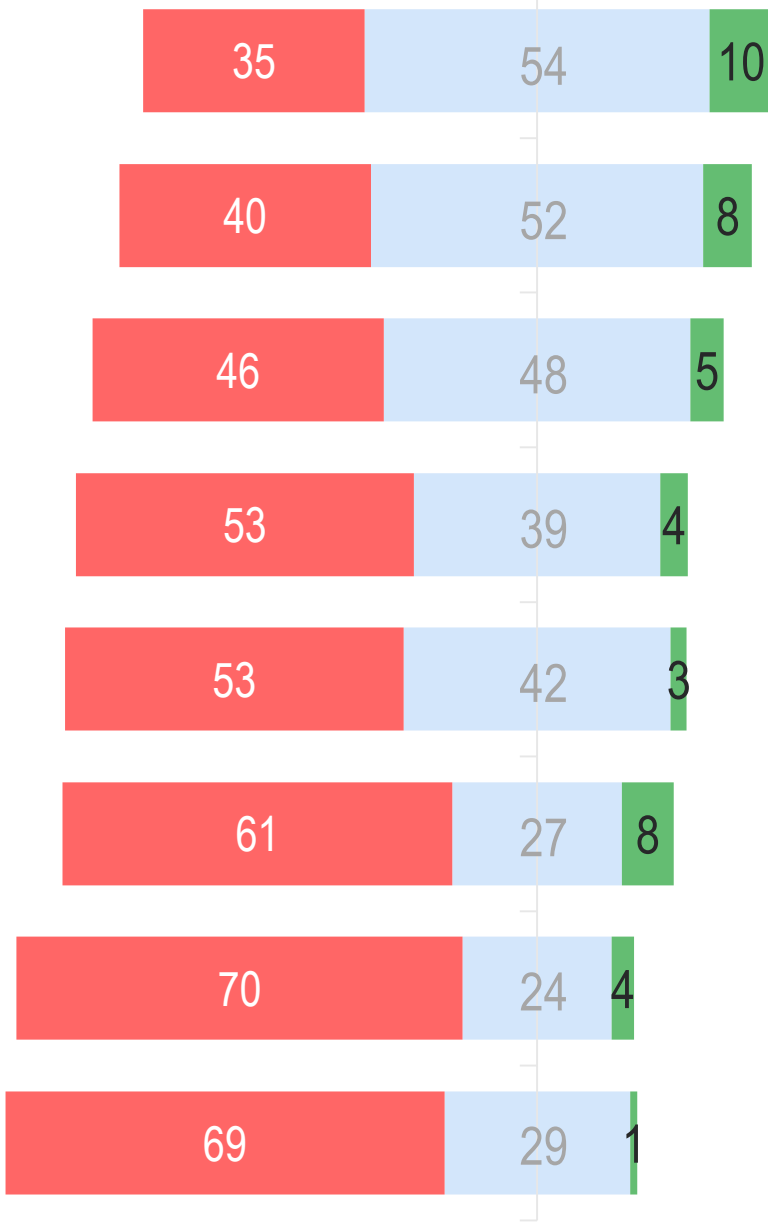
Бойка

Мураєва

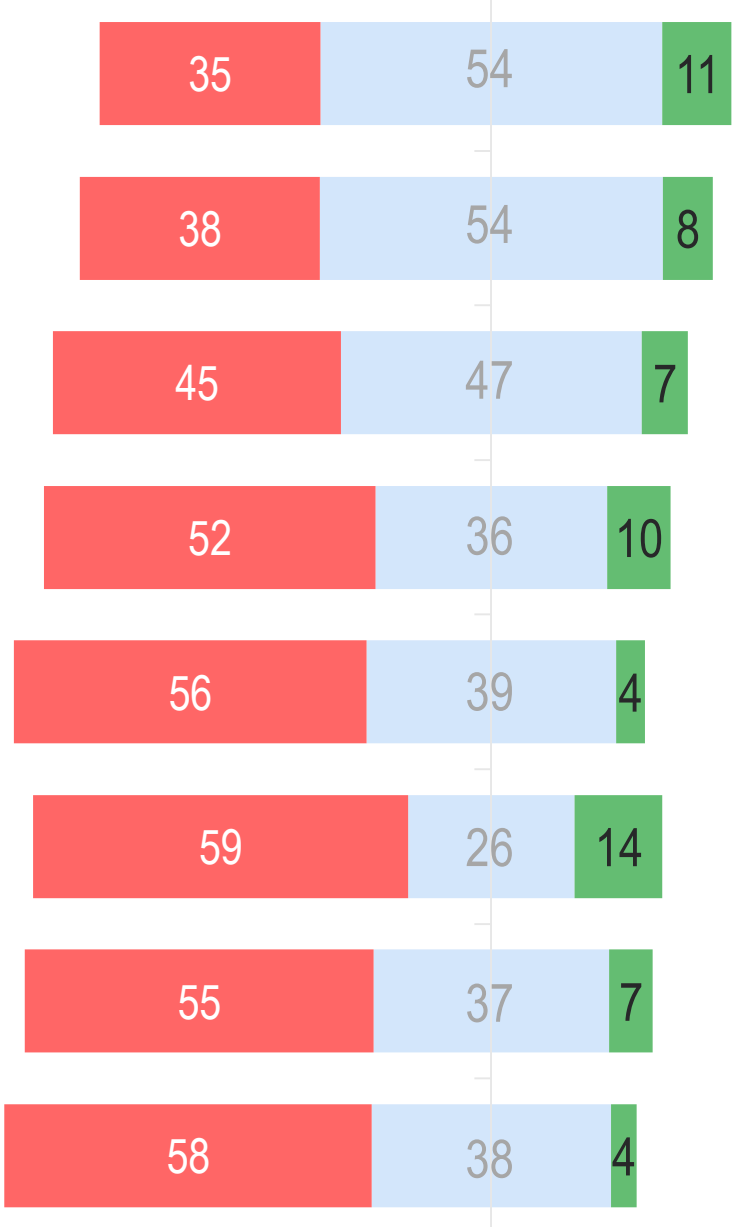
Ставлення до людей, які НЕ ВІРЯТЬ В БОГА

До ЛГБТ осіб

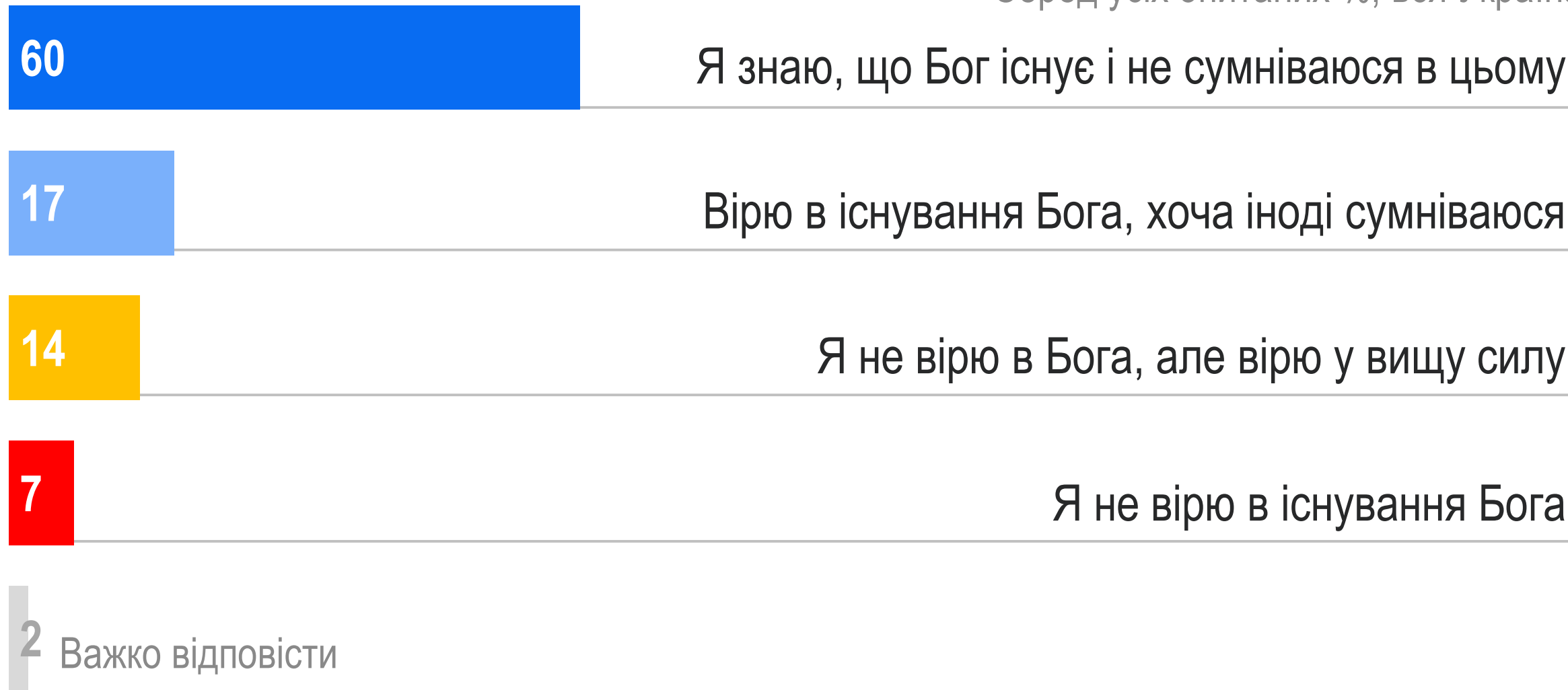

До людей, які прийняли рішення НЕ МАТИ ДІТЕЙ

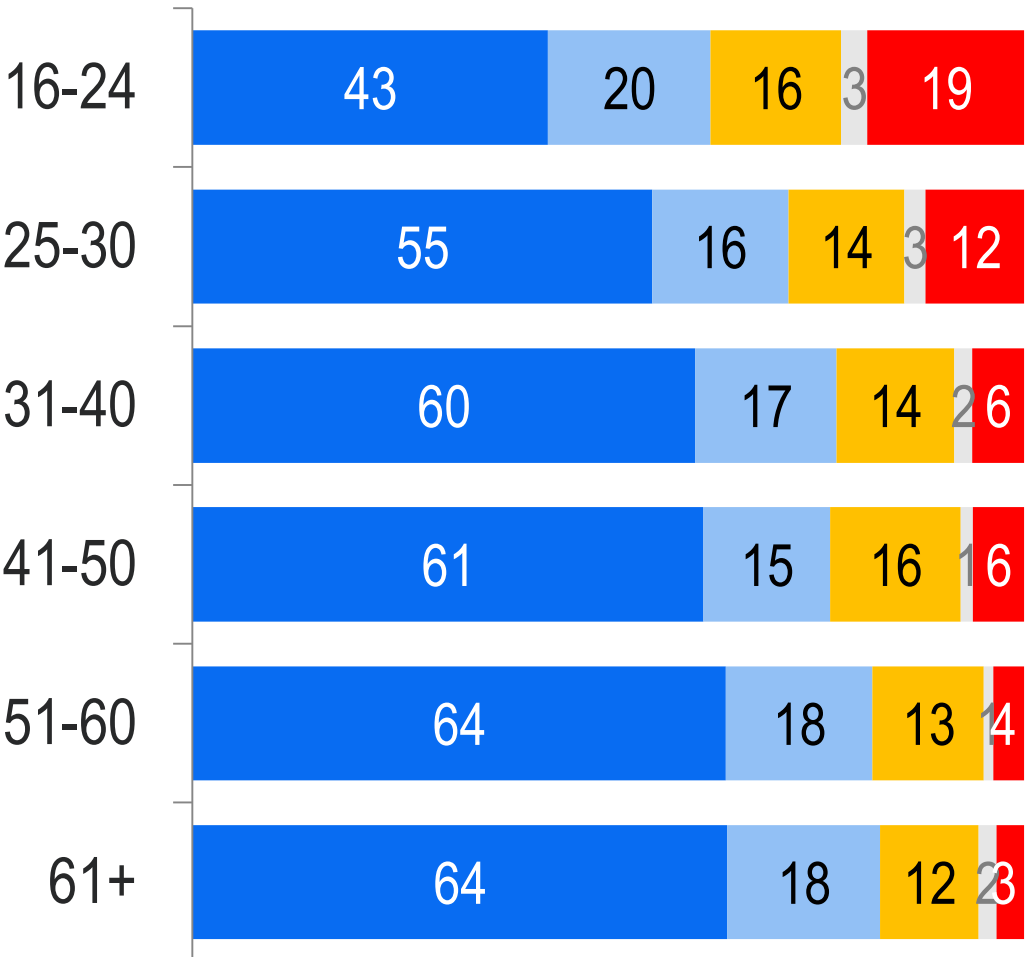
Віра в Бога

Серед усіх опитаних %, вся Україна

ВІК

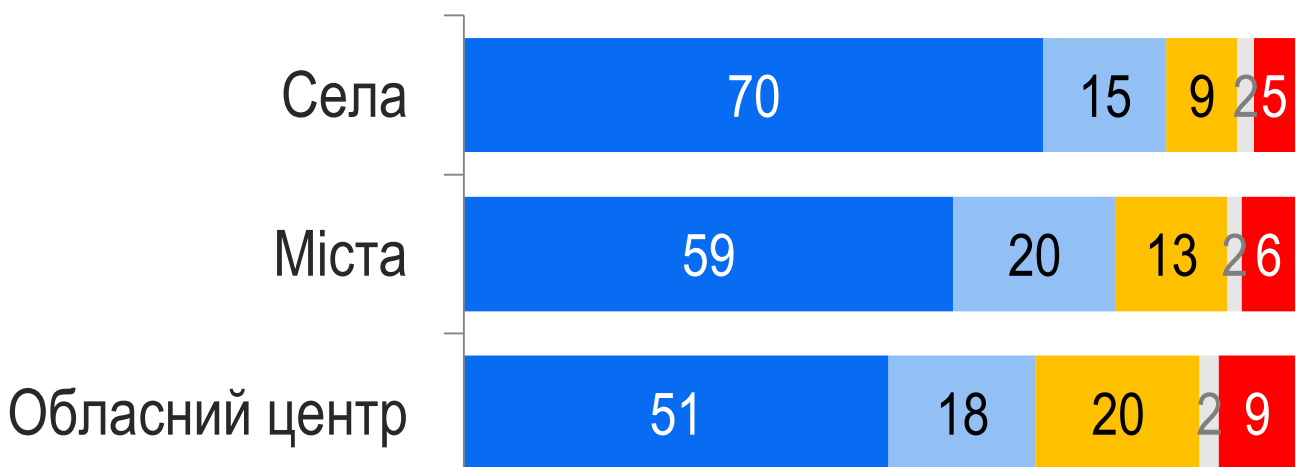
Покоління Незалежності

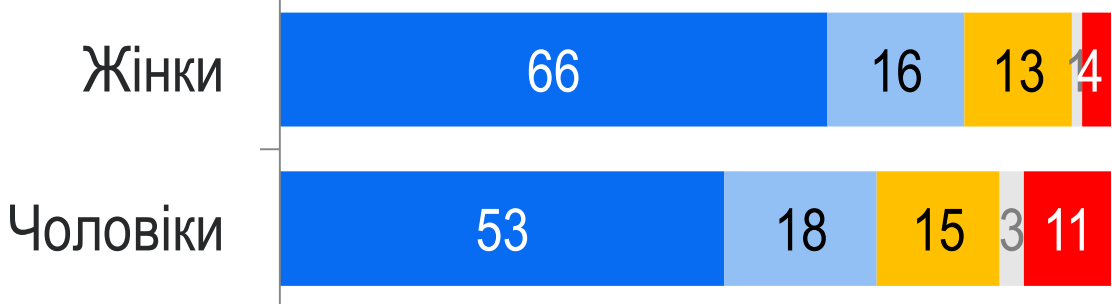
РЕГІОНИ

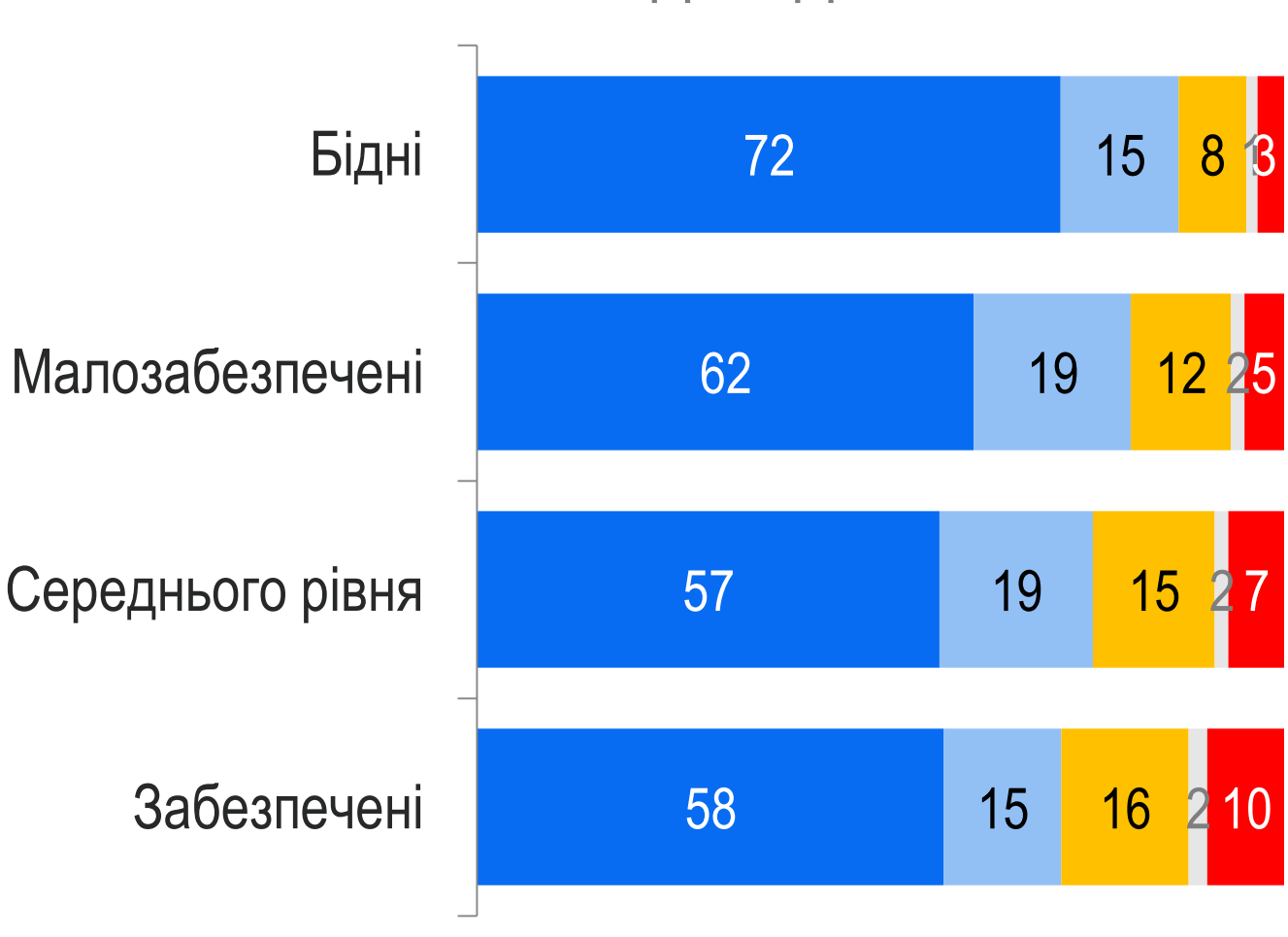
ТИП ПОСЕЛЕННЯ

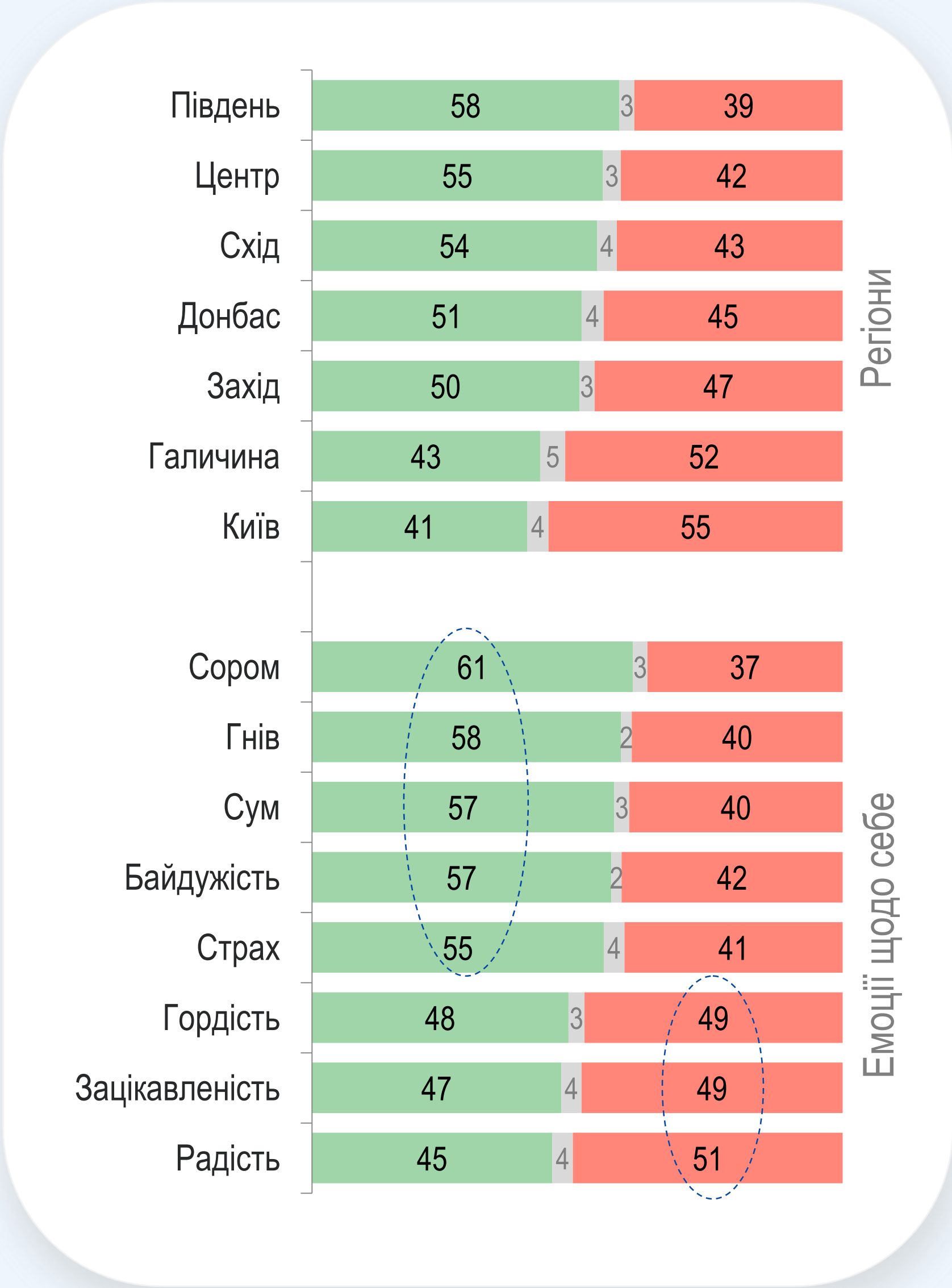
СТАТЬ

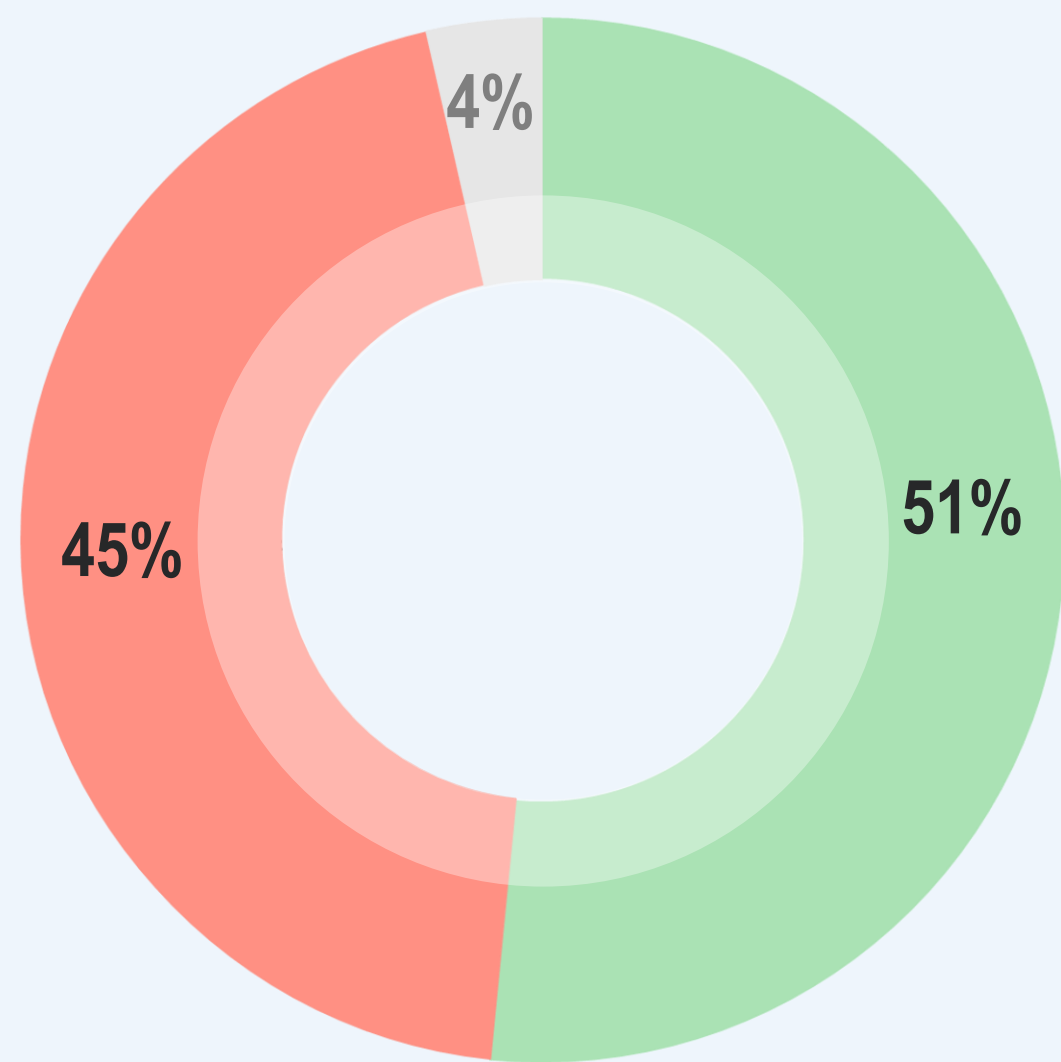
ДОХІД

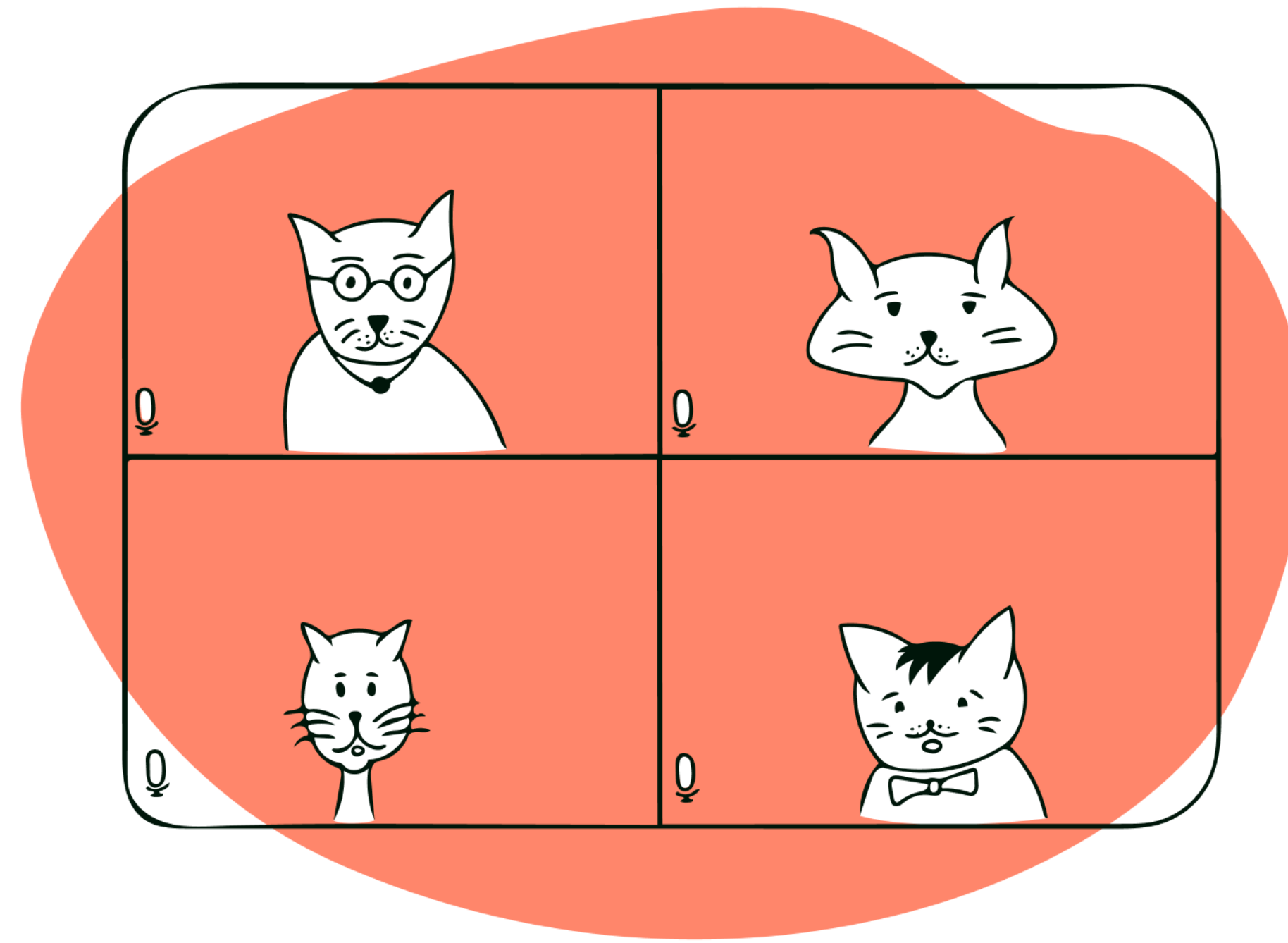

Чи підтримуєте Ви ідею відновлення смертної кари в Україні?

■ Так ■ Ні ■ Важко відповісти

Електоральні симпатії Покоління Незалежності

Якби вибори Президента проводили найближчим часом, за кого би Ви проголосували?

Серед усіх опитаних, вся Україна

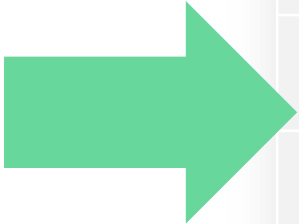
Зеленський Володимир
Порошенко Петро
Бойко Юрій
Тимошенко Юлія
Смешко Ігор
Мураєв Євгеній
Гройсман Володимир
Ляшко Олег
Разумков Дмитро
Садовий Андрій
Тягнибок Олег
Кличко Віталій
Інший кандидат
Не голосуватиму
Важко відповісти

Серед усіх %	Серед тих, хто має намір голосувати і визначився, %
22,3	27,2
12,2	14,9
8,6	10,5
8,0	9,7
5,4	6,6
4,6	5,6
4,2	5,1
3,1	3,8
2,4	3,0
2,2	2,7
1,7	2,1
1,3	1,6
5,9	7,2
8,2	
9,8	

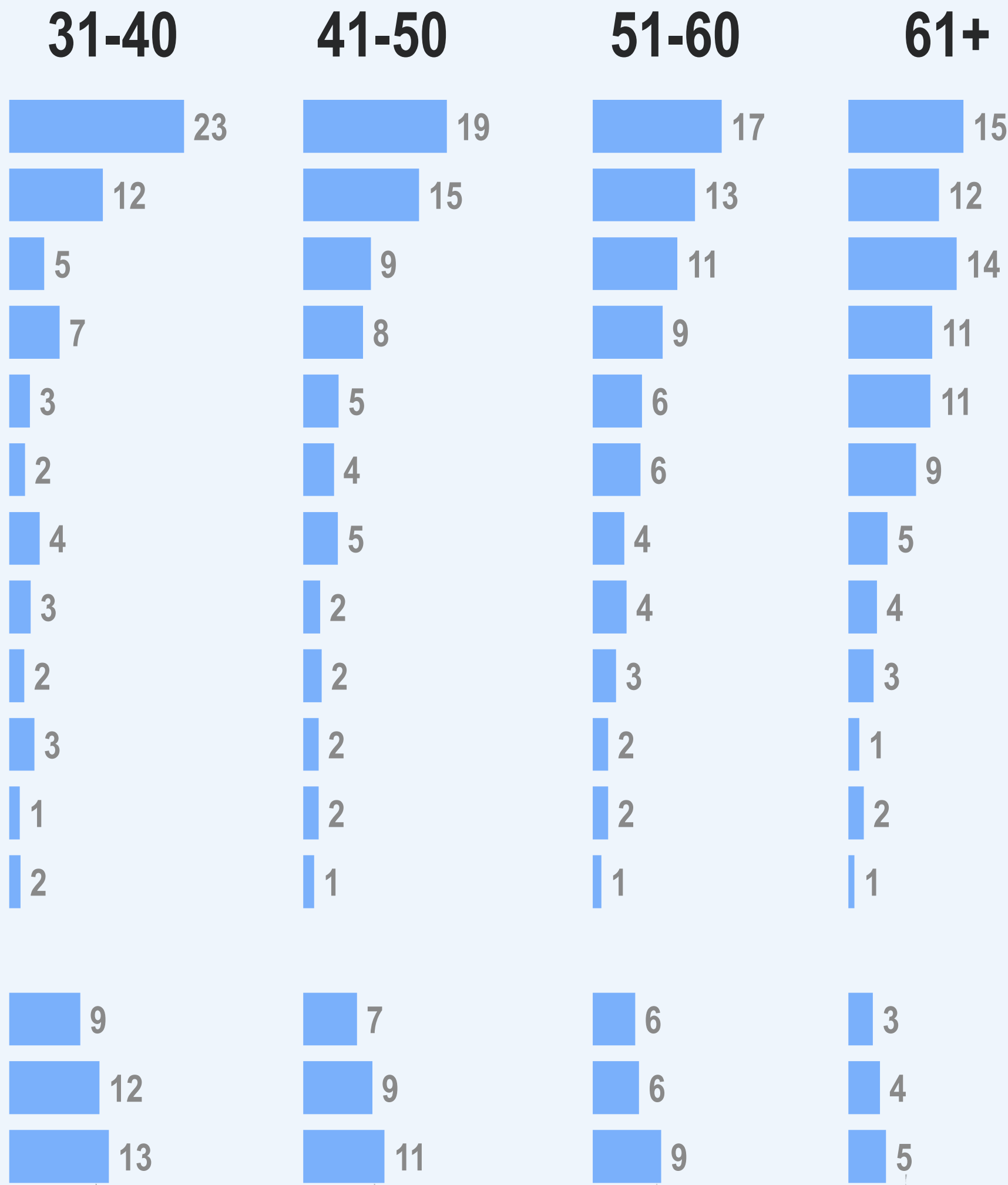
Президентський рейтинг: ВІК

Серед усіх опитаних

Покоління Незалежності

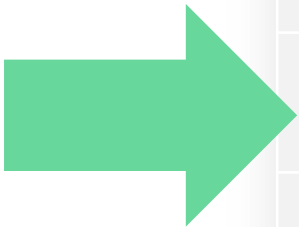
	16-17	18-24	25-30
Зеленський Володимир	54	44	32
Порошенко Петро	8	9	10
Бойко Юрій	5	3	4
Тимошенко Юлія	4	4	6
Смешко Ігор	1	2	2
Мурасв Євгеній		1	2
Гройсман Володимир	3	2	4
Ляшко Олег	3	3	2
Разумков Дмитро		1	2
Садовий Андрій	1	3	2
Тягнибок Олег		1	1
Кличко Віталій	1	2	2
Інший кандидат	1	3	7
Не голосуватиму	10	11	11
Важко відповісти	9	12	14

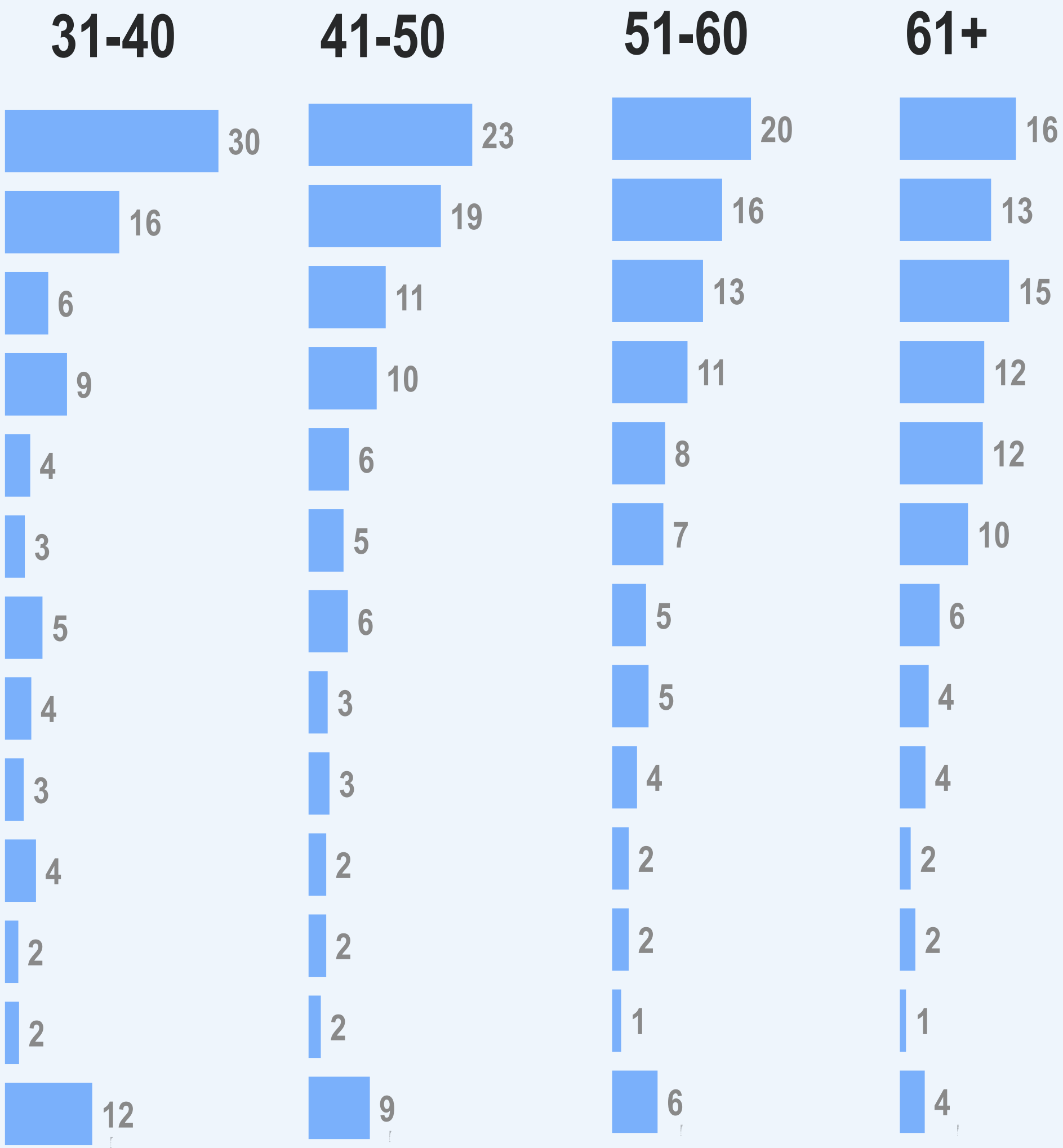
Президентський рейтинг: ВІК

Серед тих, хто має намір голосувати і визначився з вибором

Покоління Незалежності

	16-17	18-24	25-30
Зеленський Володимир	67	57	42
Порошенко Петро	10	12	13
Бойко Юрій	6	4	6
Тимошенко Юлія	5	5	8
Смешко Ігор	1	2	2
Мураєв Євгеній		1	2
Гройсман Володимир	3	3	5
Ляшко Олег	4	4	3
Разумков Дмитро		1	3
Садовий Андрій	1	3	3
Тягнибок Олег		2	2
Кличко Віталій	2	2	3
Інший кандидат	1	4	9

Лідери президентського рейтингу в регіонах

Зовнішньополітичні вектори

Зовнішньополітичні вектори

В усіх питаннях, що стосувалися визначення поглядів щодо майбутнього України на міжнародній арені, не менше половини опитаних підтвердили свої прозахідні прагнення.

Найбільше тих, хто підтримує європейське майбутнє України серед наймолодших – вікової групи 16-24 роки. Попри це, навіть в найстарших категоріях, не менше половини таких респондентів за рух України у західному напрямку.

Така єдність прослідковується при аналізі загальної вибірки. При більш детальнішому дослідженні, особливо за регіональним фактором, у підтримці зовнішньополітичних векторів простежуються чіткі відмінності.

Серед наймолодших (16-24), на відміну від старших, простежується тенденція до консолідації навколо проєвропейської ідеї України.

Навіть на Сході, де більшість проти вступу в ЄС, серед Покоління Незалежності – більшість - за.

Домінуючим зовнішньополітичним вектором в Україні є європейська та євроатлантична інтеграція

Однак стійкою альтернативою європейської інтеграції є не стільки проросійський вектор, як запит на рівновіддаленість від Заходу та Росії (35%).

Серед противників вступу до ЄС лише чверть висловлюються за рух у напрямку Росії. Інші – за самостійний розвиток. У віковому розрізі найбільшими прихильниками рівновіддаленості є середнє покоління, серед якого переважають прагматичні мотивації.

В східних та південних областях запит на рівновіддаленість від Заходу та Росії домінує як над проєвропейським, так і над проросійським напрямками.

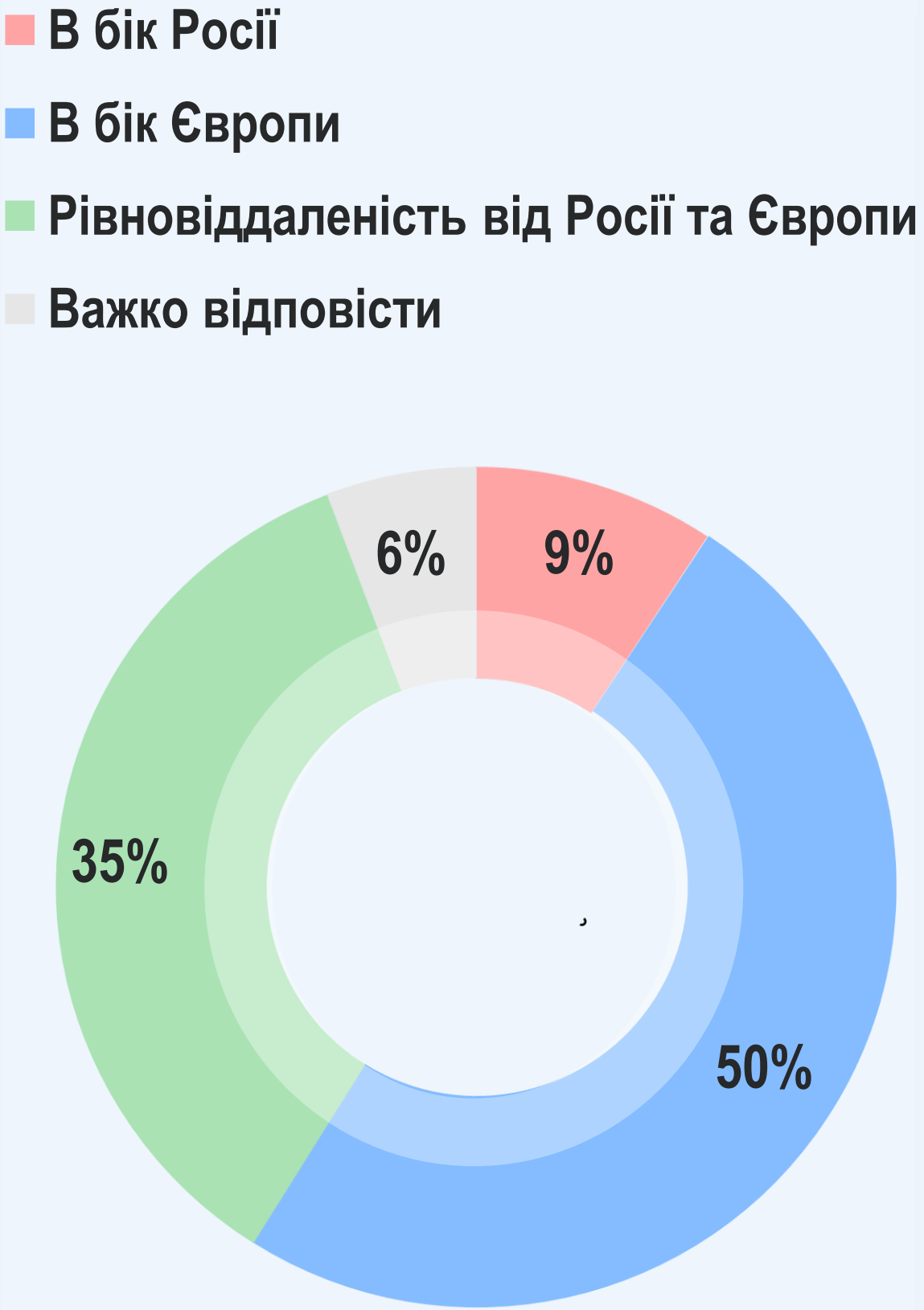
Цікаво, що у регіональному розрізі такий погляд на майбутній розвиток України не має різких регіональних залежностей. За виключенням трьох областей Галичини (де прихильників рівновіддаленості близько 20%) в усіх інших регіонах рівень підтримки такого вектору коливається від 30 до 40%.

Питання вступу до Євросоюзу хоча і має регіональні відмінності, але не так критично «розділяє» суспільство, як питання вступу до НАТО. Кількість противників вступу до ЄС є помітно більшою за кількість прихильників лише в двох областях Донбасу.

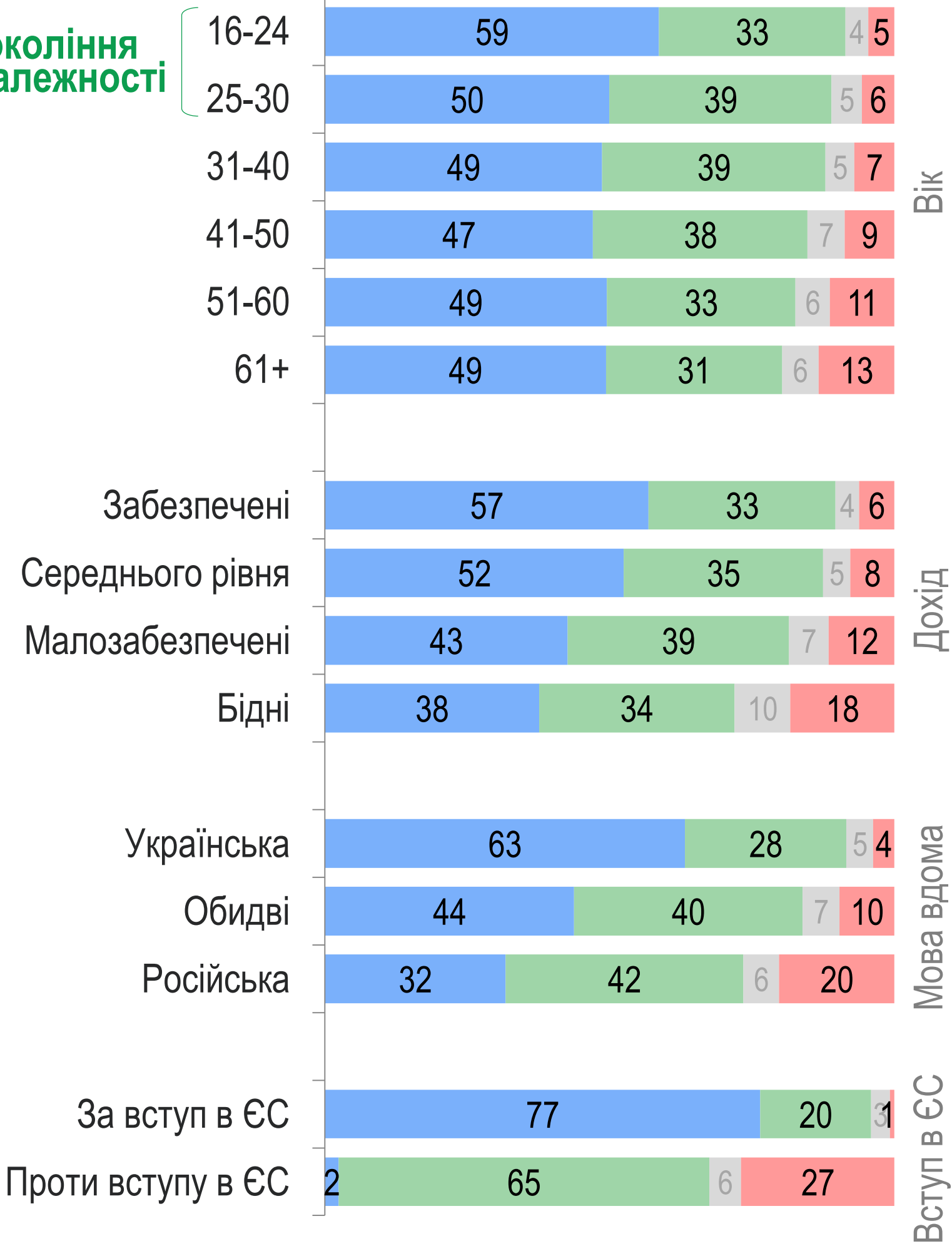
Натомість, щодо НАТО значна перевага противників євроатлантичної інтеграції прослідковується як на Донбасі, так і на Харківщині, Миколаївщині та Одещині.

Який зовнішньополітичний вектор є оптимальним для України?

Покоління Незалежності

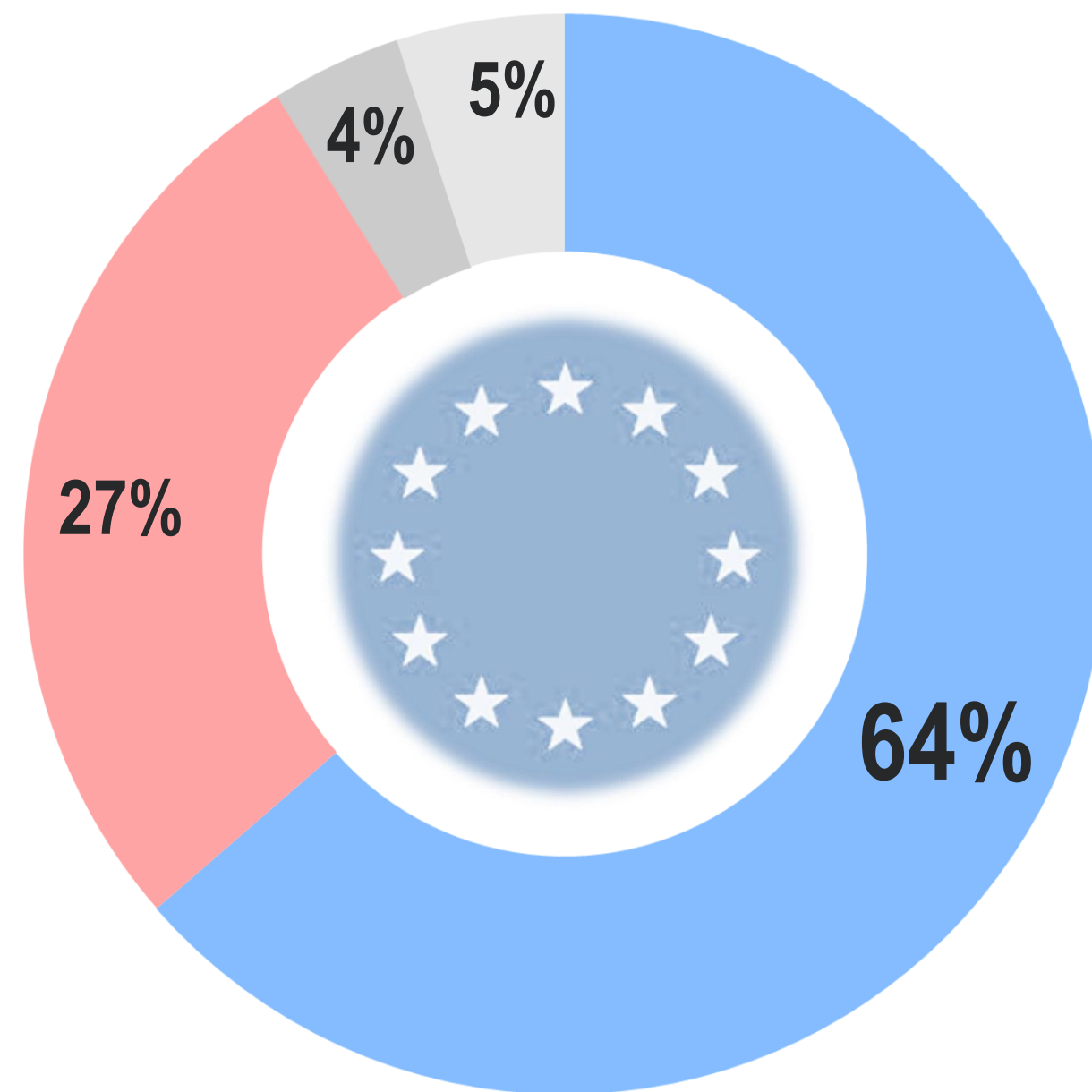
Якби проводили референдум щодо вступу України до..., як би Ви проголосували?

76

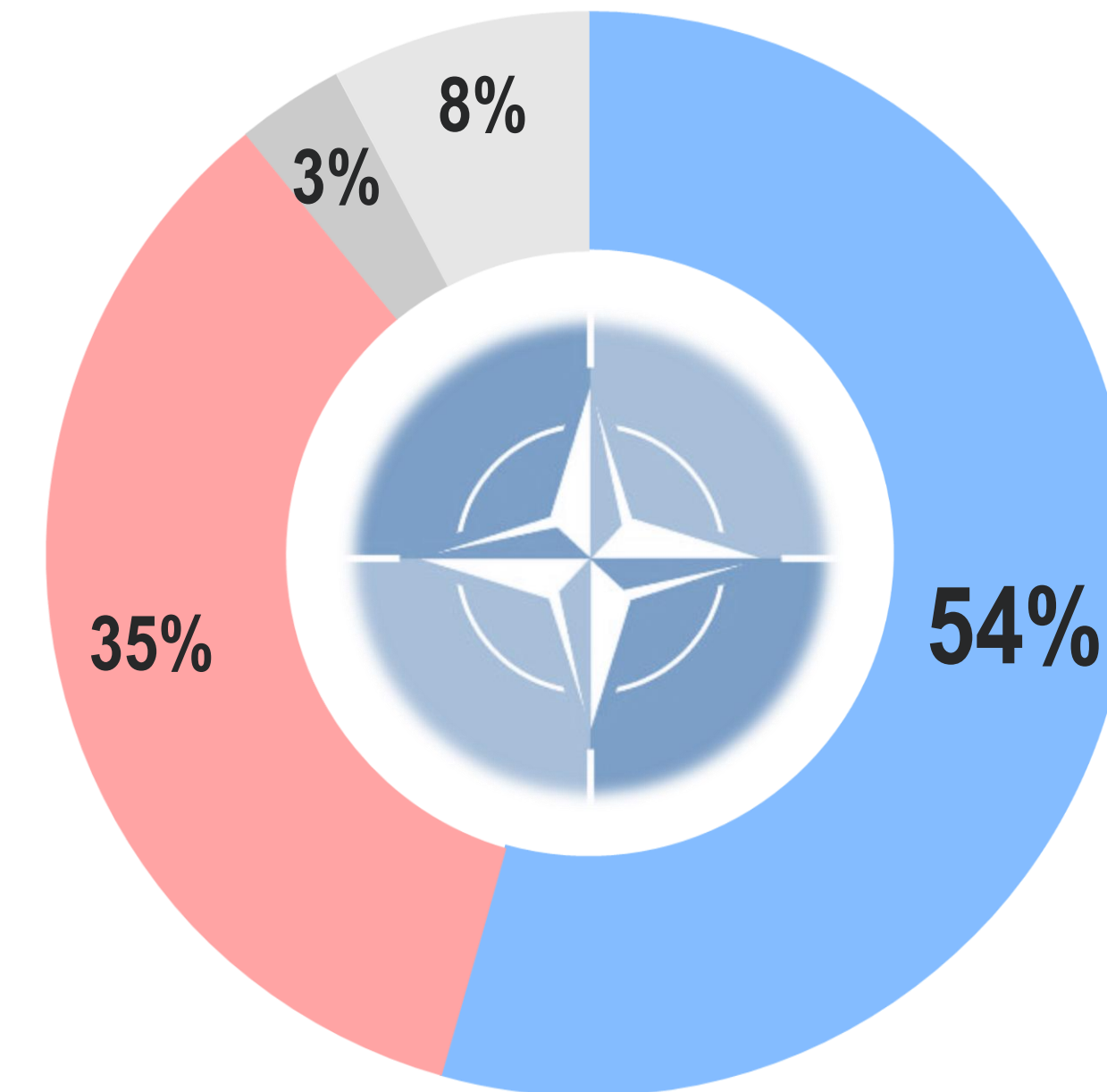
■ ЗА ■ ПРОТИ ■ Не буду голосувати ■ Важко сказати

Серед усіх опитаних, вся Україна

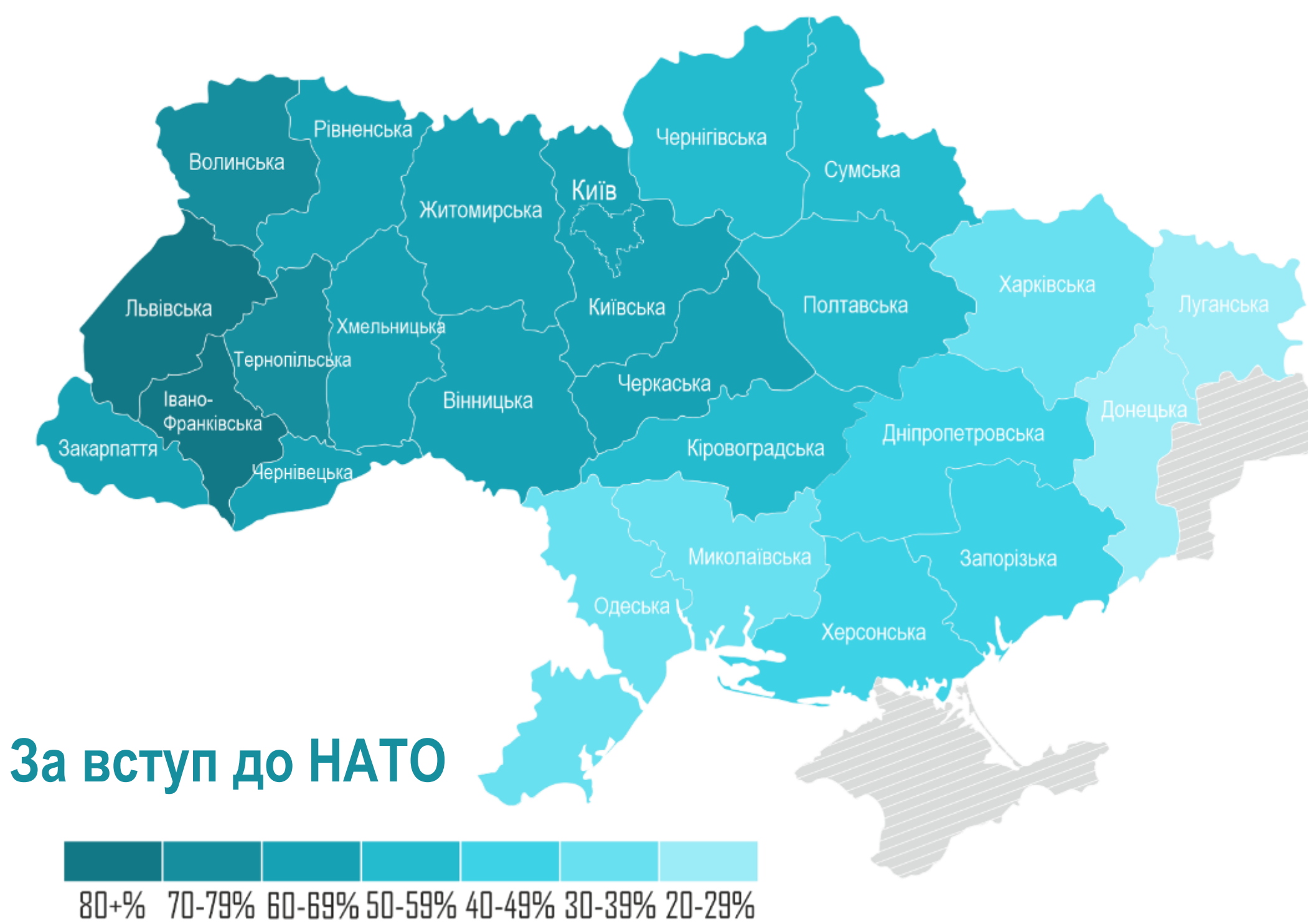
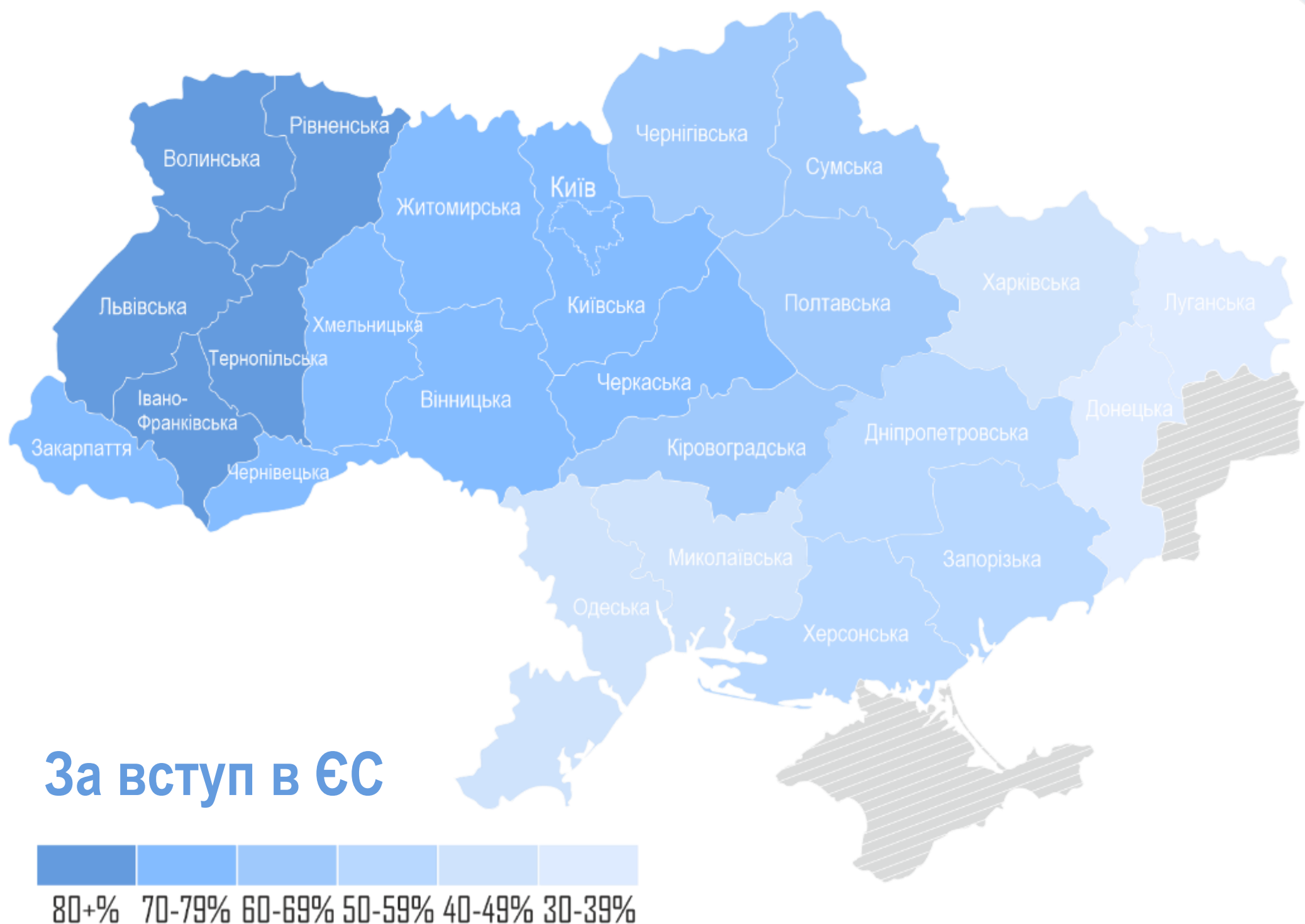
...Вступ до Європейського союзу

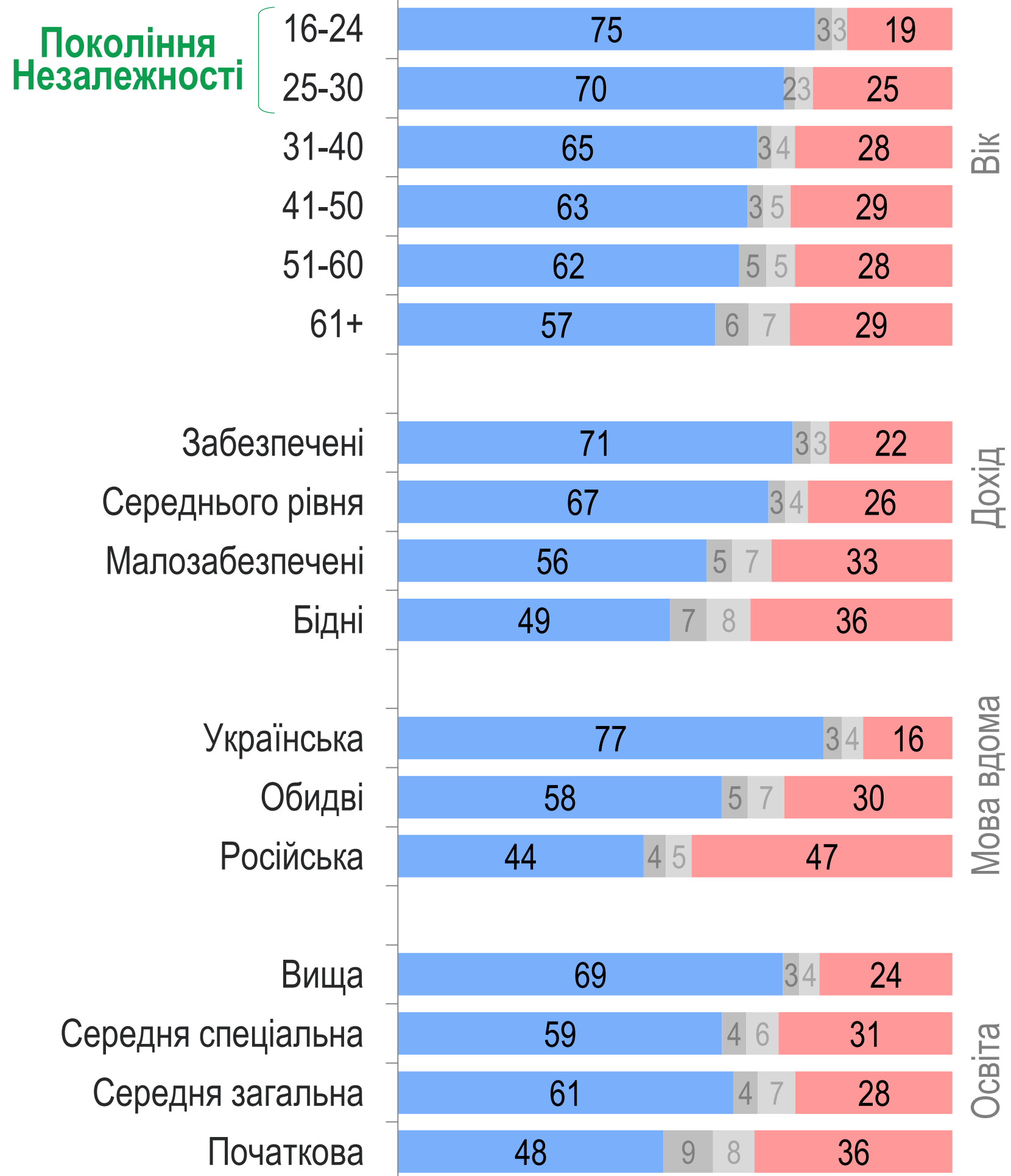
...Вступ у НАТО

Підтримка вступу до ЄС та НАТО за областями

Референдум щодо вступу в Європейський Союз

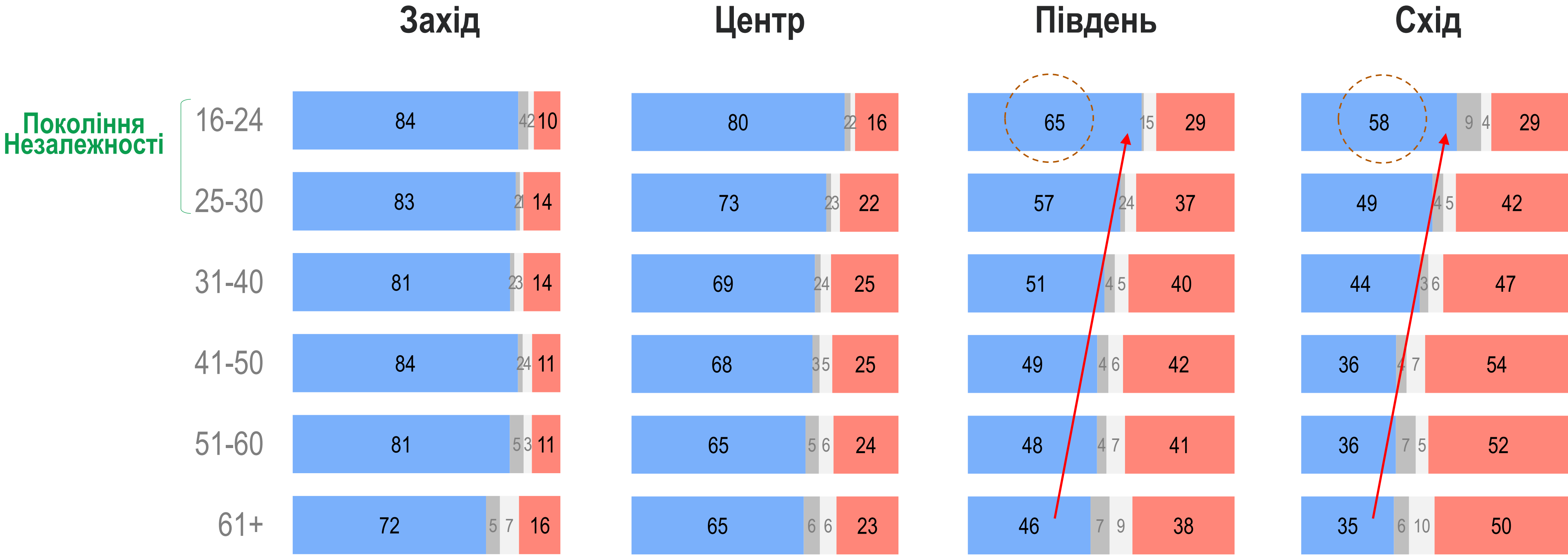
Референдум щодо вступу в Європейський Союз

ЗА

Не буду голосувати

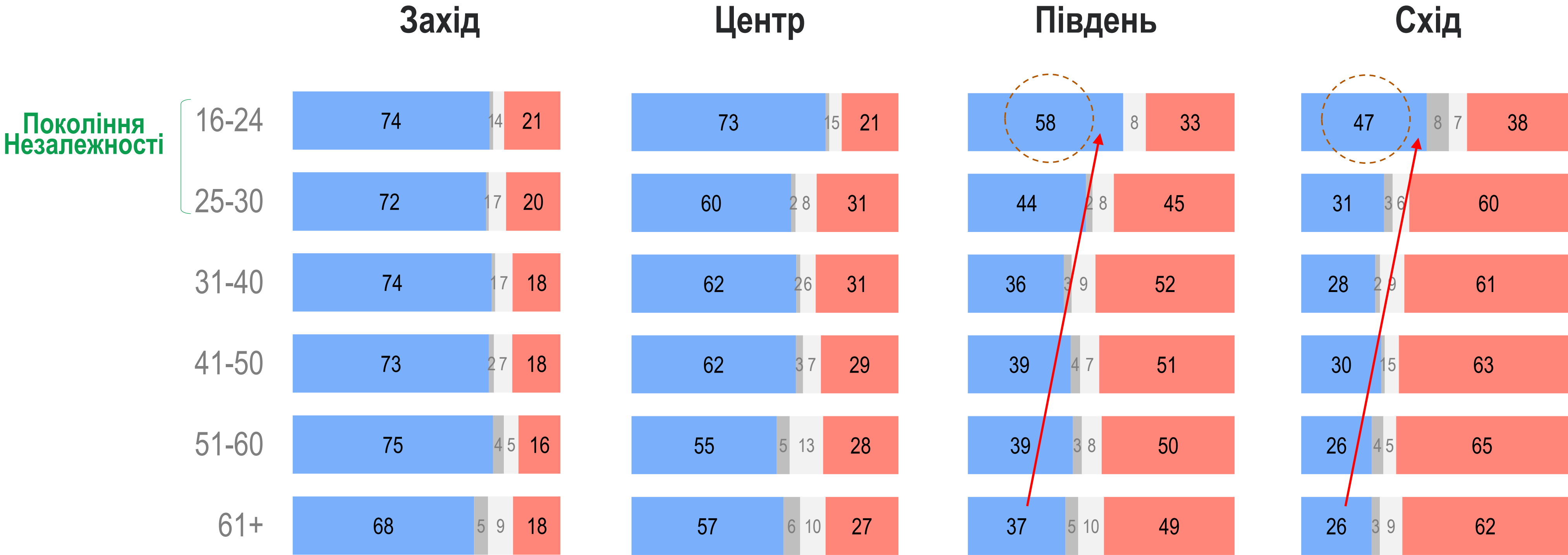
Важко сказати

ПРОТИ

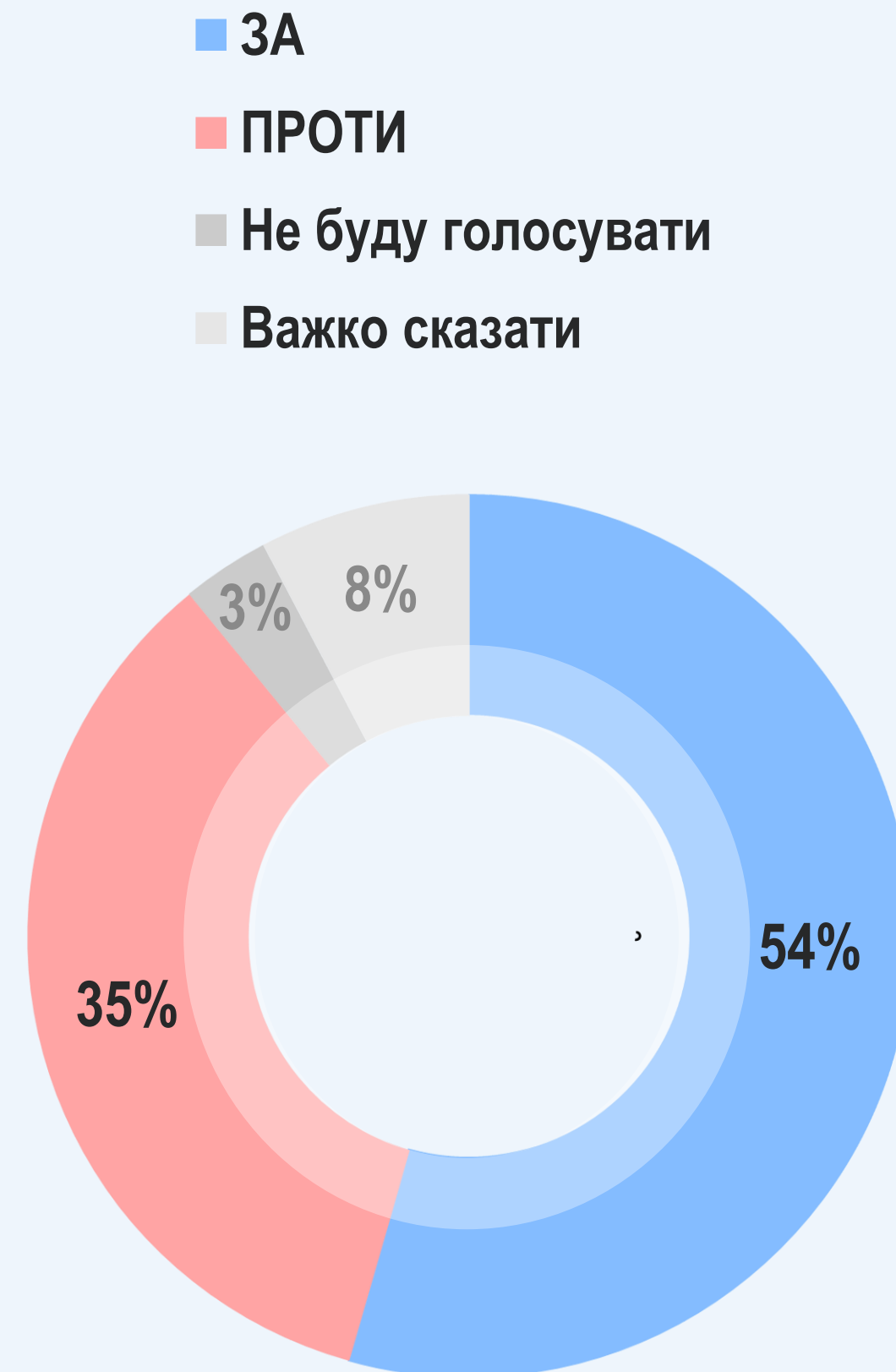
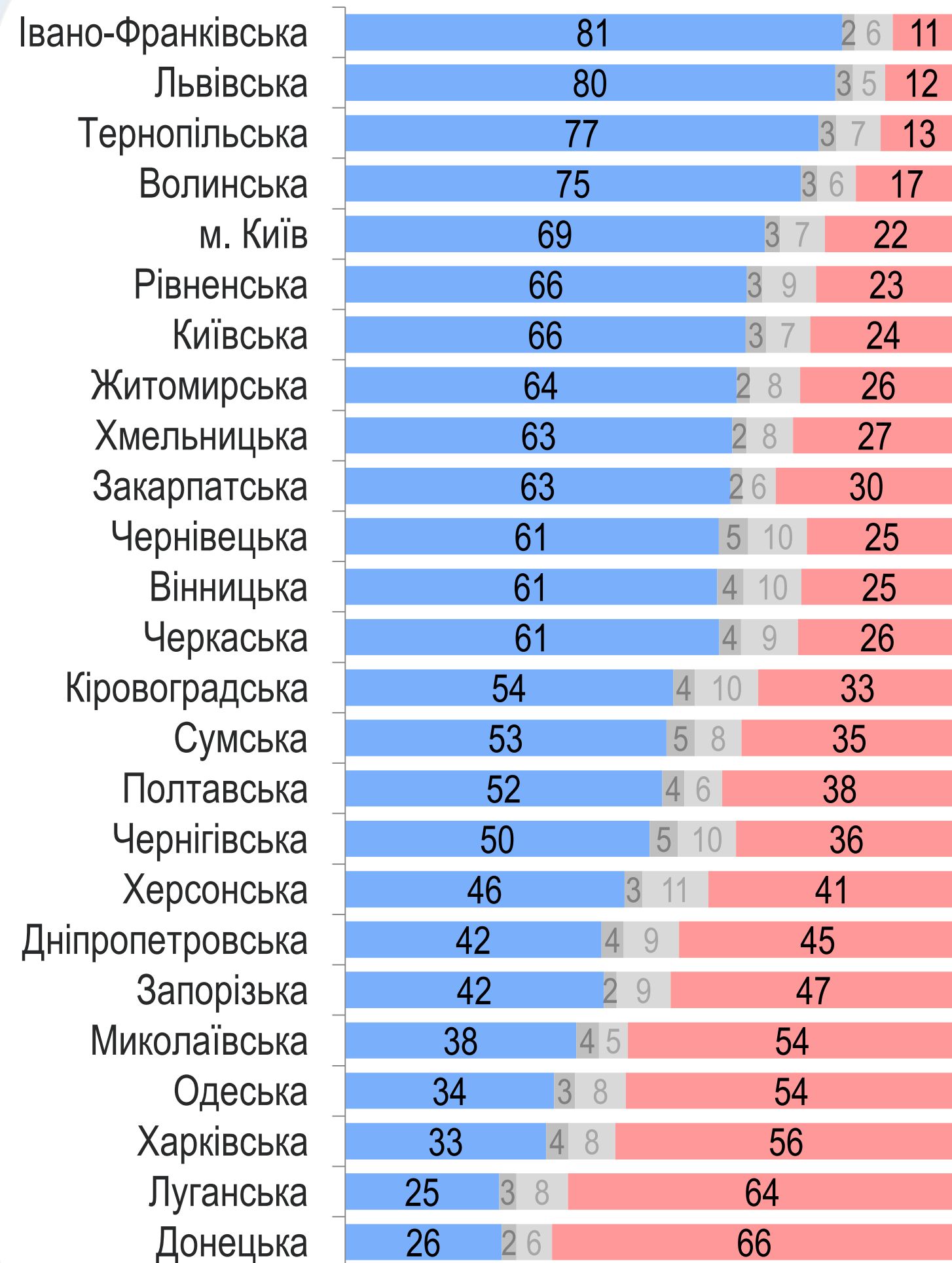

Референдум щодо вступу в НАТО

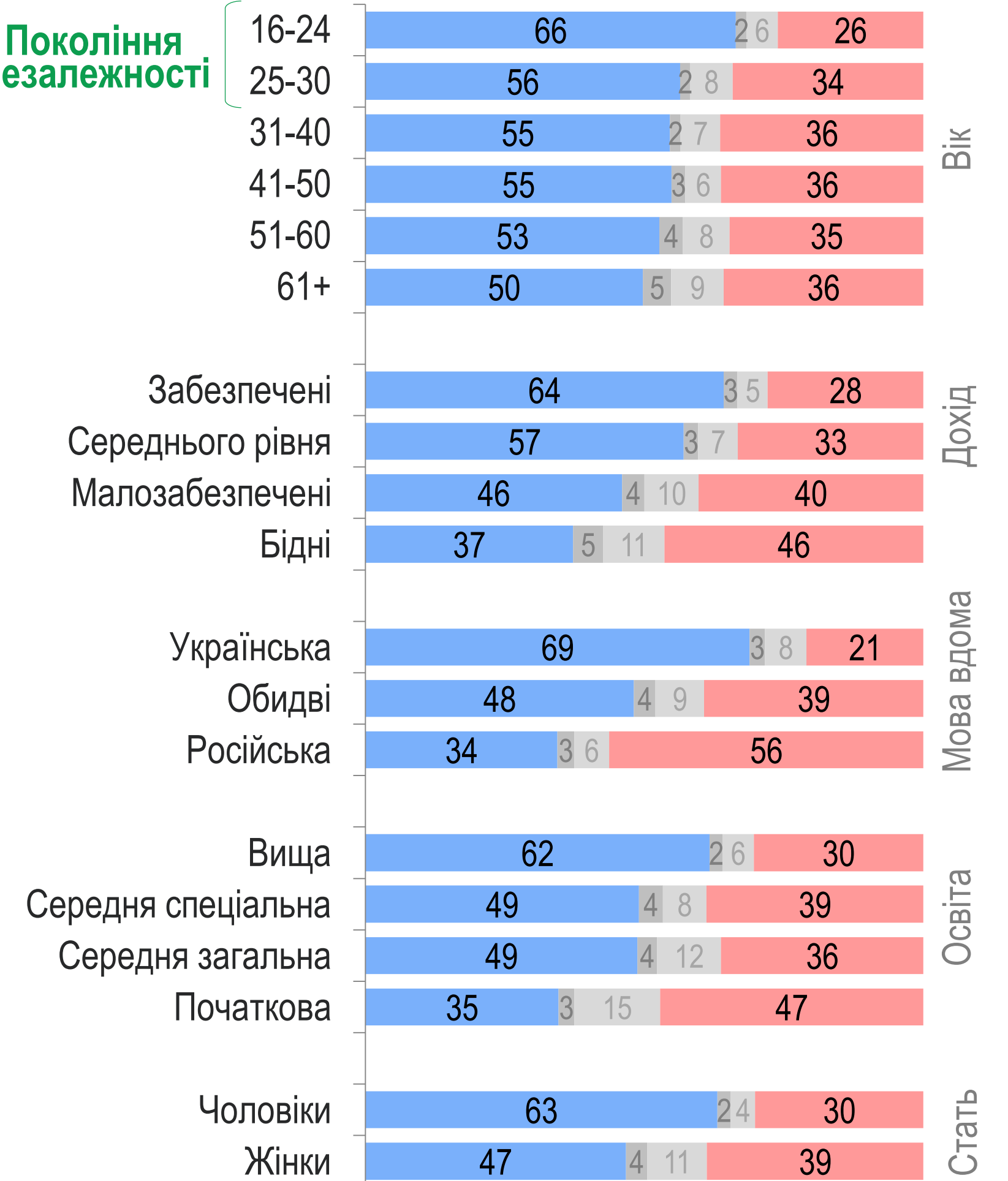
ЗА Не буду голосувати Важко сказати ПРОТИ

Референдум щодо вступу в НАТО

Покоління Незалежності

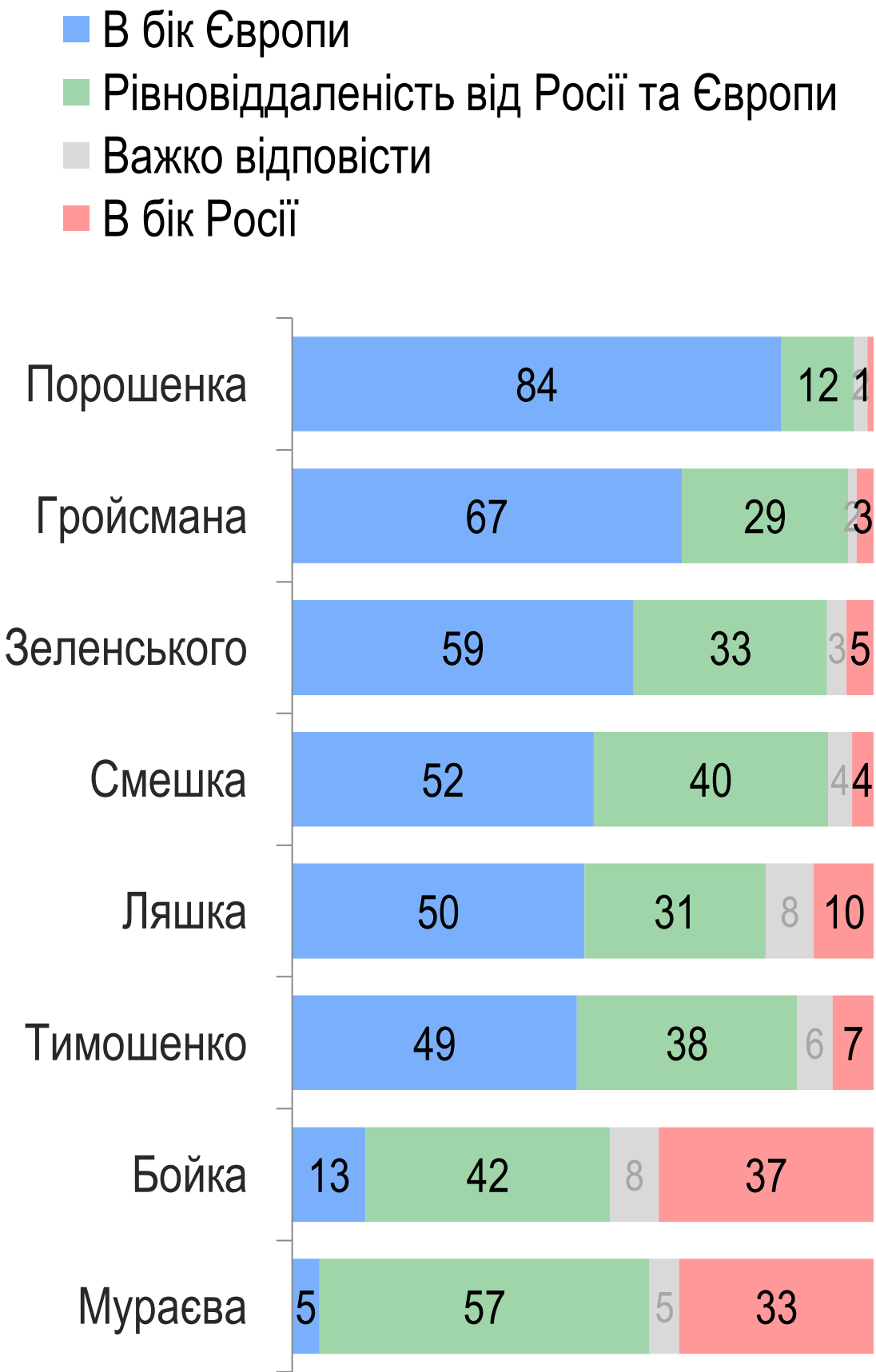
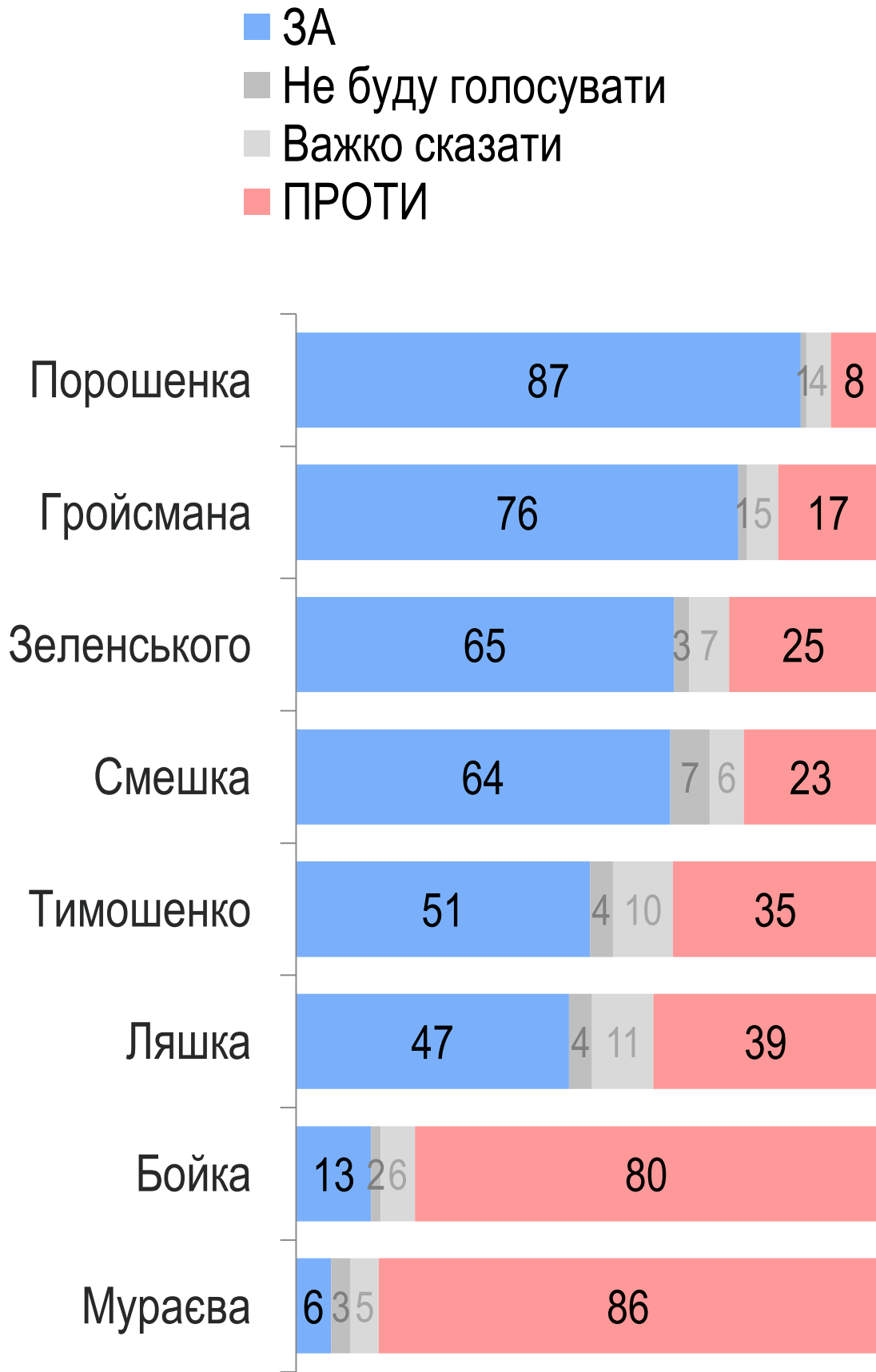
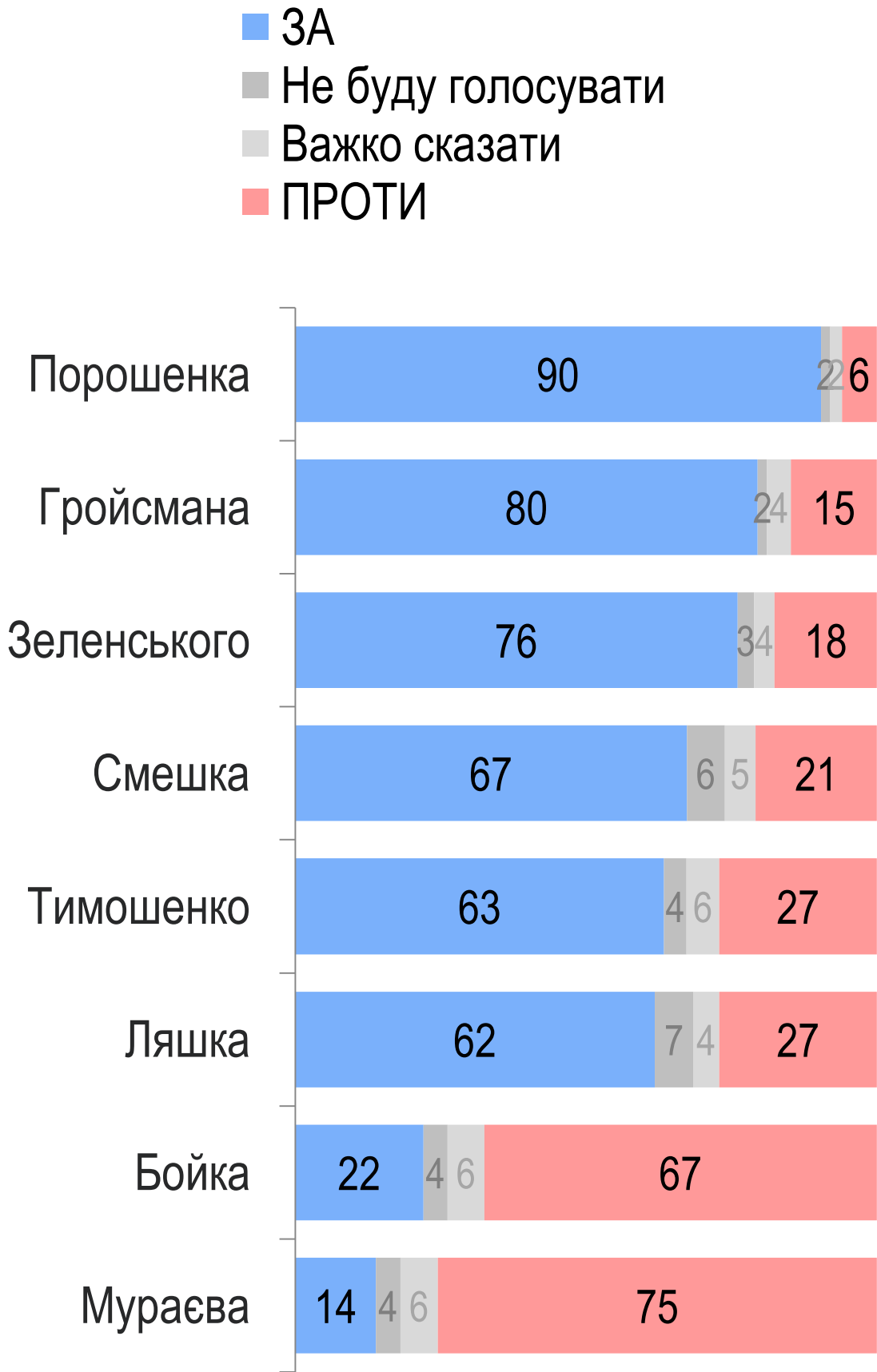

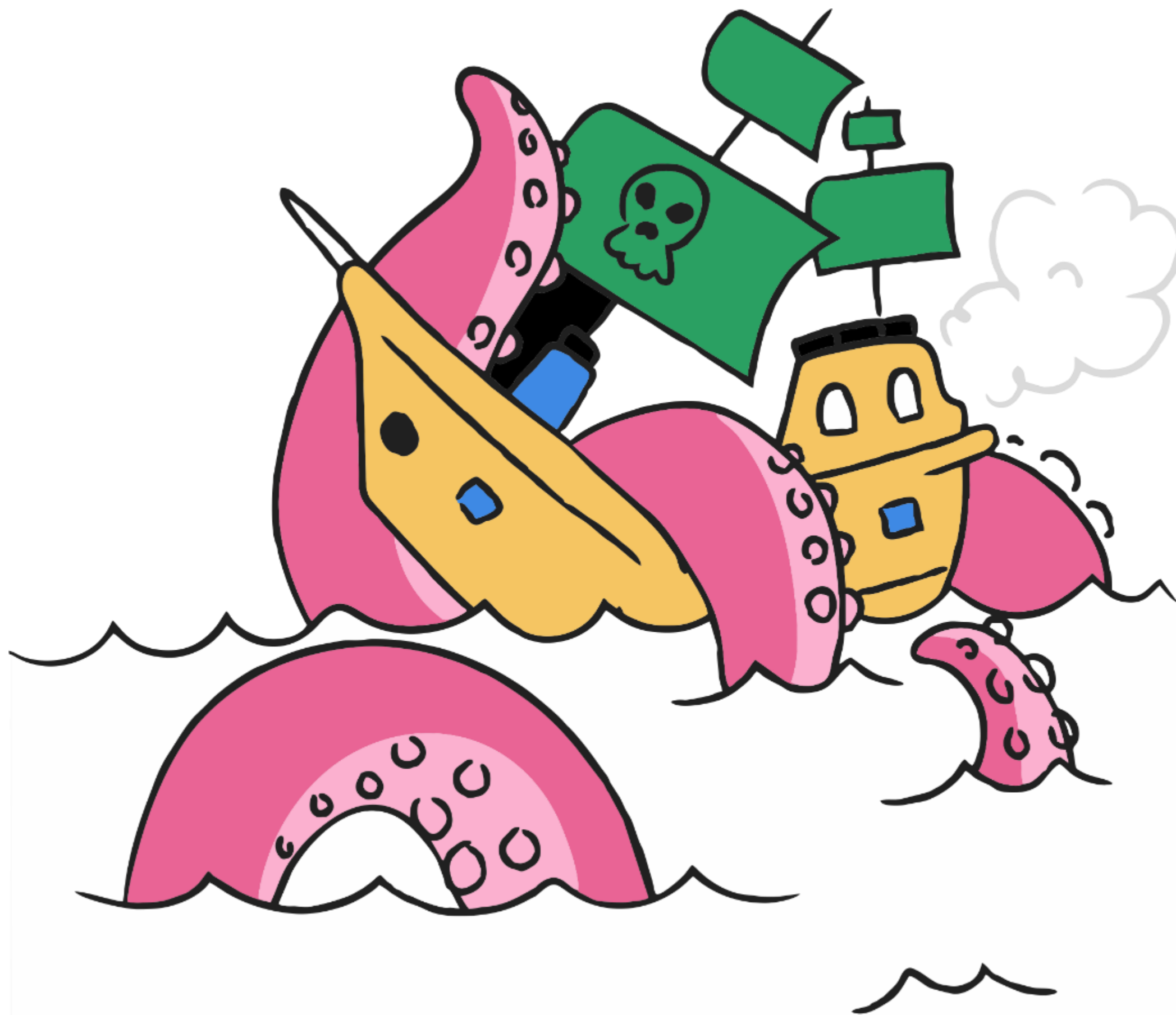
Референдум щодо вступу в ЄС

Референдум щодо вступу в НАТО

Бажаний міжнародний вектор

ВИБОРЦІ КАНДИДАТІВ

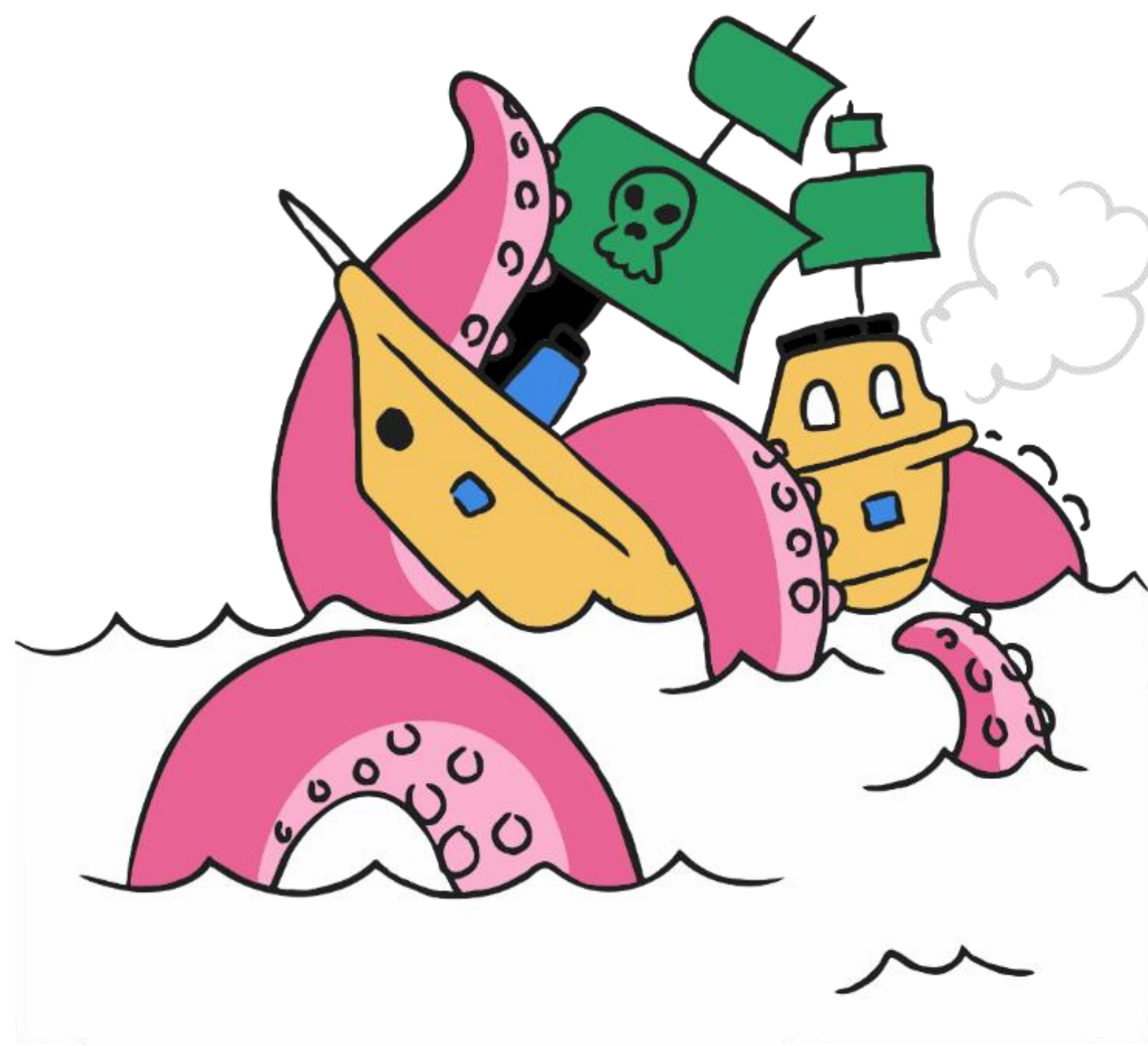

Ностальгія за СРСР

Ностальгія за СРСР

Після 30 років Незалежності України, третина опитаних все ще жалкують за розпадом Радянського Союзу. Основні причини, що визначають ставлення опитаних до радянського минулого:

1. Соціально-економічні. Регіональний та майновий розподіли чітко демонструють залежність рівня ностальгії за радянським минулим від регіону та рівня доходів. Мешканці Сходу та Півдня, рівень життя й робота яких залежав від індустріальних районів побудованих в радянський час, мали очікування на стабільне майбутнє, сьогодні домінують серед тих, хто шкодує про розпад Радянського Союзу.

2. Психоемоційні. Ностальгія за розпадом СРСР має стійку вікову залежність. Різкі відмінності прослідковуються починаючи з поколінь, які жили в радянський час і мають можливість порівнювати умови в минулому та в сучасності. **Найбільше тих, хто шкодує про розпад СРСР серед найстарших та серед тих, хто вважає, що їхні найкращі роки вже минули.** Серед тих, хто бачить ще перспективи у житті кількість «ностальгуючих» незначна.

3. Політичні. Орієнтація респондентів на проросійський вектор є важливим чинником, що визначає ставлення до радянського минулого.

Однак, відмінності у ставленні до радянського минулого серед населення Росії та України є діаметрально протилежними. **Якщо за останні десять років рівень ностальгії за радянським минулим в Україні поступово знижується, то в Росії – зростає.** Українське покоління Незалежності практично позбавлене сентиментів щодо радянського минулого. Натомість в Росії третина тих, хто ніколи не жив в СРСР, жалкують про його розпад, а серед тих, хто застав цей період в наймолодшому віці – половина.

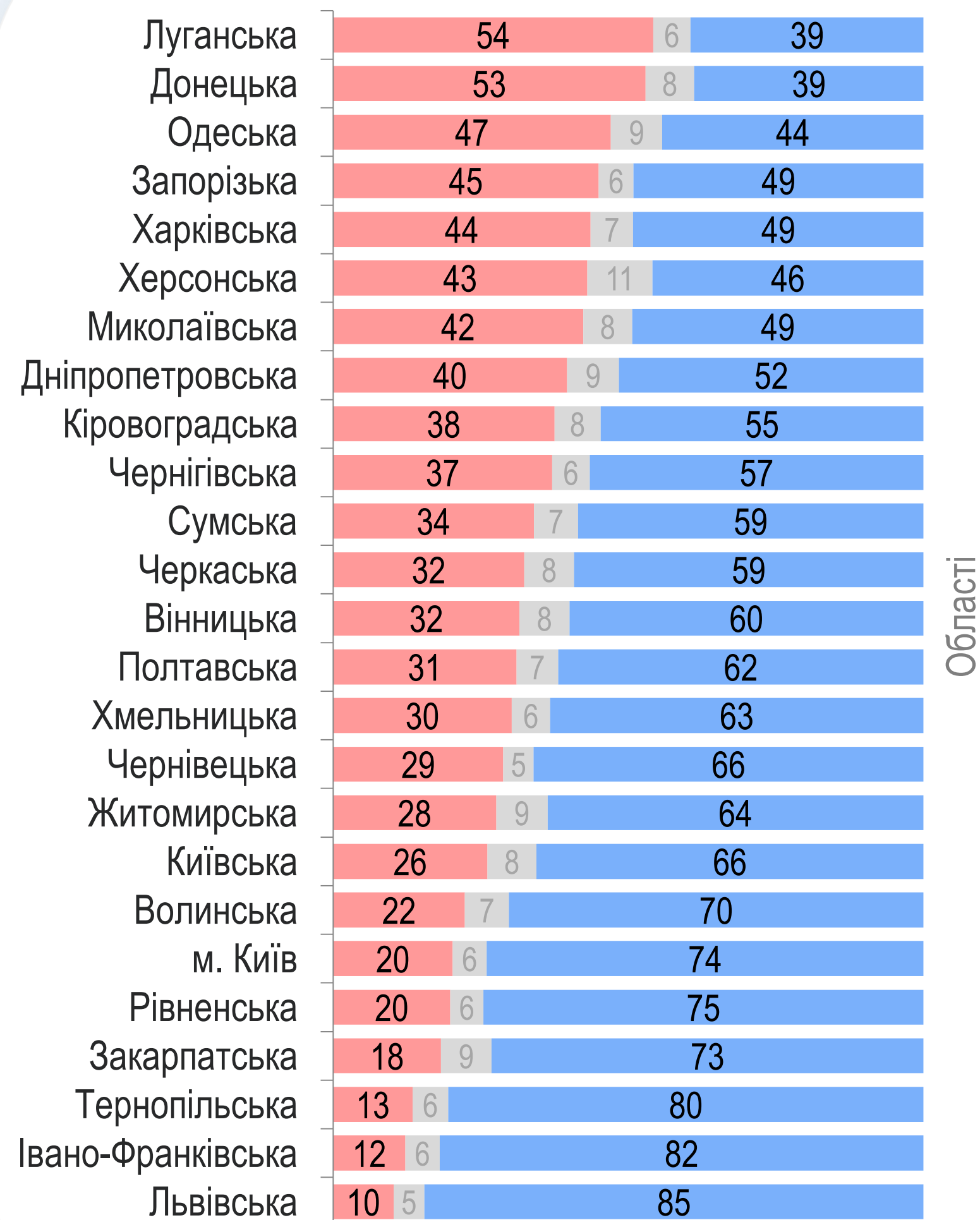
Оцінка впливу радянського минулого на Україну серед опитаних швидше нейтральна, аніж негативна. Полярні оцінки (і негативні, і позитивні) дають представники старшого покоління, які реально можуть оцінити вплив минулого на сучасне життя, зважаючи на досвід проживання в СРСР. Серед наймолодших домінує нейтральна позиція, оскільки для них цей період – це інформація з підручника історії, а не реальний досвід.

Свобода слова та умови для самореалізації – сфери в яких, на думку опитаних, краще розвинені в сучасній Україні, у порівнянні з радянським періодом.

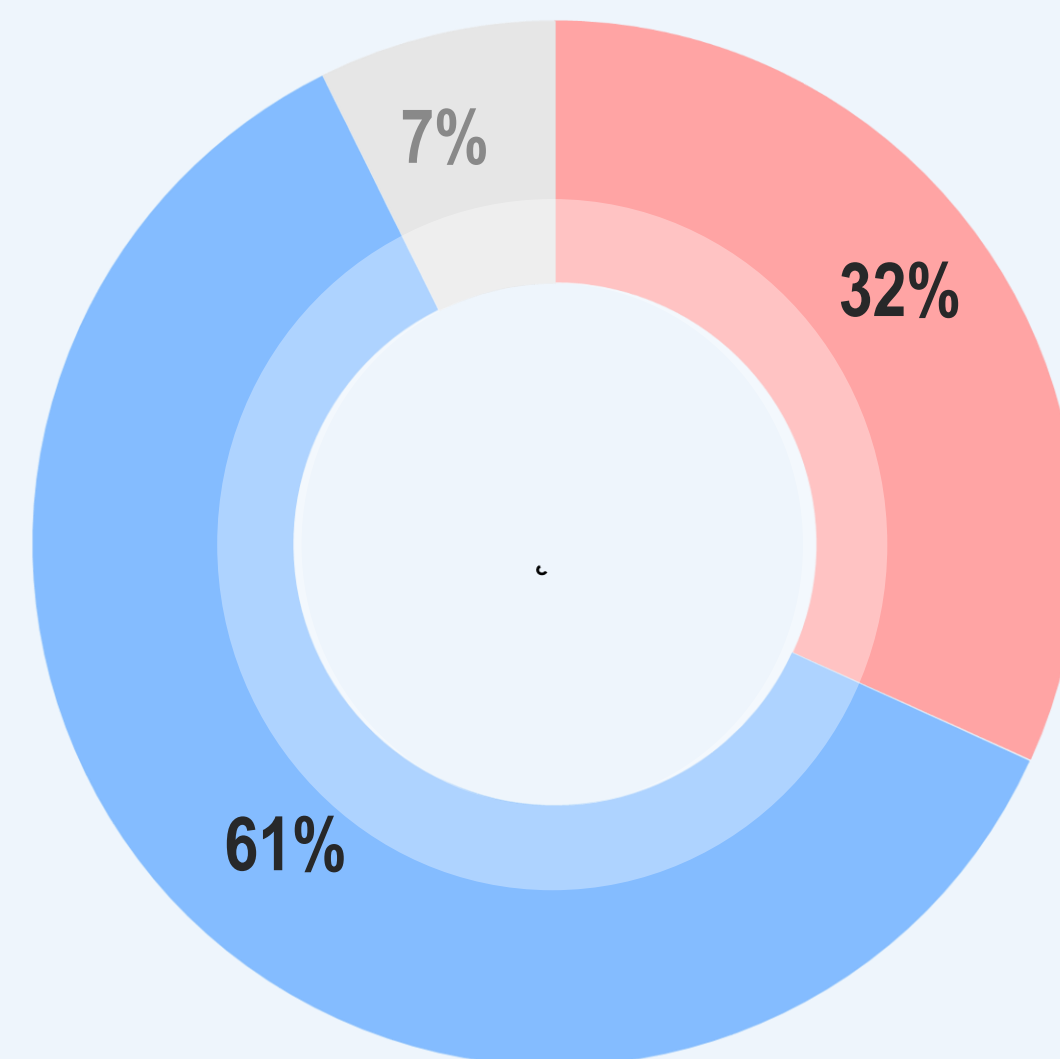
Натомість оцінки рівня життя розділилися майже порівну. **Молодші вважають, що сьогодні краще, старші – навпаки.** За оцінкою рівня медицини та освіти сучасна Україна поки «поступається» радянському минулому. Лише ті, хто народився в Незалежній Україні, вважають, що рівень медичних та освітніх послуг сьогодні кращий. Старші ж, навпаки, оцінюють сучасну медицину та освіту значно критичніше.

Попри те, що порівняння рівня життя в сучасній Україні та СРСР має полярні оцінки, повернення до планової економіки підтримують лише 27% опитаних. Дві третини впевнено виступають за ринкові відносини. Цікаво, що у віковому розподілі відмінностей значно менше, аніж у майновому: чим багатші опитані, тим частіше вони висловлюються за вільний ринок.

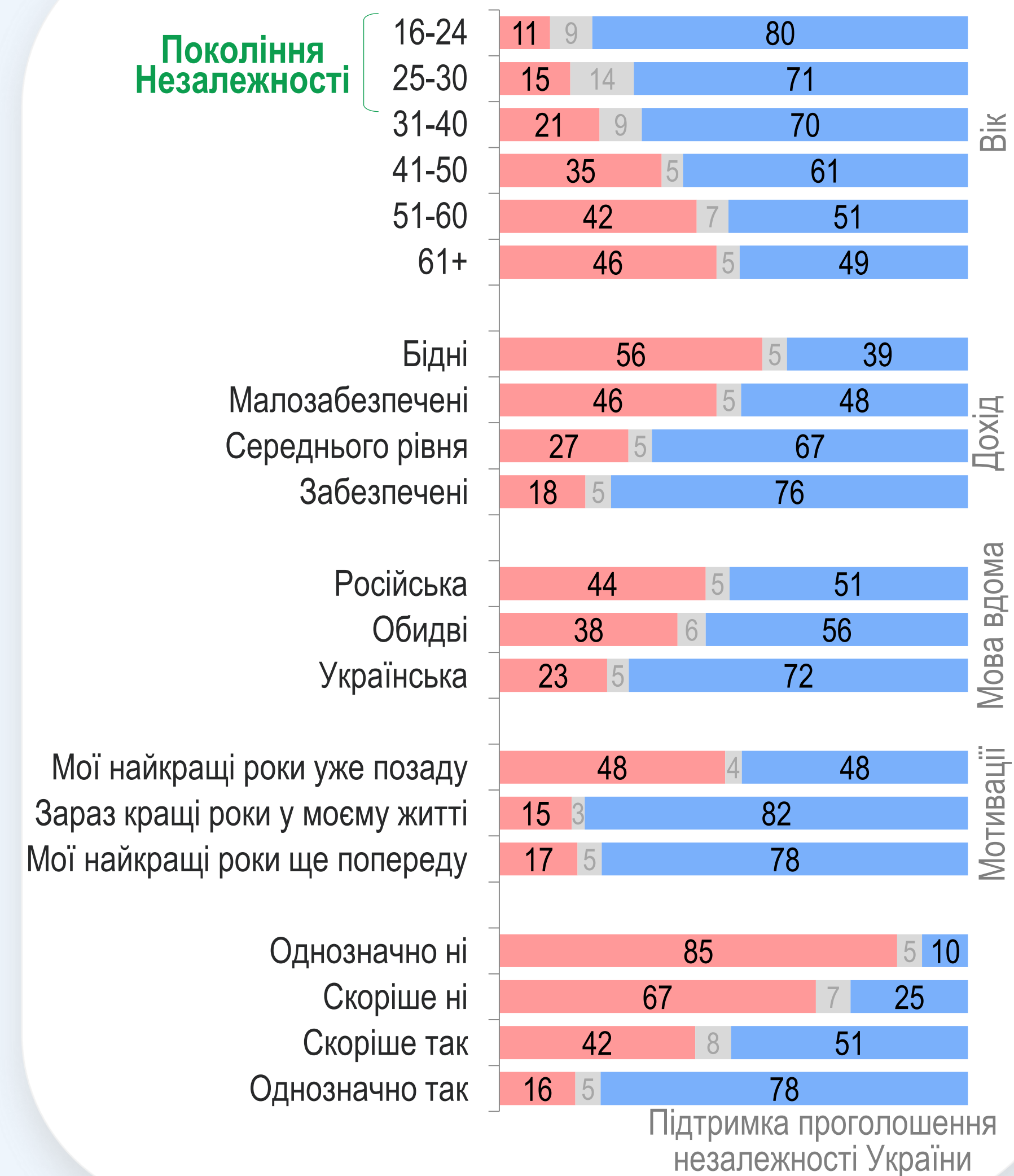
Чи жалкуєте Ви зараз про розпад Радянського Союзу?

Так Ні Важко відповісти

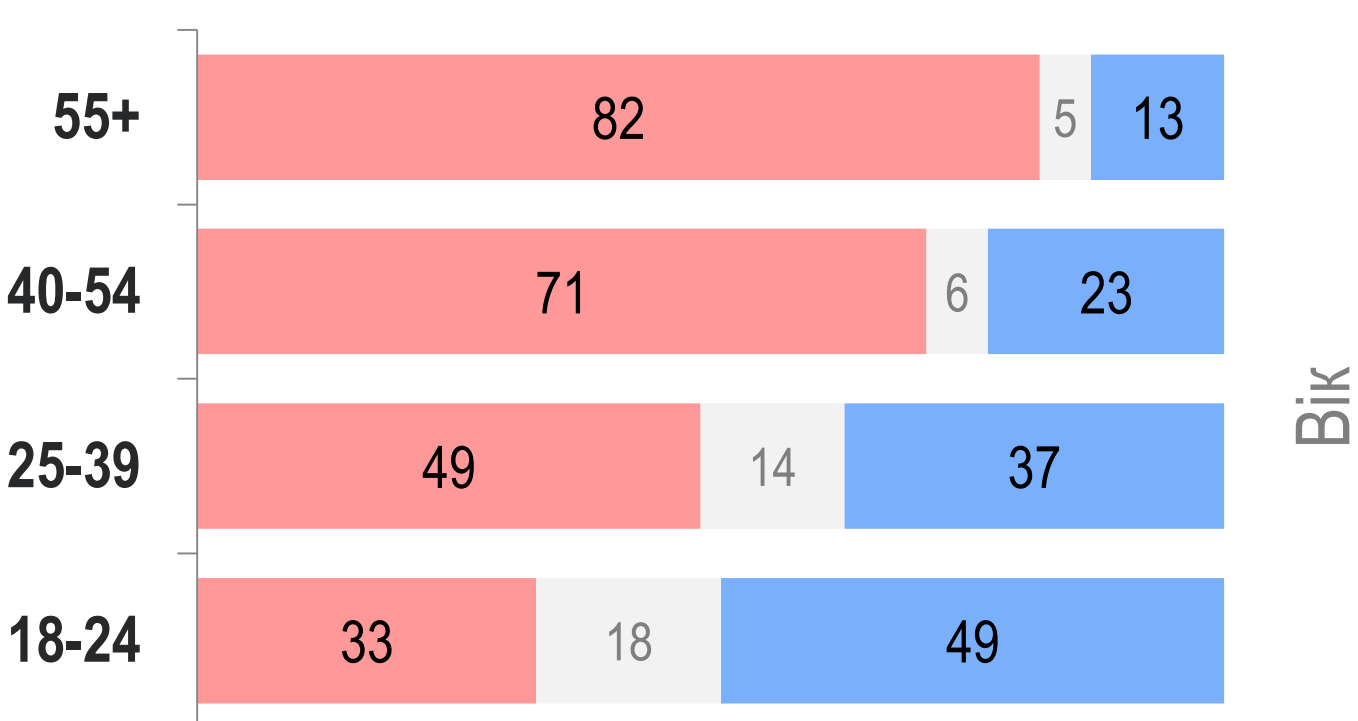
Покоління Незалежності

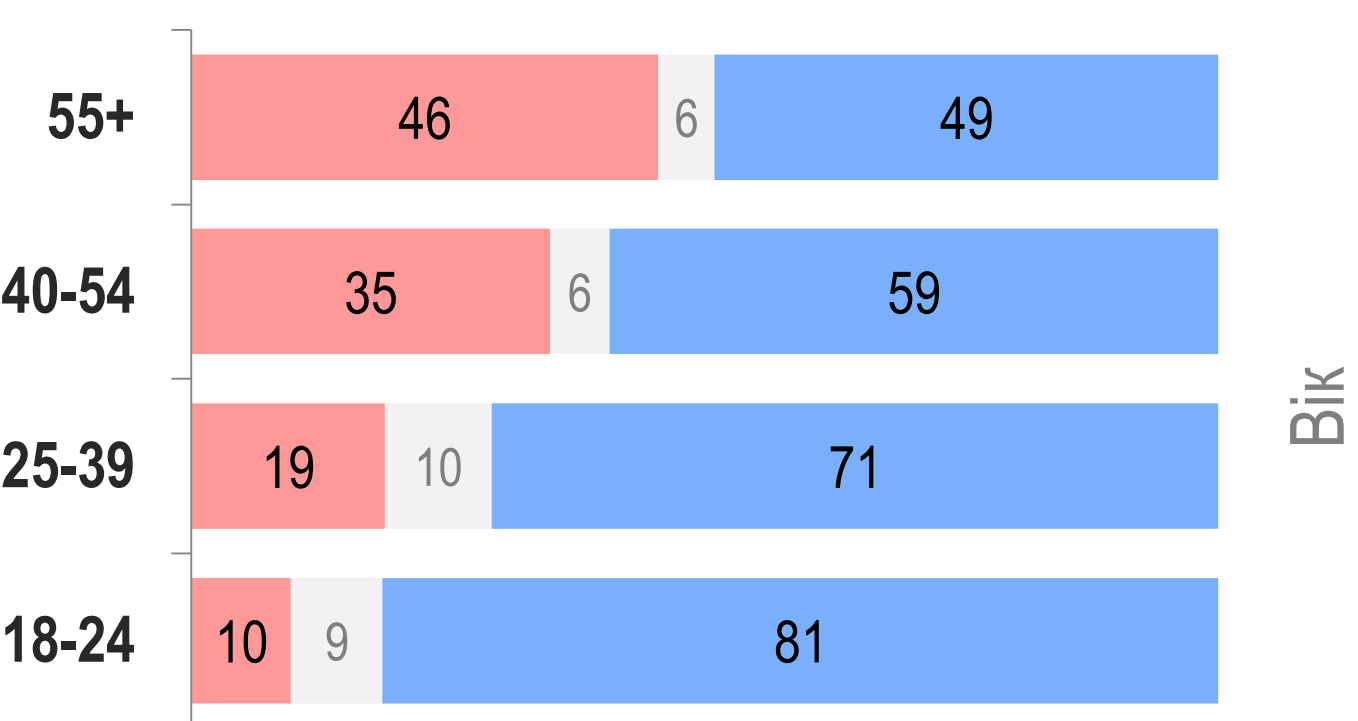
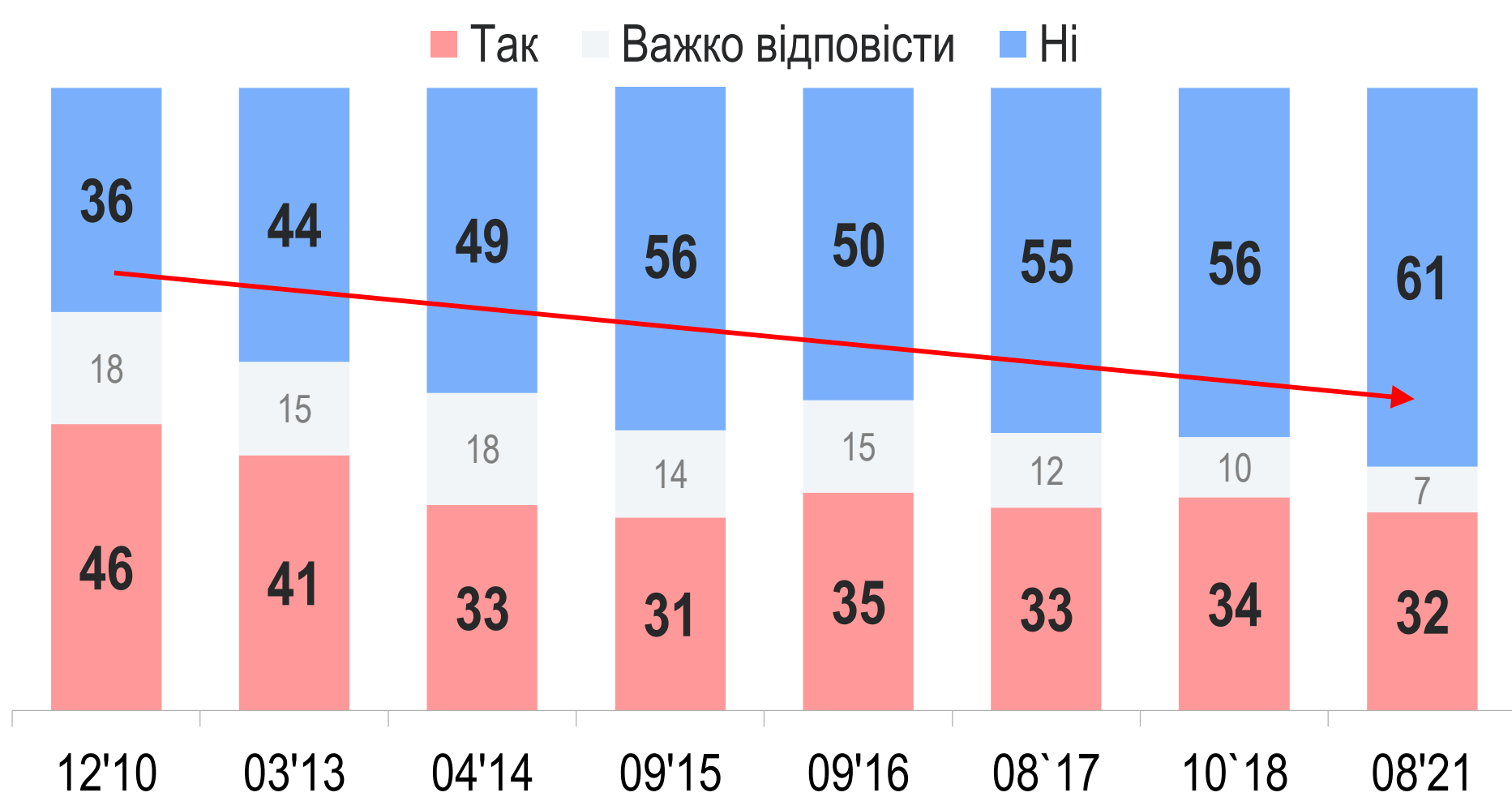
Чи жалкуєте Ви зараз про розпад у 1991 році Радянського Союзу?

ДИНАМІКА

Серед населення Росії *

Серед населення України

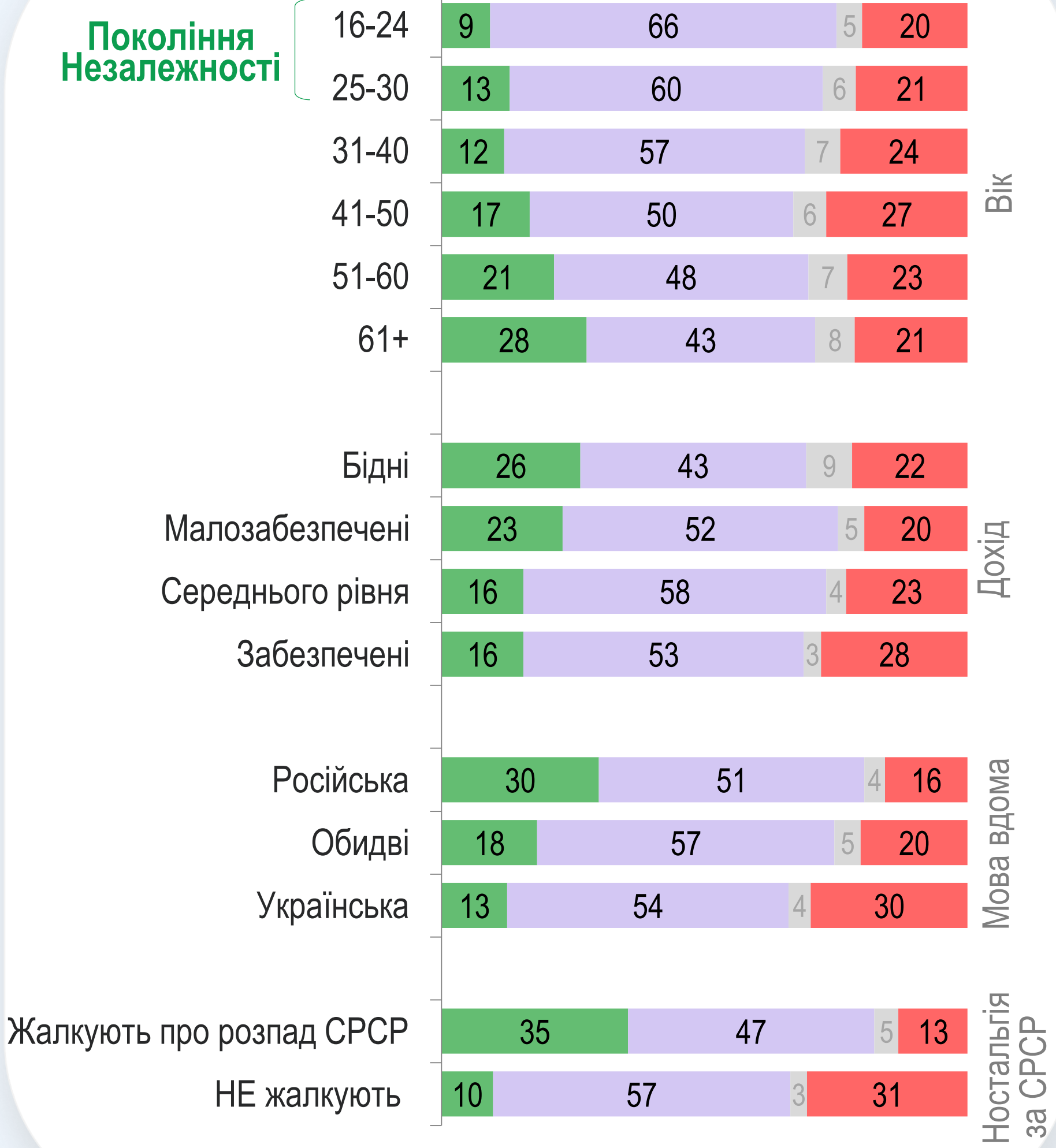
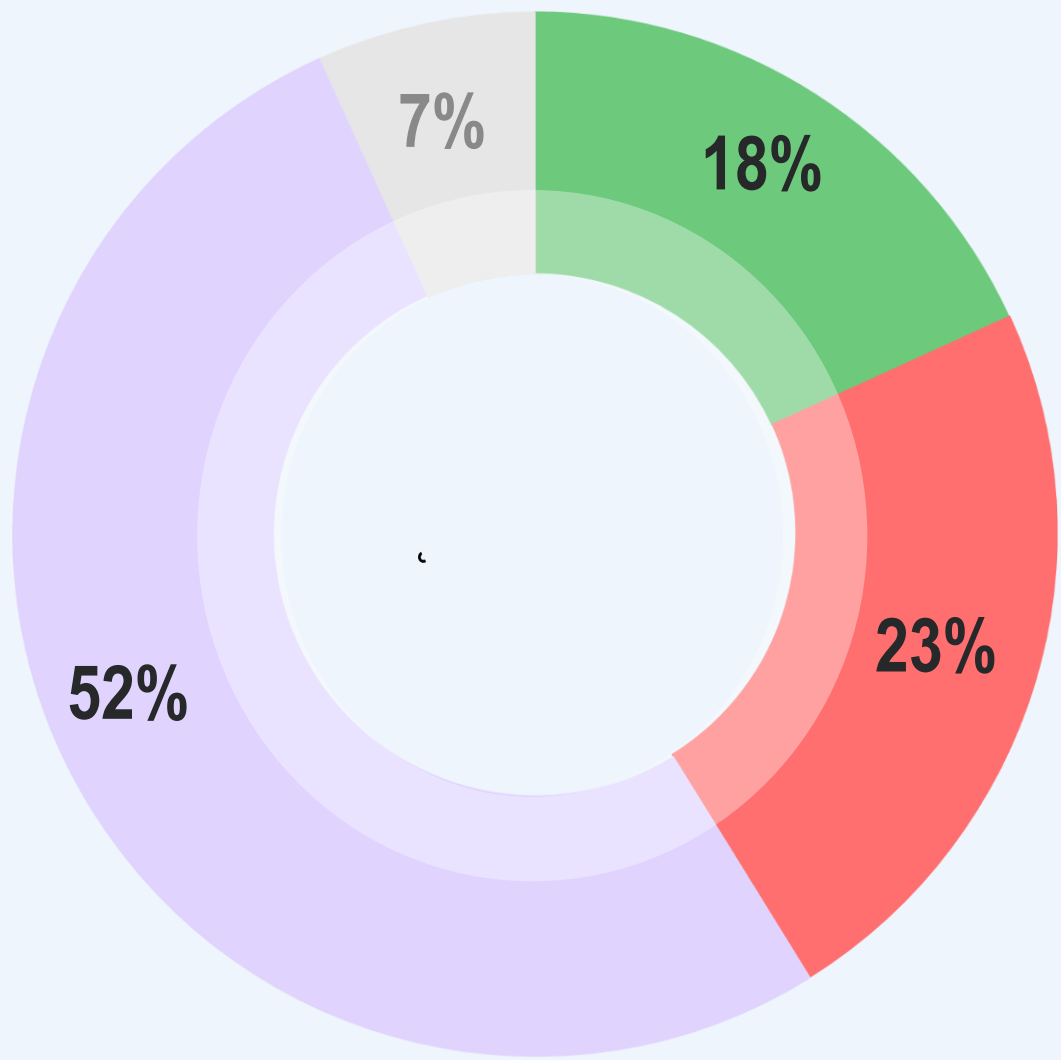

* Дані опитування АНО «Левада-Центр»

Яким чином радянський період вплинув на розвиток України?

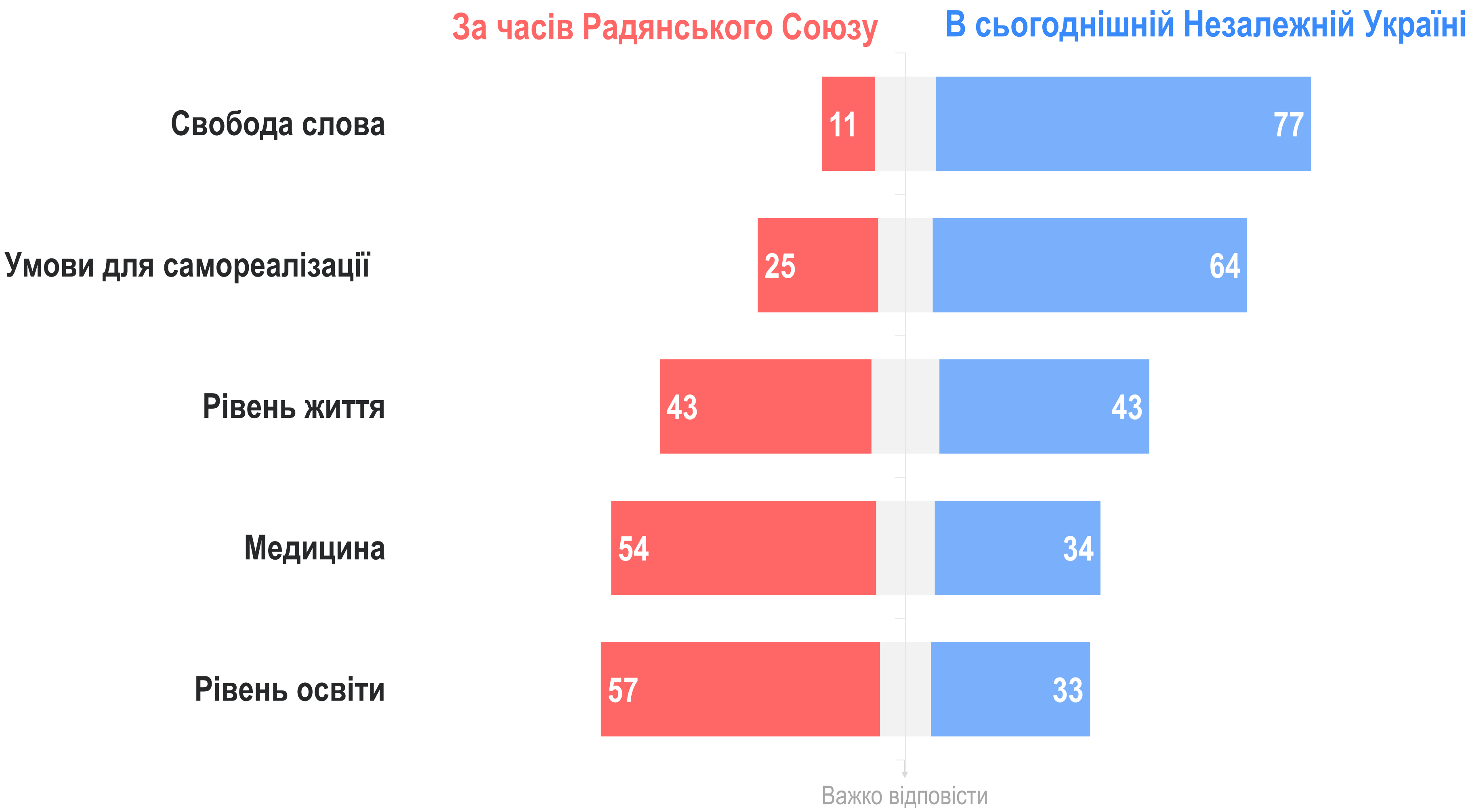

- Скоріше позитивно
- Скоріше негативно
- Як позитивно, так і негативно
- Важко відповісти

Порівняйте життя в незалежній Україні з Радянським Союзом. Коли було краще в таких сферах?

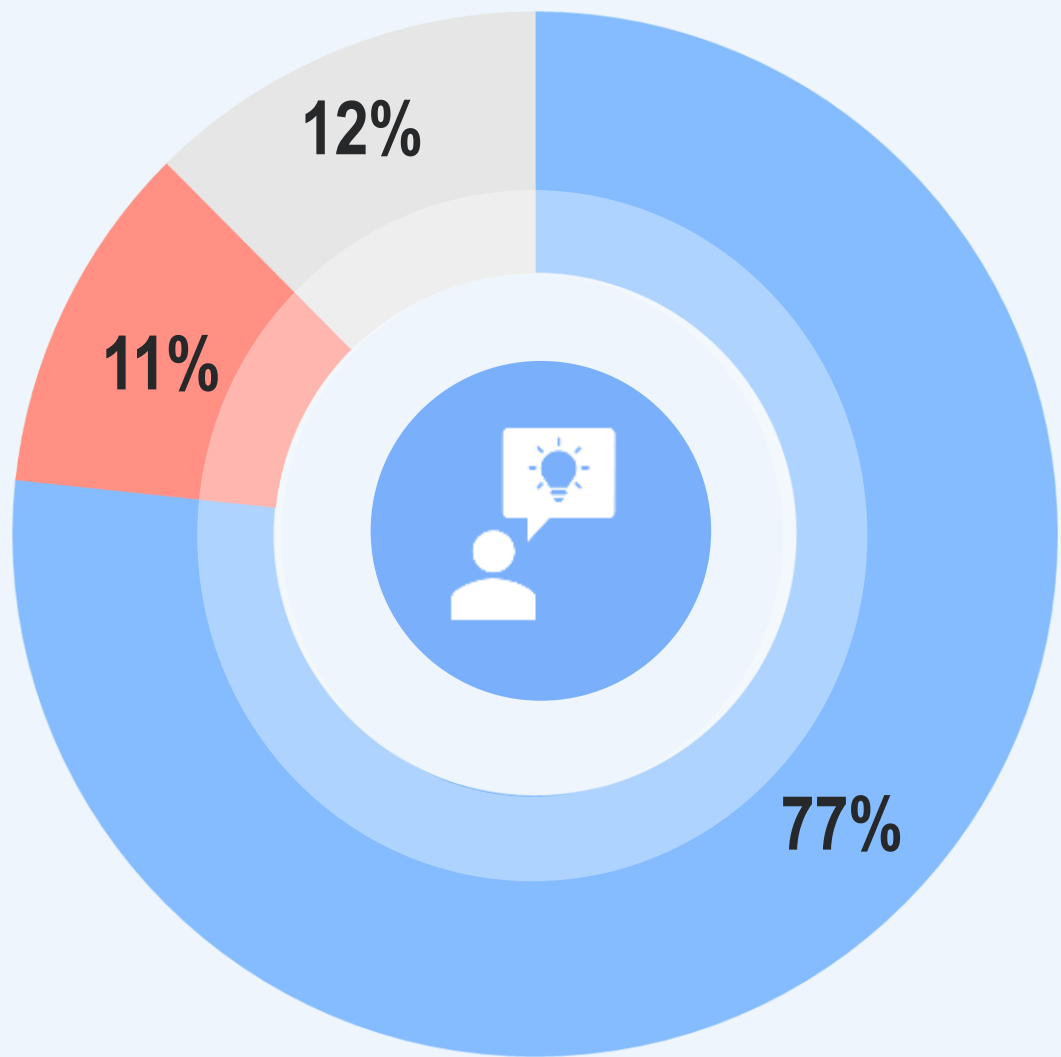
Серед усіх опитаних, вся Україна

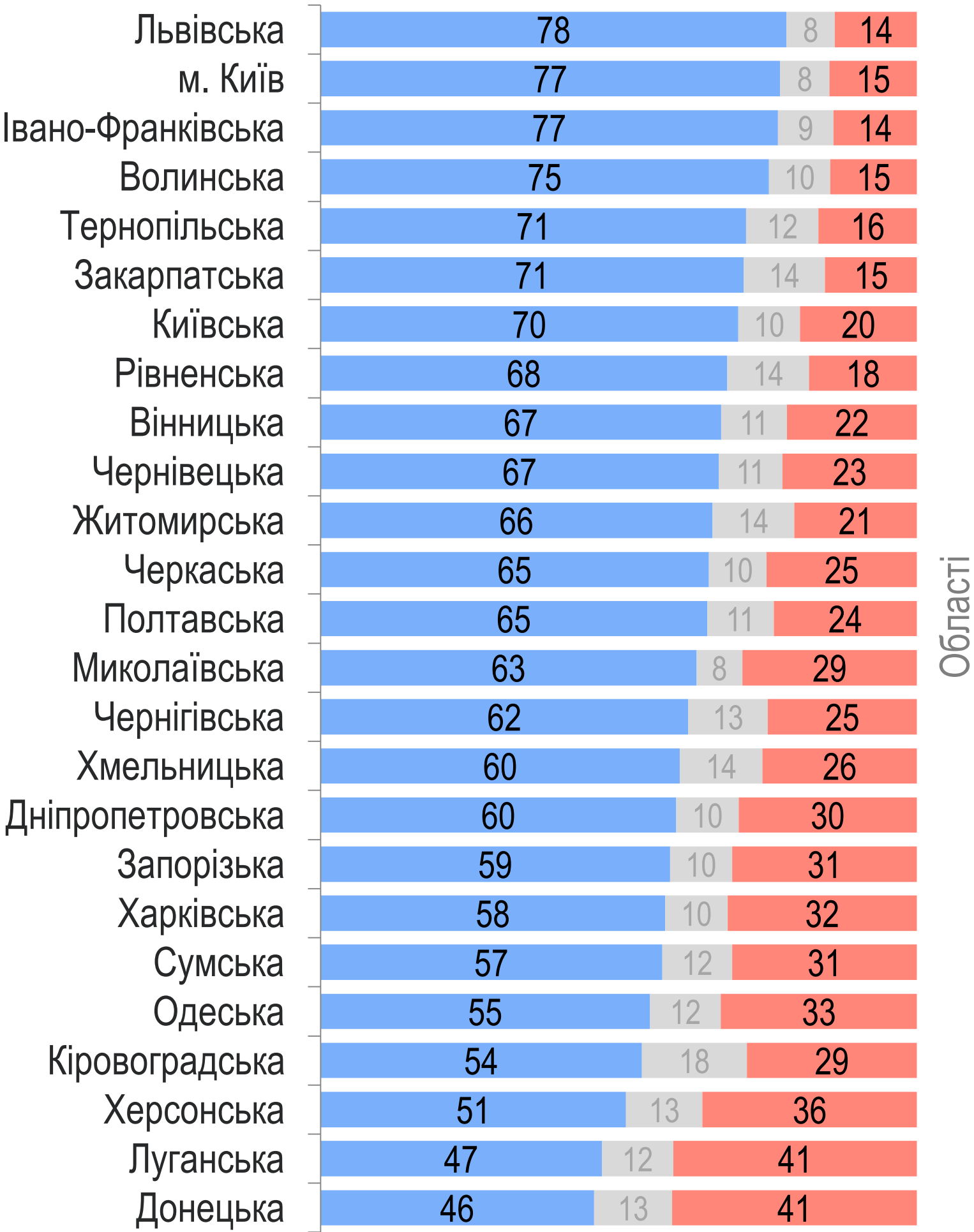
Порівняння періодів по сфері: СВОБОДА СЛОВА

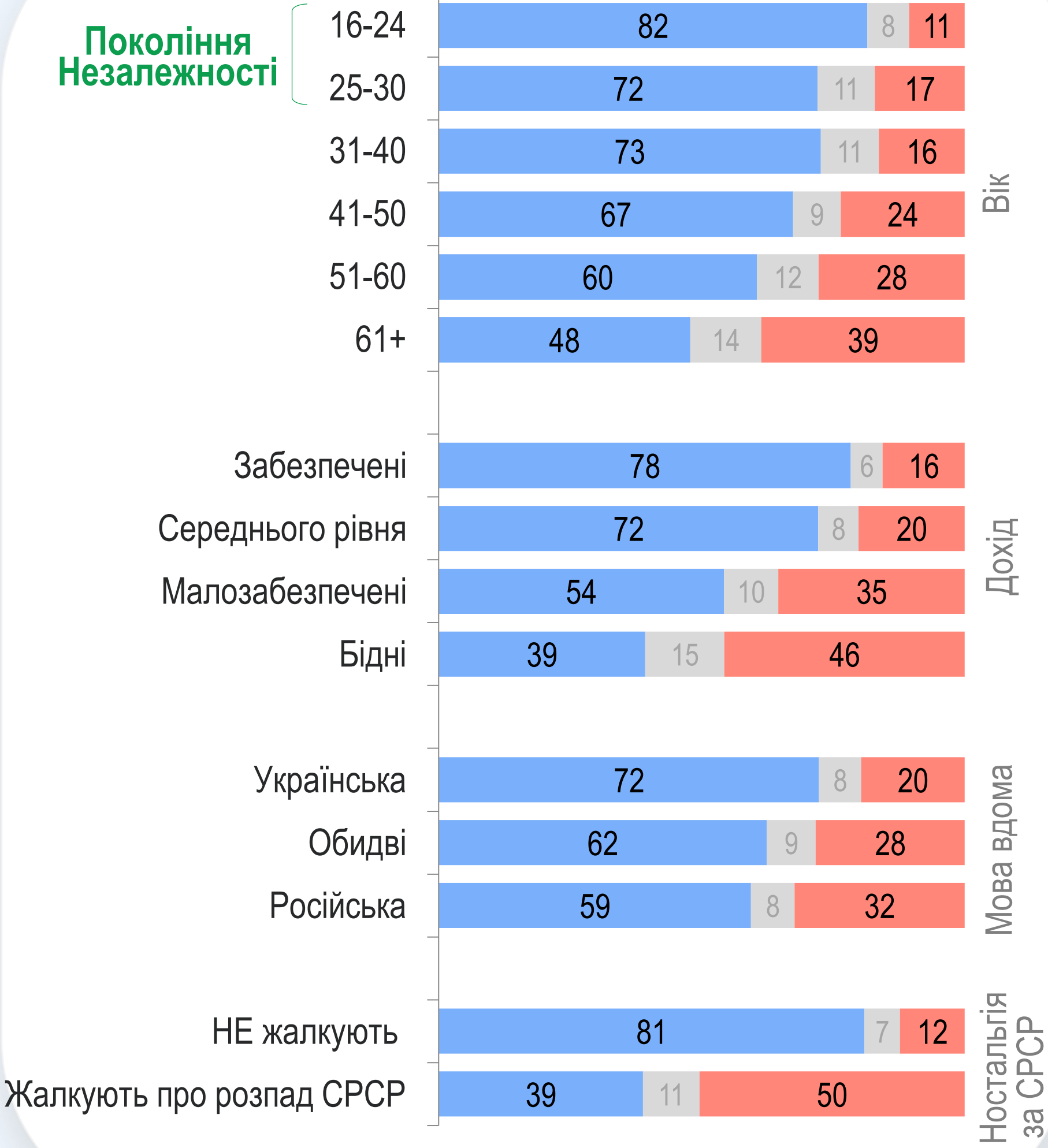
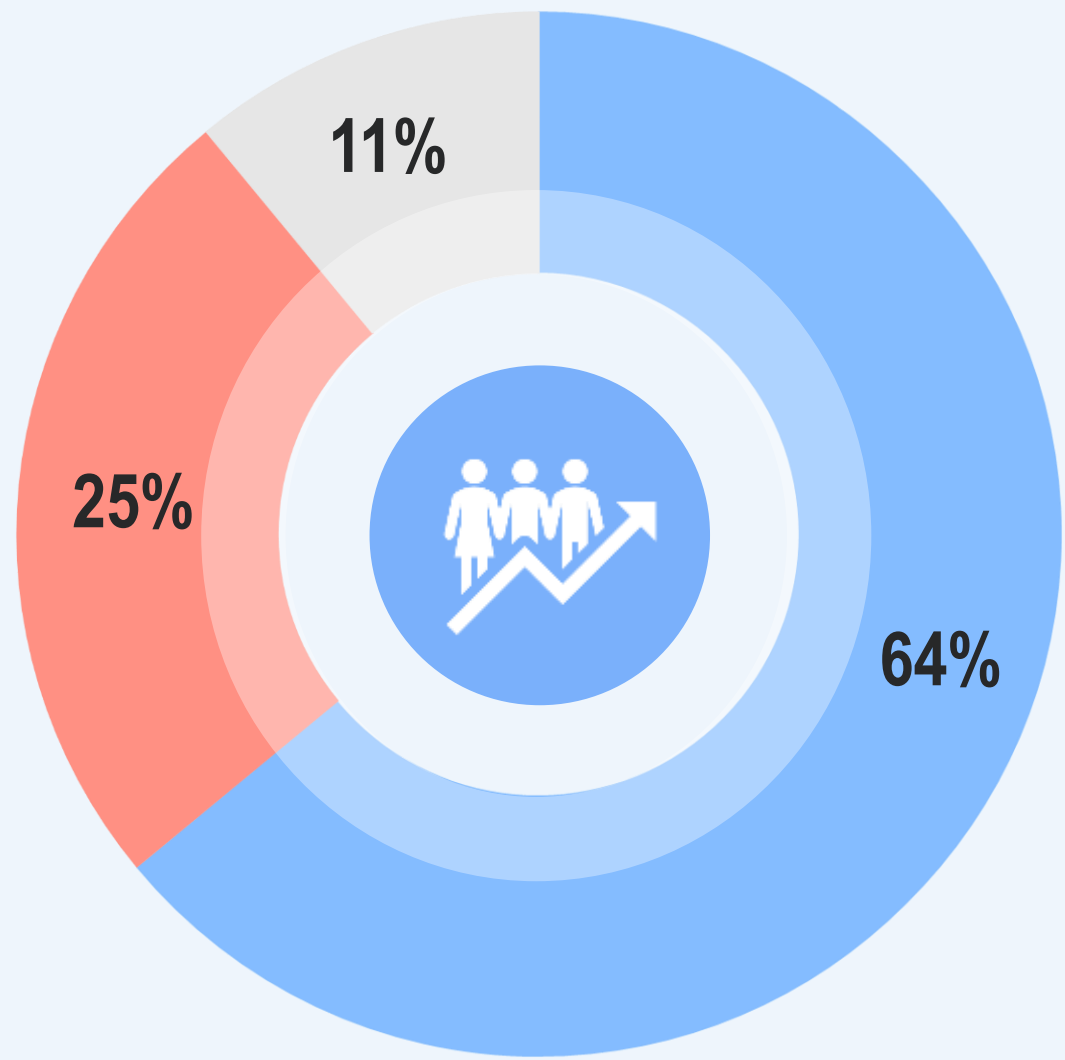
- В сьогодиншній незалежній Україні
- За часів Радянського Союзу
- Нічого не знаю про це/Важко відповісти

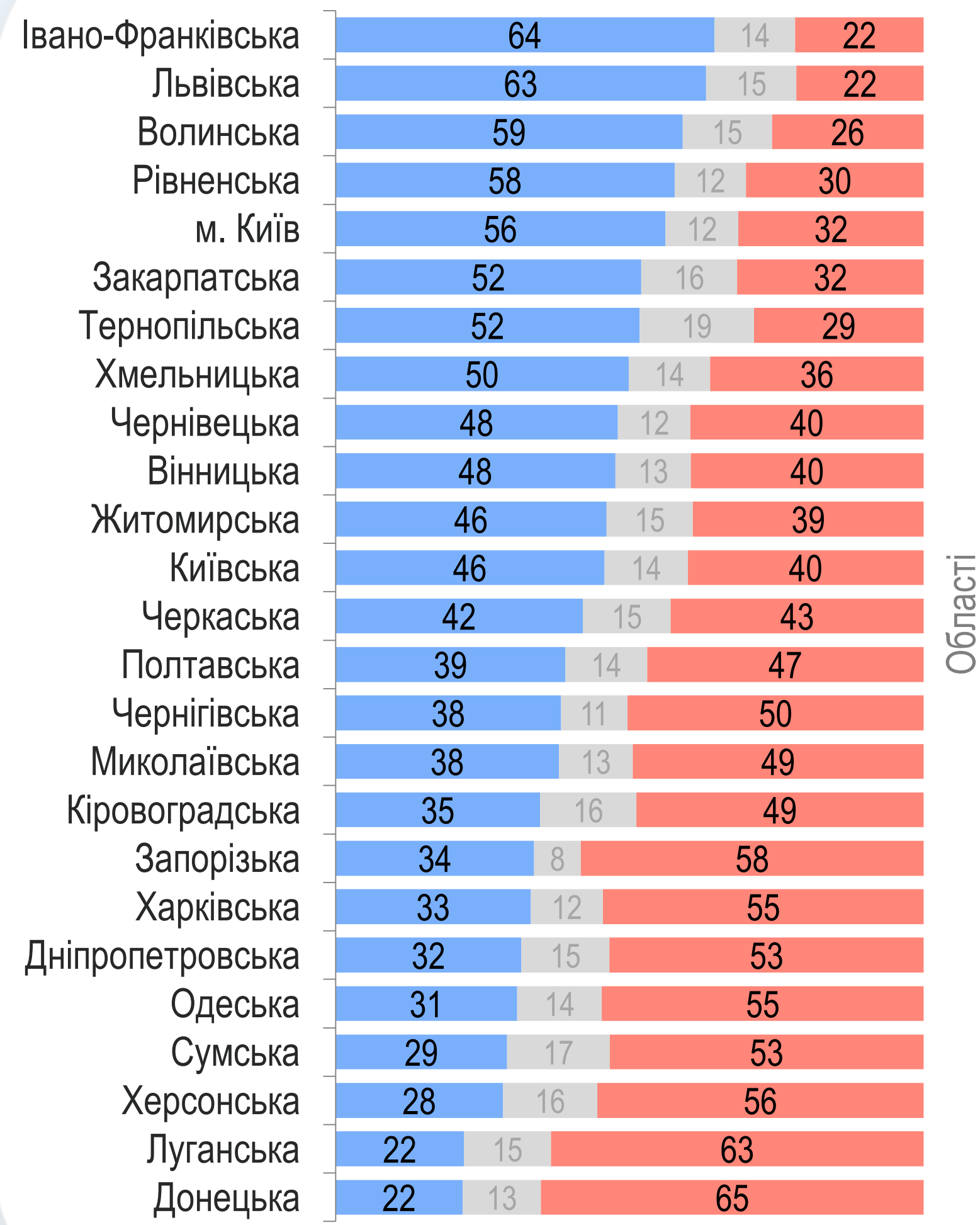
Порівняння періодів по сфері: УМОВИ ДЛЯ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

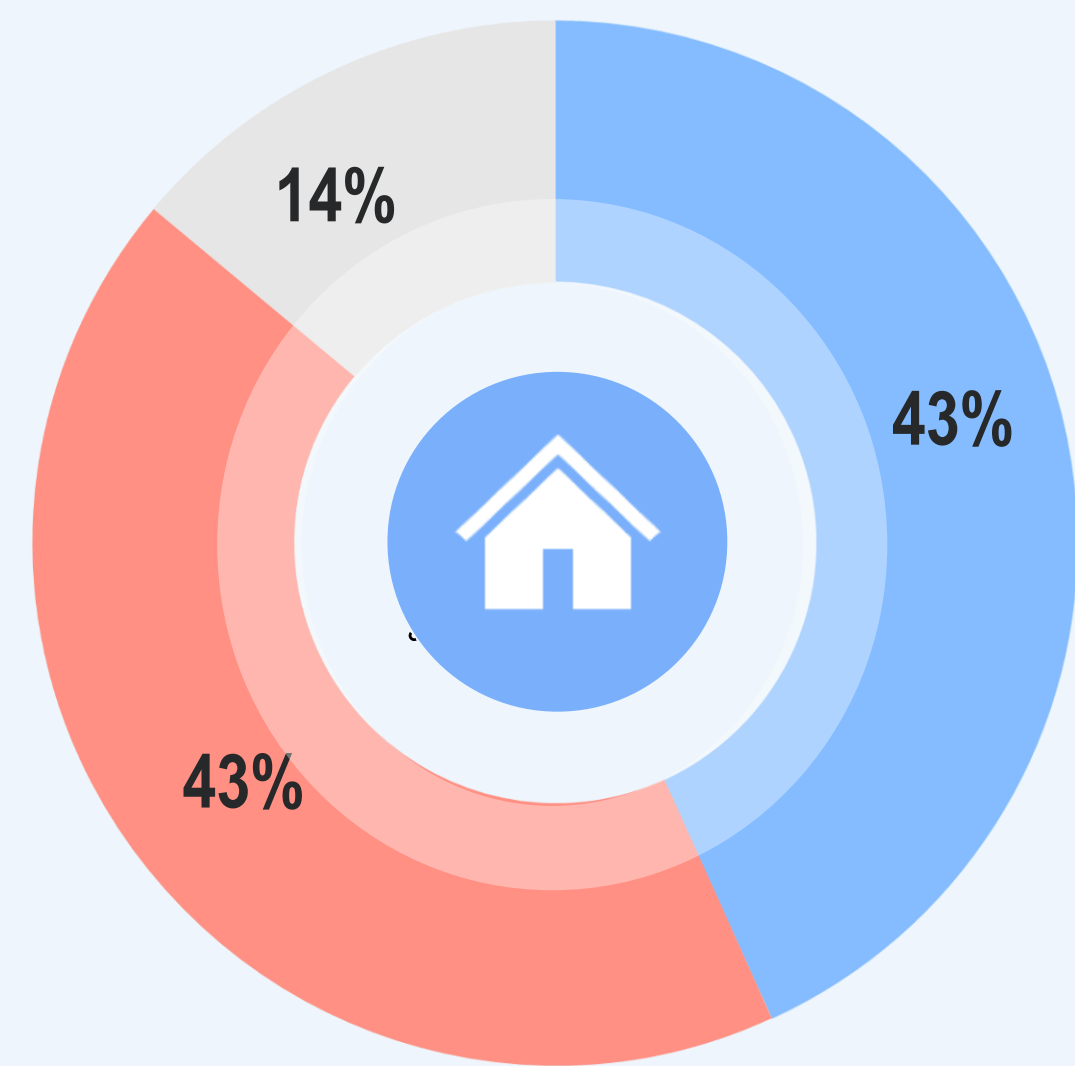
- В сьогоднішній незалежній Україні
- За часів Радянського Союзу
- Нічого не знаю про це/Важко відповісти

Порівняння періодів по сфері: РІВЕНЬ ЖИТТЯ

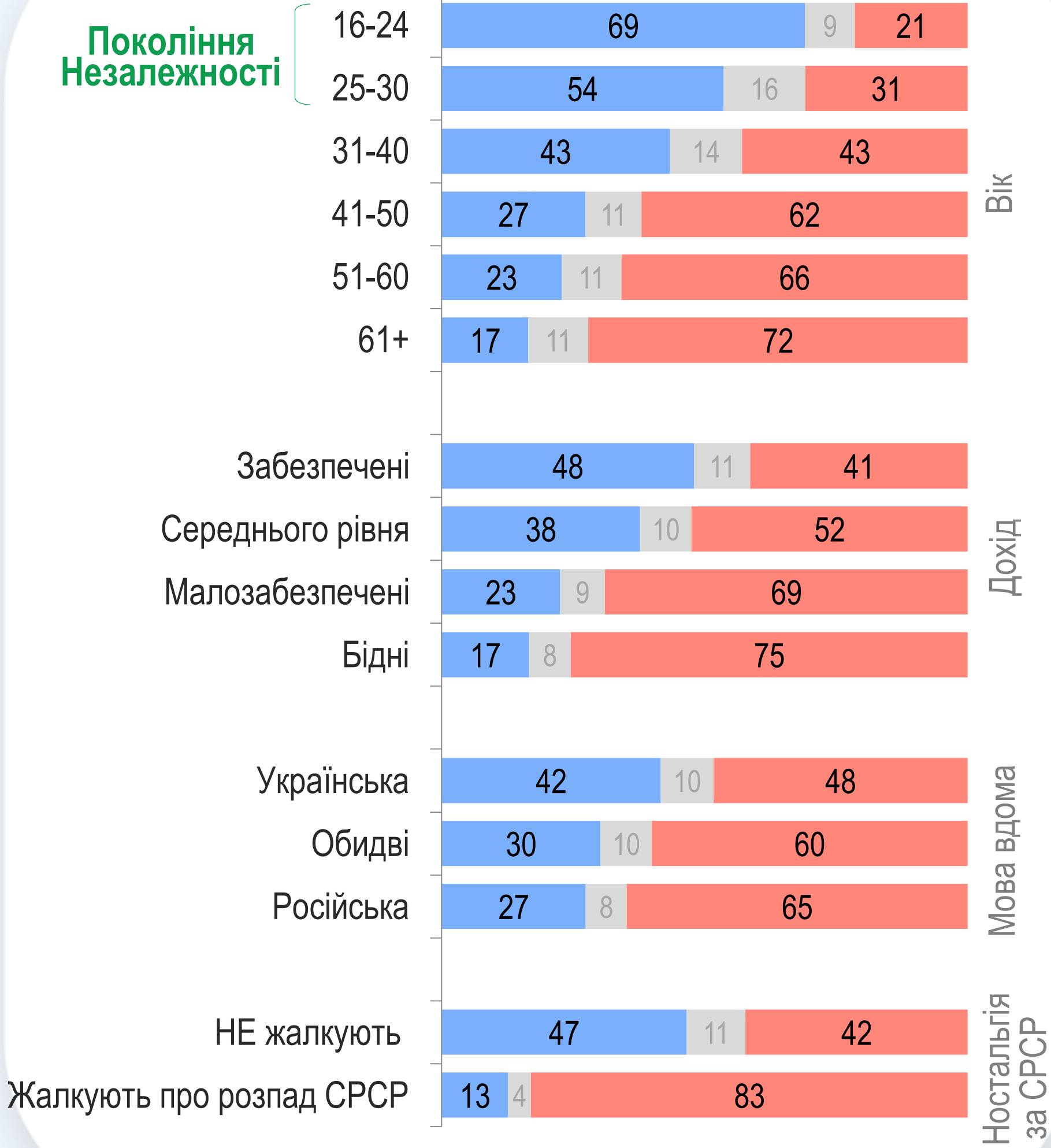
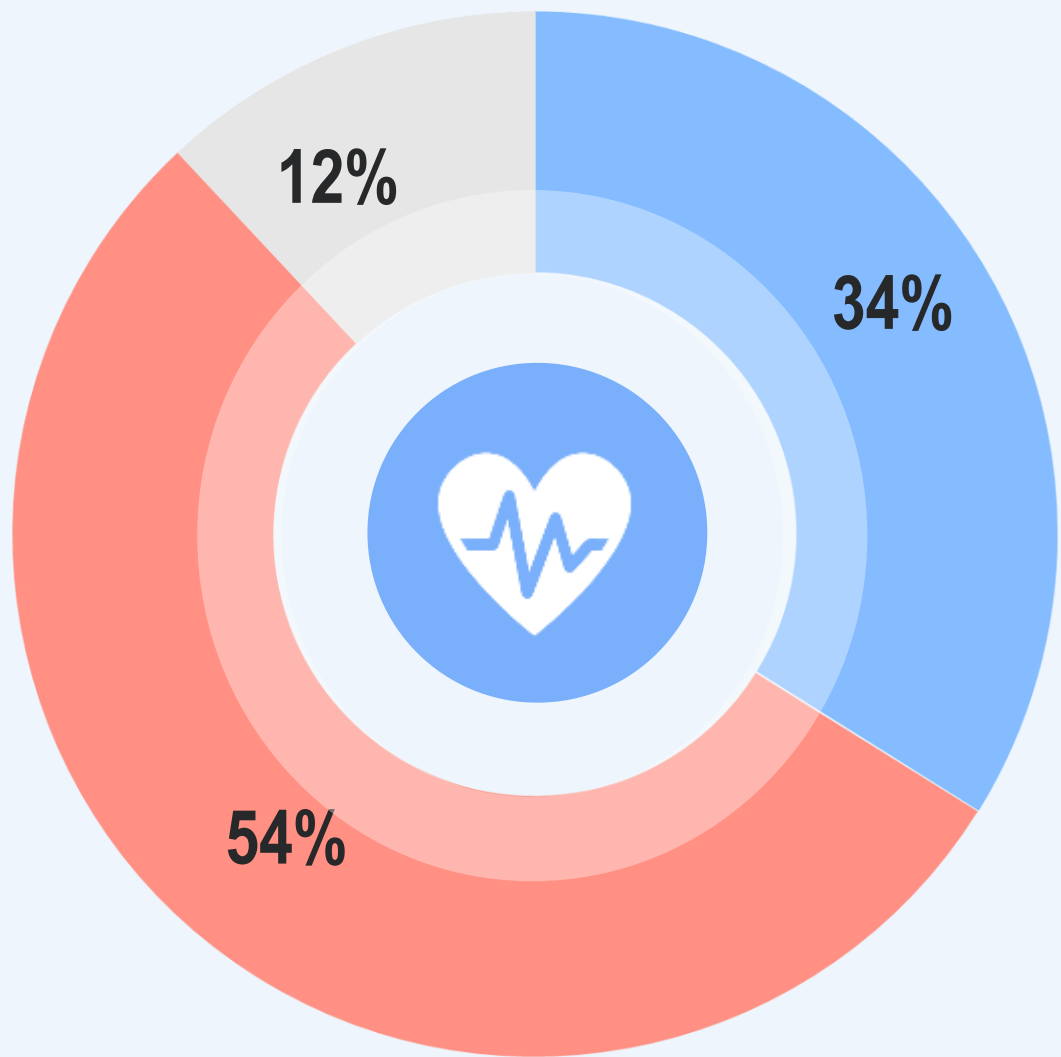
- В сьогоднішній незалежній Україні
- За часів Радянського Союзу
- Нічого не знаю про це/Важко відповісти

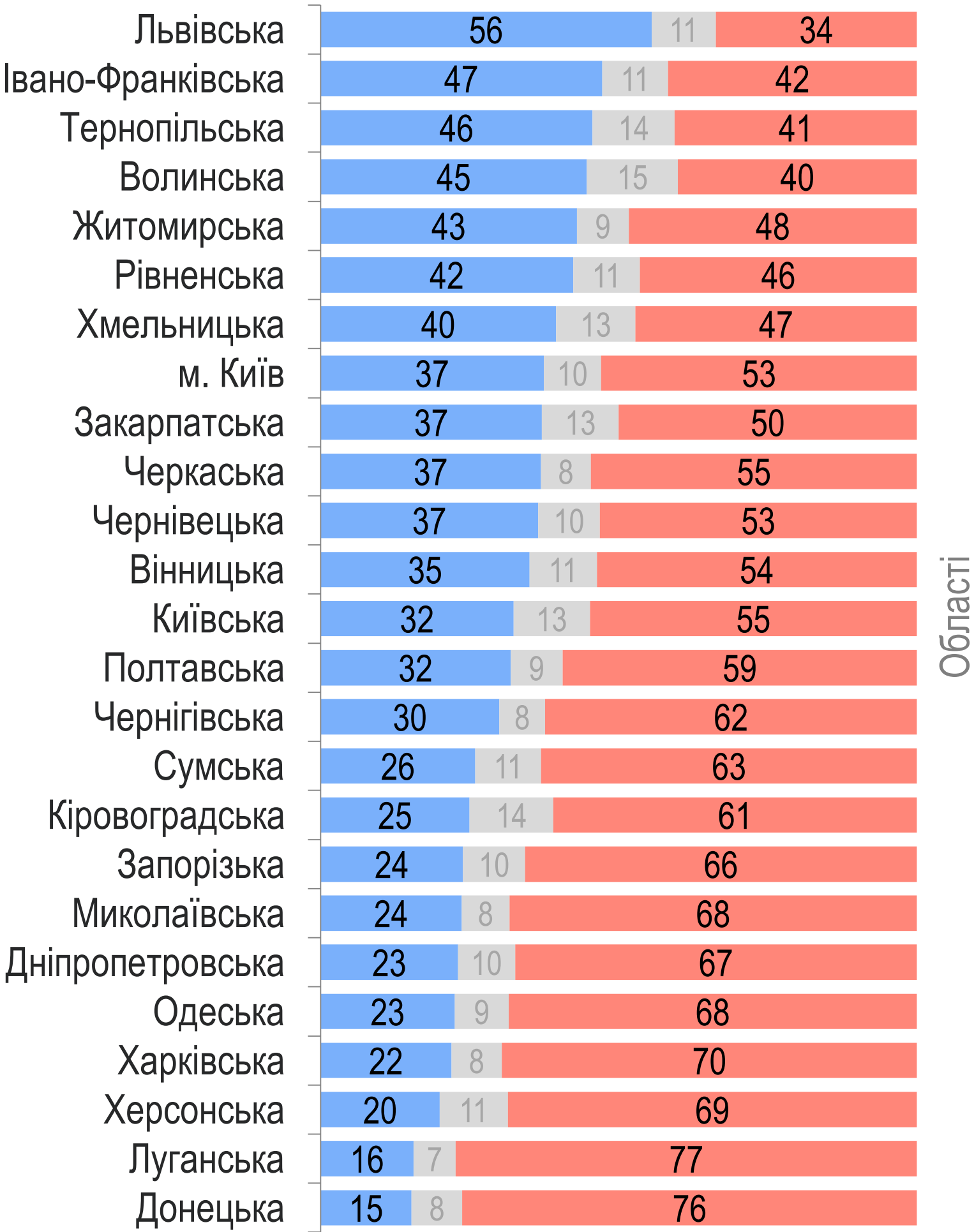
Порівняння періодів по сфері: МЕДИЦИНА

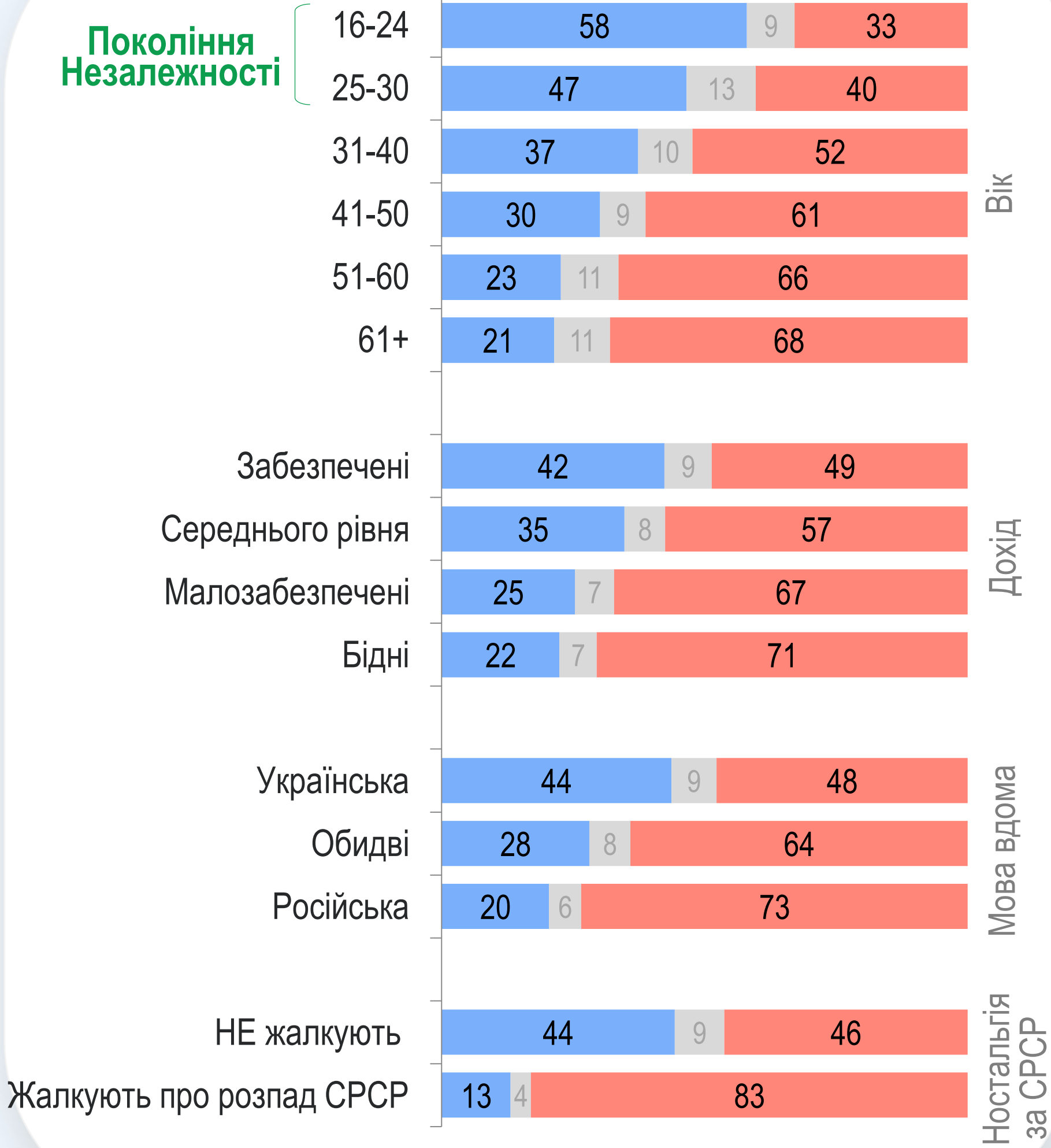
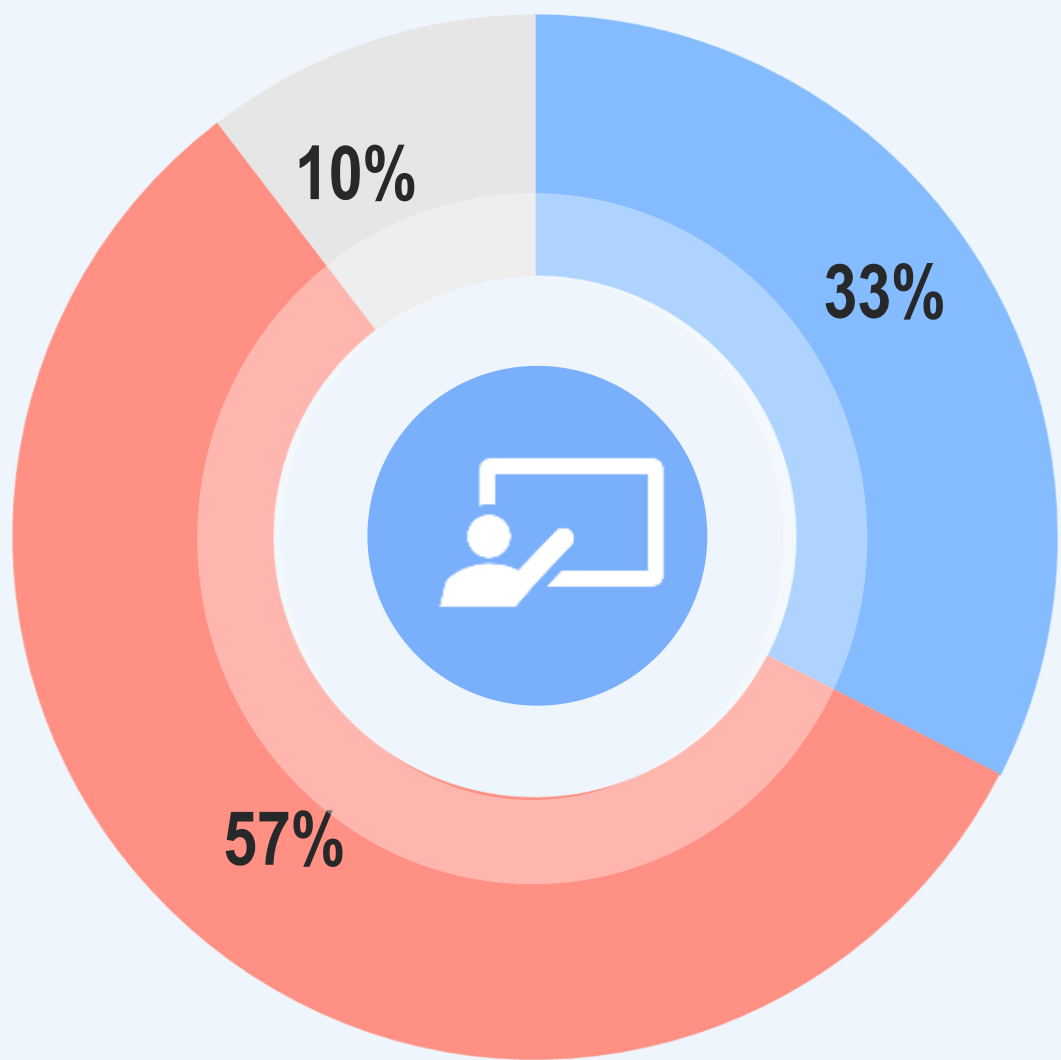
- В сьогоднішній незалежній Україні
- За часів Радянського Союзу
- Нічого не знаю про це/Важко відповісти

Порівняння періодів по сфері: РІВЕНЬ ОСВІТИ

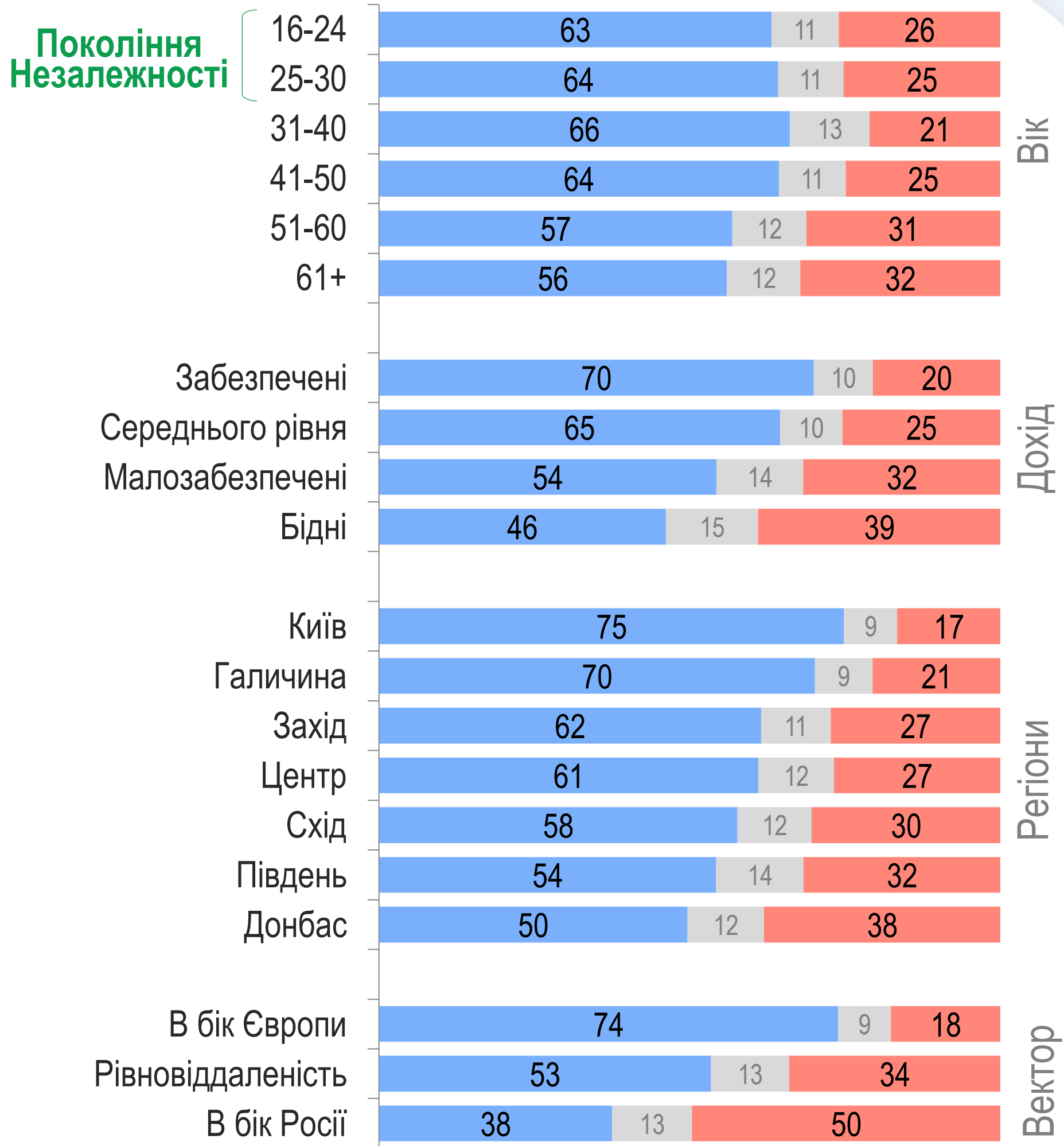
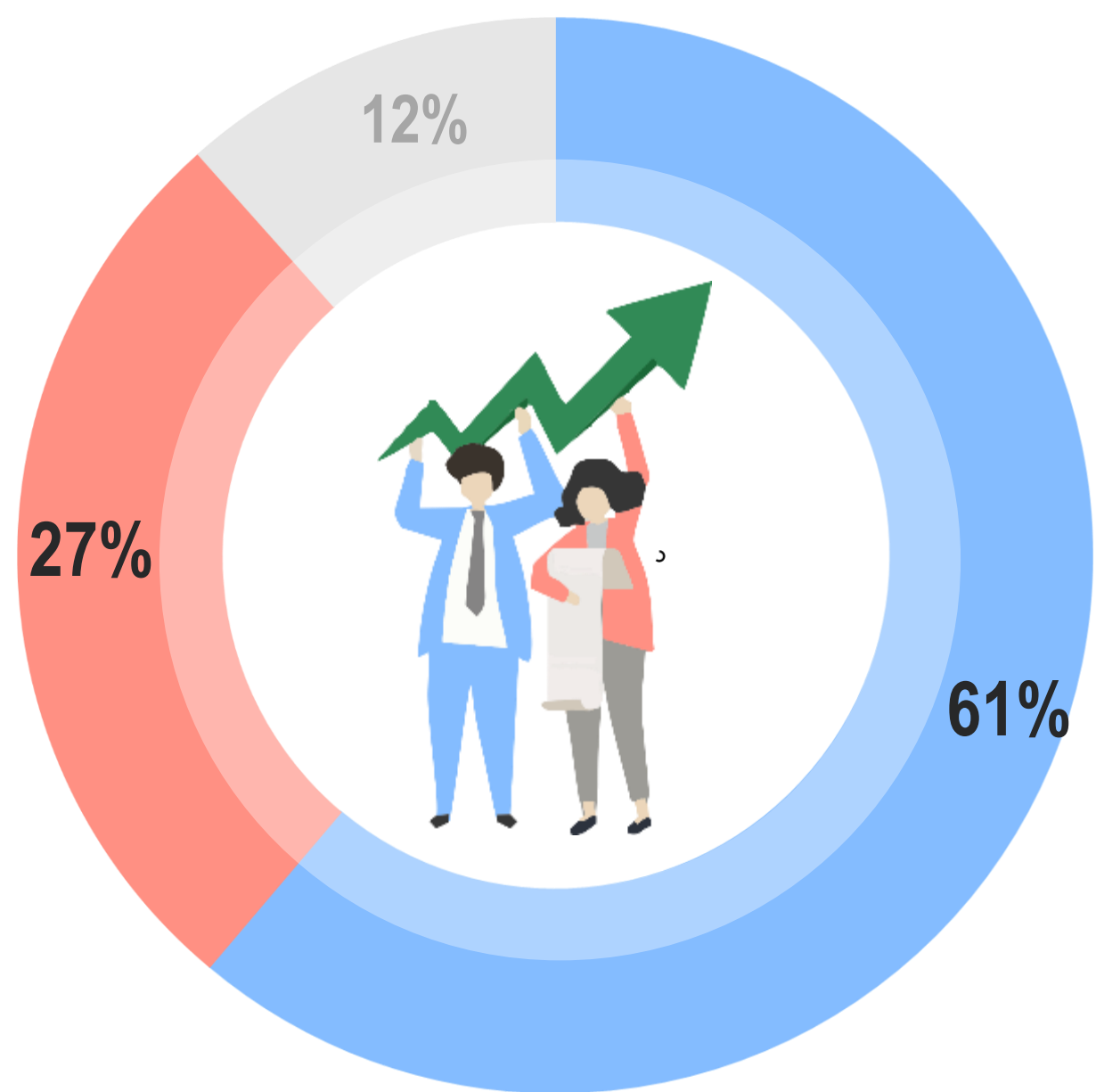

- В сьогоднішній незалежній Україні
- За часів Радянського Союзу
- Нічого не знаю про це/Важко відповісти

Як Ви вважаєте, Україні потрібно розвивати ринкові відносини чи повертатися до планової економіки?

- Розвивати ринкові відносини
- Повертатися до планової економіки
- Важко відповісти

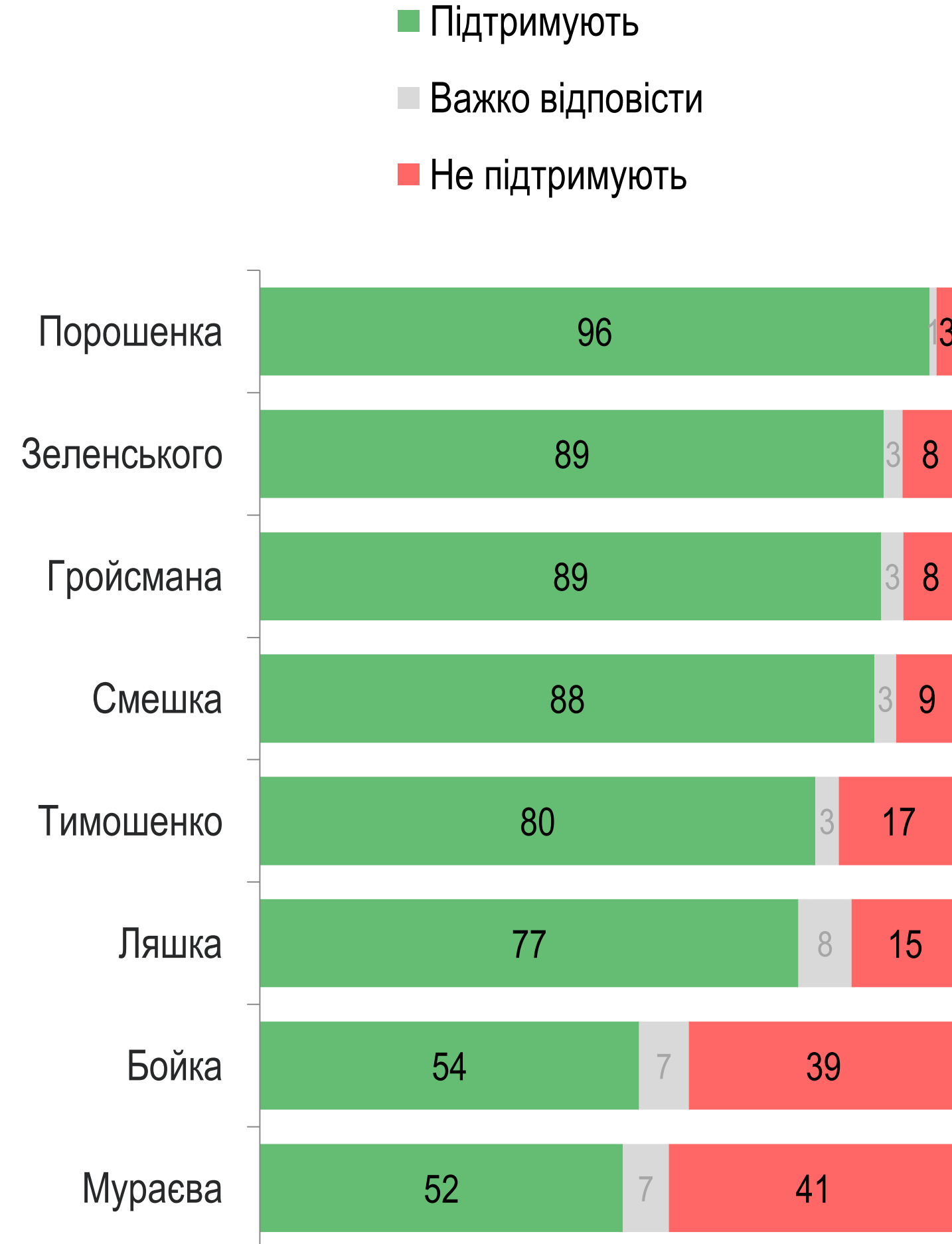

ВИБОРЦІ КАНДИДАТІВ

Ностальгія за СРСР

Підтримка проголошення Незалежності

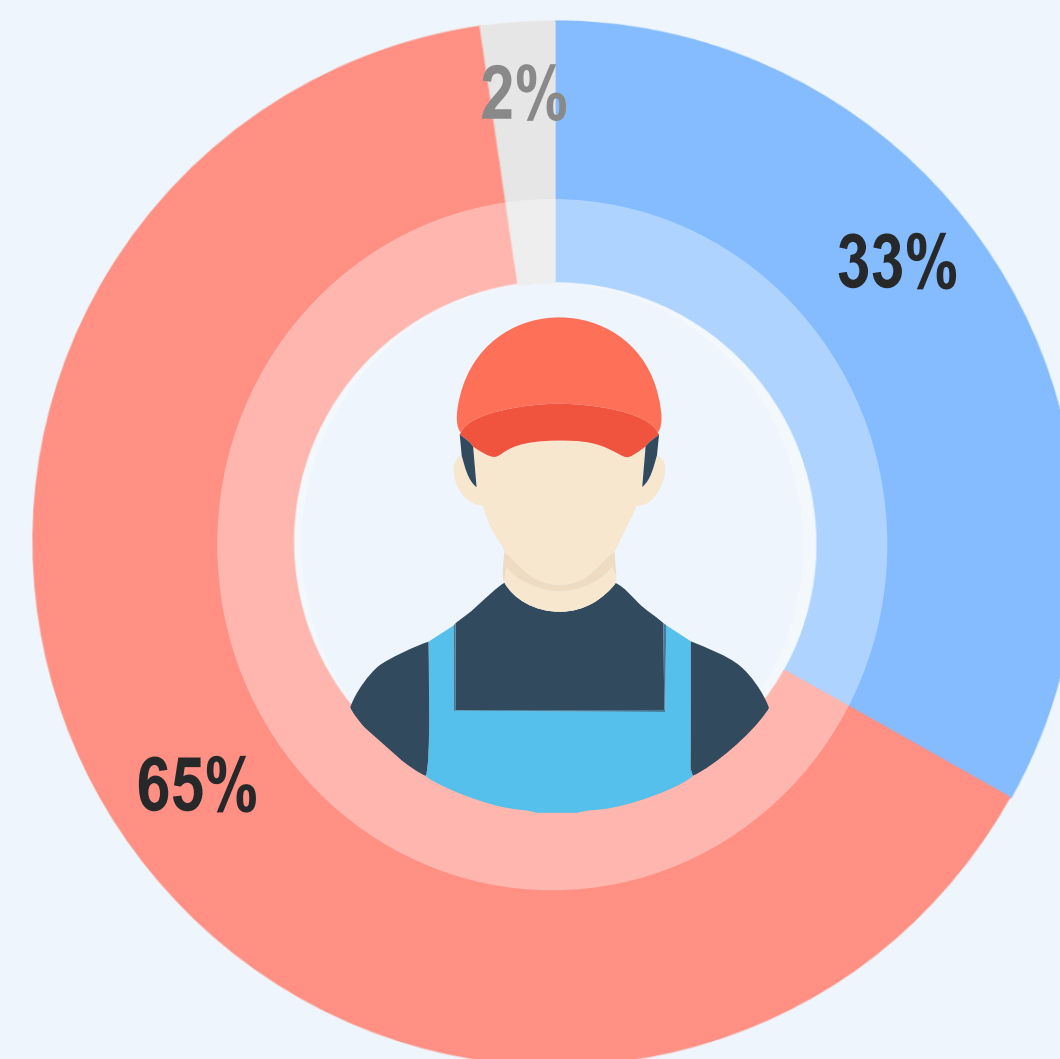

Міграційні настрої

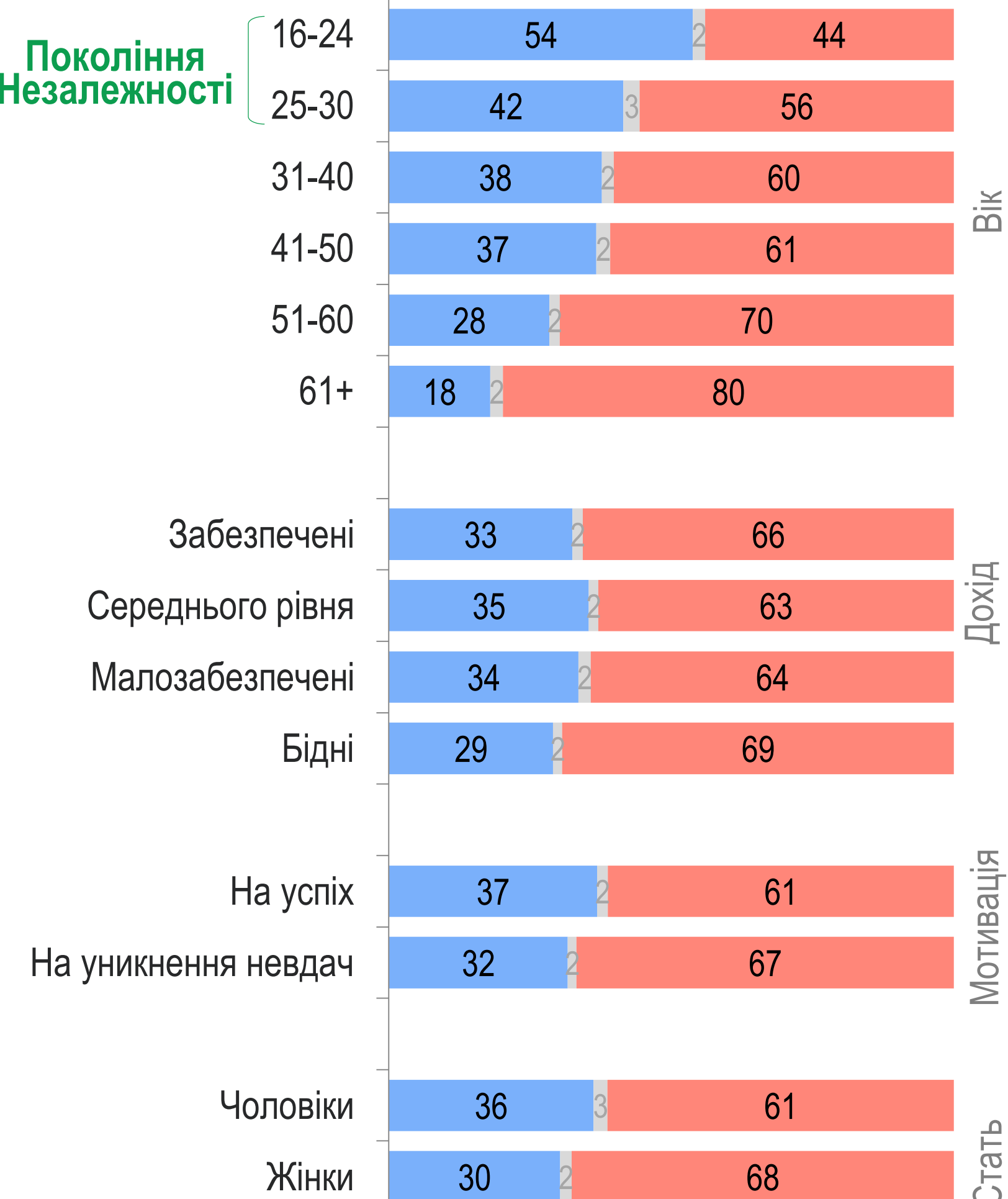
Чи хотіли би Ви працювати за кордоном?

Так Ні Важко відповісти

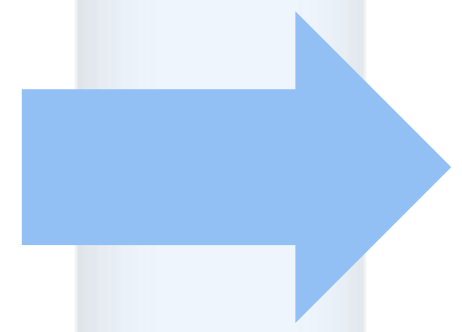
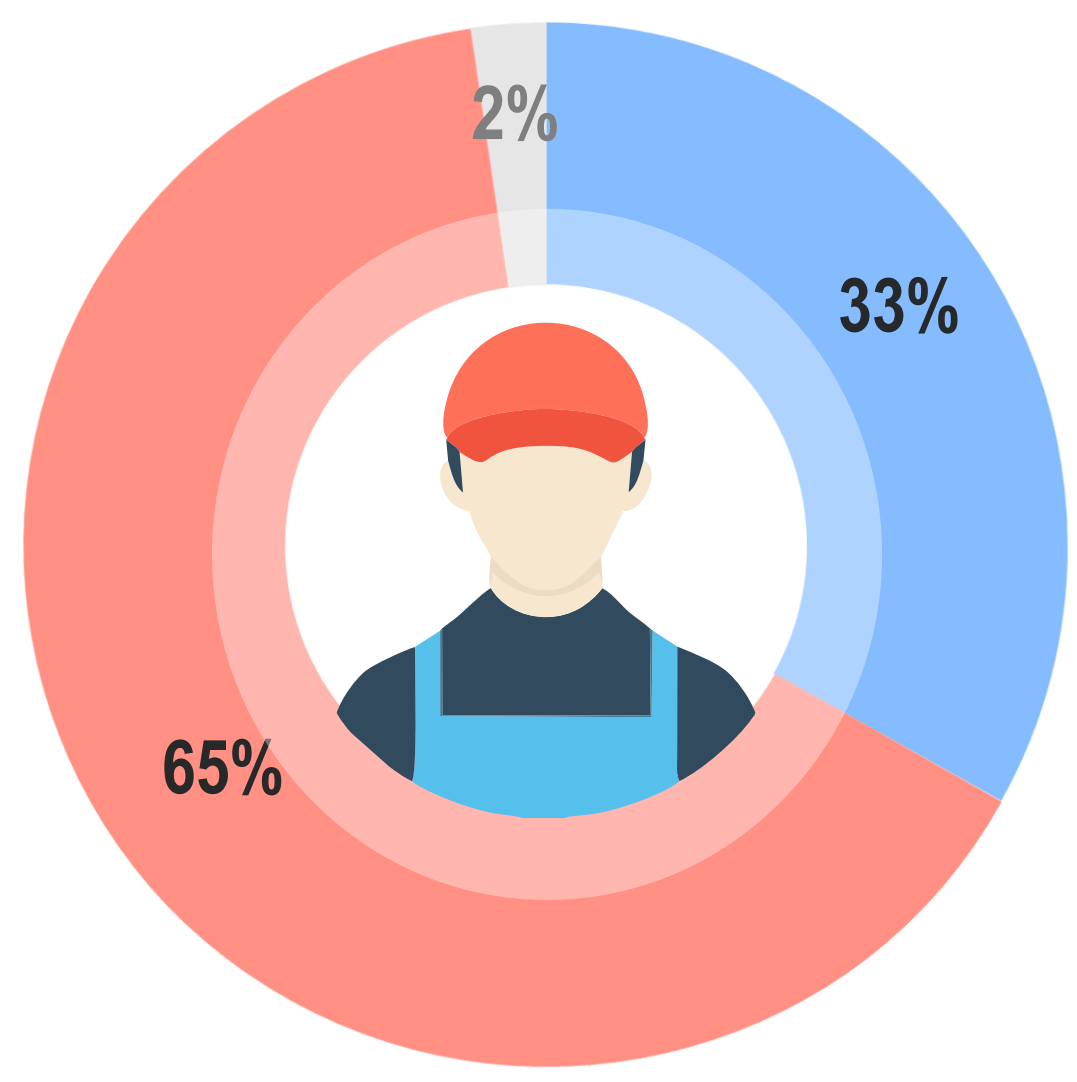

Покоління Незалежності

Чи хотіли би Ви працювати за кордоном?

■ Так ■ Ні ■ Важко відповісти

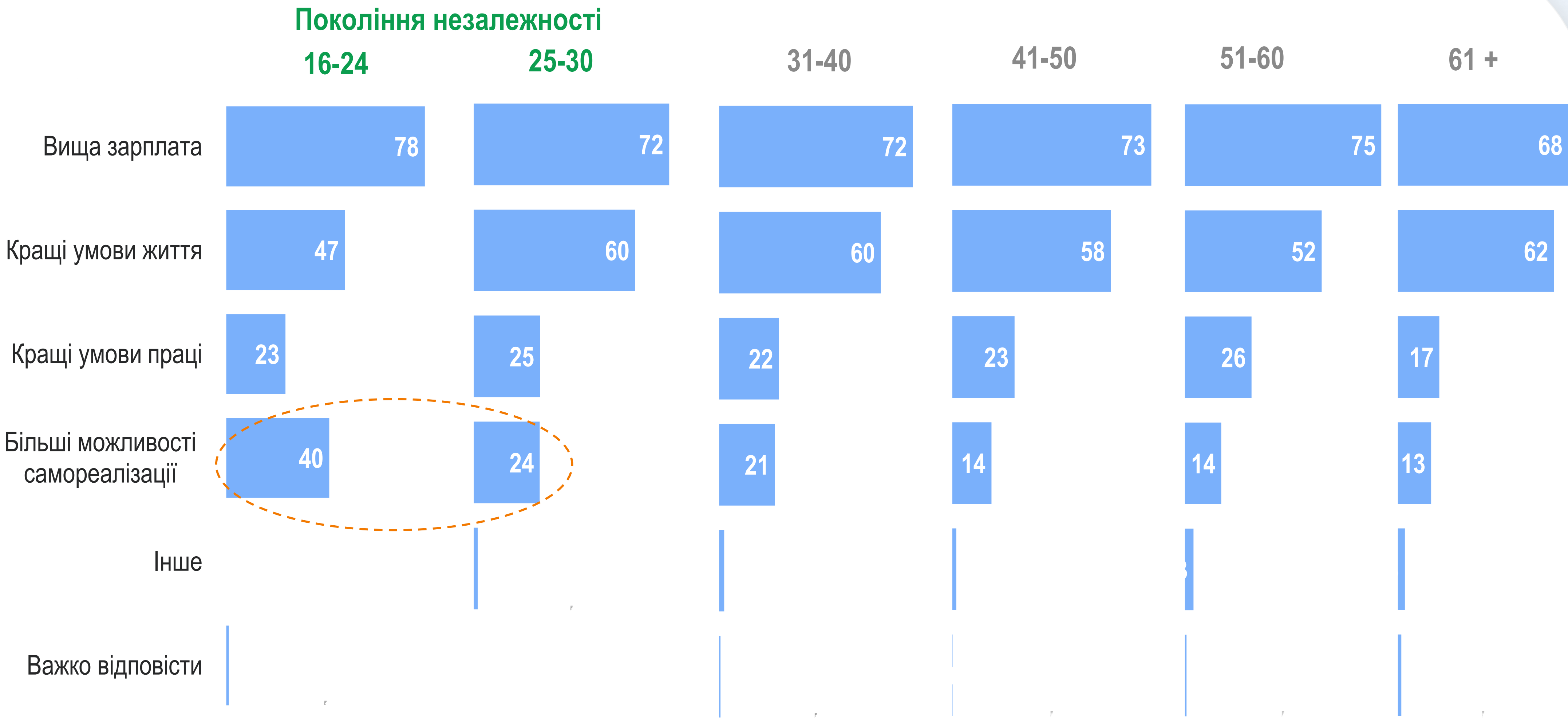
Чому Ви хочете працювати за кордоном?

Серед тих, хто хоче працювати за кордоном

Чому Ви хочете працювати за кордоном?

Не більше двох відповідей

Уявлення про сучасну молодь

Уявлення про молодь

Більшість українців вважає, що розвиток молоді має бути пріоритетом. Цікаво, що вікових відмінностей майже немає – старші так само як Покоління Незалежності бачать пріоритет у розвитку молоді: *«ладно вже я, хоч би діти (онуки) пожили нормально»*. Частково це наслідок відсутності у старших культури *«жити для себе»* і вони раді віддавати краще молоді. Можливо саме тому іноді сучасну молодь вони оцінюють краще, ніж решта вікових груп. Загалом, питання у розділі «Уявлення про молодь» породили значно більше питань і гіпотез, ніж відповідей.

В очах більшості, сучасна українська молодь патріотична та моральна

У виборі працююча чи лінива, відповідальна чи безвідповідальна, думки розділилися навпіл, і, як не дивно, відносна більшість вважають сучасну молодь малоосвіченою. Важливо! В дослідженні ми не встановлювали вік оцінки – кожен респондент сам вирішував, що він розуміє під молоддю. Бо, в цілому, це групи, «молодші за мене». Тому, наприклад, для тих, кому 61+ молодь – це можуть бути люди ближче до 35-40, а для тих, кому 35-40 – це наймолодші (16-24).

Для самої молоді – вони більш патріотичні та моральні, ніж для інших груп, особливо ніж для покоління їх умовних батьків – 31-50. При цьому рівень своєї працюючості вони оцінюють нижче, ніж їх оцінюють старші респонденти, які тримаються думки, що цінність праці має бути для молоді важливою. В цілому **стереотип, що для усіх пенсіонерів молодь якась «не така» не підтвердився!**

На тлі загальних позитивних уявлень є сумніви щодо рівня освіченості. Вірогідно під освіченістю розумілося не тільки рівень освіти, а і широта кругозору, і вихованість, бо за рівнем освіти Україна (статистика) не пасе задніх, більшість вступають в університет або коледж. Інше питання до якості освіти. Як виявило дослідження досить поширеним є міф про те, що *«освіта в СРСР була краща»*, до того ж якщо раніше вища освіта була для «обраних», то зараз система ЗНО спрощує конкуренцію і можливо для когось це видається вже не таким досягненням як раніше. Також, можливо, спрацьовує стереотип *«вони не розвиваються за своїми гаджетами»*.

Жінки оцінюють молодь краще за чоловіків, але жінкам в принципі притаманно ставити іншим вищі оцінки: вони завжди позитивно оцінюватимуть своїх дітей та внуків.

Бідні й малозабезпечені найбільш критично ставляться до молоді, тож можна припустити, що **ставлення до молоді часто обумовлено становищем людини**: *«може мені би краще жилося, якщо б молодь у нас була більш працююча та високоосвічена»*? Або вони ставлять таку оцінку просто за відсутні можливості – *«як молодь може бути розвинена якщо вона мабуть така ж бідна як і я»*?

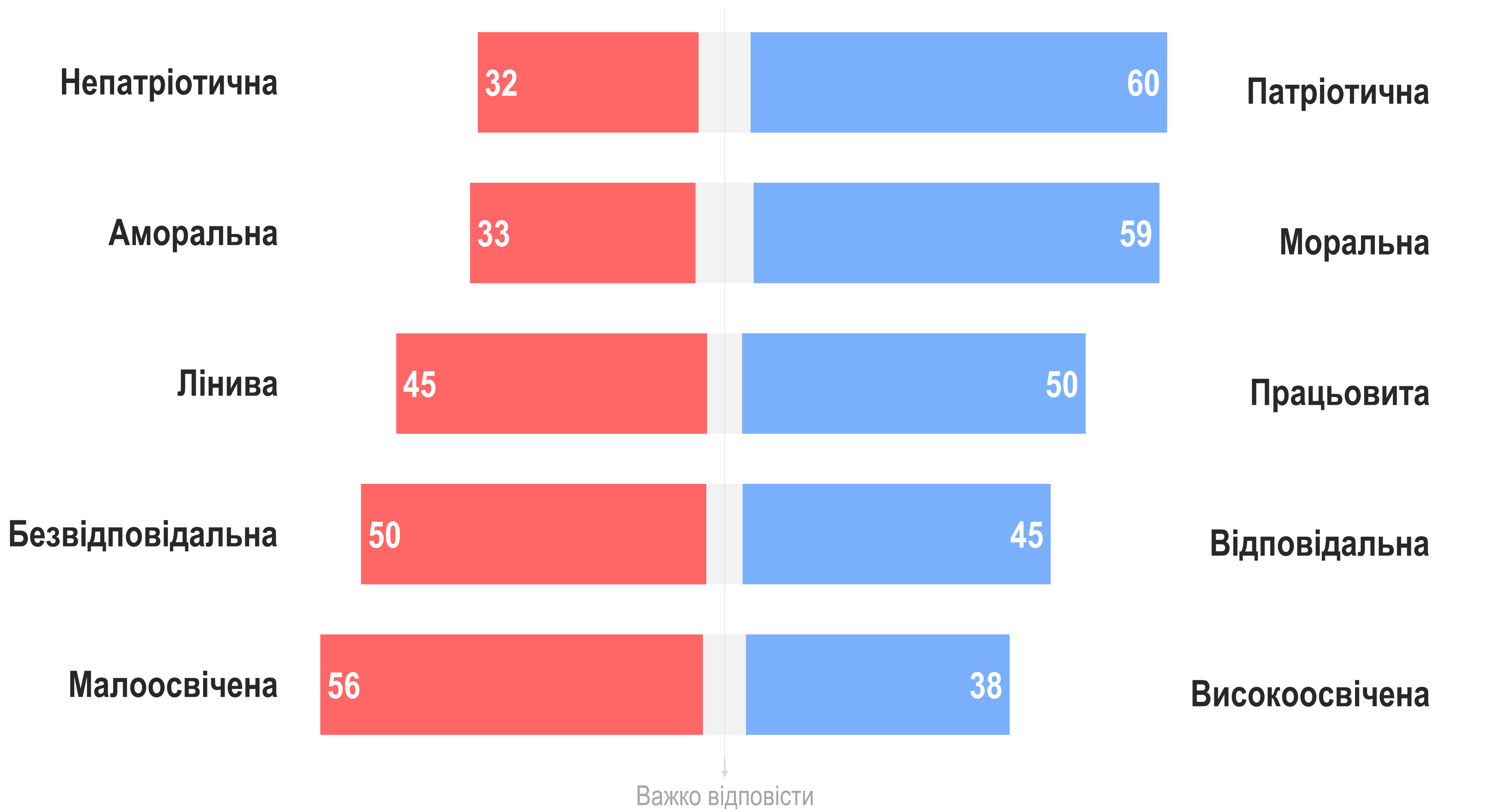
Коли йдеться про молодь, то людина часто розуміє ту молодь, яку бачить навколо себе в своєму регіоні. **Отже, на Заході, Галичині, в Центрі та Києві молодь більш патріотична, відповідальна, працююча.** На Донбасі, Півдні, Сході оцінки молоді найбільш негативні: вона і не патріотична, і неосвічена, і лінива, безвідповідальна, менш моральна. Важливо, що в цих регіонах найвищий рівень ностальгії за СРСР, тож можливо, орієнтовану на Захід молодь вони звинувачують у «неправильному» векторі країни? Це може бути і проекцією тих проблем, що є: *«це все в нас так складається, бо молодь у нас негодяча»*.

Насправді, оцінюючи молодь, люди виражають в цілому своє ставлення до країни. Сучасна українська молодь – це частина країни, її майбутнє. **Ми зафіксували пряму залежність, що чим більше респонденти відчувають гордість і радість за країну, тим більш позитивно вони оцінюють сучасну українську молодь.** Кому сумно і соромно за країну, не бачать в майбутньому позитиву, а молодь для них уособлює це майбутнє.

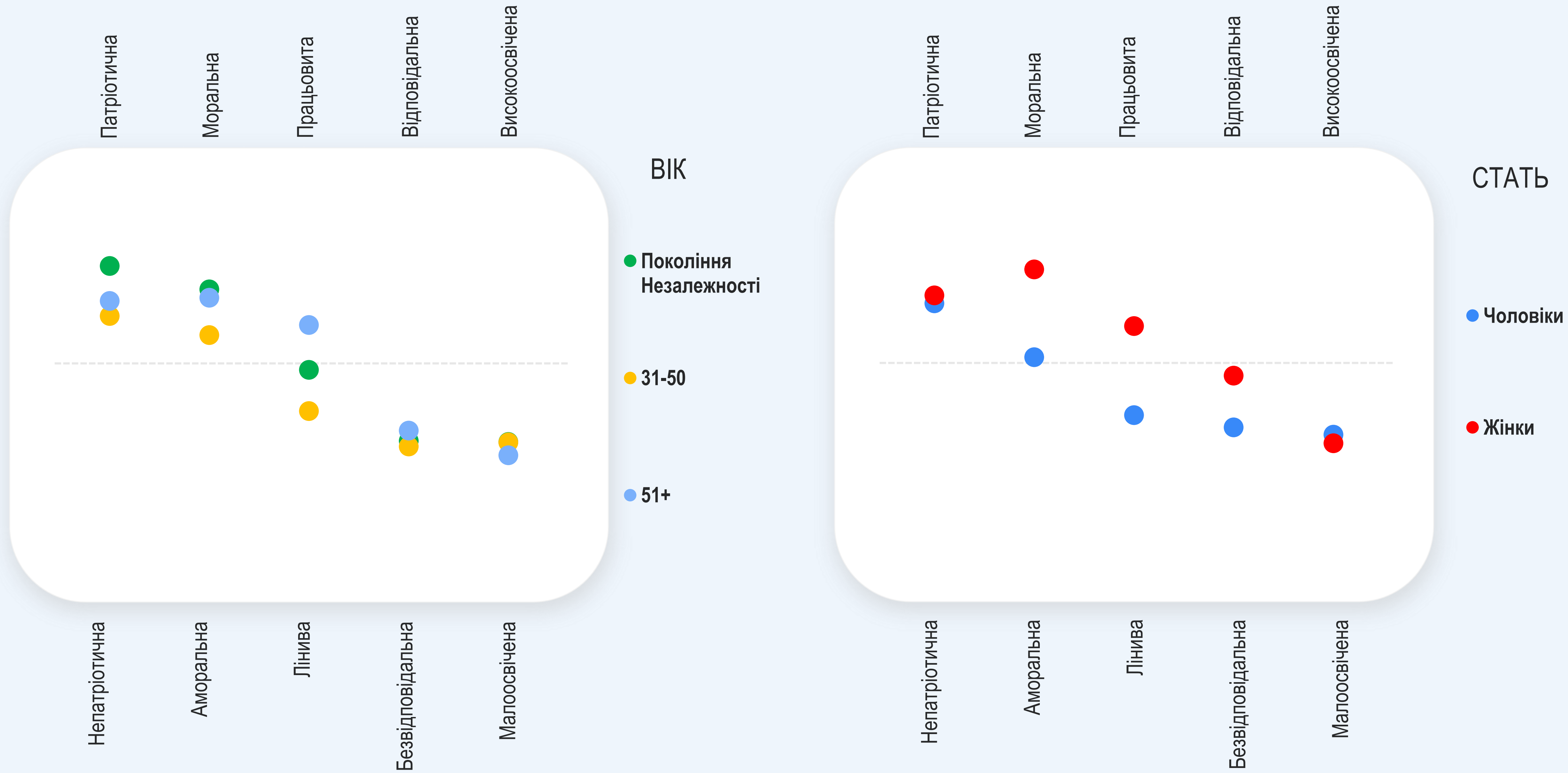
Виборці Зеленського і Порошенка найбільш позитивні в оцінках сучасної української молоді: тільки у Зеленського молодь виходить дещо більше патріотичною та освіченою, а у Порошенка – працюючою, відповідальною та моральною. Як і з регіонами, найбільше негативних оцінок у ставленні до молоді – серед виборців Мураєва, які оцінили освіченість й патріотичність молоді дуже низько. Вона виглядає загалом для них *«дрімучою»*. Вірогідно, ці виборці щось інше розуміють під патріотизмом, або він їм не близький. Виборцям Бойка та Ляшка також недостатньо патріотизму та освіченості Покоління Незалежності.

Уявлення про сучасну українську молодь:

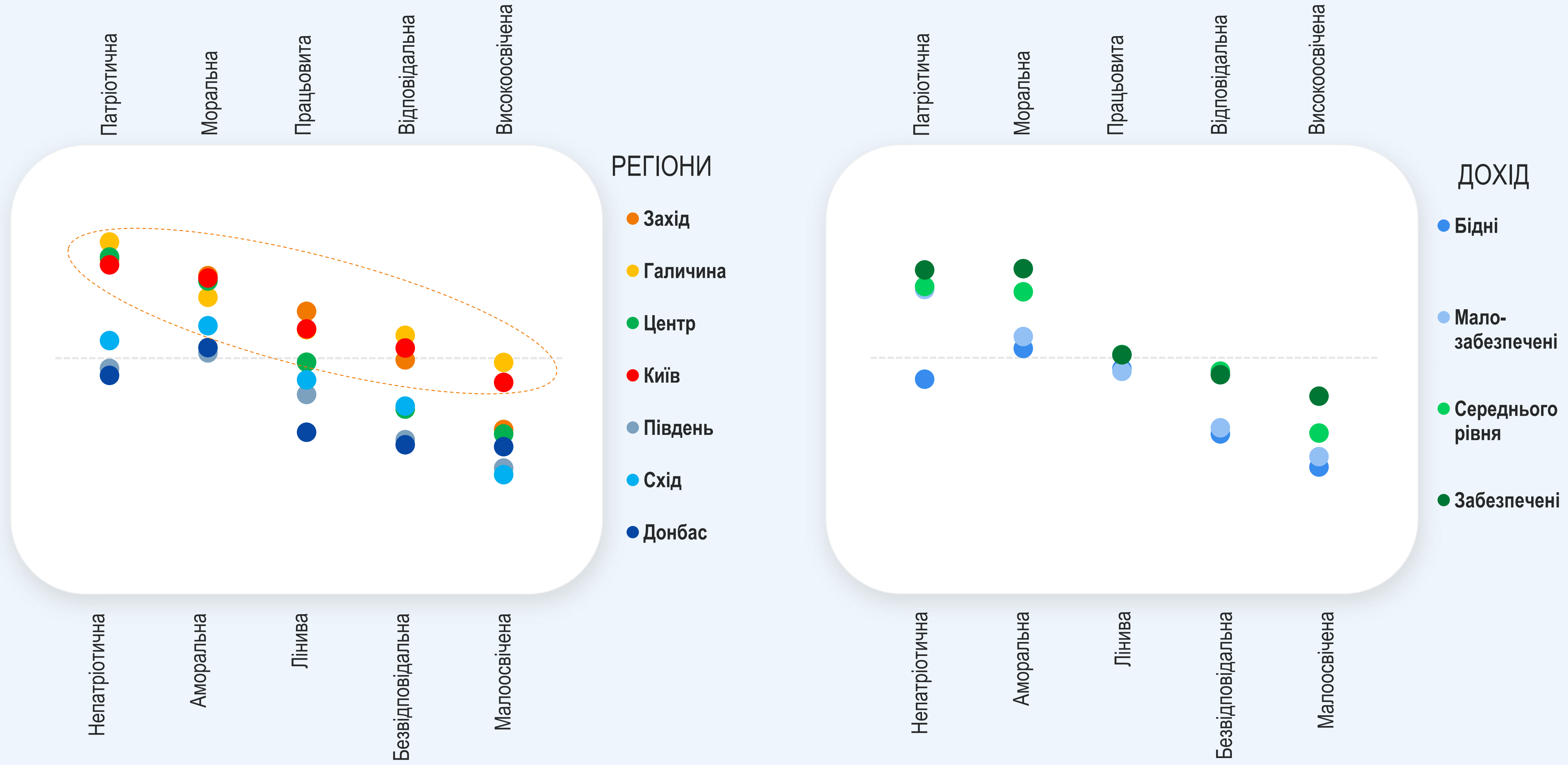
Серед усіх опитаних, вся Україна

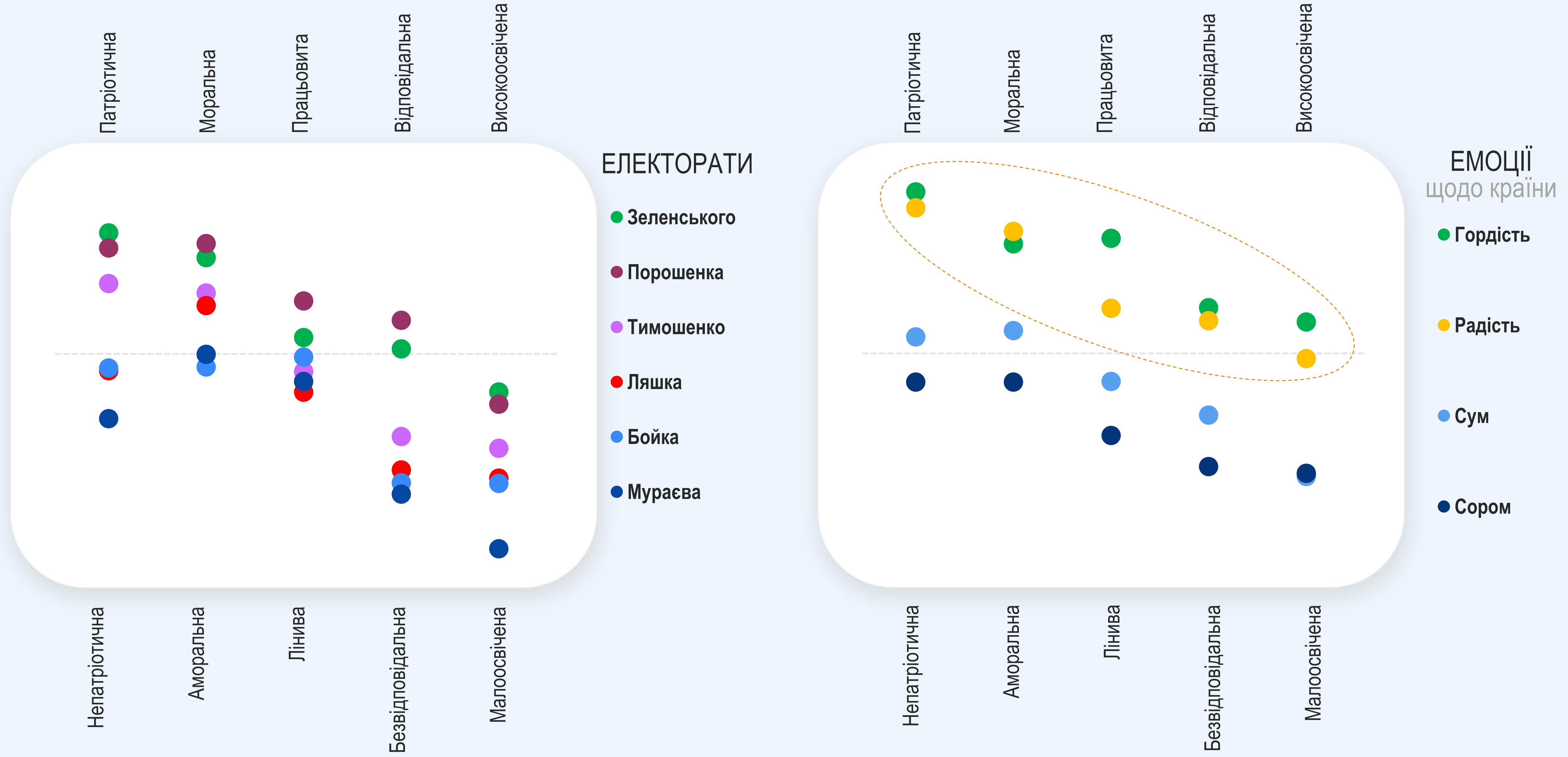
Уявлення про сучасну українську молодь:

Уявлення про сучасну українську молодь:

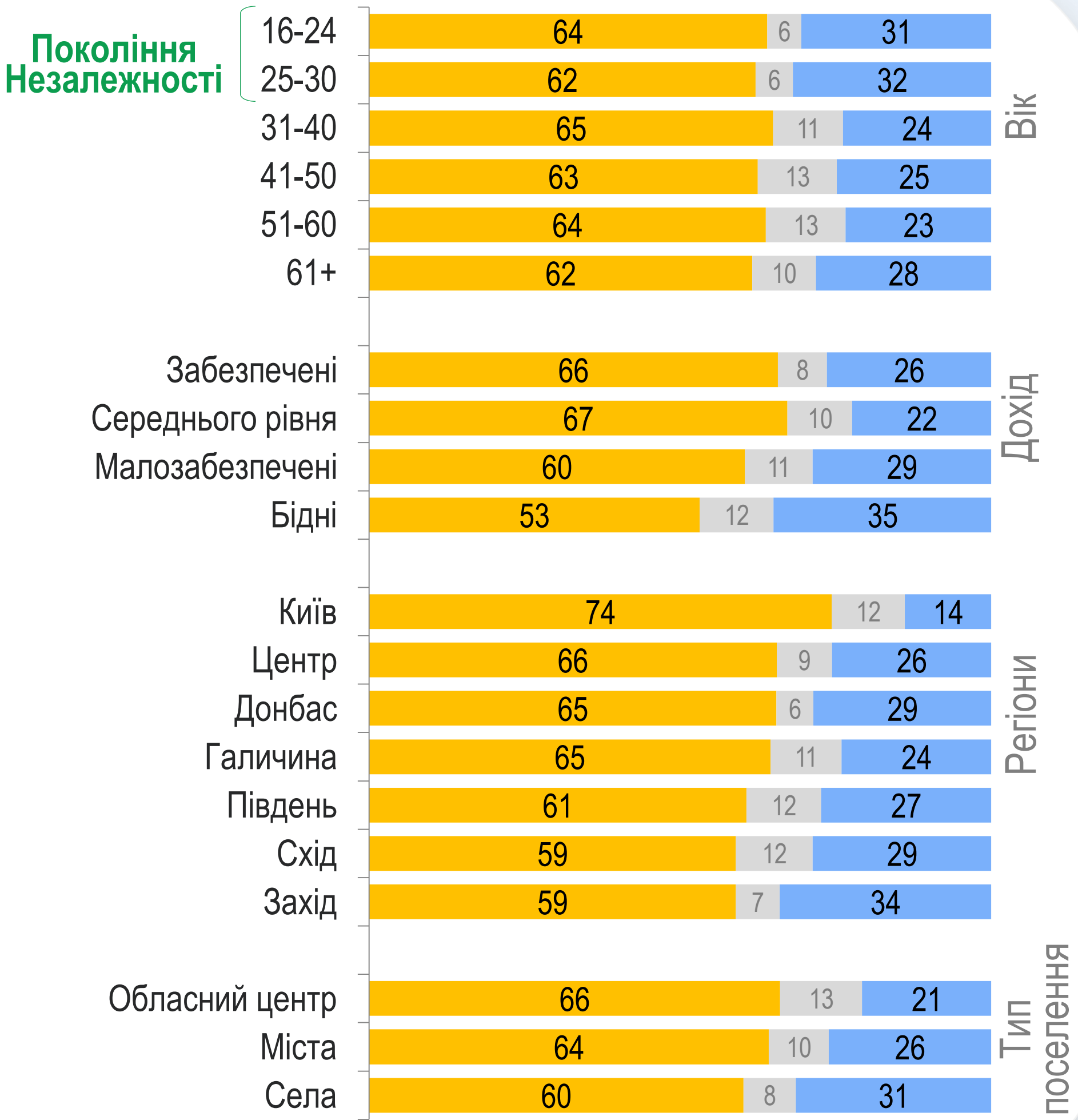
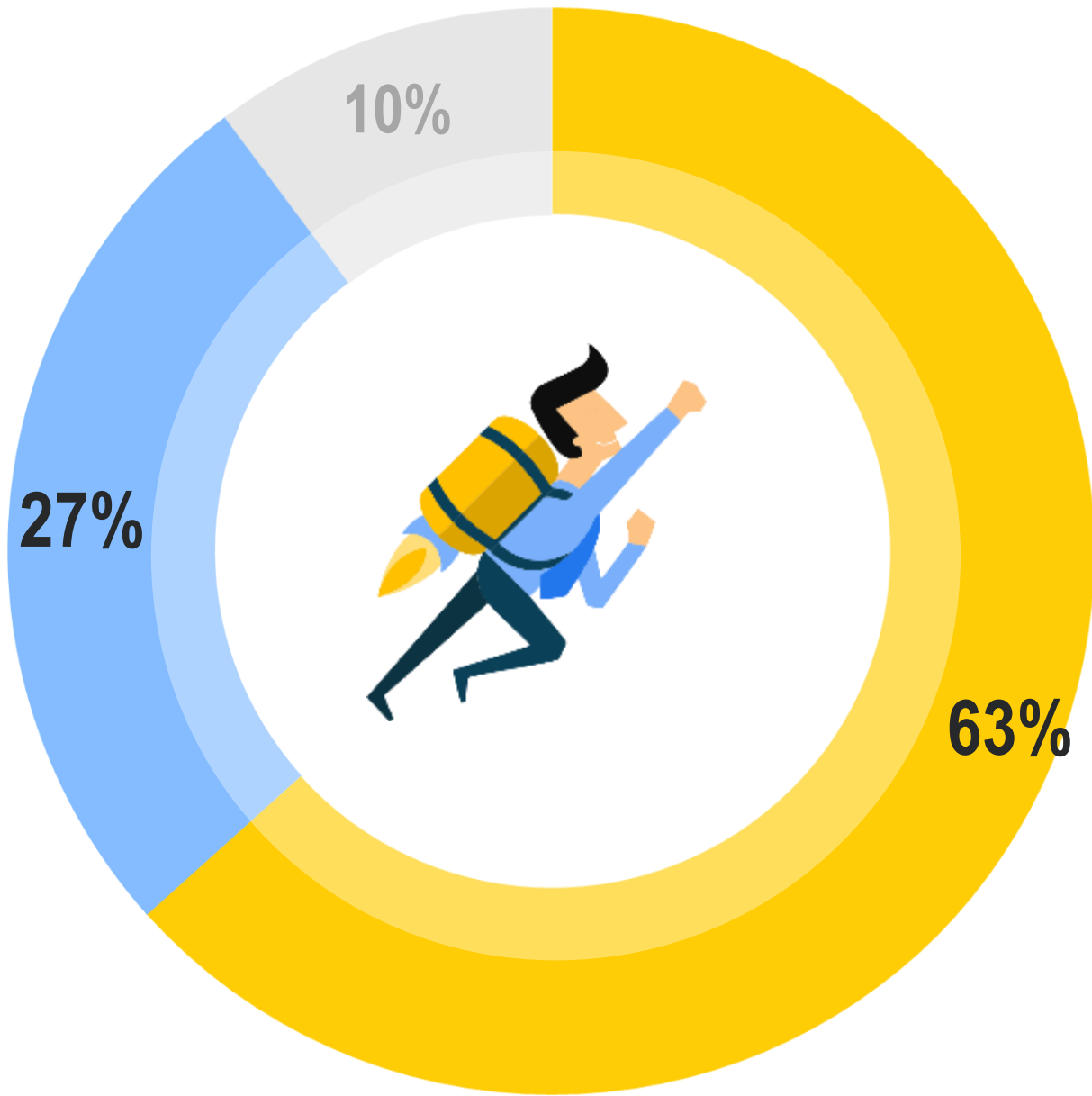

Уявлення про сучасну українську молодь:

На Вашу думку, на що держава має виділяти більше коштів: на розвиток молоді чи на підтримку старших?

- На розвиток молоді
- На підтримку старших
- Важко відповісти

Стиль життя та мрії

СТИЛЬ ЖИТТЯ

Подорожі, спорт, здоровий спосіб життя, музика та саморозвиток – найбільш цікаві сфери українцям сьогодні.

Найменше їх цікавить мода, не дуже привертають увагу релігія, історія, політика. Помірний рівень цікавості щодо екології, кулінарії, технологій, економіки та кіно.

В опитуванні можна було обрати не більше 3 відповідей, отже, мова про те, що цікаво людям в першу чергу. Часто обрані сфери інтересів – це скоріше як би хотілось виглядати у власних очах і очах інших.

Покоління Незалежності цікавить спорт, подорожі, музика та саморозвиток. Характерно, що **музика більше за усі інші групи цікава молоді 16-24 роки. Для них музика – це засіб спілкування та комунікаційний простір.** Також їх найбільше цікавить спорт.

Зміни у сферах життя відбуваються в старшому віці. З віком зростає важливість здоров'я, що стає критичним після 60 років. Крім того, старшим більше інших цікаві політика та економіка (18%), що майже зовсім не цікавить наймолодших. Також після 50 років у сферу інтересів входить релігія. Ще з віком зростає цікавість до екології, природи.

Цікавість подорожами тримається до 60 років, спорт і саморозвиток втрачають позиції після 40. Музика найбільше важлива до 24, але і у решти вона досить представлена у житті. Інтерес до технологій втрачається після 50.

Чоловікам цікавий спорт (48%), жінкам – подорожі (39%) і здоровий спосіб життя (36%).

По-перше, жінки народжують дітей і частіше за ними доглядають. По-друге, ще вимогою до жінок в нашому суспільстві є краса, якій вони більше приділяють уваги. А краса – це також сфера здоров'я. Ще жінкам цікавіша кулінарія (не виключено що через розподіл домашніх обов'язків), а чоловікам – технології. Кіно та релігія також трохи більше приваблюють жінок.

Важливість здорового способу життя для українців не зовсім підтвердилась в питанні про медичні огляди. **Більшість українців не надто опікуються моніторингом свого здоров'я:** кожен другий з опитаних звертається до лікаря тільки коли щось турбує, тоді як медогляд робить лише кожен третій – раз на рік, і кожен десятий – раз у півроку.

Покоління Незалежності проходить медогляд частіше старших. Однак це скоріше зовнішня мотивація, а не внутрішня: бо під час навчання проходження медогляду є обов'язковим. Водночас, більше половини молодих жінок продовжують проходити медогляд навіть після закінчення навчання, тоді як чоловіків таких залишається менше. Чоловікам також варто б було зберегти в середньому віці традицію медичних профоглядів, бо, відповідно до статистики, українські чоловіки не є довгожителами.

Загалом, лише 15% українців у цифрову еру смартфонів більше пишуть, ніж розмовляють по телефону.

Але тренди свідчать, що **молодь в спілкуванні телефоном все більше переходить на повідомлення (51%).** Серед респондентів у віці 16-17 таких взагалі більшість (майже 70%) – для них це нова норма комунікації. Конфлікт поколінь цифрової ери наразі виглядає так: «навіщо дзвонити, коли можна написати» (16-24) / «навіщо писати, коли можна подзвонити» (40+).

Мрії

Українці мріють про **міцне здоров'я** (58%). Хороший фізичний стан – це одна з базових потреб людини. Пандемія, яка є загрозою здоров'ю, також могла вплинути на актуалізацію цього показника.

Соціально-економічні проблеми та кризи, рівень бідності вивів **підвищення зарплат та пенсій** на 2 місце (41%) в рейтинг мрій українців.

Мрія про **дітей та онуків** – на третьому місці (40%), бо це екзистенційна мета людини в принципі – продовжити свій рід і позбутися тривоги залишитися самотнім.

Ми вже з'ясовували у трудових мотиваціях, що кар'єра українцям не дуже потрібна, тут це підтверджується. Лише 10% мріють про неї серед усіх. Матеріальні надбання (16%) і подорожі (17%) є дещо важливішими.

Щасливе кохання – не головна мрія (14%), бо вірогідно більшою мрією є все ж таки створення родини. Частково це представлено у дітях та онуках. Також для багато кого ця мрія вже здійснилась, хоча для молодших ще актуальна. Можна зробити висновок, що діти важливіші за стосунки в шлюбі – це український варіант, хоча він не є таким всюди.

Жінки раніше чоловіків починають мріяти про здоров'я: вже у 25 років 60% жінок мріють про здоров'я, для з чоловіків ця мрія актуалізується після 50 років. Це частково пов'язано з репродукцією і зовнішністю, які важливіші жінкам, а також зі стереотипом, що чоловікам турбуватися про здоров'я не пасує («терпи, мужик»).

Стереотип, що народження дітей більш важливе для жінок, не підтвердився. Насправді у мрії про дітей і онуків немає суттєвих різниць за статтю.

Але подорожі, як і у сферах інтересів, – це більше про жінок, зокрема до 40 років.

Найбільше про кар'єру мріють молоді жінки 16-24 роки – 45%.

Молоді хлопці цього ж віку більше зорієнтовані на власну справу (38%), ніж на кар'єру і ніж жінки їх віку (28%).

Навряд це говорить про те, що чоловіки не будуть робити кар'єру, але для них – це вимога до їх ролей. Молоді дівчата в своєму віці достатньо емансиповані, це може бути мрією на фоні того, що про дітей вони ще не думають.

Однак у 25-30 років таких жінок вполовину меншає (21%) – бо з'являється ще мрія про дітей і родину, а тут вже доводиться розставляти пріоритети. Тож як би сучасний світ не намагався створити умови для поєднання кар'єри та дітей, все одно кар'єра з їх появою уповільнюється.

Власна справа – це про самостійність і це важлива характеристика сьогоденної здорової маскулінності. Мрія про великий будинок дещо більш важлива жінкам – при наявності дітей вони більше прив'язані до дому.

Цікаво, що мрія про кар'єрний ріст різко втрачає свої позиції після 31 року і у жінок і у чоловіків – це дуже рано. Може бути пов'язано з ситуацією на ринку праці в Україні – дискримінацією за віком, і з появою своєї родини та дітей. Також, можливо, це для когось сучасний тренд гедонізму – що життя повинно приносити задоволення, а «трудоголіки» не кращий взірець для наслідування. Тому якість трудового життя та професійний розвиток у цінностях можуть випереджати кар'єру.

Про щасливе кохання у всіх вікових категоріях дещо більше мріють чоловіки, ніж жінки, хоча різниця не суттєва.

Мотивованим на успіх більш важливі подорожі, великий будинок, кар'єрний ріст, власна справа та навіть кохання. Можна припустити, що під «успіхом у житті» розуміється все ж таки отримання матеріального та соціального статусу, при цьому власними силами.

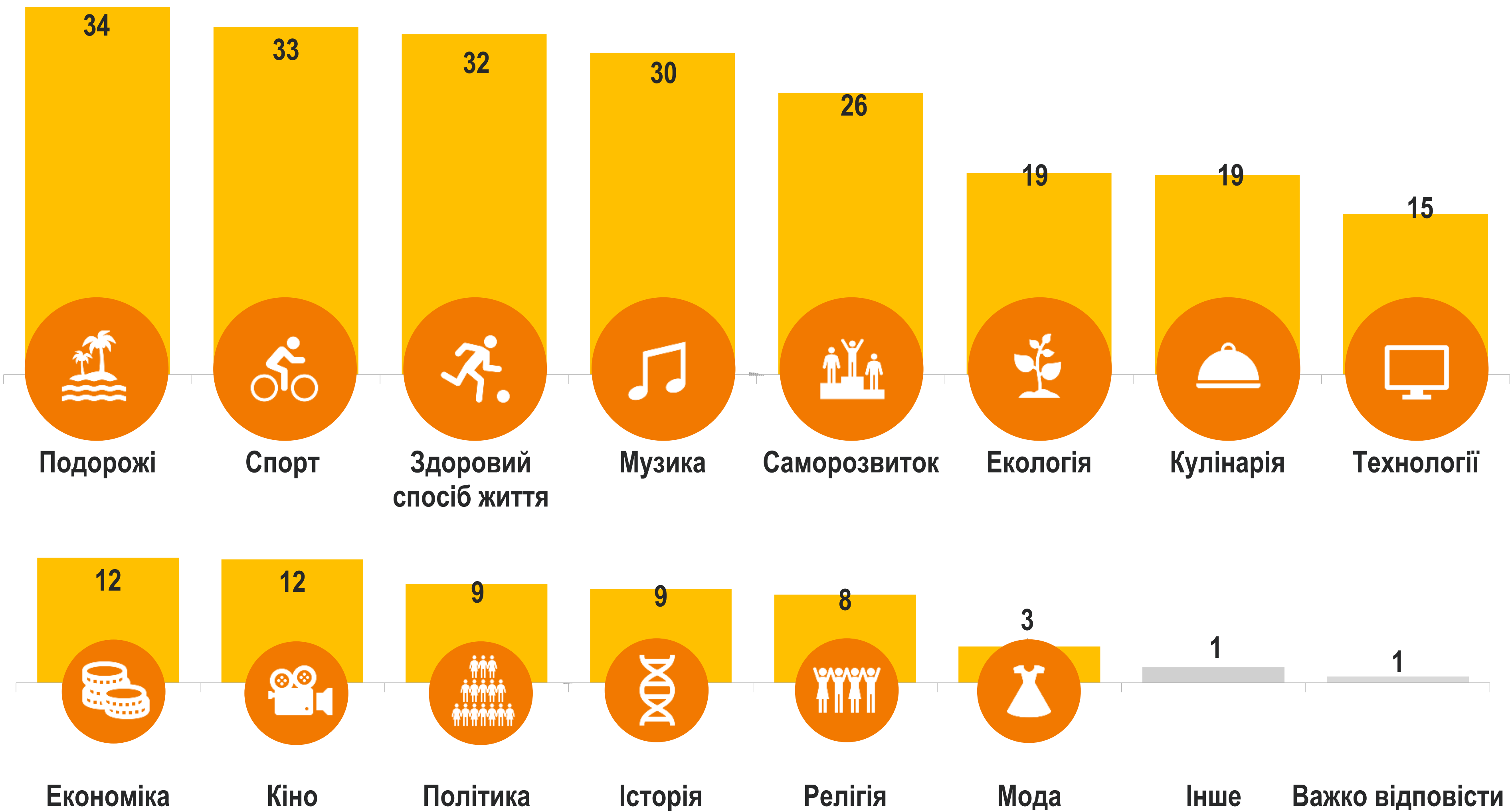
Чим вища оцінка себе через 10 років, тим про більшу кількість речей людина дозволяє собі мріяти. Вона орієнтована не так на базовий рівень, як на підтвердження соціального та матеріального статусу, відкритості до нового та мобільності, отримання задоволення від життя.

З тих, хто хоче працювати закордоном, лише кожен десятий мріє про переїзд туди. При цьому вони більше мріють про подорожі, кар'єру, власну справу, що робота закордоном ймовірно і може забезпечити.

Сфери інтересів українців

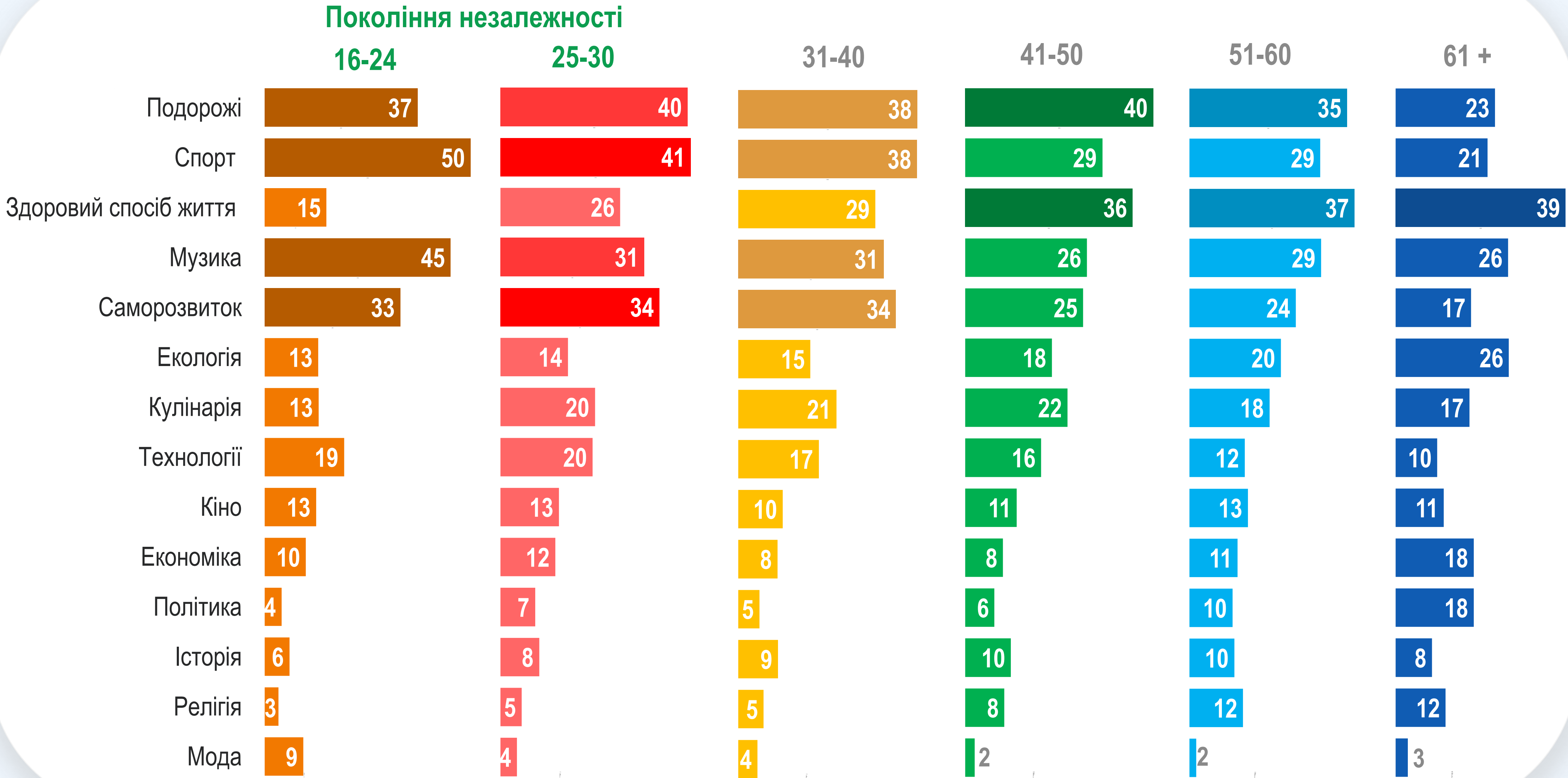
Серед усіх опитаних, вся Україна

Не більше трьох відповідей

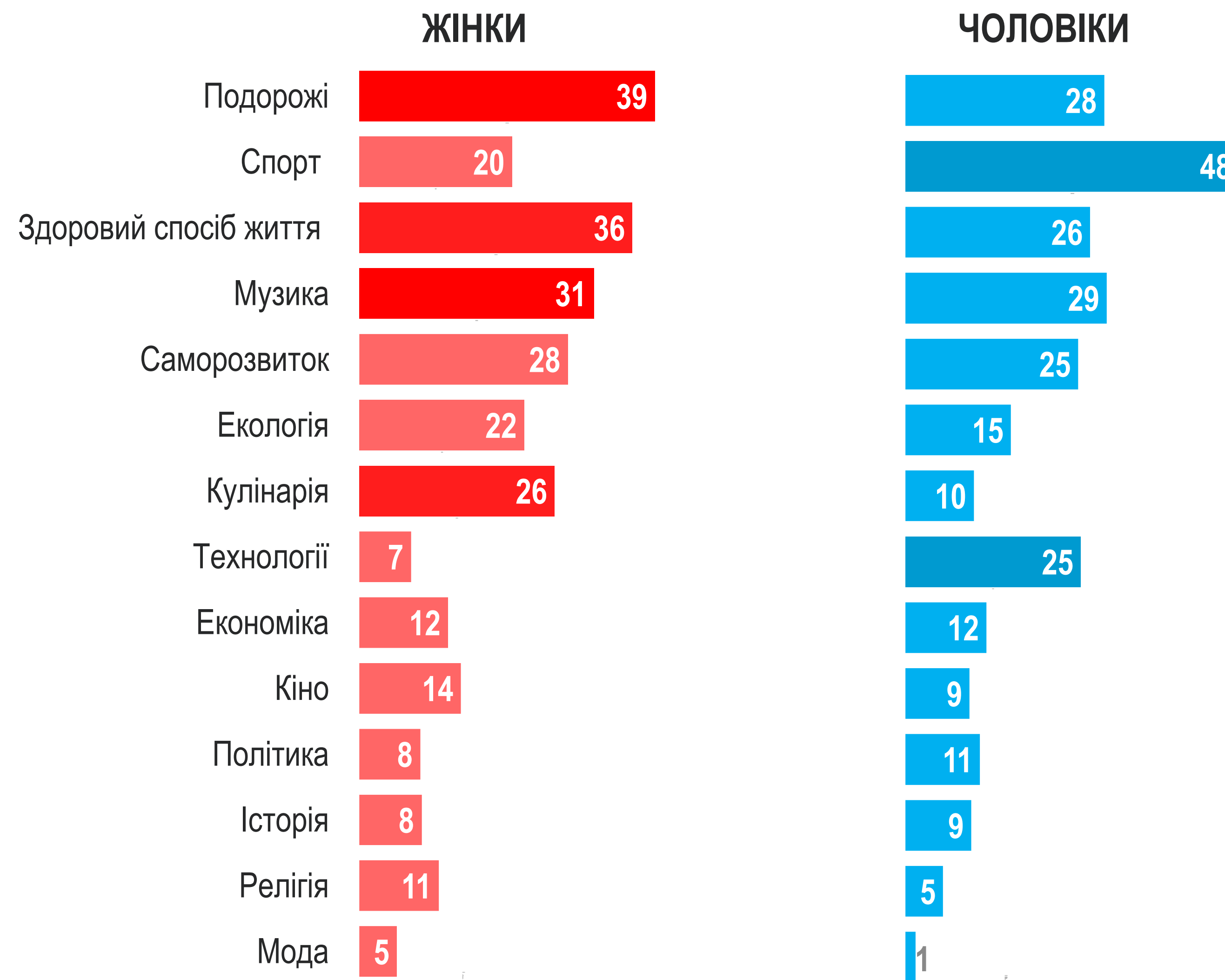
Сфери інтересів українців | вік

Не більше трьох відповідей

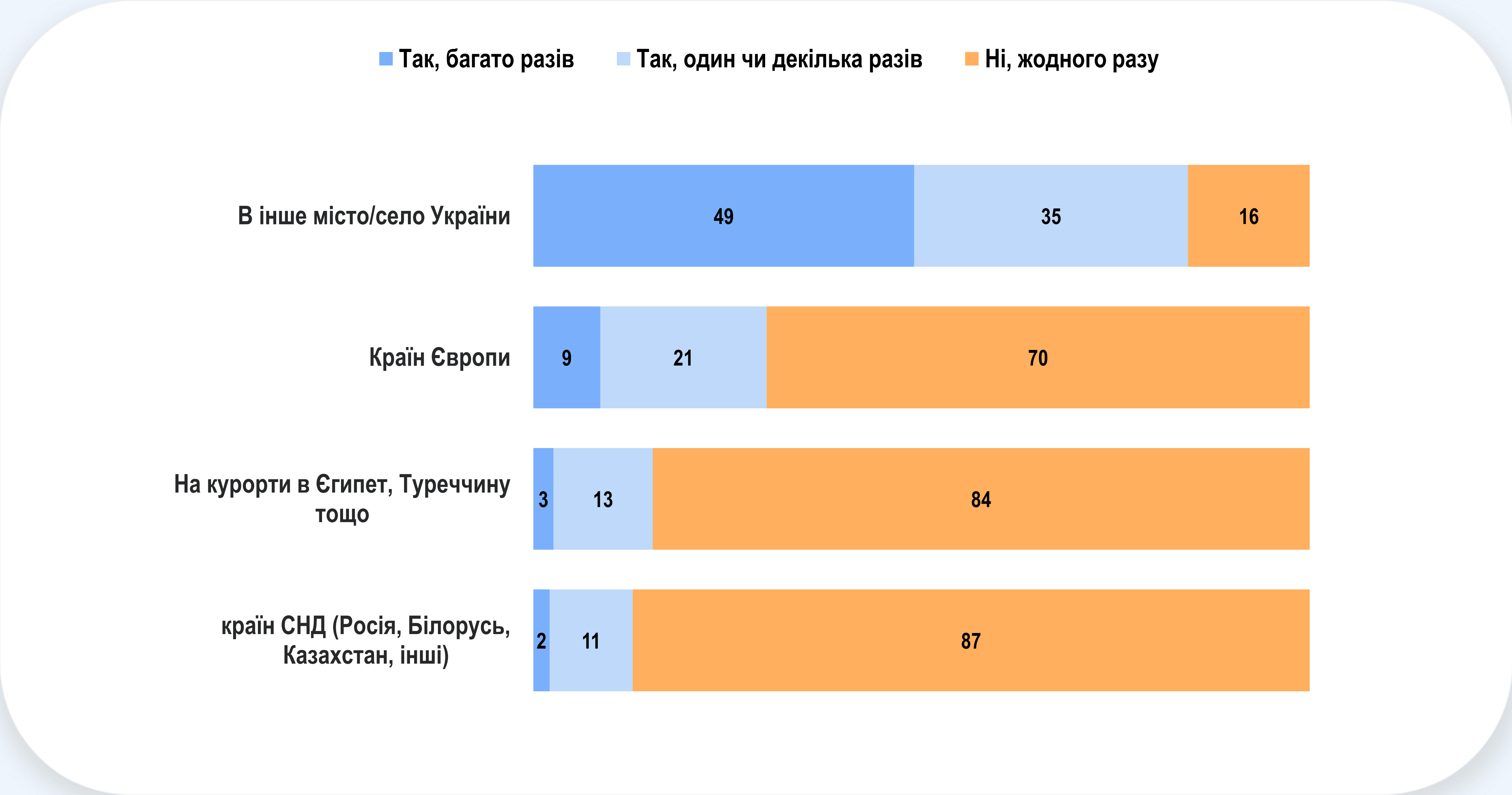
Сфери інтересів українців | стать

Не більше трьох відповідей

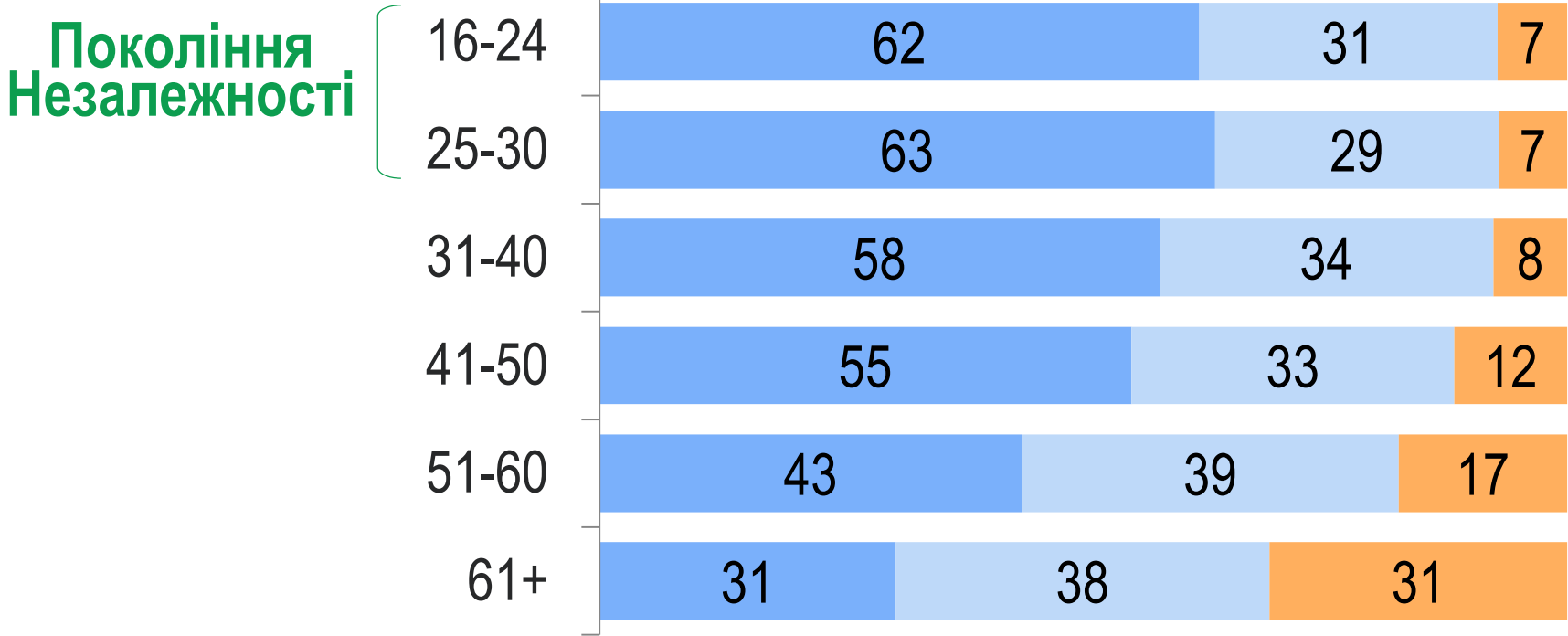
Чи виїжджали Ви протягом останніх 5 років з Вашого населеного пункту і як часто до ...?

Серед усіх опитаних, вся Україна

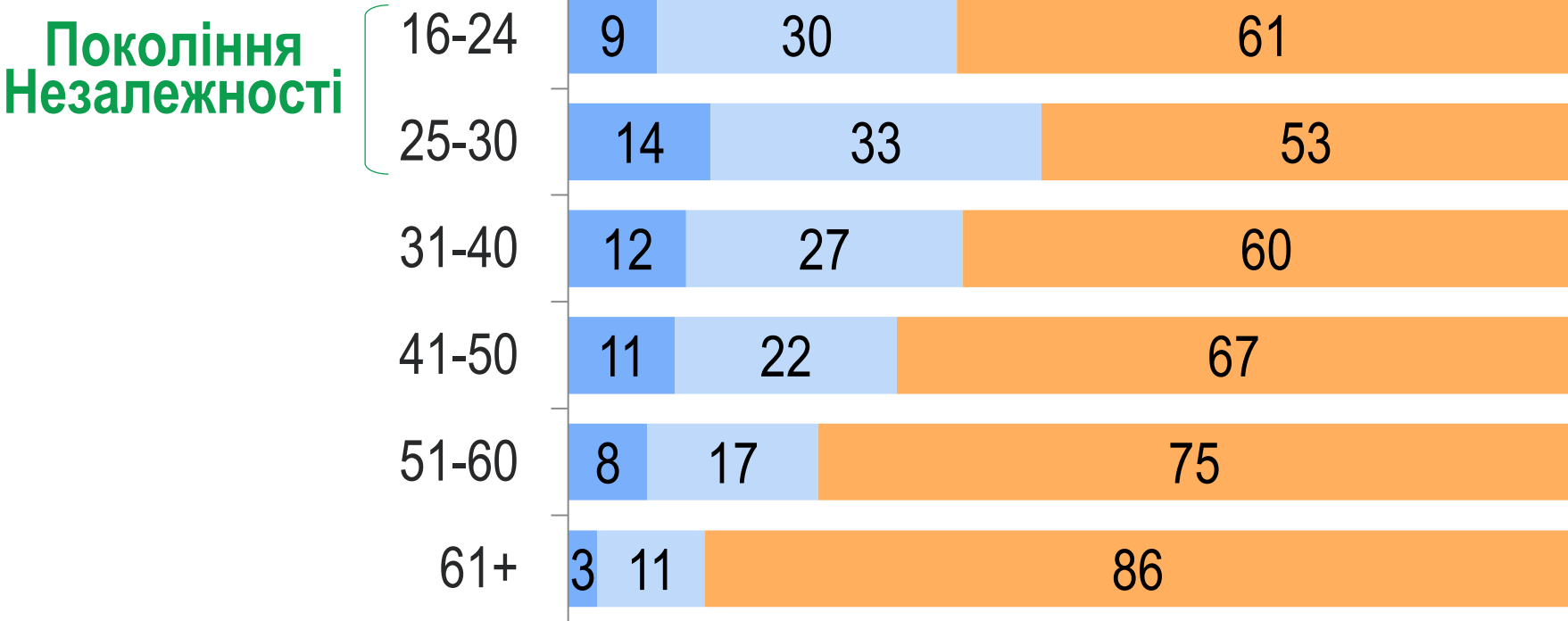

Виїзд з населеного пункту | вік

В інше місто/село України

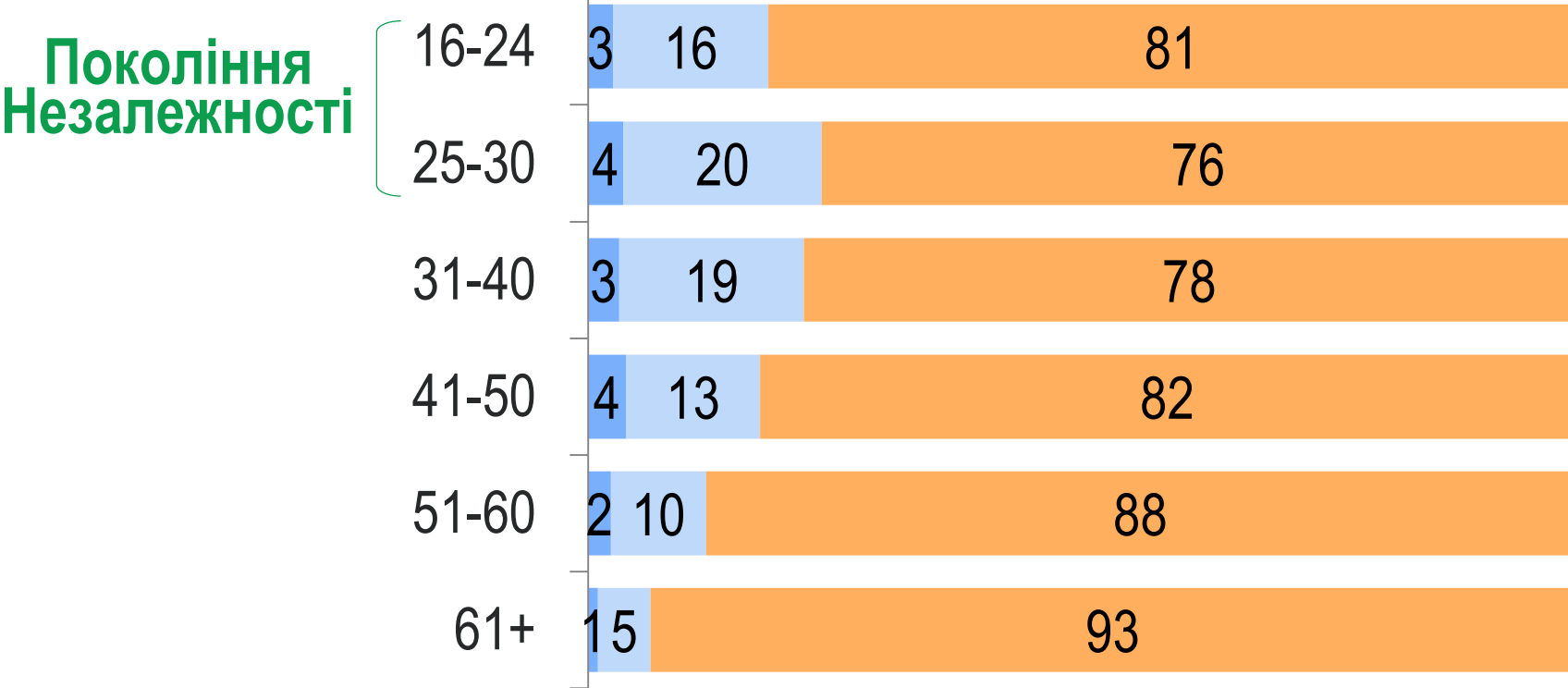

Країн Європи

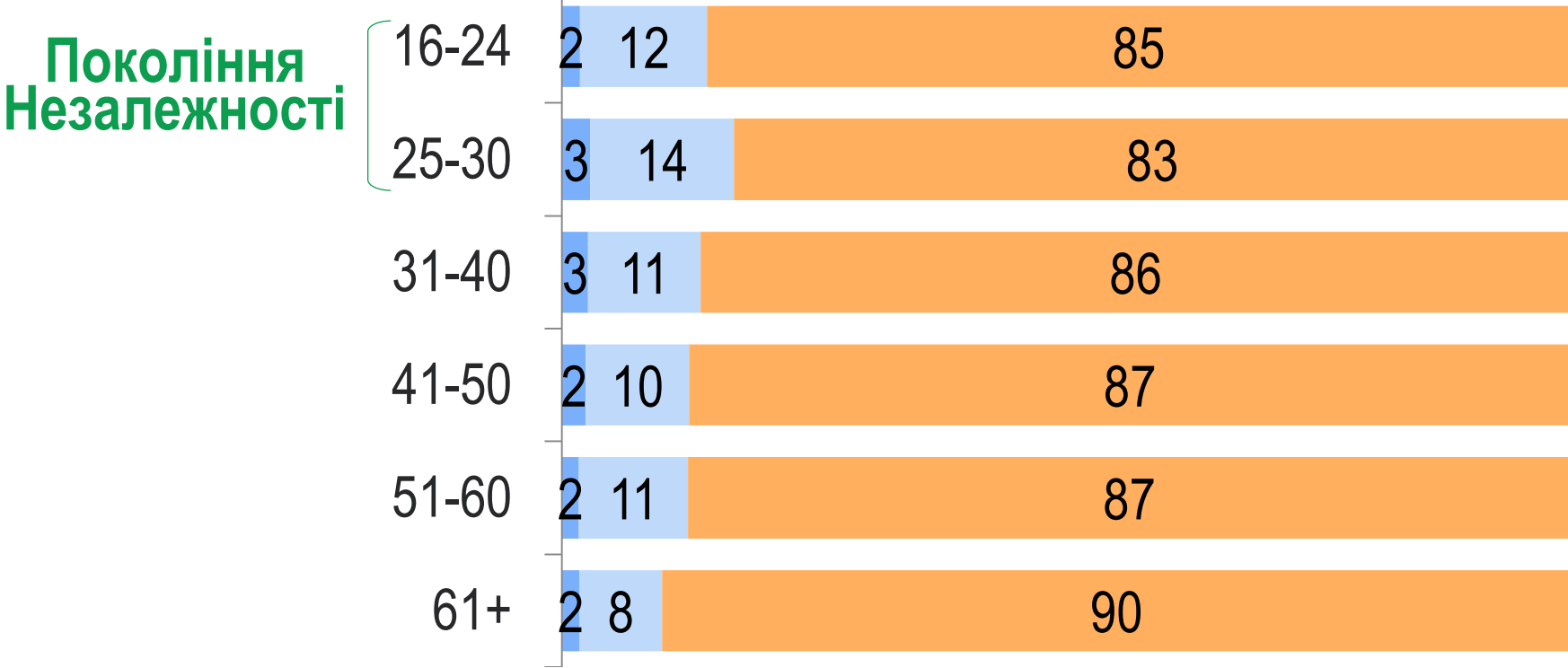

■ Так, багато разів ■ Так, один чи декілька разів ■ Ні, жодного разу

На курорти в Єгипет, Туреччину, тощо

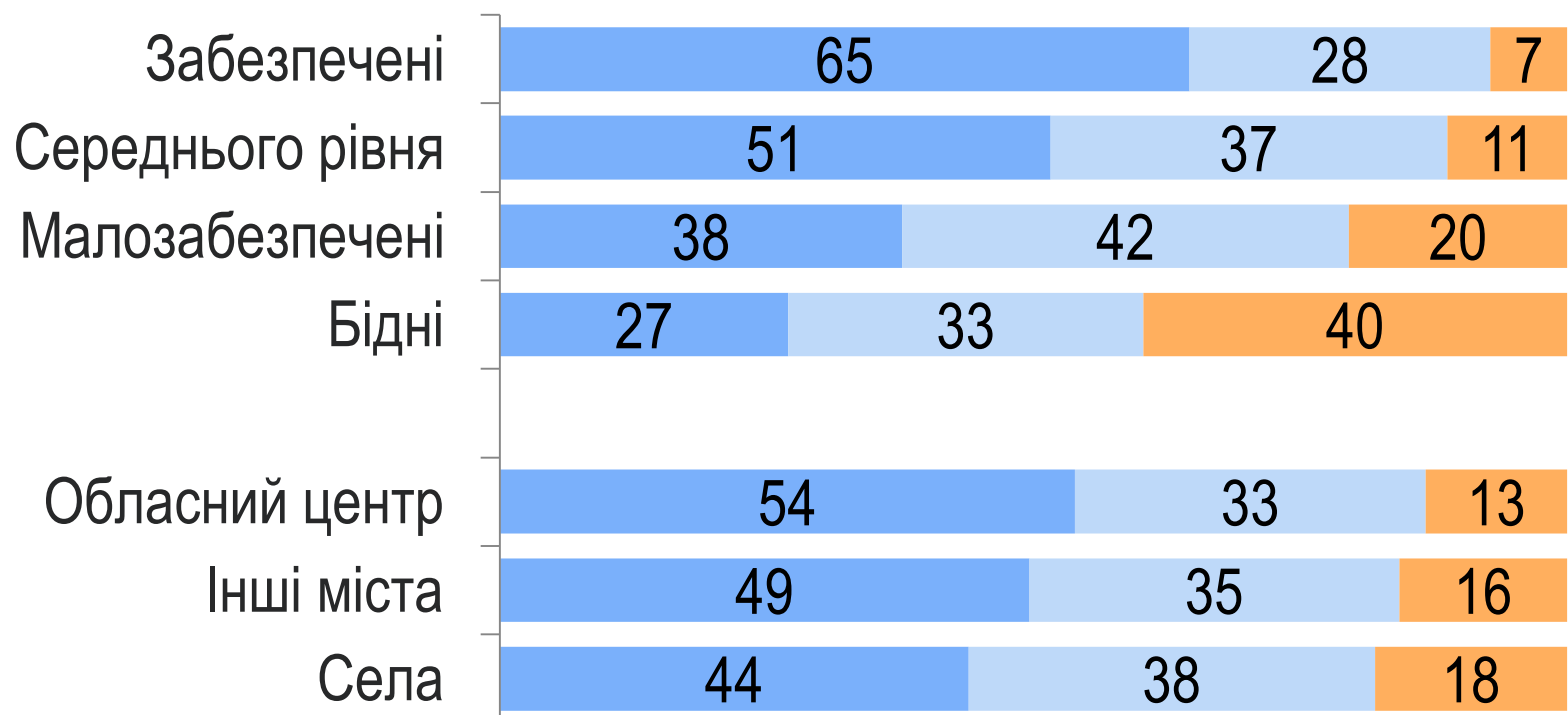

Країн СНД

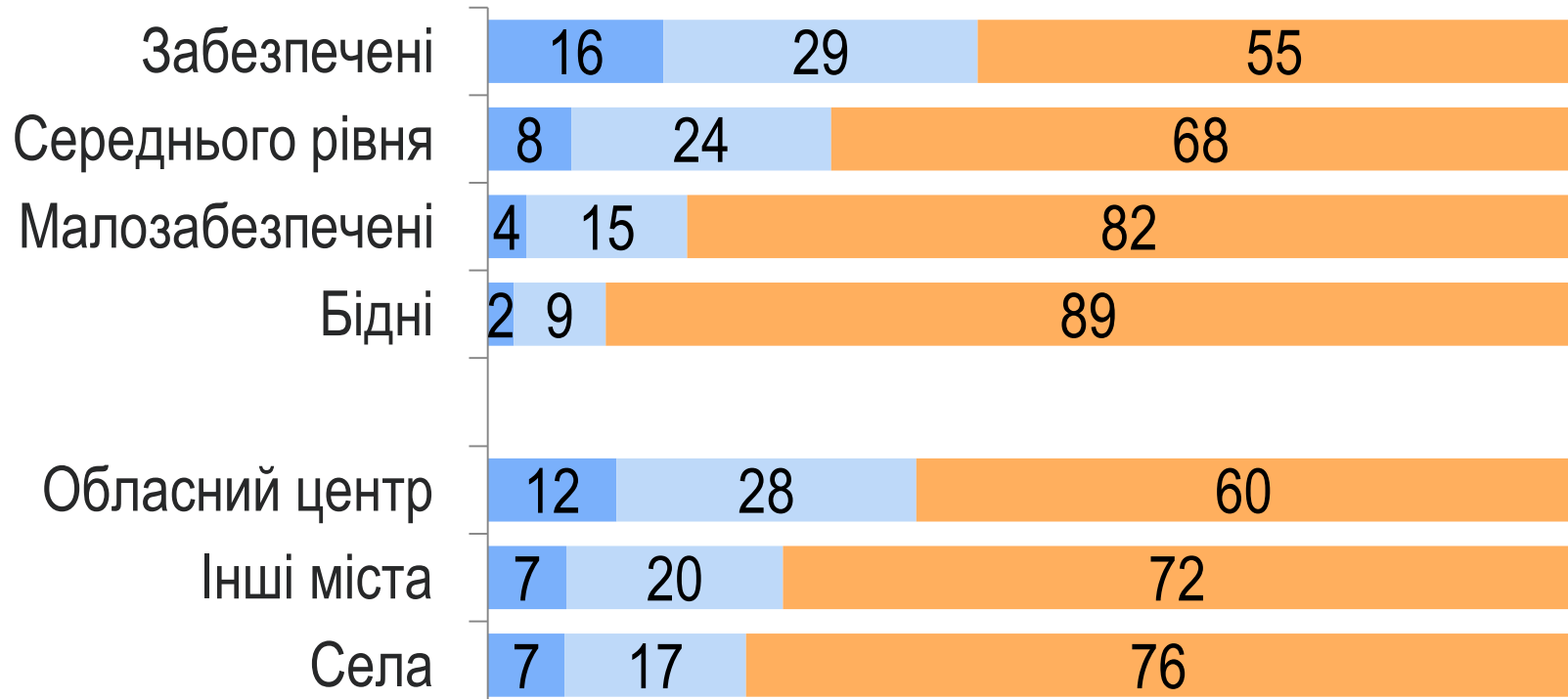

Виїзд з населеного пункту | дохід, тип поселення

В інше місто/село України

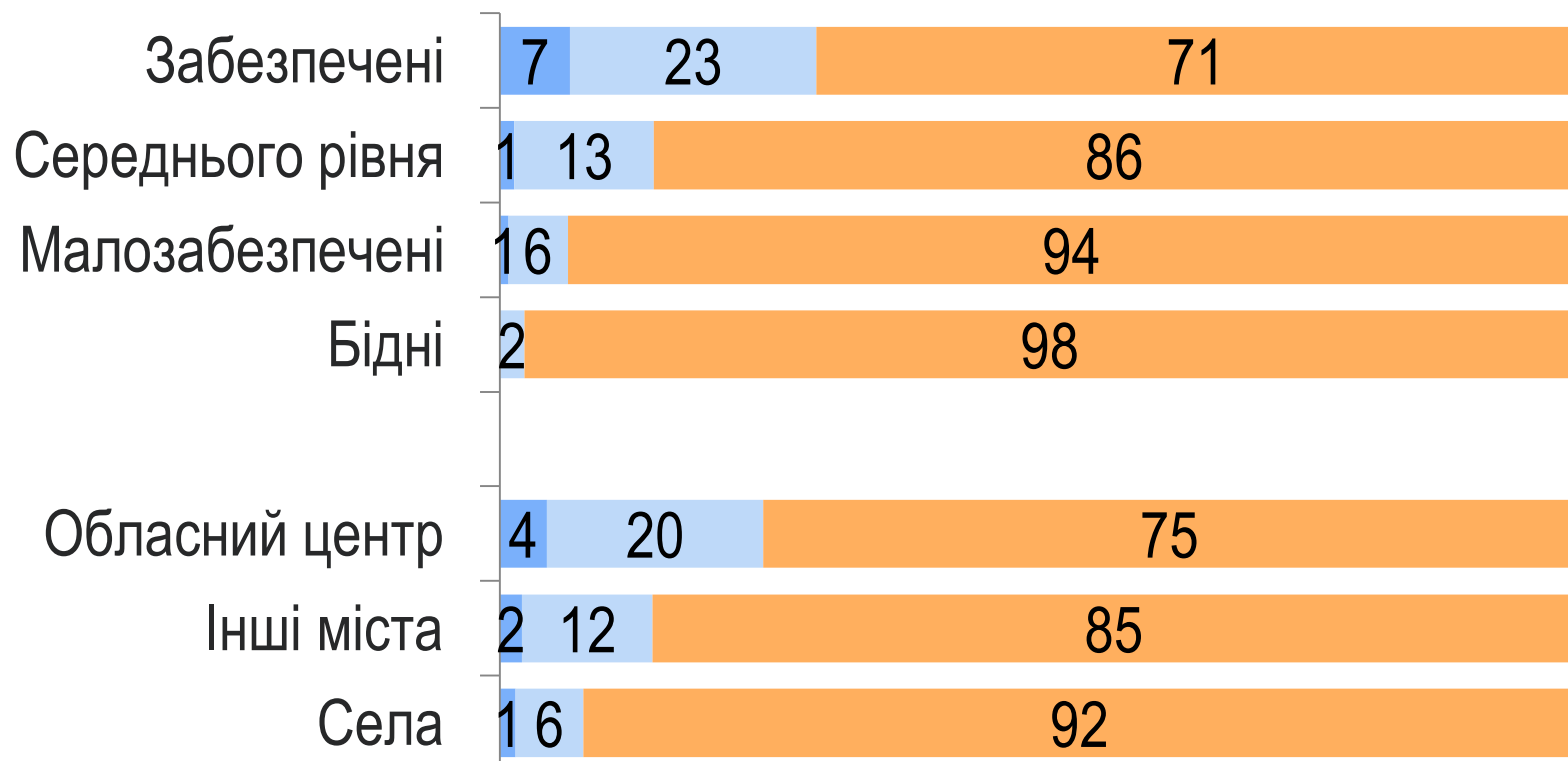

Країн Європи

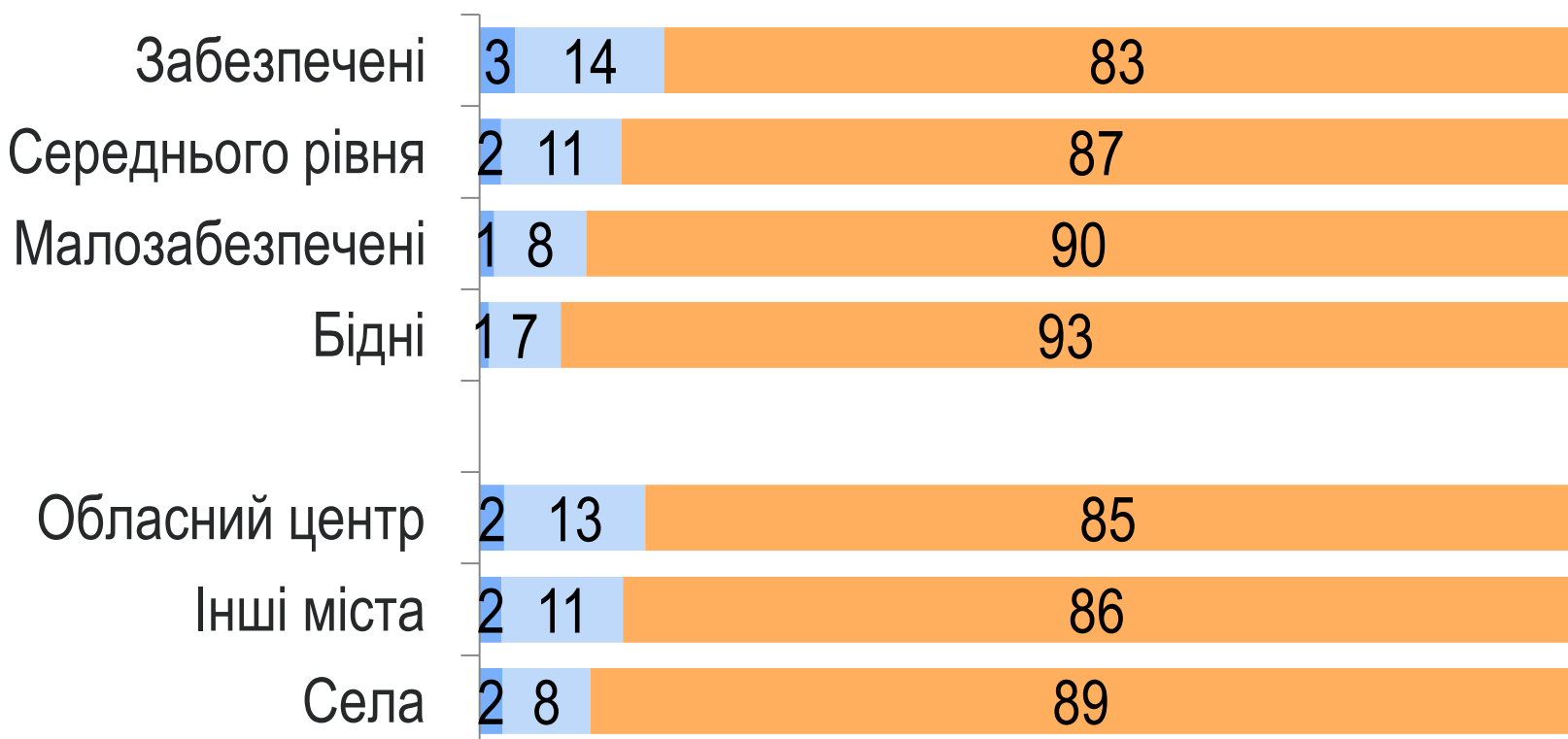

■ Так, багато разів ■ Так, один чи декілька разів ■ Ні, жодного разу

На курорти в Єгипет, Туреччину, тощо

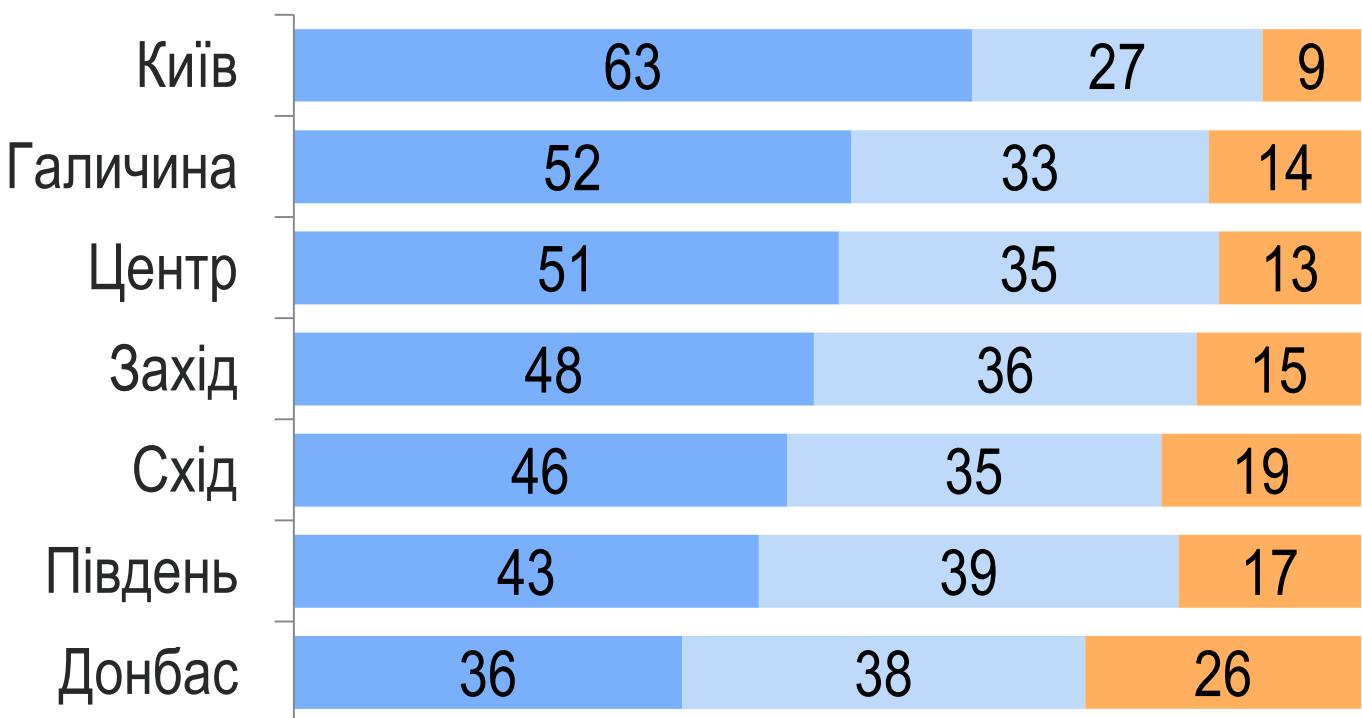

Країн СНД

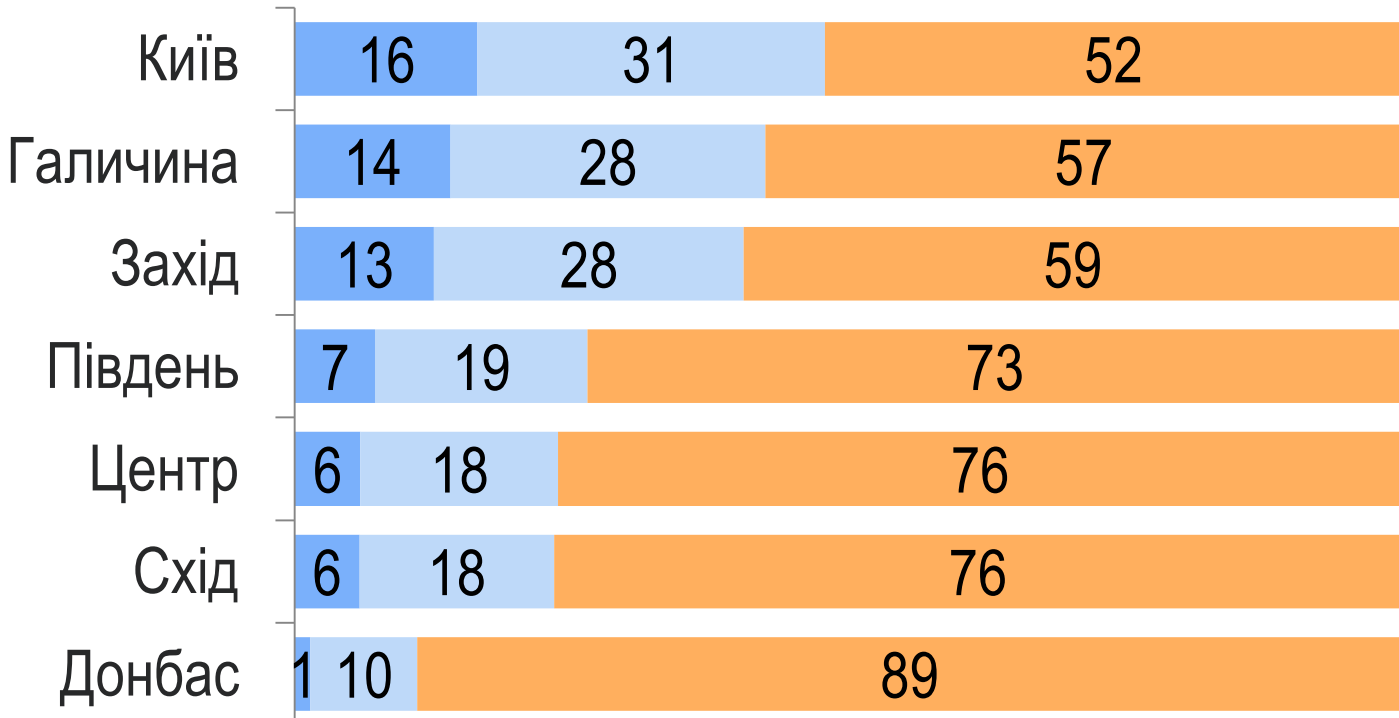

Виїзд з населеного пункту | регіони

В інше місто/село України

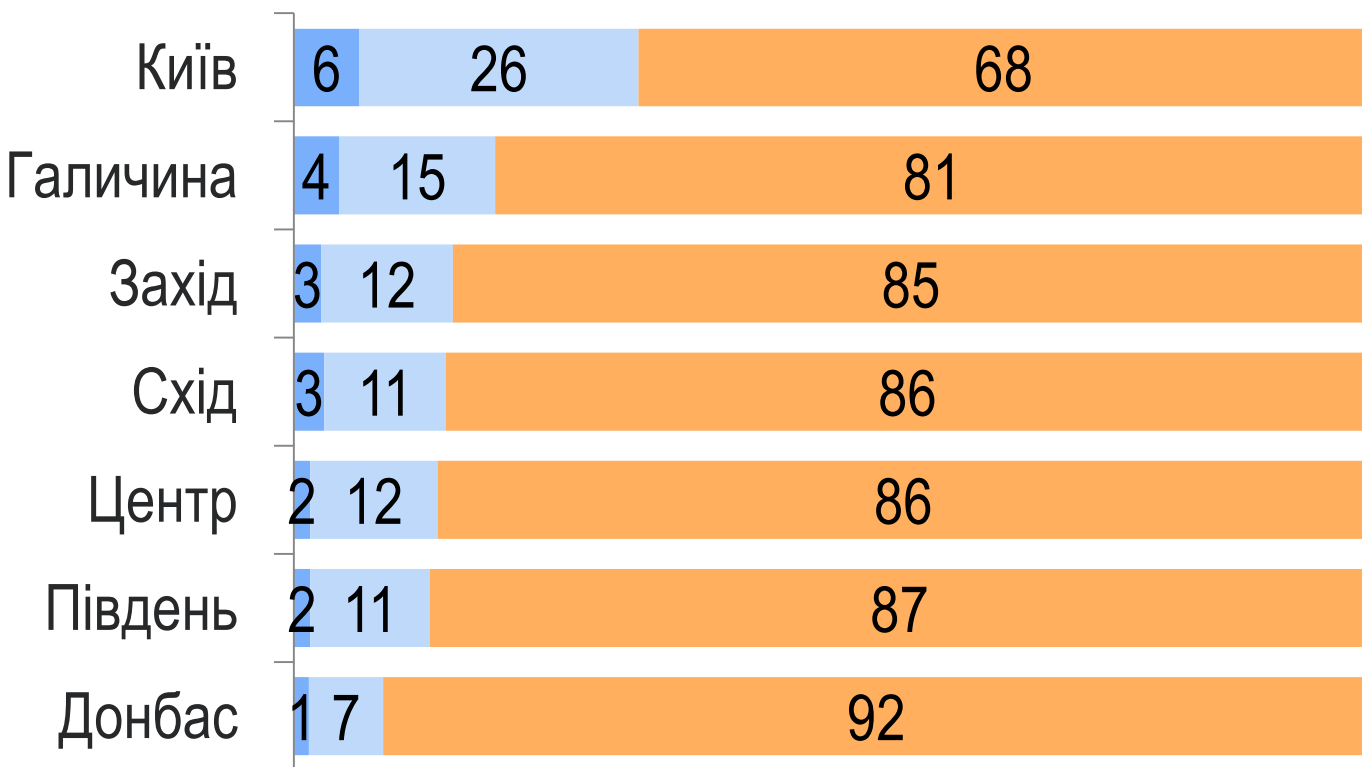

Країн Європи

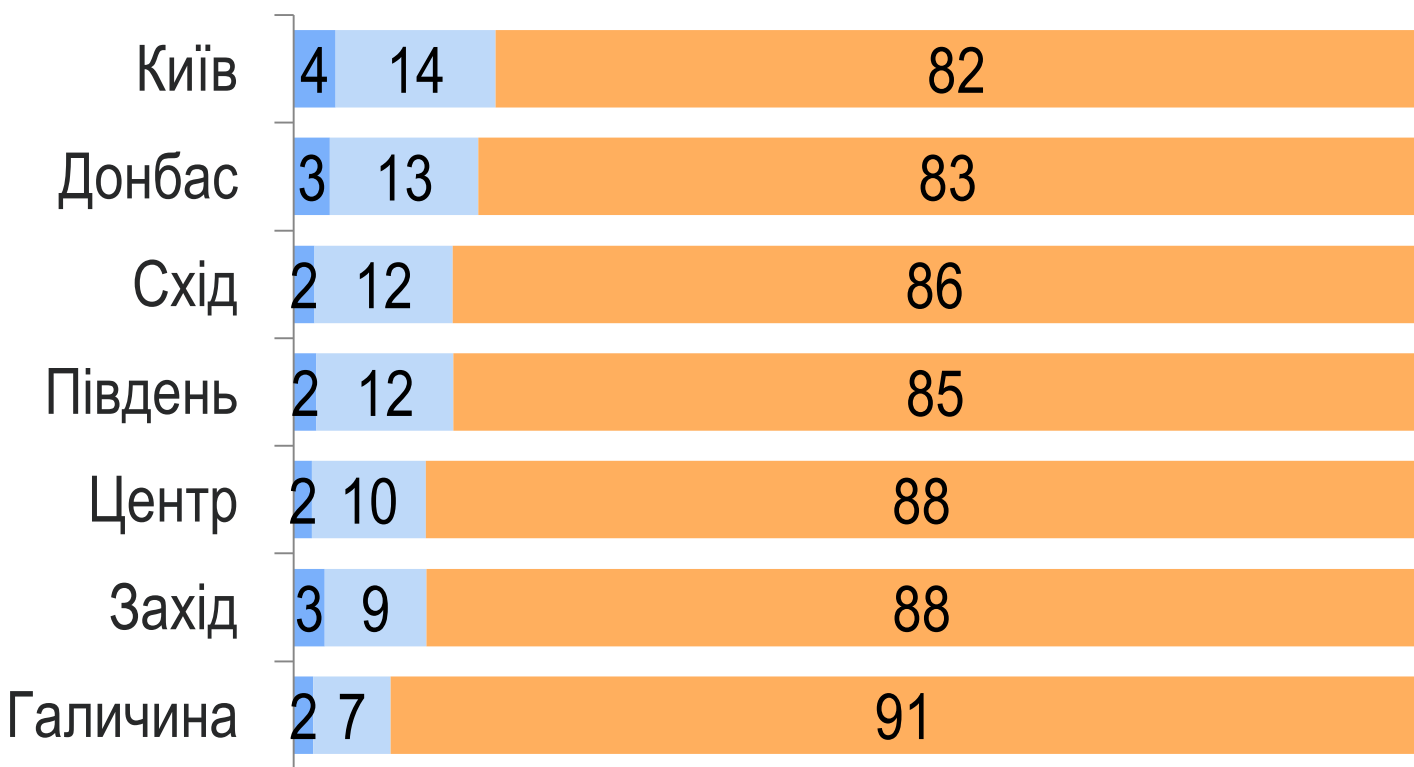

■ Так, багато разів ■ Так, один чи декілька разів ■ Ні, жодного разу

На курорти в Єгипет, Туреччину, тощо

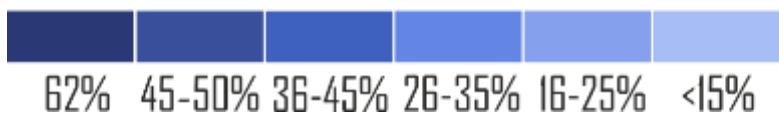

Країн СНД

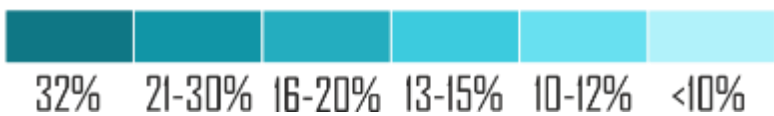
Виїзд за кордон по регіонах

До країн Європи

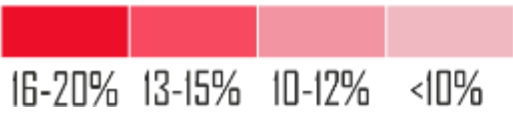

% тих, хто раз або декілька разів виїжджали протягом останніх 5 років

На курорти в Єгипет, Туреччину

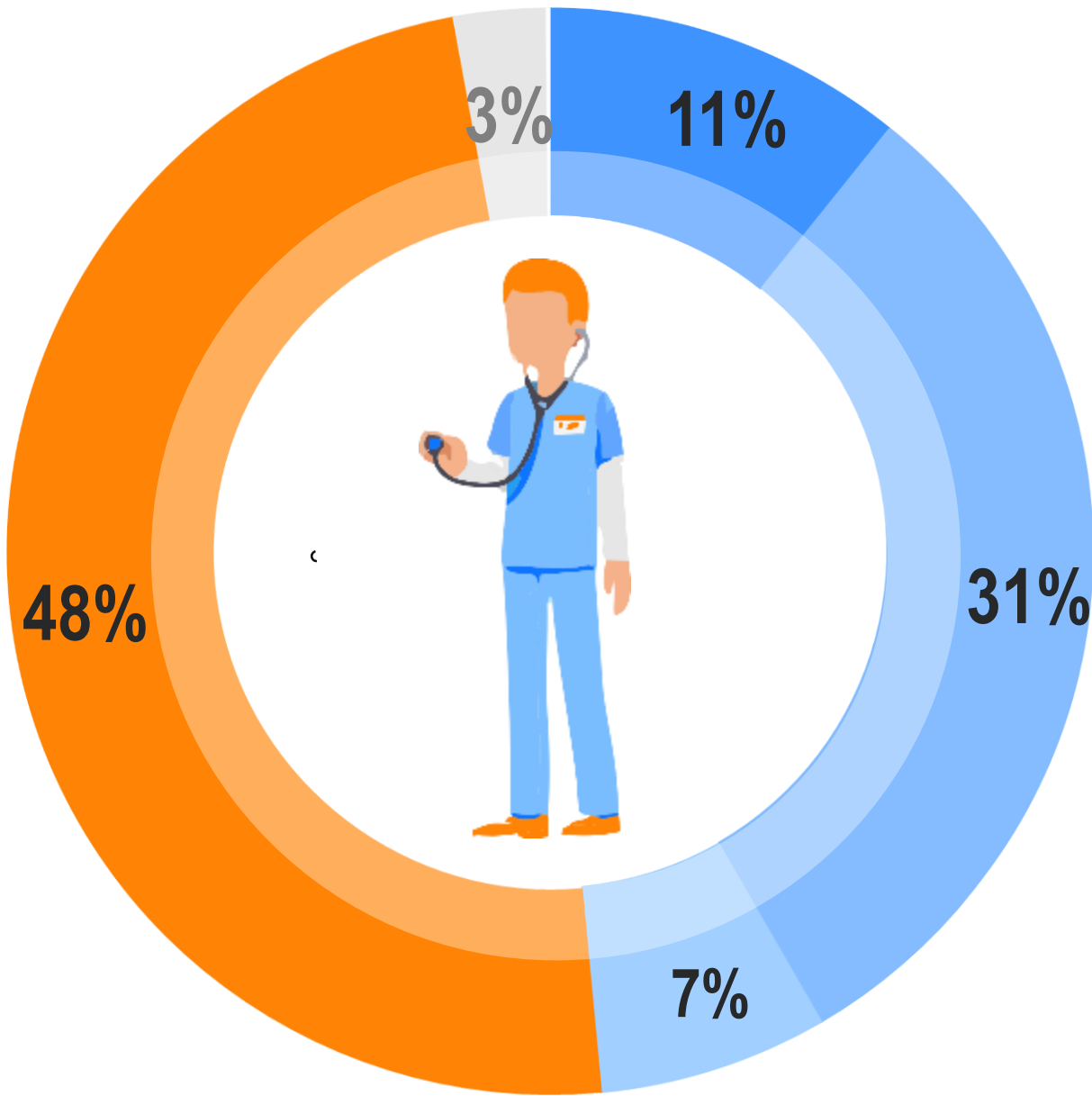

До країн СНД

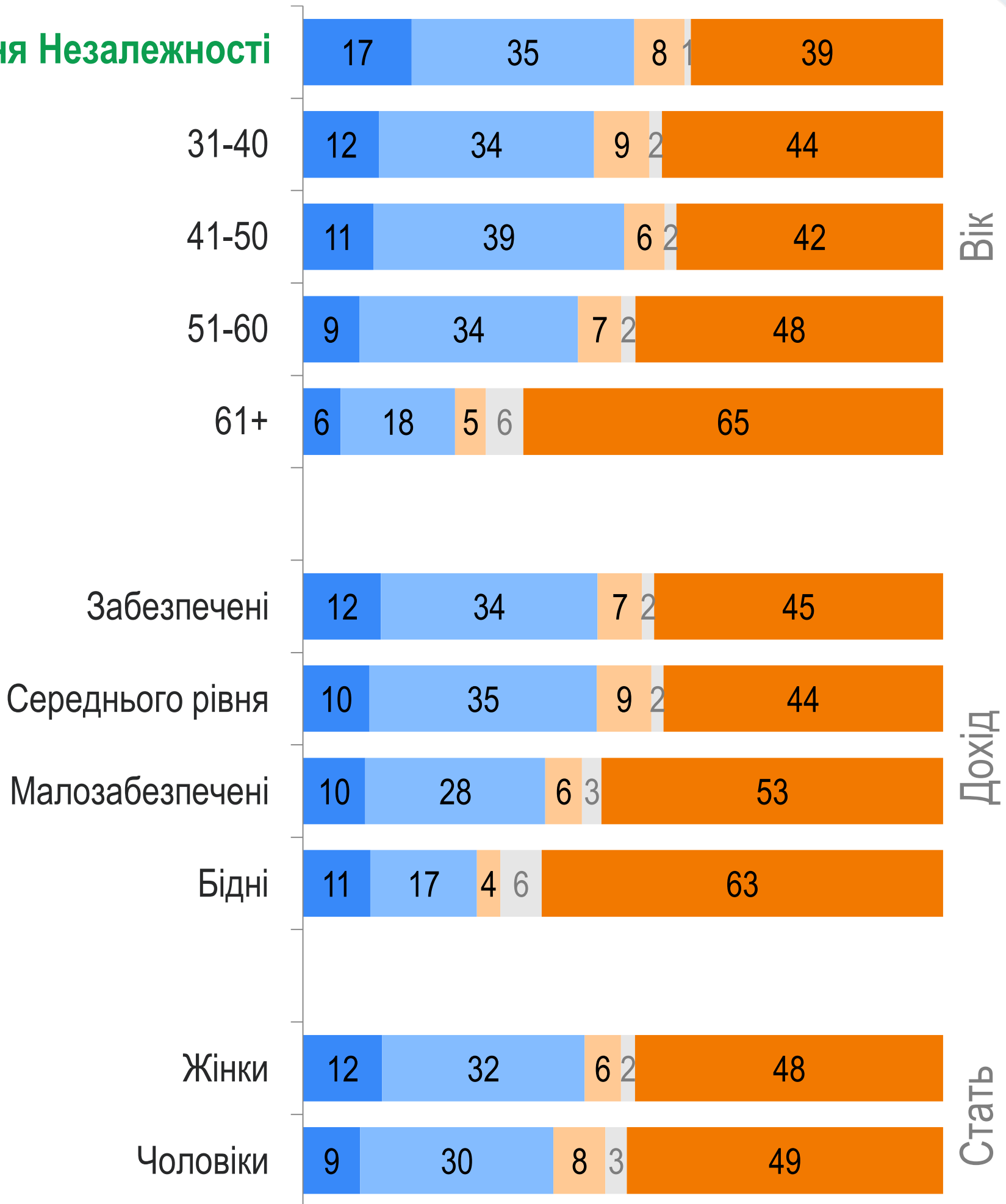

Як часто Ви проходите профілактичний медичний огляд?

- Кожні 6 місяців
- Кожен рік
- Раз на декілька років
- Звертаюся до лікаря лише коли щось турбує
- Інше
- Важко відповісти

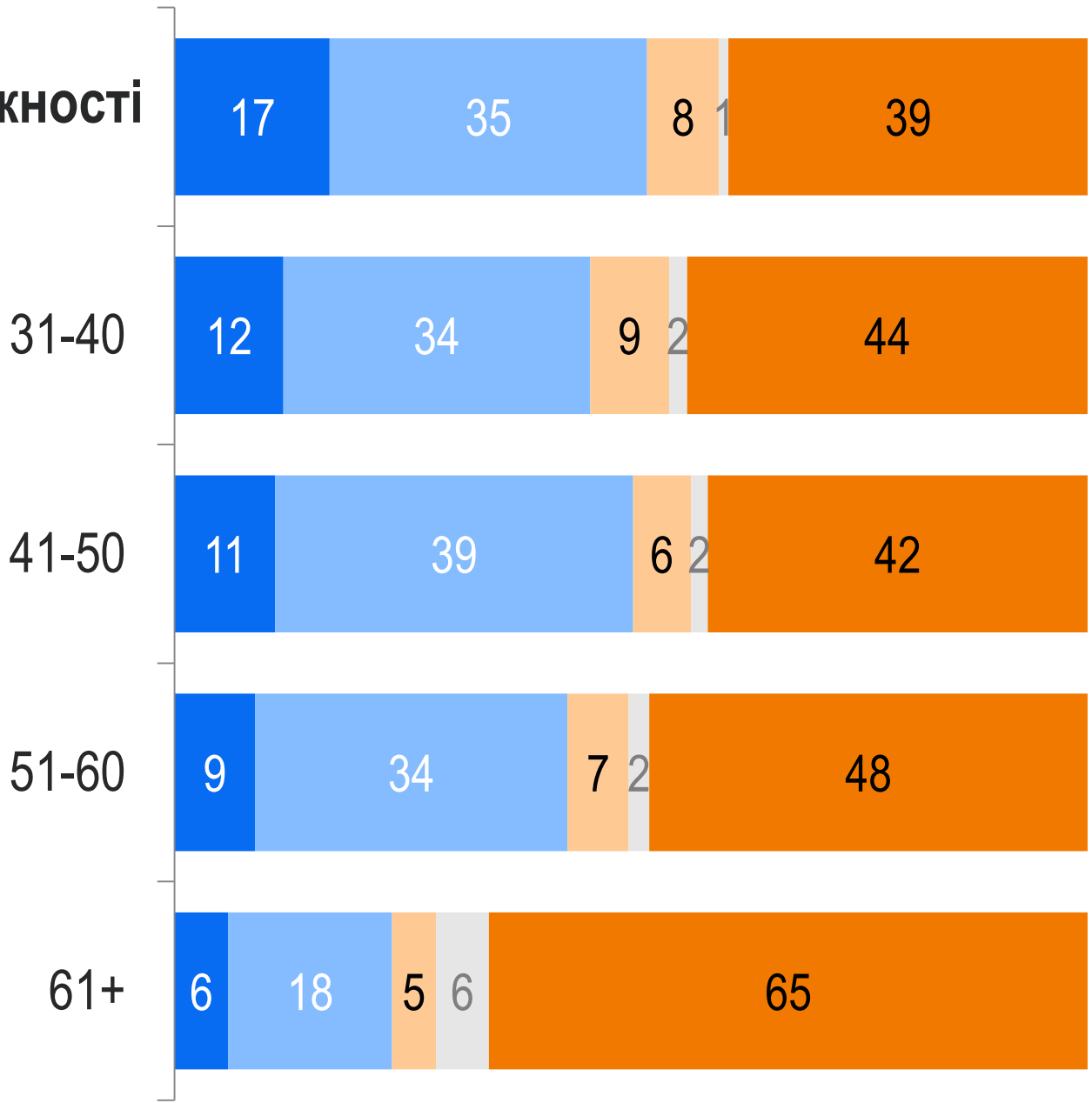
Покоління Незалежності

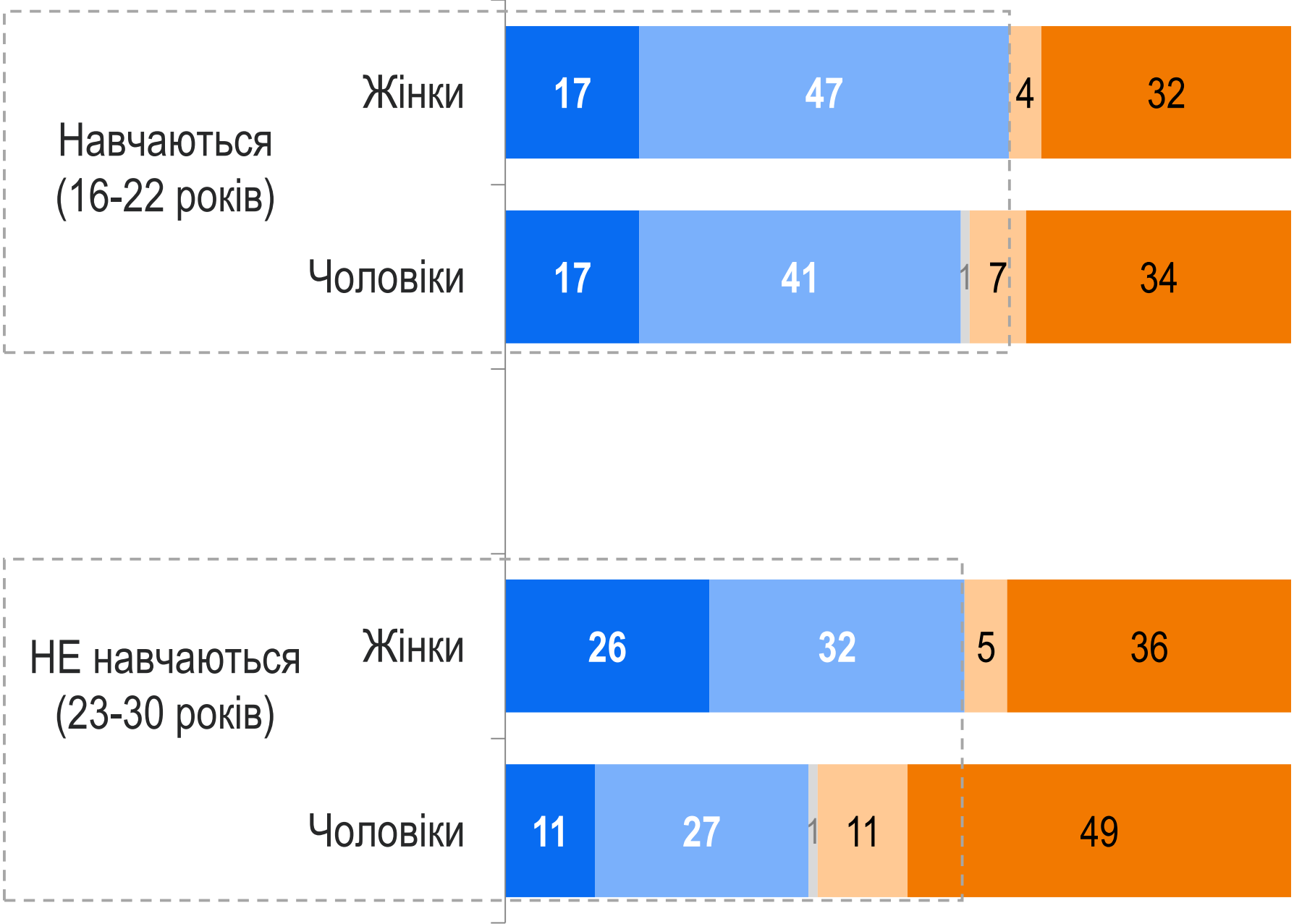
Як часто Ви проходите профілактичний медичний огляд?

- Кожні 6 місяців
- Кожен рік
- Раз на декілька років
- Звертаюся до лікаря лише коли щось турбує
- Інше
- Важко відповісти

Покоління Незалежності

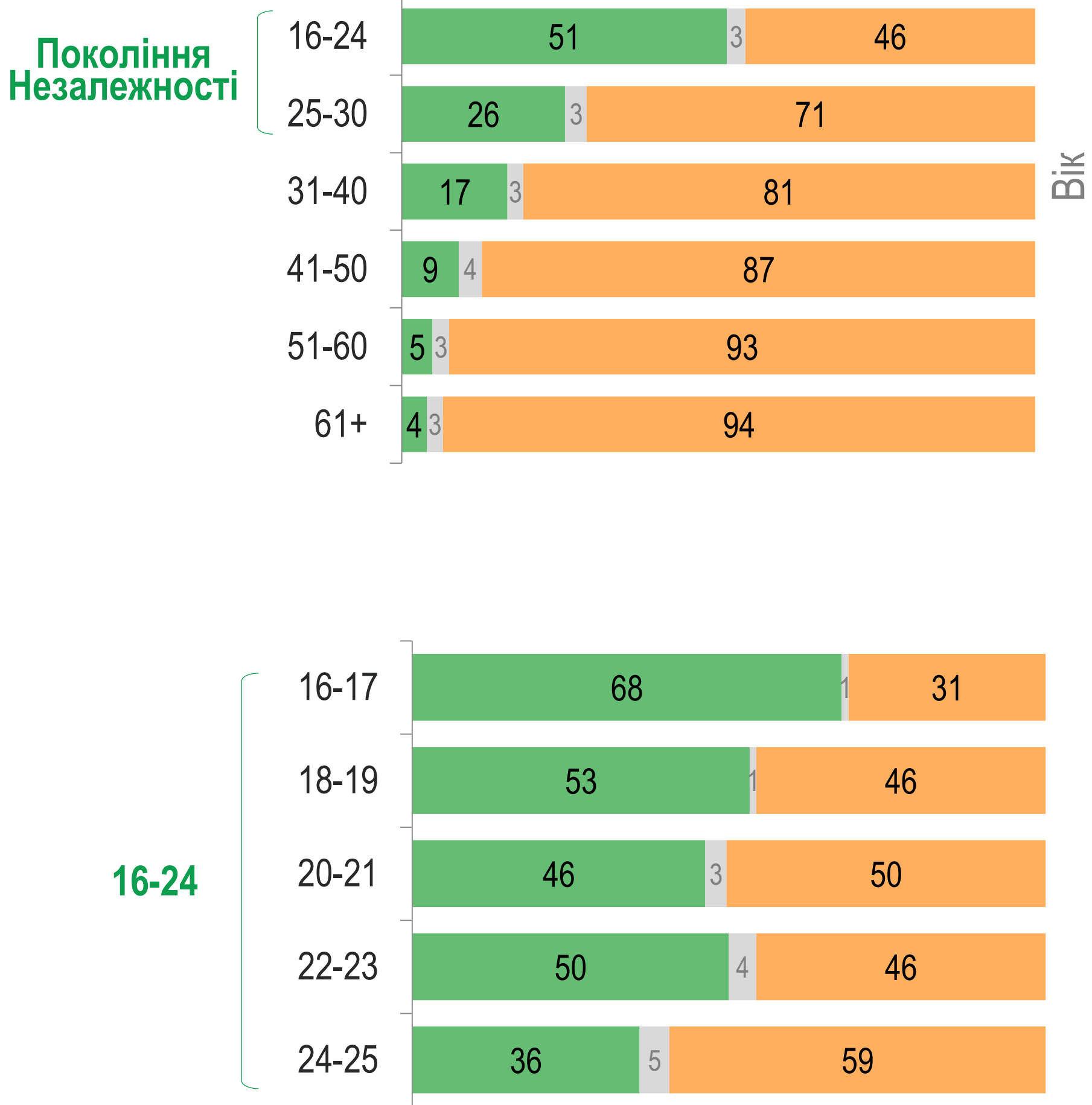
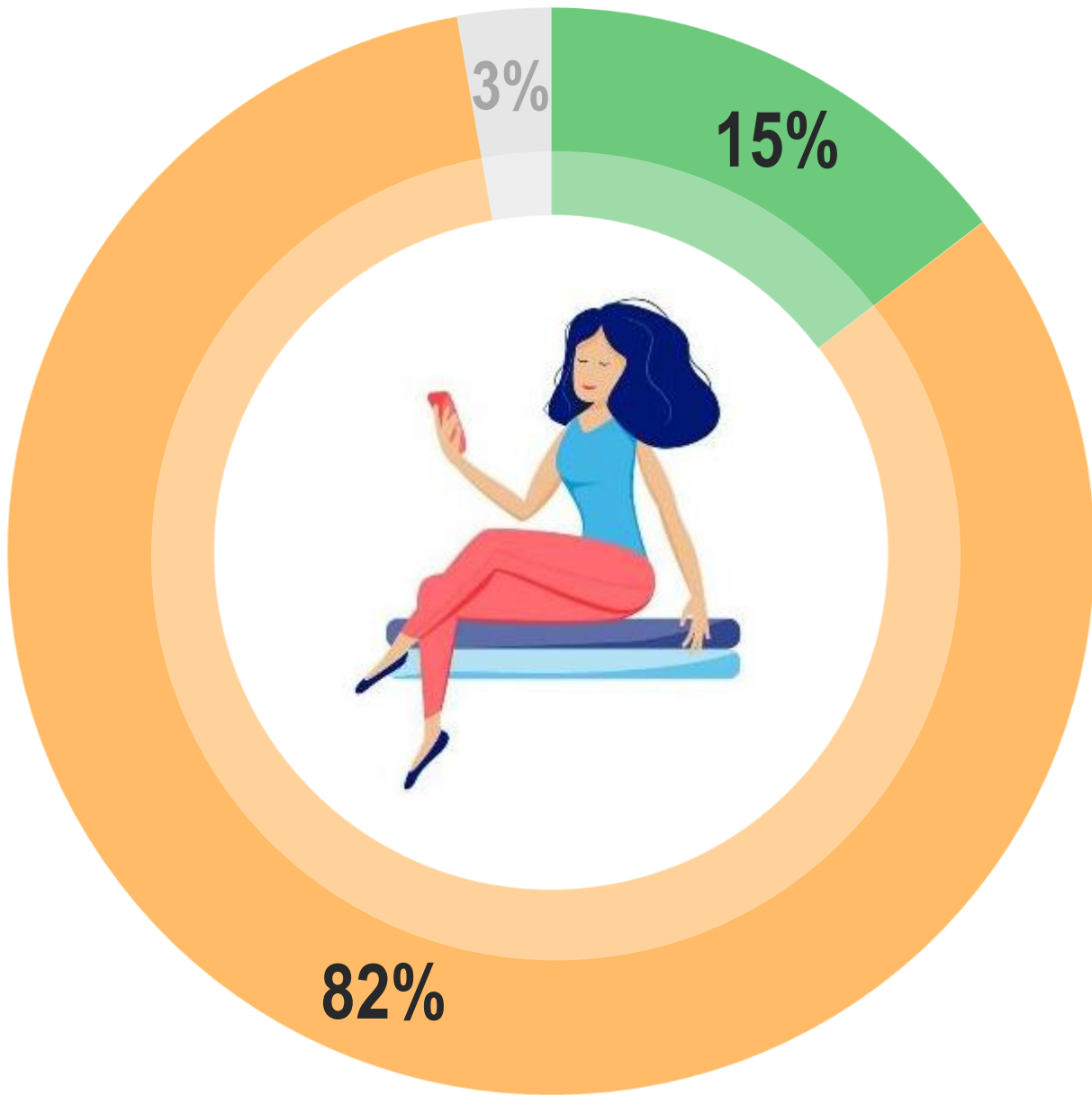
Покоління Незалежності

Наймолодші як учні і студенти проходять медогляд найчастіше, однак коли така необхідність зникає - чоловіки перестають його проходити, а жінки продовжують і роблять це часто

Спілкуючись по телефону, ви частіше дзвоните чи пишете текстові повідомлення?

- Пишете повідомлення
- Дзвоните
- Важко відповісти

Мрії українців

Серед усіх опитаних, вся Україна

Не більше трьох відповідей

Мрії українців | статеві-вікові групи

Не більше трьох відповідей

	Чоловіки						Жінки					
	16-24	25-30	31-40	41-50	51-60	61+	16-24	25-30	31-40	41-50	51-60	61+
Міцне здоров'я	36	49	53	57	61	52	44	60	69	71	66	63
Діти, онуки	29	32	38	37	45	49	28	34	33	41	44	48
Підвищення зарплати, пенсії	23	27	30	28	38	51	23	36	37	40	52	65
Подорожі	16	20	18	15	14	6	25	26	28	22	20	9
Кар'єрне зростання	22	22	12	8	3	1	45	21	15	8	3	
Великий будинок, квартира	33	26	21	13	6	1	34	34	29	16	10	4
Щасливе кохання	33	24	22	17	13	10	27	15	14	13	6	2
Власна справа	38	28	21	14	7	1	28	17	16	9	4	1
Переїзд за кордон	12	8	5	4	2	1	13	6	5	4	3	1

Мрії українців | мотивації та самооцінка

Не більше трьох відповідей

	Мотивація		Самооцінка себе через 10 років <small>(7 – найвища)</small>						
	На успіх	На уникнення невдач	1	2	3	4	5	6	7
Міцне здоров'я	60	61	62	68	64	62	61	57	56
Діти, онуки	39	43	43	49	41	44	43	39	36
Підвищення зарплати, пенсії	36	49	55	56	50	41	41	29	31
Подорожі	23	12	12	13	15	19	20	29	21
Кар'єрне зростання	13	8	3	3	6	9	13	18	17
Великий будинок, квартира	20	14	8	8	14	14	18	26	26
Щасливе кохання	16	13	6	10	12	12	18	22	20
Власна справа	17	9	4	4	7	12	14	23	23
Переїзд за кордон	6	4	3	6	3	5	4	6	6

Мрії українців | дохід, міграційні настрої

Не більше трьох відповідей

	Дохід				Бажання працювати закордоном	
	Бідні	Малозабезпечені	Середнього рівня	Забезпечені	Хочуть	Не хочуть
Міцне здоров'я	56	63	60	58	52	62
Діти, онуки	39	42	43	38	35	43
Підвищення зарплати, пенсії	60	54	41	26	38	44
Подорожі	6	11	19	25	19	16
Кар'єрне зростання	3	7	12	13	13	8
Великий будинок, квартира	12	12	17	21	19	14
Щасливе кохання	7	10	16	18	17	13
Власна справа	7	7	15	17	17	10
Переїзд за кордон	3	4	5	5	11	1

Контакти

Соціологічна група «РЕЙТИНГ»
01010, м. Київ, вул. Івана Мазепи, 3

(+380 97) 578-6868

(+380 95) 578-6868

<http://ratinggroup.ua>

info@ratinggroup.ua

